DAN MILLMAN

CALEA LUPTĂTORULUI PAŞNIC

O carte care vă poate schimba viaţa

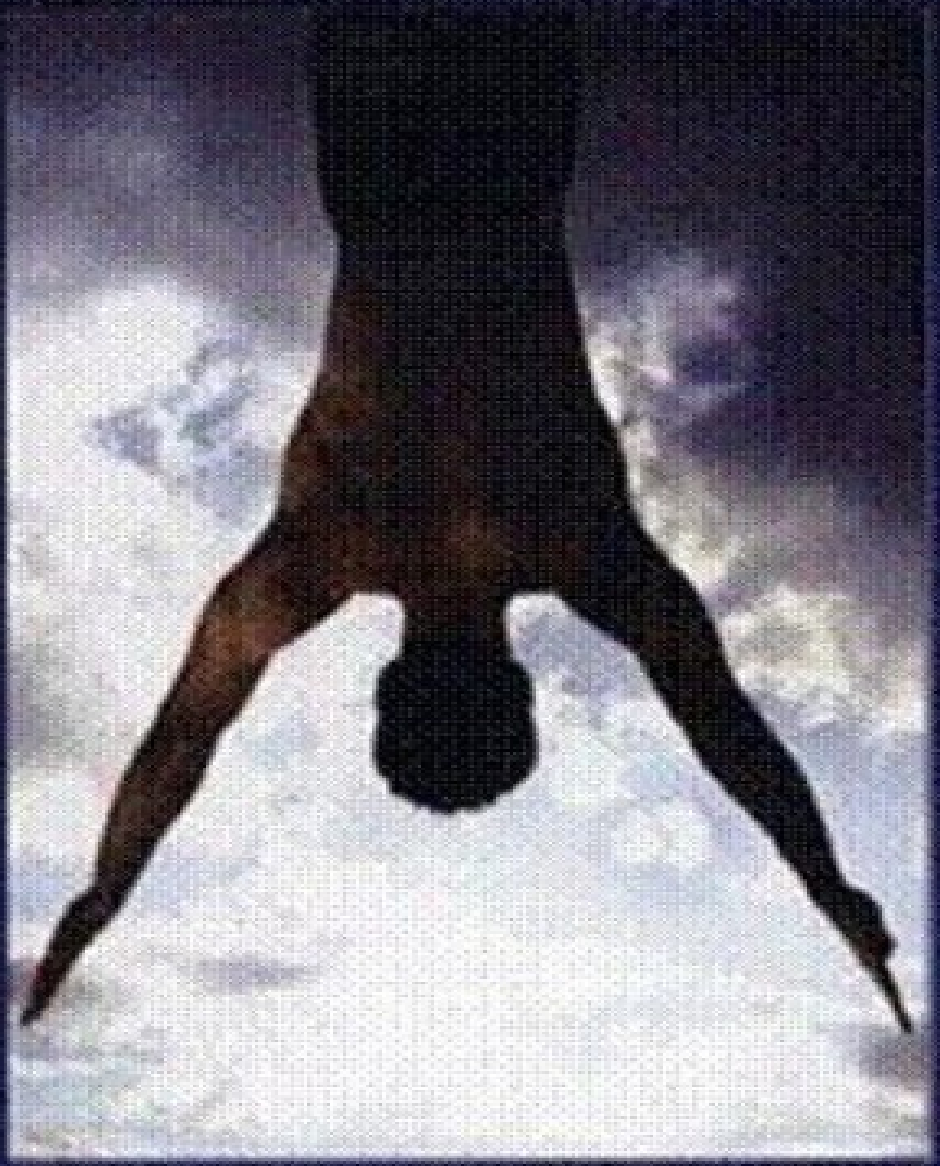

CALEA LUPTĂTORULUI PAŞNIC

O carte care transformă vieți

Autor: **Dan Millman**
Editura: Mix, Colecția: Romanul Inițiatic.
După această carte a fost făcut filmul Peaceful Warrior (2006).

Luptătorului Ultim al Păcii, din a cărei reflexie Socrate nu-i decât un crâmpei scânteietor — Care, deşi are multe nume, este totuşi fără nume şi care este Sursa noastră a tuturor.

CUPRINS

Merite

Prefață

CARTEA ÎNTÂI VÂNTUL SCHIMBĂRII

- 1 Rafale de magie
- 2 Hățișul iluziei
- 3 Descătușarea

CARTEA A DOUA ANTRENAMENTUL LUPTĂTORULUI

- 4 Sabia este ascuțită
- 5 Cărarea de munte
- 6 Plăcerea de dincolo de minte

CARTEA A TREIA FERICIREA FARA OBIECT

- 7 Căutarea finală
- 8 Poarta se deschide

EPILOG RÂSETE ÎN VÂNT

Merite

O veche zicală afirmă că: „Noi nu avem prieteni; noi nu avem duşmani; noi avem numai învățători.” Viața mea a fost binecuvântată cu mulți învățători şi cu influențe călăuzitoare, care, fiecare în felul lor, şi-au adus contribuția la scrierea acestei cărți.

Iubirea şi credința părinților mei, Herman şi Vivian Millman, mi-au oferit fundamentul necesar curajului de a porni pe Cale.

Primul meu editor, Janice Gallagher, a pus întrebările şi a făcut sugestiile potrivite, care au ajutat această carte să capete formă.

Un merit deosebit îl are Hal Kramer, ale cărui instincte publicistice l-au inspirat să dea o şansă acestei cărți. În final, aduc recunoştință din inimă soției mele, Joy, camaradul, prietenul şi învățătorul meu, care mi-a energizat spiritul de-a lungul timpului.

Şi, bineînțeles, Soc.

Prefață

O serie extraordinară de evenimente s-au petrecut în viața mea începând din decembrie 1966, în perioada primului meu an la Universitatea californiană din Berkeley. Totul a început într-o noapte, pe la ora 3.20, când, pentru prima dată, mi-a ieşit în cale Socrate, într-o benzinărie non-stop. (El nu şi-a dezvăluit numele real, dar, după ce mi-am petrecut timpul împreună cu el la acea primă întâlnire, i-am găsit eu un nume, care mi-a venit aşa, din impuls, după numele înțeleptului grec din antichitate; i-a plăcut numele, aşa că i-a rămas aşa.) Şansa de a-l întâlni, aparent întâmplătoare, a fost urmată de nişte aventuri care aveau să-mi transforme viața.

Viață care mi-a zâmbit în anii de dinainte de 1966. Crescut de către nişte părinți iubitori, într-un mediu ocrotitor, aveam să câştig mai târziu Campionatul Mondial de sărituri de la trambulină, la Londra, să călătoresc prin Europa şi să primesc multe onoruri. Viața îmi aducea recompense, nu însă şi vreo satisfacție sau vreun sentiment de pace durabilă.

Acum însă îmi dau seama că, într-un fel, am dormit în toți acei ani şi doar am visat că sunt treaz — până când l-am întâlnit pe Socrate, care avea să devină mentorul şi prietenul meu. Înainte de asta întotdeauna crezusem că o viață împlinită, bucuria şi înțelepciunea erau drepturile mele umane prin naştere şi că ele îmi vor fi acordate odată cu trecerea timpului. Niciodată nu bănuisem că va trebui să învăț cum să trăiesc — că erau anumite discipline şi anumite moduri de a vedea lumea, pe care va trebui să le stăpânesc, pentru ca să mă pot trezi la o viață simplă, fericită, fără complicații.

Socrate mi-a arătat care erau greşelile căilor mele, prin comparație cu calea sa, Calea Luptătorului Paşnic. Mereu făcea glume pe seama vieții mele serioase, preocupate şi problematice, până când am ajuns să văd şi eu prin ochii lui plini de înțelepciune, compasiune şi umor. Şi nu s-a lăsat până când nu m-a determinat şi pe mine să descopăr ce înseamnă să trăieşti ca un adevărat luptător.

Adesea vizitele pe care i le făceam durau aproape până dimineața — îl ascultam, îl contraziceam şi, în pofida mea, râdeam împreună cu el. Această poveste este bazată pe experiența mea, însă este un roman. Omul pe care l-am numit Socrate, de fapt a existat într-adevăr. Totuşi, el a avut o astfel de manieră de a se amesteca în această lume, încât uneori mi-a fost greu să-mi dau seama unde anume a încetat influența lui şi unde au început alți

învățători sau alte experiențe de viață să-şi spună cuvântul. De aceea mi-am luat anumite libertăți în ceea ce priveşte dialogul şi anumite perioade de timp şi, pe ici, pe colo, am presărat anecdote şi metafore, pentru a scoate în evidență lecțiile pe care Socrate şi-a dorit să mi le transmită.

Viața nu este doar o chestiune particulară. Iar o povestire, precum şi lecțiile sale, nu sunt de folos decât dacă sunt transmise mai departe. Aşadar am considerat că, împărtăşindu-vă şi vouă din înțelepciunea sa pătrunzătoare şi din umorul său neîntrecut, îmi voi putea onora maestrul aşa cum se cuvine.

Luptători, luptători ne numim.

Noi luptăm pentru înalta virtute, pentru realizarea ultimă, pentru sublima înțelepciune, şi de aceea noi luptători ne numim.

— ANGUTTARA NIKAYA

Stația de benzină de la capătul curcubeului

„Viața tocmai începe," mă gândeam, în timp ce-mi luam rămas bun de la mama şi de la tata, îndepărtându-mă de casă, la volanul Valiant-ului meu vechi, dar încă de nădejde, cu caroseria lui albă decolorată, ticsită cu lucrurile pe care mi le împachetasem pentru primul meu an de studenție. Mă simțeam puternic, independent, gata de orice.

Fredonând de unul singur după muzica de la radio, m-am îndreptat în viteză spre nord, trecând de autostrăzile din Los Angeles, apoi în sus dincolo de Grapevine, de unde am luat-o pe şoseaua 99, care m-a purtat prin câmpiile verzi ce se întindeau până la poalele Munților San Gabriel.

Chiar înainte de asfințit, coborârea mea şerpuitoare, printre dealurile Oakland, mi-a oferit o privelişte sclipitoare a Golfului San Francisco. Emoția mea creştea pe măsură ce mă apropiam de campusul din Berkeley.

După ce mi-am găsit camera, am despachetat şi am început să privesc pe fereastră la Podul Golden Gate (Poarta de Aur) şi la luminile din San Francisco, licărind în întuneric.

După cinci minute mă plimbam deja pe bulevardul Telegraph Avenue, uitându-mă la vitrine, respirând aerul proaspăt al Californiei de Nord, adulmecând mirosurile care adiau în jurul micilor cafenele. Copleşit de toate acestea, m-am plimbat apoi, până după miezul nopții, pe aleile care mărgineau frumoasele privelişti ale campusului.

A doua zi dimineață, după micul dejun, m-am dus la Sala de Gimnastică Harmon, unde aveam să mă antrenez, şase zile pe săptămană, pe brânci, pentru întărirea muşchilor şi la sărituri, adică ore de transpirație în fiecare zi, urmându-mi astfel visul de a deveni campion.

Nu trecuseră decât două zile şi deja mă înecam într-o mare de oameni, hârtii şi orare. Dar în curând lunile aveau să se topească unele într-altele, trecând şi schimbându-se uşor, precum anotimpurile blânde ale Californiei. La cursuri supraviețuiam, iar în sala de gimnastică excelam. Odată un prieten mi-a spus că m-am născut ca să fiu acrobat. Şi, într-adevar, arătam întocmai: înfățişarea mea era fără cusur — părul şaten, tăiat scurt, corpul zvelt, musculos. Dintotdeauna am avut o înclinație deosebită către acrobații îndrăznețe; şi chiar copil fiind îmi plăcea să mă joc până ajungeam la limita fricii. Camera de gimnastică devenise sanctuarul meu, unde descopeream emoții, provocare şi o anumită satisfacție…

Până la sfârşitul primilor doi ani de studenție fusesem în Germania, Franța şi Anglia, reprezentând Federația de Gimanstică a Statelor Unite. Am câştigat Campionatul Mondial de sărituri de la trambulină; trofeele mele de gimnastică se înghesuiau unul după altul în camera mea. Fotografia îmi apărea în ziarul „Daily Californian” cu aşa regularitate, încât oamenii începeau să mă recunoască pe stradă, iar reputația mea creştea. Femeile îmi zâmbeau. Susie, o prietenă de-a mea, dulce, plină de un farmec irezistibil, cu părul blond, scurt şi cu zâmbetul ca dintr-o reclamă de pastă de dinți, îmi făcea vizite amoroase din ce în ce mai des. Chiar şi studiile îmi mergeau foarte bine! Mă simțeam în al nouălea cer.

Totuşi, pe la începutul toamnei lui 1966, în primul meu an de studenție, ceva întunecat şi intangibil începuse să-şi facă simțită prezența. Mă mutasem din cămin şi locuiam singur într-o mică garsonieră din spatele casei ce aparținea gazdei mele. În această perioadă simțeam o melancolie crescândă, chiar şi în toiul tuturor realizărilor mele. Puțin după aceea au început coşmarele. Aproape în fiecare noapte mă trezeam brusc, plin de transpirație. Aproape întotdeauna visul era acelaşi:

Se făcea că mergeam de-a lungul unei străzi întunecate; clădiri înalte, fără uşi şi fără ferestre se înălțau amenințător deasupra mea, prin fuioarele întunecate de ceață.

O formă uriaşă, acoperită cu o mantie neagră, se îndrepta cu paşi mari spre mine. Mai mult simțeam decât vedeam spectrul acela înfricoşător, un

craniu alb, lucios, cu orbitele negre care mă țintuiau într-o tăcere de moarte. Un deget scheletic era îndreptat către mine; încheietura sa albă semăna cu o gheară care îmi făcea semn să mă apropii. Înghețam.

Apoi un bărbat cu părul alb se ivea din spatele creaturii cu glugă; fața lui era calmă şi senină. Paşii lui nu făceau niciun zgomot. Simțeam, într-un fel, că el este singura mea şansă de scăpare; că el avea puterea de a mă salva, însă nu mă vedea, iar eu nu puteam să-l strig.

Atunci, bătându-şi joc de frica mea, Moartea cu glugă întunecată se întorcea cu fața către bărbatul cu părul alb, care îi râdea în față. Şocat, nu puteam decât să privesc. Moartea încerca să-l înhațe cu furie. Iar în clipa următoare se năpustea spre mine, în timp ce bătrânul o apuca de mantie şi o răsucea prin aer.

Apoi, dintr-odată, Secerătorul Întunecat dispărea. Bărbatul cu părul alb strălucitor mă privea cu blândețe, deschizându-şi brațele într-un gest de bun venit. Mergeam către el, îl îmbrățişam, intrând cu totul în el, dizolvându-mă în ființa lui. Uitându-mă în jos la mine, vedeam că port o robă neagră. Îmi ridicam mâinile şi le vedeam albite, cu oasele noduroase, împreunate ca pentru rugăciune.

Mă trezeam cu un țipăt uşor.

Într-o noapte, pe la începutul lui decembrie, eram întins în pat, ascultând cum şuieră vântul printr-o crăpătură mică din fereastra apartamentului. Nu-mi era somn, aşa că m-am ridicat şi m-am îmbrăcat cu blugii spălăciți, cu un tricou, adidaşi şi o geacă de puf şi am ieşit afară în noapte. Era ora 3:05 dimineața.

Mergeam fără vreun scop anume, inspirând adânc aerul rece şi umed, privind cerul înstelat, ciulind urechea la vreun zgomot rătăcit, pe străzile tăcute. Mi se făcuse foame, din cauza frigului, aşa că m-am îndreptat spre o benzinărie non-stop, ca să cumpăr nişte fursecuri şi un suc. Cu mâinile în buzunare, am grăbit pasul prin campus, trecând pe lânga casele adormite, apoi am zărit luminile din stația de benzină. Acolo era o adevărata oază de lumină fluorescentă, strălucind într-o sălbăticie întunecată de chioşcuri, magazine şi cinema-uri, toate închise la ora aceea.

Tocmai trecusem de colțul garajului folosit pentru service, când aproape că am căzut peste un om aşezat în umbră, pe un scaun sprijinit de peretele de faianță roşie al benzinăriei. Speriat, am făcut un pas înapoi. Bărbatul purta o şapcă roşie de lână, pantaloni gri raiați, şosete albe şi sandale

japoneze. Părea destul de confortabil într-un fâş subţirel, deşi termometrul aflat pe perete, deasupra capului său, arăta 8 grade Celsius.

Fără să-şi ridice pivirea, mi-a spus, cu o voce puternică, aproape muzicală: „Iartă-mă dacă te-am speriat.”

„Oh, uh, nu-i nimic. N-ai nişte soda pop (băutură răcoritoare carbo-gazoasă)?”

„N-avem decât suc de fructe pe-aici. Şi nu-mi spune mie” pop „(tăticule)!” S-a întors către mine şi, pe jumătate zâmbind, şi-a scos şapca, descoperindu-şi părul de un alb strălucitor. Apoi a râs.

Râsul acela! Înmărmurit, l-am privit fix o clipă. Era chiar bătrânul din visul meu! Cu părul alb, cu faţa luminoasă, netedă, un bărbat suplu, înalt, de vreo cincizeci sau şaizeci de ani. A râs din nou. În tulburarea mea, nu ştiu cum am ajuns la o uşă pe care era scris „Birou” şi pe care am deschis-o. În clipa aceea, odată cu uşa biroului, am simţit parcă o alta uşă deschizându-se, într-o alta dimensiune. Am intrat, prăbuşindu-mă pe o canapea veche, şi, înfiorat, mă întrebam ce grozavie ar putea să mai pătrundă urlând prin uşa aceea, în lumea mea obişnuită. Spaima îmi era amestecată cu o fascinaţie ciudată, dincolo de puterea mea de înţelegere. Am rămas aşa, abia respirând, căutând să-mi recapăt priza pe care o aveam asupra lumii obişnuite.

Priveam în jur prin biroul acela. Era atât de diferit de atmosfera sterilă şi de dezordinea dintr-o benzinărie obişnuită. Canapeaua pe care mă aflam era acoperită cu o pătură mexicană ponosită, dar în culori vii. La stânga mea, lângă intrare, se găsea o ladă în care erau aranjate cu grijă obiecte de călătorie: hărţi, fitile, ochelari de soare, etc. În spatele unui mic birou maroniu, de nuc, era un scaun pământiu la culoare, tapiţat cu catifea raiată. Un distribuitor de apă de izvor străjuia o uşă pe care era scris ’Privat’. Lângă mine era o a doua uşă, care dădea în garaj.

Ceea ce m-a frapat cel mai mult era ambianţa plăcută, familiară, a camerei. Un covor galben auriu lăţos era întins pe toată lungimea lui, până aproape de preşul de la intrare. Pereţii fuseseră recent zugrăviţi în alb, iar câteva tablouri cu peisaje le dădeau culoare. Incandescenţa blândă a luminii din cameră mă calma. Era un contrast relaxant cu fluorescenţa stridentă de afară. Dincolo de toate, se simţea că acea cameră era caldă, ordonată şi protectoare.

De unde să ştiu că încăperea aceea avea să devină locul unor aventuri surprinzătoare, al magiei, groazei şi romantismului? Însă în clipele acelea

eu mă gandeam doar că: „Aici s-ar potrivi de minune un şemineu arzând.”

Curând respirația mi s-a liniştit, iar mintea, deşi nu satisfăcută pe deplin, s-a oprit cel puțin din hoinăreala ei obişnuită. Asemănarea dintre bărbatul acesta cu părul alb şi acela din visul meu mi se părea cu certitudine o coincidență. Cu un oftat, m-am ridicat, mi-am încheiat geaca şi am ieşit afară, în aerul rece.

Bătrânul încă şedea acolo. Când am trecut pe langă el, m-am mai uitat o dată, pe furiş, la chipul lui — ochii aveau un licăr care mi-a surprins o clipă privirea. Nu văzusem până atunci asemenea ochi. La prima vedere, păreau să aibă lacrimi în ei, gata să răbufnească, apoi lacrimile se transformau într-o licărire, ca scânteierea unei stele. Eram atras din ce în ce mai adânc de privirea lui, până când stelele au devenit ele însele doar o reflexie a ochilor lui. Am rămas pierdut aşa o vreme, nemaivăzând altceva decât ochii aceia, inflexibili şi curioşi, precum ochii unui copil.

Nu ştiu cât timp am stat acolo; poate secunde, poate minute — sau mai mult. Am tresărit şi, dezmeticindu-mă, mi-am dat seama de locul în care mă aflam. Nu mă simțeam în apele mele, aşa că, mormăind un „Noapte bună”, m-am grăbit să plec spre casă.

Când am ajuns la trotuar, m-am oprit. Aveam o furnicătură în ceafă; simțeam că încă mă privea. M-am uitat înapoi. Nu trecuseră mai mult de cincisprezece secunde. Şi iată că el era sus, cocoțat pe acoperiş, cu brațele încrucişate, privind cerul cu stele! Am rămas cu gura căscată, uitandu-mă când la scaunul gol, încă rezemat de perete, când sus, pe acoperiş. Era imposibil! Nici dacă l-aş fi găsit schimbând roata unei trăsuri făcute dintr-un dovleac cât casa, tras de nişte şoareci uriaşi, efectul n-ar fi fost atât de uluitor.

În tăcerea nopții, am rămas cu gura căscată, privind lung la înfățişarea lui suplă, o prezență impozantă, chiar şi de la distanță. În clipele acelea puteam să aud stelele răsunând ca nişte clopoței în bătaia vântului. Apoi, brusc, Socrate şi-a întors capul şi s-a uitat direct în ochii mei. Era cam la cincisprezece metri față de mine, însă aproape că puteam să-i simt răsuflarea pe față. Am început să tremur, dar nu din cauza frigului. Acea poartă, acolo unde realitatea se dizolva în lumea viselor, se întredeschidea din nou.

M-am uitat în sus la el. „Da?” a spus. „Pot să te ajut cu ceva?” Profetice vorbe!

„Scuză-mă, dar…”

Eşti scuzat, " a zâmbit el. Mi-am simţit faţa înroşindu-se; chestia asta începea să mă irite. Mă prinsese într-un joc căruia nu-i cunoşteam regulile.

„Bine, dar cum ai ajuns pe acoperiş?”

„Ajuns pe acoperiş?” a îngânat el cu un aer nevinovat şi încurcat.

„Da. Cum ai ajuns de pe scaunul acela,” şi am arătat spre scaunul gol, „sus, pe acoperiş, în mai puţin de douăzeci de secunde? Erai sprijinit de peretele ăsta, chiar aici. M-am întors, m-am îndreptat spre colţ, iar tu…”

„Ştiu exact ce făceam eu,” a răsunat vocea lui. „Nu trebuie să-mi descrii tu asta. Întrebarea este:” Tu ştii ce făceai?"

„Bineînţeles că ştiu ce făceam!” Începea să mă scoată din sărite; doar nu eram un copil ca să fiu luat la rost! Şi totuşi îmi doream cu disperare să aflu şiretlicul bătrânului, aşa că mi-am păstrat cumpătul şi l-am întrebat, în mod politicos: „Domnule, vă rog să-mi spuneţi şi mie, cum aţi ajuns pe acoperiş?”

M-a fixat cu privirea îndelung, în tăcere, până când am început să simt furnicături în ceafă. În cele din urmă, mi-a răspuns: „Am folosit o scară. E chiar aici, în spate.” Apoi, neluându-mă în seamă, şi-a ridicat privirea din nou spre cer.

M-am dus repede în spate. Şi, într-adevăr, era acolo o scară veche, sprijinită strâmb de zid. Însă capătul scării era cel puţin cu vreun metru şi jumătate mai scurt decât marginea acoperişului; chiar dacă, să presupunem, o folosise — ceea ce era foarte îndoielnic — asta nu putea să explice cum ajunsese acolo doar în câteva secunde.

Dintr-o dată, am simţit că mă atinge ceva pe umăr, în întuneric. Am tresărit şi m-am răsucit, ca să văd că era mâna lui. Nu ştiu cum făcuse, dar a coborât de pe acoperiş şi s-a furişat lângă mine. Apoi am ghicit care era singura explicaţie posibilă. Avea un frate geamăn! Era clar că amândoi se distrau pe seama trecătorilor nevinovaţi, băgând spaima în sufletele lor. L-am acuzat imediat.

„Foarte bine, domnule, unde este geamănul dumitale? Eu nu sunt prostul nimănui!”

S-a încruntat uşor şi apoi a început să râdă în hohote. Aha! Asta era deci! Avusesem dreptate; l-am prins cu mâţa-n sac. Însă răspunsul său m-a făcut să-mi piară tot entuziasmul.

„Dacă aş fi avut un geamăn, crezi că mi-aş fi pierdut timpul stând aici de vorbă cu ’prostul nimănui’?” A râs din nou şi a făcut cale-ntoarsă spre

garaj, lasându-mă cu gura căscată. Nu-mi venea să cred ce tupeu avea tipul ăsta.

M-am grăbit să-l ajung din urmă. A intrat în garaj şi a început să meşterească la un carburator, sub capota unei vechi camionete Ford, de culoare verde. „Deci sunt un prost, ha?" Am rostit eu, chiar mai aspru decât aş fi vrut.

„Proşti suntem cu toţii," a venit răspunsul lui. „Atât doar că nu sunt decât câţiva cei care ştiu asta; ceilalţi nu ştiu. Tu pari să faci parte din cea de-a doua categorie. Vrei să-mi dai cheia aia franceză, te rog?"

I-am dat afurisita de cheie şi m-am pregătit să plec. Totuşi, înainte să plec, trebuia neapărat să aflu. „Te rog, spune-mi, cum ai ajuns atât de repede pe acoperiş? Misterul ăsta nu-mi dă pace."

Mi-a dat cheia înapoi, spunând: „Lumea întreagă este un mister; nu-i nevoie să-l dezlegi tu." Şi a arătat înspre raftul din spatele meu. „Acum îmi trebuie ciocanul şi şurubelniţa de colo."

Frustrat, l-am mai privit un minut, încercând să găsesc o soluţie să-l fac să-mi spună ce vroiam să aflu, însă el părea că uitase complet de prezenţa mea. Aşa că am renunţat şi m-am îndreptat spre uşă, când l-am auzit spunând: „Nu pleca!" Nu era nici rugăminte, nici poruncă. Era o afirmaţie oarecare. M-am uitat la el; ochii îi erau blânzi.

„Şi de ce n-aş pleca?"

„Fiindcă ţi-aş putea fi de folos," a spus, scoţând carburatorul cu îndemânarea unui chirurg, în mijlocul unui transplant de inimă. L-a aşezat jos cu grijă şi s-a întors cu faţa către mine.

Îl priveam cu gura căscată.

„Ţine," mi-a spus, dându-mi în mână carburatorul. „Demontează-l şi pune piesele în vasul ăsta să se înmoaie. Asta o să-ţi mai alunge din minte întrebările."

Frustrarea mea s-a transformat dintr-odată în râs. Bătrânul ăsta putea să fie arogant, ce-i drept, dar era totodată interesant. Aşa că am hotărât să fiu sociabil.

„Numele meu este Dan," am zis, întinzând mâna, zâmbind formal. „Şi al tău?"

Mi-a pus în mâna întinsă o şurubelniţă, zicând: „Numele meu nu contează; şi nici al tău. Ceea ce este important se află dincolo de nume şi dincolo de întrebări. Acum o să ai nevoie de şurubelniţa asta ca să demontezi carburatorul," mi-a arătat el.

„Nu-i nimic dincolo de întrebări,” am ripostat eu. „De exemplu, cum ai zburat pe acoperişul acela?”

„N-am zburat, ci am sărit,” a răspuns el sec. „Nu-i nicio magie, aşa că nu te amăgi. În cazul tău, totuşi, chiar că ar trebui să execut un exercițiu dificil de magie. Fiindcă se pare că va trebui să transform o paiață într-o ființă umană.”

„Cine te crezi, mă rog, să-mi spui mie una ca asta?”

„Sunt un luptător!” mi-a retezat-o el. „Dincolo de asta, cine sunt eu depinde de cine vrei tu să fiu.”

„Chiar nu poți să-mi răspunzi la o întrebare directă?” Am spus cu ciudă, luând cu asalt carburatorul, ca şi cum aş fi vrut să-mi vărs tot focul asupra lui.

„Întreabă-mă şi am să văd ce pot să fac,” a spus, zâmbind nevinovat. Şurubelnița mi-a alunecat şi m-am zgâriat la deget. „Fir-ar să fie!” am țipat, alergând la chiuvetă să-mi spăl rana. Socrate mi-a dat un leucoplast.

„Bine atunci, uite o întrebare cât se poate de directă.” Eram hotărât să-mi păstrez vocea calmă. „Cum poți tu să-mi fii mie de folos?”

„Păi deja ți-am fost de folos,” mi-a răspuns, arătându-mi bandajul pe care-l aveam pe deget.

Asta punea capac la toate. „Uite, ştii ce, nu mai pot să-mi pierd vremea pe-aici. Trebuie să mă duc să mai şi dorm.” Am pus jos carburatorul şi eram gata să plec.

„De unde ştii că n-ai dormit toată viața? De unde ştii că nu dormi chiar în momentul ăsta?” a spus el răspicat, cu o sclipire ghiduşă în ochi.

„Mă rog, cum zici tu.” Eram prea obosit ca să-l mai contrazic. „Încă ceva, totuşi. Înainte să plec, nu vrei să-mi spui şi mie cum ai reuşit cascadoria de pe acoperiş?”

A venit la mine şi mi-a strâns mâna. „Mâine, Dan, mâine.” A zâmbit cu căldură şi toată frica şi frustrarea mea de mai devreme s-au spulberat ca prin farmec. Mâna, brațul şi apoi întregul corp începuseră să mă furnice. Apoi a adăugat: „Îmi pare bine să te văd din nou!”

„Cum adică ’din nou’”? am început eu, apoi m-am întrerupt; „Da, ştiu, mâine, mâine.” Şi am râs amândoi. M-am îndreptat spre uşă, m-am oprit şi, întorcându-mă, m-am uitat în ochii lui şi i-am spus: „La revedere, Socrate.”

Părea cam nedumerit, însă a ridicat din umeri binevoitor. Cred că i-a plăcut numele. Am plecat fără să mai spun nimic.

A doua zi, la cursul de la ora 8 am dormit. Dar până să înceapă antrenamentul de după-amiază, eram treaz şi gata de acţiune.

După ce am alergat în sus şi în jos pe scările de la tribune, Rick, Sid şi cu mine, împreună cu ceilalţi colegi de echipă, ne-am aşezat pe podea, transpiraţi şi gâfâind, întinzându-ne picioarele, umerii şi spatele. De obicei eram tăcut în timpul acestui ritual, dar astăzi simţeam că aş fi vrut să le povestesc şi lor despre noaptea trecută. Însă tot ce am reuşit să spun a fost: „L-am întâlnit pe acest tip neobişnuit la o benzinărie, noaptea trecută."

Dar prietenii mei erau mult mai preocupaţi de durerea pricinuită de întinderea picioarelor decât de povestioarele mele.

Ne-am încălzit cu uşurinţă, făcând de câteva ori roata, apoi câteva genoflexiuni şi ridicări ale picioarelor, apoi am început seria de sărituri. În timp ce zburam prin aer, iar şi iar — în timp ce mă roteam la bara fixă, sau făceam foarfeci la calul cu mânere şi mă străduiam cu noile exerciţii de încordare a muşchilor la inele — mă tot gândeam la performanţele misterioase ale bărbatului pe care-l numisem „Socrate". Sentimentele mele contradictorii mă îndemnau să-l evit, însă trebuia să mă lămuresc odată ce era cu personajul acesta misterios.

După cină mi-am răsfoit rapid temele la istorie şi la psihologie, am făcut un rezumat pentru o lucrare la limba engleză, apoi am ieşit val-vârtej din casă. Era ora 11 noaptea. Îndoilelile începeau să mă încolţească, pe măsură ce mă apropiam de benzinărie. Oare chiar vroia să mă vadă din nou? Ce-aş fi putut să-i spun ca să-l conving de faptul că eram totuşi o persoană foarte inteligentă?

Era acolo, stând în prag. S-a aplecat în semn de salut şi, făcând un gest larg cu mâna, m-a poftit în birou. „Scoate-ţi pantofii, te rog — un obicei de-al meu."

M-am aşezat pe canapea şi mi-am pus pantofii în apropiere, în caz că aş fi vrut să plec în grabă. Încă nu aveam încredere în acest străin misterios.

Începuse să plouă. Ambianţa şi căldura biroului erau confortabile, în contrast cu noaptea întunecată şi norii ameninţători de afară. Am început să mă simt mai în largul meu. Rezemându-mă de spate, am spus: „Ştii, Socrate, simt că totuşi ne-am mai întâlnit cândva."

„Aşa este," a răspuns el, deschizând din nou poarta aceea din mintea mea, acolo unde visele şi realitatea deveneau una. Am tăcut.

„Huh, Socrate, am avut de multe ori acest vis — în care eşti şi tu." L-am privit cu atenţie, însă faţa lui nu trăda nimic.

„Am fost în visele multor oameni; şi tu ai fost. Spune-mi despre visul tău,” a zâmbit el.

I-am povestit, cu toate amănuntele pe care mi le aduceam aminte. Pe măsură ce acele scene teribile deveneau vii în mintea mea, camera părea că se întunecă, iar lumea obişnuită începea să se estompeze.

După ce am terminat, a spus: „Da, un vis foarte bun.” Până să-l întreb eu ce vroia să spună cu asta, clopoţelul benzinăriei a sunat o dată, apoi încă o dată. Şi-a luat un poncho şi a ieşit afară, în noaptea ploioasă. M-am dus la fereastră, să-l pot urmări cu privirea.

Era aglomeraţie în seara aceea: mai precis, ora de vârf de vineri noaptea. Lucrurile începuseră să se precipite, clienţii veneau unul după altul. M-am simtit stânjenit, stând acolo cu mâinile-n sân, aşa că am ieşit să-l ajut, dar el nu părea să mă observe.

Un şir nesfârşit de maşini mă aştepta: furgonete, maşini roşii, verzi, negre, maşini de teren şi maşini sport străine. Stările de spirit ale clienţilor erau la fel de variate ca şi maşinile lor. Doar unul sau doi clienţi păreau să-l cunoască pe Socrate, dar cei mai mulţi se uitau de două ori la el, ca şi cum ar fi observat ceva ieşit din comun, dar nedesluşit.

Unii aveau chef de petrecere, râzând tare şi dându-şi radio-urile la maxim, cât îi aşteptam noi. Socrate râdea şi el împreună cu ei. Doar unii, cei mai puţini, erau mai ţâfnoşi, făcând parcă un efort special să pară nesuferiţi. Însă Socrate îi trata pe toţi cu aceeaşi amabilitate — ca şi cum fiecare dintre ei ar fi fost oaspetele său de onoare.

După miezul nopţii maşinile şi clienţii s-au mai rărit. Aerul rece părea nefiresc de linişitit, chiar dacă fusese umplut de toată hărmălaia de mai înainte. Când ne-am întors în birou, Socrate mi-a mulţumit pentru ajutor. Am dat din umeri a indiferenţă, dar în sufletul meu eram mulţumit că remarcase ceea ce făcusem. Oricum, trecuse cam multă vreme de când nu mai ajutasem pe cineva.

Odată ajuns în biroul călduţ, mi-am amintit de treaba noastră neterminată. Aşa că am început să vorbesc de îndată ce m-am trântit pe canapea. „Socrate, aş avea nişte întrebări.”

El şi-a împreunat mâinile, într-un gest de rugăciune şi şi-a ridicat privirea înspre tavan, ca şi cum ar fi cerut ghidare divină — sau poate răbdare divină.

„Care,” şi a oftat, „sunt întrebările tale?”

„Ei bine, încă mai vreau să aflu despre acoperiş şi de ce ai spus ’âmi pare bine să te văd din nou’ şi vreau să ştiu ce pot face eu pentru tine şi cum poți tu să-mi fii mie de folos. Şi mai vreau să ştiu câți ani ai.”

„Hai să-ncepem cu cea mai uşoară, deocamdată. Am nouăzecişişase de ani, după timpul tău.” Nu, nu avea cum sa aibă nouăzecişişase de ani. Cincizecişişase poate; şaizecişişase cu indulgență; şaptezecişişase, posibil, dar greu de crezut. Dar nouăzecişişase? Cred că mințea — dar de ce-ar fi mințit? Şi mai trebuia să aflu şi despre cealaltă chestie pe care o lăsase să-i scape.

„Socrate, ce vrei să spui cu ’după timpul tău’? Adică tu trăieşti după ora standard de est sau eşti cumva venit,” şi încercând o glumă cam răsuflată, „din cosmos?”

„Păi nu este fiecare?” a venit replica lui. De fapt, mă gândisem şi eu la asta înainte, ca la o posibilitate foarte probabilă.

„Şi mai vreau să ştiu ce putem face noi unul pentru celălalt.”

„Doar atât: pe mine nu m-ar deranja să am un ultim student, iar tu, în mod evident, ai nevoie de un profesor.”

„Am destui profesori,” i-am retezat-o eu.

„Da, chiar aşa?” A făcut o pauză, după care a continuat: „Dacă ai sau nu un profesor potrivit, asta depinde numai de ce anume vrei să înveți.” S-a ridicat sprinten de pe scaun şi s-a îndreptat spre uşă. „Vino cu mine. Vreau să-ți arăt ceva.”

Am mers până la colț, de unde puteam să privim în jos bulevardul, care se întindea până la cartierul de afaceri şi, dincolo de el, luminile oraşului San Francisco.

„Lumea de acolo,” a spus el fluturându-şi brațul pe deasupra orizontului, „este o şcoală, Dan. Viața este singurul profesor adevărat. Îți oferă multe experiențe, iar dacă experiența ar fi fost singura care ar fi adus înțelepciune şi împlinire, atunci ar însemna că oamenii în vârstă ar trebui să fie cu toții nişte fericiți, nişte maeştri iluminați. Însă lecțiile pe care le oferă experiența sunt ascunse. Eu pot să te ajut să înveți din experiență, ca să vezi lumea limpede, iar limpezimea este ceva de care tu ai nevoie cu disperare, chiar acum. Intuiția ta ştie că asta este adevărat, dar mintea ta se revoltă; ai experimentat destul de mult, însă ai învățat puțin.”

„Nu ştiu despre ce vorbeşti, Socrate. Vreau să spun că n-aş merge atât de departe.”

„Nu, Dan, încă nu ştii despre ce vorbesc, dar o să ştii. Şi o să mergi atât de departe, ba chiar mai departe, pot să te asigur.”

Ne-am întors spre birou, când tocmai intrase o Toyota de un roşu aprins. Socrate a continuat să vorbească în timp ce deschidea rezervorul. „La fel ca majoritatea oamenilor, ai fost învățat să culegi informații din afara ta; din cărți, din reviste, de la experți.” Apoi a fixat furtunul de benzină în rezervor. „Ca şi această maşină, te deschizi şi laşi faptele să curgă înăuntru. Uneori informația este premium, alteori este cu plumb. Îți cumperi cunoaşterea la prețul pieței, la fel cum cumperi şi benzina.”

„A, chiar, îți mulțumesc că mi-ai amintit. În două zile trebuie să-mi plătesc taxa de şcoală!”

Socrate a încuviințat din cap doar, preocupat să umple rezervorul clientului. După ce acesta s-a umplut, Socrate a continuat să pompeze benzină, până când a început să se reverse din rezervor şi să curgă pe jos. O baltă de benzină se întindea pe asfalt.

„Socrate, rezervorul e plin — ai grijă ce faci!”

Neluându-mă în seamă, a lăsat benzina să curgă în continuare, spunând: „Dan, ca şi rezervorul acesta, tu eşti umplut până la refuz cu idei preconcepute; plin de cunoştințe inutile. Ai acumulat multe fapte şi idei, dar încă nu ştii mare lucru despre tine însuți. Ca să poți învăța, mai întâi trebuie să-ți goleşti rezervorul.” Mi-a zâmbit complice, făcându-mi cu ochiul, şi, închizând pompa cu un clic, a adăugat: „Vrei să cureți mizeria asta, te rog?”

Aveam sentimentul că nu se referea numai la benzina risipită pe jos. M-am grăbit să spăl asfaltul. Soc a luat banii de la şofer şi i-a dat înapoi restul şi un zâmbet. Ne-am întors în birou şi ne-am aşezat.

"Ce ai de gând să faci, să mă umpli cu faptele tale? m-am burzuluit eu.

„Nu, n-am de gând să te împovărez cu şi mai multe fapte; am de gând să-ți arăt ’ânțelepciunea corpului’. Tot ce vei avea vreodată nevoie să ştii este înăuntrul tău; secretele universului sunt înscrise în celulele corpului tău. Dar tu n-ai învățat încă ce înseamnă viziunea interioară; adică nu ştii cum să-ți citeşti corpul. Singura ta resursă a fost să citeşti cărți, să-i asculți pe experți şi să speri că au dreptate. Dar când o să înveți înțelepciunea corpului vei fi un Profesor între profesori.”

M-am abținut cu greu să nu pufnesc în râs. Acest lucrător la stația de benzină îmi acuza profesorii de ignoranță şi insinua faptul că educația mea universitară ar fi fost lipsită de sens! „O, sigur, Socrate, înțeleg ce vrei să

spui cu această idee de ’ânțelepciune a corpului’, dar nu dau doi bani pe ea.”

A dat încet din cap. „Înțelegi multe lucruri, dar practic n-ai realizat nimic.”

„Ce vrei să spui cu asta?”

„Înțelegerea este unidimensioanală. Ea reprezintă capacitatea de pătrundere a intelectului. Duce la acumularea de cunoştințe, pe care tu o ai. Realizarea, pe de alta parte, este tridimensioanală. Ea este înțelegerea simultană a” corpului-întreg „- capul, inima şi instinctele fizice. Şi asta provine numai din experiență directă.”

„Tot nu pricep.”

„Îți aminteşti când ai învățat prima dată să conduci? Înainte de asta erai doar un pasager; doar înțelegeai ce era. Dar ai realizat cum era numai atunci când ai făcut asta pentru prima oară.”

„Aşa e!” am spus. „Îmi amintesc sentimentul acela de:” Asta era deci!"

„Exact! Această propoziție descrie perfect experiența realizării. Într-o zi ai să spui la fel şi despre viață.”

Am tăcut o vreme, apoi am spus: „Tot nu mi-ai explicat cum e cu ’ânțelepciunea corpului’.”

„Vino cu mine,” mi-a făcut semn Socrate şi m-a condus spre uşa pe care scria ’Privat’. Când am intrat acolo, era întuneric beznă. Începusem să mă neliniştesc, dar frica a făcut loc deîndată unei bănuieli fulgerătoare. Eram pe cale să învăț primul meu secret adevărat: înțelepciunea corpului.

Lumina s-a aprins brusc. Eram în baie, iar Socrate urina zgomotos în closet. „Aceasta,” a spus el cu emfază, „este înțelepciunea corpului.” Râsul său a început să răsune între pereții de faianță, în timp ce eu am ieşit şi m-am aşezat pe canapea, cu privirea ațintită la covor.

Când a ieşit din baie, i-am spus: „Socrate, eu totuşi vreau să aflu…”

„Dacă tot ai de gând să-mi spui Socrate,” m-a întrerupt el, „ai fi putut măcar să onorezi acest nume, dacă mi-ai fi îngăduit şi mie să pun nişte întrebări din când în când, iar tu să poți răspunde la ele. Cum îți sună asta?”

„Foarte bine!” am răspuns. „Tu tocmai ai pus o întrebare, iar eu ți-am răspuns deja la ea. Acum e rândul meu. Despre cascadoria aceea cu zburatul pe acoperiş din noaptea trecută…”

„Eşti un tânăr perseverent, nu-i aşa?”

„Da, sunt. N-aş fi ajuns unde sunt astăzi fără perseverență. Şi asta e altă întrebare la care ai primit un răspuns clar. Acum am putea să ne ocupăm şi

de nişte întrebări de-ale mele?” Fără să mă bage în seamă, m-a întrebat: „Unde eşti tu astăzi, chiar acum?”

Entuziast, am început să-i vorbesc despre mine. În orice caz, am observat că ocolea răspunsurile la întrebările mele. Totuşi, i-am vorbit despre trecutul meu îndepărtat, apoi despre cel recent şi despre depresiile mele inexplicabile. M-a ascultat cu răbdare şi interes, ca şi cum ar fi avut tot timpul din lume la dispoziție, până când am terminat, după câteva ore.

„Foarte bine,” a spus. „Dar tot nu mi-ai răspuns la întrebarea în ceea ce priveşte unde eşti tu.”

„Ba da, nu-ți aminteşti? Ți-am spus cum am ajuns unde sunt astăzi: prin muncă susținută.”

„Unde eşti tu?”

„Cum adică, unde sunt eu?”

„Unde eşti tu?” a repetat el cu blândețe.

„Sunt aici.”

„Unde e aici?”

„În acest birou, în această stație de benzină!” Îmi pierdeam răbdarea cu jocul ăsta.

„Unde este această stație de benzină?”

„În Berkeley.”

„Unde este Berkeley?”

„În California.”

„Unde este California?”

„În Statele Unite.”

„Unde sunt Statele Unite?”

„Pe o masă continentală, unul dintre continentele emisferei vestice. Socrate, eu…”

„Unde sunt continentele?”

Am oftat. „Pe Pământ. Tot n-am terminat?”

„Unde e Pământul?”

„În Sistemul Solar, a treia planetă de la Soare. Soarele este o stea mică în Galaxia Calea Lactee, bine?”

„Unde este Calea Lactee?”

„Măi frate,” am oftat nerăbdător, dându-mi ochii peste cap. „În Univers.” M-am lăsat pe spate şi mi-am încrucişat mâinile a lehamite.

„Şi unde,” a zâmbit Socrate, „este Universul?”

„Universul este… ei bine, sunt tot felul de teorii despre cum a fost creat…”

„Nu asta am întrebat. Unde este?”

„Habar n-am — cum aş putea răspunde la asta?”

„Aici e poanta. Nu poţi să răspunzi şi n-o să poţi vreodată. Nu se cunoaşte nimic despre asta. Eşti un ignorant în ceea ce priveşte unde se află Universul şi, drept urmare, în ceea ce priveşte unde eşti tu. De fapt, nu ai cunoştinţă despre nimic anume unde se află; şi nici nu ştii despre nimic ce este anume sau cum a ajuns să fie. Acesta este un mister.”

„Ignoranţa mea, Dan, este bazată pe această înţelegere. Înţelegerea ta este bazată pe ignoranţă. Eu sunt un prost cu simţul umorului; tu eşti un tembel serios.”

„Ascultă,” i-am spus, „sunt nişte lucruri pe care ar trebui să le ştii despre mine. În primul rând să ştii că sunt deja un fel de luptător. Sunt un gimnast din calea-afară de bun.” Ca să punctez ceea ce i-am spus şi să-i arăt că pot fi şi eu spontan, m-am ridicat de pe canapea şi am făcut un salt pe spate, de pe loc, aterizând cu graţie pe covor.

„Hei,” a spus, „a fost grozav. Mai fă o data!”

„Ei, nu e chiar aşa de extraordinar, Soc. De fapt e destul de uşor pentru mine.” Am făcut un efort uriaş să evit o undă de superioritate din glas, dar n-am reuşit să-mi reţin totuşi un zâmbet mândru. Eram obişnuit să le arăt astfel de lucruri copiilor, pe plajă sau în parc. Şi ei, ca şi Soc, vroiau să vadă asta încă o dată.

„Foarte bine, Soc, acum priveşte cu atenţie.” Am sărit în sus şi chiar când eram pe punctul să mă întorc, cineva sau ceva m-a răsucit prin aer. Am aterizat grămadă pe canapea. Pătura mexicană de pe ea s-a înfăşurat singură în jurul meu, acoperindu-mă. Mi-am scos repede capul de sub învelitoare, uitându-mă după Socrate. Era aşezat tot acolo, în partea cealaltă a camerei, la vreo trei metri jumătate depărtare, ghemuit pe scaunul sau, zâmbind ştrengăreşte.

„Cum ai făcut asta?” Confuzia mea era totală, în timp ce el se uita la mine cu o privire nevinovată.

„Ţi-a plăcut cursa?” m-a întrebat. „Vrei s-o mai vezi o dată?” a adăugat. „Dan, nu trebuie să-ţi faci griji în legătură cu mica ta alunecare; chiar şi un mare luptător ca tine mai face câte-o boroboaţă din când în când.”

M-am ridicat buimac şi am îndreptat canapeaua, aranjând pătura la loc. Trebuia să fac ceva cu mâinile; aveam nevoie de timp să mă gândesc. Cum

o făcuse? Altă întrebare care va rămâne fără răspuns.

Socrate a ieşit încetişor din birou, ca să umple rezervorul unei furgonete pline cu obiecte casnice. „Gata oricând să mai înveselească vreun călător în drumul său," mă gândeam. Apoi am închis ochii şi am început să reflectez la modul în care sfida el, în aparenţă, legile naturii, sau cel puțin pe cele ale bunului simț fizic.

„N-ai vrea să afli nişte secrete?" Nici măcar nu-l auzisem când a intrat. Era aşezat pe scaunul lui, picior peste picior.

Mi-am pus şi eu picior peste picior şi m-am aplecat mai în față nerăbdător. Apreciind greşit moliciunea canapelei, m-am aplecat puțin cam mult şi m-am răsturnat. Nici n-am apucat să-mi despletesc picioarele, că m-am trezit împrăştiat cu fața-n jos, pe covor.

Socrate râdea în hohote. M-am ridicat într-o clipă, drept ca un stâlp. Soc se distra copios, văzându-mi expresia năucă. Mult mai obişnuit cu aplauzele decât cu ridicolul, am sărit în picioare ruşinat şi furios. Soc s-a oprit brusc; fața şi vocea lui erau încărcate de autoritate.

„Stai jos!", a poruncit el, arătând spre canapea. M-am aşezat. „Te-am întrebat dacă vrei să afli un secret."

„Da, vreau — despre acoperişuri."

„Ai de ales dacă vrei sau nu să afli un secret. Eu aleg despre ce anume."

„De ce trebuie să jucăm întotdeauna după regulile tale?"

„Pentru că e benzinăria mea, de aceea!" Soc a vorbit cu un aer exagerat de arogant, probabil luându-mă peste picior în continuare. „Acum fii foarte atent. A propos, eşti aşezat confortabil şi, uh, stabil?" a făcut el cu ochiul. Eu doar scrâşneam din dinți.

„Dan, am nişte locuri să-ți arăt şi nişte poveşti să-ți spun. Am secrete să-ți destăinui. Dar, înainte să începem împreună această călătorie, trebuie să iei aminte că valoarea unui secret nu stă în ceea ce afli, ci în ceea ce faci după aceea cu el."

Soc a scos un dicționar vechi din sertar şi a început să-l fluture prin aer. „Foloseşte ce cunoaştere vrei, dar ține seama de limitele ei. Cunoaşterea singură nu este suficientă, ea nu are inimă. Oricât de multă cunoaştere ai avea, ea nu-ți va hrăni şi nici nu-ți va susține spiritul; nu va putea niciodată să-ți aducă fericirea ultimă sau pacea deplină. Viața necesită mai mult decât cunoaştere; necesită simțire intensă şi energie constantă. Viața cere acțiune dreaptă, pentru ca această cunoaştere să devină vie."

„Ştiu asta, Soc."

„Vezi, asta e problema ta — ştii, dar nu acționezi. Nu eşti un luptător adevărat.”

„Socrate, nu pot să cred una ca asta. Eu ştiu că uneori am acționat ca un luptător, în anumite situații dificile — ar trebui să mă vezi la sala de gimnastică!”

„Sunt de acord că, de fapt, poți avea experiența minții unui luptător, în unele ocazii: hotărâtă, flexibilă, limpede şi liberă de orice îndoială. Poți să-ți dezvolți corpul unui luptător, elastic, suplu, sensibil şi plin de energie. În unele momente, rare, poți chiar să simți cu inima unui luptător, iubind orice şi pe oricine îți apare în cale. Dar aceste calități sunt fragmentate în tine. Îți lipseşte integrarea. Misiunea mea este să te aranjez la loc, Pinocchio.”

„Ia stai aşa, Socrate, m-am burzuluit eu. Deşi nu mă îndoiesc că ai nişte înzestrări neobişnuite şi că-ți place să te învălui într-o aură de mister, nu-nțeleg cum poți să pretinzi să mă aranjezi pe mine la loc. Hai să vedem cum stau lucrurile de fapt: eu sunt student la Universitate, tu faci service la maşini. Eu sunt campion mondial, iar tu meştereşti în garaj, faci ceai şi aştepți să intre vreun trecător amărât ca să-l bagi în sperieți. Poate aş putea eu să te aranjez pe tine la loc.” Nu prea îmi dădeam seama ce spun, dar mă făcea să mă simt bine.

Socrate a râs doar, clătinand din cap, ca şi cum nu prea-i venea să creadă ce spuneam. Apoi a venit la mine, s-a aşezat în genunchi în fața mea, spunând: „Tu, să mă aranjezi pe mine la loc? Poate că vei avea şansa asta într-o zi. Dar deocamdată ar trebui să înțelegi care este diferența dintre noi.” M-a pocnit între coaste, apoi m-a pocnit iar şi iar, spunând: „Luptătorul acționează…”

„Opreşte-te odată!” am țipat. „Mă calci pe nervi!”

„… iar prostul doar reacționează.”

„Păi la ce te aştepți?”

„Eu te pocnesc şi tu te enervezi; te insult, iar tu reacționezi cu îngâmfare şi cu furie; alunec pe-o coajă de banană şi…” A făcut doi paşi înapoi şi a alunecat, aterizând cu o bufnitură pe covor. N-am putut să mă abțin şi am pufnit în râs.

S-a ridicat şi s-a întors cu fața la mine, făcând o ultimă observație. „Dan, sentimentele şi reacțiile tale sunt automate şi previzibile; ale mele nu. Eu îmi creez viața în mod spontan; a ta este determinată de trecutul tău.”

„Cum poți să afirmi toate astea despre mine, despre trecutul meu?”

„Pentru că te urmăresc de ani şi ani.”

„Sigur că da…” am spus eu, aşteptând poanta. Dar n-a venit niciuna.

Se făcuse târziu şi aveam o mulțime de lucruri la care să reflectez. Mă simțeam împovărat de o nouă datorie, una pe care nu eram sigur că o pot îndeplini. Socrate a intrat, şi-a şters mâinile şi şi-a umplut cana cu apă de izvor. În timp ce sorbea încet i-am spus: „Trebuie să plec acum, Soc. E târziu şi am multe treburi importante de făcut pentru şcoală.”

Socrate a rămas liniştit pe scaun, în timp ce m-am ridicat şi mi-am luat haina. Apoi, când să ies pe uşă, a vorbit încet şi apăsat. Fiecare cuvânt era ca o palmă blândă peste obrazul meu.

„Ar trebui să-ți revizuieşti” importanțele „, dacă vrei să ai măcar o şansă de a deveni un luptător. Deocamdată ai inteligența unui tăntălău; iar spiritul tău este o mămăligă. Ai multe treburi importante de făcut, într-adevăr, dar într-o altă clasă decât aceea pe care ți-o imaginezi tu.”

Am rămas cu privirea ațintită la podea. Mi-am ridicat capul, dar nu puteam să-l privesc în ochi, aşa că m-am uitat în altă parte.

„Pentru a supraviețui lecțiilor care te aşteaptă,” a continuat el, „vei avea nevoie de mult mai multă energie decât ai avut vreodată. Va trebui să-ți cureți corpul de tensiuni, să-ți eliberezi mintea de cunoştințe deşarte şi să-ți deschizi inima energiilor emoției adevărate.”

„Soc, cred că ar fi mai bine să-ți explic orarul meu. Vreau să te fac să înțelegi cât de ocupat sunt. Mi-ar place să te vizitez mai des, dar am atât de puțin timp la dispoziție.”

S-a uitat la mine cu o privire gravă. „Ai chiar mai puțin timp decât îți poți închipui.”

„Ce vrei să spui?” am oftat eu.

„Nu contează asta acum,” a spus. „Hai, continuă!”

„Ei bine, am aceste idealuri. Vreau să ajung campion la gimnastică. Vreau ca echipa noastră să câştige Campionatele Naționale. Vreau să absolv facultatea cu note bune, şi asta înseamnă cărți de citit şi lucrări de scris. Ceea ce pari să-mi oferi tu în schimb este să stau treaz câte-o jumătate de noapte într-o benzinărie şi să-l ascult pe — şi sper să nu iei asta drept o insultă — un om foarte ciudat, care vrea să mă atragă în lumea lui fantastică. E o nebunie!”

„Da,” a zâmbit el cu tristețe. „E o nebunie.” Socrate s-a întors pe scaunul lui şi şi-a lăsat privirea în jos. Mintea mea se revolta împotriva tacticii lui de moşulică-neajutorat, însă inima mea se simțea atrasă de acest bătrân excentric, voinic, care pretindea că era un fel de „luptător”. Mi-am scos

haina, m-am descălțat şi m-am aşezat din nou. Apoi mi-a venit în minte o povestioară pe care mi-a spus-o bunicul:

A fost odată un rege preaiubit, al cărui castel se afla pe o colină înaltă, de unde putea cuprinde cu privirea ținutul său. Era atât de îndrăgit, încât orăşenii din apropiere îi trimiteau zilnic daruri, iar ziua lui de naştere era sărbătorită în tot regatul. Poporul îl iubea pentru înțelepciunea lui renumită şi pentru judecata dreaptă.

Într-o zi nenorocirea s-a abătut asupra oraşului. Sursa de apă a fost contaminată şi fiecare bărbat, femeie şi copil şi-au pierdut mințile. Numai regele, care avea un izvor propriu, a scăpat.

Curând după această tragedie, orăşenii nebuni au început să vorbească despre regele lor că acționa „ciudat" şi că judecățile sale erau strâmbe, iar înțelepciunea lui o prefăcătorie. Mulți dintre ei chiar au ajuns să spună că regele ar fi înnebunit. Popularitatea lui s-a spulberat nu după multă vreme. Oamenii nu-i mai aduceau daruri şi nici nu-i mai sărbătoreau ziua de naştere.

Şi regele a rămas singur cuc, pe vârful colinei sale. Într-o zi s-a hotărât să-şi lase castelul şi să meargă să viziteze oraşul. Era o zi caldă, aşa încât a băut din fântâna publică.

În noaptea aceea a fost un prilej de mare sărbătoare. Toată lumea se bucura pentru că regele lor preaiubit „îşi recăpătase mințile".

Atunci am înțeles că această lume nebună la care se referea Socrate nu era deloc lumea lui, ci a mea.

M-am ridicat, gata de plecare. „Socrate, mi-ai spus să-mi ascult intuiția interioară şi să nu depind de ceea ce citesc sau de ceea ce-mi spun oamenii. Atunci de ce-ar trebui să stau aici cuminte şi să ascult tot ce-mi spui tu?"

„O întrebare foarte bună," a răspuns el. „Şi iată şi un răspuns, la fel de bun. În primul rând, eu îți vorbesc din proprie experiență; nu-ți expun teorii abstracte pe care să le fi citit în vreo carte sau pe care să le fi auzit din vorbă-n vorbă de la vreun expert. Eu îmi cunosc cu-adevărat corpul şi mintea, şi deci le cunosc şi pe ale celorlalți. Şi apoi," a spus zâmbind, „de unde ştii că nu sunt eu intuiția ta interioară, vorbindu-ți chiar în clipa asta?" S-a întors la biroul său şi a început să caute printre nişte hârtii. Cu asta vizita mea se încheiase în seara aceea. Gândurile mele învălmăşite m-au purtat spre casă, prin noapte.

Am fost abătut zile la rând după aceea. Mă simțeam neputincios şi stingher în preajma acestui om şi eram supărat din cauza felului în care mă trata. Părea că mă subestimează fără încetare; doar nu eram un copil! „Şi apoi, de ce-aş alege să fiu luat drept un papă-lapte într-o benzinărie," mă gândeam, „când aici, în lumea mea, sunt admirat şi respectat?"

Mă antrenam din greu la gimnastică, cum n-o făcusem niciodată până atunci — corpul meu era o torță arzătoare, în timp ce zburam, croindu-mi calea cu sârg, antrenament după antrenament. Şi cu toate acestea, era, într-un fel, mai puțin satisfăcător decât înainte. De fiecare dată când învățam o mişcare nouă sau primeam un compliment, îmi aminteam cum fusesem azvârlit prin aer, apoi trântit pe canapea, de către bătrânul acela.

Hal, antrenorul meu, devenise îngrijorat în privința mea şi ar fi vrut să ştie dacă era vreo problemă. L-am asigurat că totul era în regulă. Dar nu era. Nu mai aveam chef nici să mai glumesc cu băieții din echipă. Eram de-a dreptul confuz.

În noaptea care a urmat am avut din nou visul acela cu Secerătorul Întunecat, însă oarecum diferit. Un Socrate ghiduş, chicotind, costumat cu veşmintele sumbre ale secerătorului, avea un pistol îndreptat spre mine, apoi apăsa pe trăgaci, iar de pe țeavă ieşea un steguleț pe care era scris: „Bum!" De data asta m-am trezit râzând, în loc să gem.

A doua zi am găsit un bilețel în cutia poştală. Nu scria decât: „Secrete despre acoperiş". Când a ajuns Socrate în noaptea aceea, eu îl aşteptam deja, aşezat pe treptele benzinăriei. Venisem mai devreme, ca să-i întreb pe cei din schimbul de zi despre el — să aflu care era numele lui adevărat şi poate chiar unde locuia — dar ei nu ştiau nimic. „Cui îi pasă, de fapt? A căscat unul." E doar un bătrânel care preferă să lucreze în schimbul de noapte."

Soc şi-a scos fâşul. „Ei bine?" m-am repezit eu. „Ai de gând să-mi spui, în sfârşit, cum ai ajuns pe acoperiş?"

„Da, am să-ți spun; cred că eşti pregătit să afli."

„În Japonia antică exista un grup de elită de luptători asasini."

Şi a rostit ultimul cuvânt cu un sunet şuierat, făcându-mă şi mai conştient de tăcerea întunecată, care pândea afară. Începeam să simt iar senzația aceea de furnicătură în ceafă.

„Aceşti luptători," a continuat el, „se numeau ninja. Legendele şi reputația care-i înconjurau erau înfricoşătoare. Se spunea că se pot

transforma în animale; se spunea chiar că puteau să zboare — doar pe distanțe scurte, bineînțeles.”

„Bineînțeles,” am aprobat eu, simțind uşa spre lumea viselor deschizându-se cu o rafală rece. Tocmai mă întrebam unde vrea să ajungă cu asta, când mi-a făcut semn să mergem în garaj, unde lucra la o maşină sport japoneză.

„Trebuie să-i schimb bujiile,” a spus Socrate, băgându-şi capul sub capota lucioasă.

„Da, bine, şi despre acoperiş?” am insistat eu.

„O să ajung şi la asta imediat, după ce schimb bujiile astea. Ai rabdăre. Ceea ce am să-ți spun merită toată aşteptarea, crede-mă.”

M-am aşezat şi mă jucam cu un ciocanel de lemn de pe masa de lucru.

Din colțul său, l-am auzit pe Socrate spunând: „Ştii, asta e o treabă foarte distractivă, dacă îi acorzi cu adevărat atenție.” Pentru el probabil că aşa era.

Deodată a pus bujiile jos, a alergat la întrerupător şi a stins lumina. Într-o astfel de beznă, încât nu puteam să-mi văd nici mâinile, am început să mă neliniştesc. Niciodată nu ştiam ce-ar fi fost în stare să facă Socrate, şi după toată povestea aceea despre ninja…

„Soc? Soc?”

„Unde eşti?” A strigat chiar din spatele meu.

M-am întors şi am căzut peste capota unui Chevrolet. „Nu — nu ştiu!” m-am bâlbâit.

„Absolut corect,” a spus el, aprinzând lumina. „Bănuiesc că ai început să te mai deştepți,” a spus cu un rânjet ca al lui Tom motanul.

Am clătinat din cap, văzându-i sminteala, apoi m-am aplecat peste aripa Chevroletului, uitându-mă pe sub capota deschisă, chipurile să văd dacă-i lipseşte ceva. „Socrate, nu vrei să încetezi cu giumbuşlucurile şi să ne-ntoarcem la oile noastre?”

În timp ce înşuruba cu îndemânare bujiile noi, scoțând capacul de la distributor şi examinând rotoarele, a continuat:

„Aceşti ninja nu practicau nicio magie. Secretul lor era cel mai intens antrenament fizic şi mental cunoscut până atunci de către om.”

„Socrate, unde vrei să ajungi cu toate astea?”

„Dacă vrei să afli unde ajunge ceva, cel mai bine-ar fi să aştepți până se termină,” a răspuns el şi a continuat povestea.

„Aceşti ninja puteau să înoate purtând armuri grele; puteau să urce pe pereți netezi, ca nişte şopârle, folosindu-şi numai degetele de la mâini şi de

la picioare, în nişte crăpături foarte mici. Au născocit nişte scări ingenioase, din funie, închise la culoare şi aproape invizibile şi foloseau metode iscusite de a se ascunde; trucuri de distragere, iluzie şi evadare. Aceşti ninja," a adăugat el în final, „erau nişte săritori extraordinari."

„În sfârşit, ajungem undeva," aproape că îmi frecam mâinile de bucurie, bănuind cam ce urmează.

„Tânărul luptător era antrenat încă de copil la sărituri, în felul următor: i se dădea un grăunte de porumb şi i se spunea să-l planteze. De îndată ce tulpina începea să crească tânărul luptător trebuia să sară peste ea de cât mai multe ori. În fiecare zi tulpina creştea; în fiecare zi copilul sărea. În curând tulpina devenea mai înaltă decât copilul, dar asta nu-l împiedica să sară în continuare. Dacă începea să dea greş, din cauza tulpinii prea înalte, i se dădea un alt grăunte şi lua totul de la capăt. În cele din urmă nu mai era nicio tulpină peste care tânărul ninja să nu poată sări."

„Aşa, şi? Care-i secretul?" am întrebat, în aşteptarea revelației finale.

Socrate a făcut o pauză şi apoi a tras aer adânc în piept. „Vezi tu, tânărul ninja se antrena cu tulpini de porumb. Eu mă antrenez cu benzinării."

S-a aşternut o tăcere adâncă în încăpere. Apoi, dintr-odată, râsul muzical al lui Soc a început să răsune prin toată benzinăria; râdea atât de tare, încât a trebuit să se sprijine de maşina Datsun la care lucra.

„Deci asta e, huh? Asta-i tot ce vroiai să-mi spui despre acoperişuri?"

„Dan, asta-i tot ce poți să afli până când poți să faci," a răspuns el.

„Vrei să spui că ai să mă înveți cum să sar pe acoperiş?" l-am întrebat, înveselindu-mă brusc.

„Poate că da, poate că nu. Fiecare dintre noi are talentele sale unice. S-ar putea să înveți să sari pe acoperişuri," a zâmbit el larg. „Dar deocamdată, aruncă-mi şi mie şurubelnița aia, te rog!"

I-am aruncat-o. Şi jur c-a prins-o din aer, în timp ce se uita în altă direcție! A terminat repede cu ea şi mi-a aruncat-o înapoi, strigând: „Capu' sus!" Am scăpat-o şi a căzut pe podea zăngănind. Deja era exasperant; nu ştiam cât ridicol puteam să mai înghit.

Săptămânile treceau repede, iar nopțile mele de nesomn au devenit ceva obişnuit. M-am adaptat oarecum. Şi mai era o schimbare: am descoperit că vizitele pe care i le făceam lui Socrate deveniseră mai interesante chiar decât antrenamentul de gimnastică.

În fiecare noapte, în timp ce ne ocupam pe maşini — el punea benzină, eu ştergeam parbrizele şi amândoi glumeam cu clienții — mă încuraja să-i

povestesc despre viața mea. Însă el, în mod ciudat, păstra tăcerea în ceea ce privea viața lui, răspunzandu-mi la întrebări cu un lapidar „Mai târziu”, sau înşirându-mi ceva fără nicio noimă.

Când l-am întrebat de ce era atât de interesat de detaliile vieții mele, mi-a spus: „Trebuie să-ți înțeleg propriile iluzii, ca să-mi pot da seama de natura bolii tale. Trebuie să-ți curățăm mintea înainte ca poarta care duce pe calea luptătorului să poată fi deschisă.”

„Nu te lega de mintea mea. Îmi place exact aşa cum e.”

„Dacă ți-ar place cu-adevărat aşa cum e, n-ai fi acum aici. Ți-ai transformat mintea de multe ori în trecut. În curând o vei face într-un mod şi mai profund.” Auzind acestea, am decis că va trebui să am mare grijă cu omul ăsta. Nu-l cunoşteam foarte bine şi încă nu eram sigur cât este de aiurit.

Aşa cum era el, stilul lui Soc părea într-o continuă schimbare, neortodox, plin de umor şi chiar bizar. Odată a început să alerge țipând după un cățel alb, care tocmai făcuse pipi pe trepte — chiar în mijlocul unei prelegeri pe care mi-o ținea despre „supremele beneficii ale stării de calm profund, neclintit.”

Altădată, cam după o săptămâna, după ce fuseserăm treji toată noaptea, ne-am plimbat până la Strawberry Creek şi ne-am oprit pe un pod, uitându-ne în jos, la râul care se umflase din cauza ploilor de iarnă.

„Mă întreb cât o fi de adânc râul ăsta?” am spus într-o doară, uitându-mă absent, cu mintea absorbită de apele repezi. Nici n-am terminat bine, că, bâldâbâc, m-am trezit în apa învolburată, plină de noroi.

Culmea, mă împinsese de pe pod!

„Ei, cât e de adânc?”

„Destul de adânc!” m-am burzuluit eu, târându-mă pe mine şi hainele mele ude la mal. Cam mult pentru o speculație fără rost. Mi-am făcut o notiță mentală, să-mi țin gura-nchisă de altă dată.

Pe măsură ce treceau zilele, am început să observ din ce în ce mai multe diferențe între noi. În birou eu devoram batoane de ciocolată când mi-era foame. Soc ronțăia câte-un măr sau câte-o pară proaspătă sau îşi făcea un ceai de plante. Eu mă tot foiam pe canapea, în timp ce el stătea neclintit şi senin pe scaunul lui, ca un Buddha. Mişcările mele erau stângace şi zgomotoase, în comparație cu felul în care el luneca uşor, plutind parcă, pe deasupra podelei. Şi era om bătrân, nu glumă!

Erau multe micile lecţii care mă aşteptau în fiecare seară, chiar din primele zile. Într-o noapte am făcut greşeala să mă plâng de faptul că la şcoală colegii păreau că nu se purtau foarte prietenos cu mine.

El mi-a spus, cu blândeţe: „Este mai bine pentru tine să-ţi asumi responsabilitatea vieţii tale, aşa cum este ea, în loc să dai vina pe alţii sau pe împrejurări pentru necazurile tale. Pe măsură ce ochii ţi se deschid, ai sa vezi că starea ta de sănătate, de fericire, precum şi fiecare situaţie din viaţă, au fost, în mare parte, determinate de tine — în mod conştient sau inconştient."

„Nu ştiu ce vrei să spui cu asta, dar nu cred că sunt de acord."

"Ei bine, iată o poveste despre un tip ca tine, Dan:

Pe un şantier de construcţii din Midwest, când sirena anunţa ora prânzului, toţi muncitorii se aşezau şi mâncau împreună. Cu o regularitate ieşită din comun, Sam îşi deschidea sufertaşul şi începea să se plângă.

„Aoleu!" se văicărea el, „iar sandvişuri cu unt de arahide şi marmeladă. Urăsc untul de arahide şi marmamelada!"

Şi uite-aşa se văita Sam, că nu-i plac sandvişurile lui cu unt de arahide şi marmeladă, zi după zi. Săptămânile treceau, iar ceilalţi muncitori au început să se simtă deranjaţi de comportamentul său. Până la urmă cineva din echipa i-a spus: „Pentru numele lui Dumnezeu, Sam, dacă urăşti atât de mult untul de arahide şi marmelada, de ce nu-i spui femeii tale să-ţi facă altceva de mâncare?"

„Cum adică, femeia mea?" a răspuns Sam. „Nu sunt însurat. Îmi fac singur sandvişurile."

Socrate a făcut o pauză, apoi a adăugat: „Aşa că, vezi tu, toţi ne facem singuri sandvişurile în viaţă." Şi mi-a pus în mână o pungă de hârtie maro cu două sandvişuri în ea. „Vrei cu brânză şi roşii sau cu roşii şi brânză?" m-a întrebat, zâmbind cu gura până la urechi.

„Oh, dă-mi de care-o fi," i-am ţinut eu isonul.

În timp ce mestecam, Socrate a spus: „Atunci când devii pe deplin responsabil de viaţa ta, poţi să devii pe deplin om; odată ce devii om, poţi descoperi ce înseamnă să fii un luptător."

„Soc, îţi mulţumesc pentru hrana spiritului şi pentru cea a stomacului." Am făcut o plecăciune adâncă, apoi mi-am luat geaca şi m-am pregătit să plec. „N-am să mai trec vreo câteva săptămâni pe-aici. Se apropie sesiunea.

Şi, de asemenea, o să am mult de reflectat.” Înainte să apuce el să comenteze ceva, mi-am luat la revedere şi am plecat spre casă.

M-am cufundat în cursurile sfârşitului de semestru. Orele în sala de gimnastică le petreceam în cele mai intense antrenamente pe care le făcusem vreodată. De fiecare dată când încetam să mă sforţez în felul acesta, gândurile şi sentimentele mele începeau să se învălmăşească. Simțeam primele semne a ceea ce avea să devină un sentiment crescut de înstrăinare față de lumea mea de fiecare zi. Pentru prima dată în viață aveam de ales între două realități distincte. Una era nebună, iar cealaltă sănătoasă — dar nu ştiam care era una şi care era cealaltă, aşa că urmăream să nu mă implic în niciuna dintre ele.

Nu puteam să-mi stăpânesc un sentiment din ce în ce mai pregnant, că poate, totuşi, Socrate nu era chiar atât de excentric. Se prea poate că descrierea pe care-o făcea el vieții mele să fi fost mai exactă decât îmi imaginam eu. Am început să percep cu adevărat cum acționam față de ceilalți oameni şi ceea ce am observat începea să mă tulbure. În exterior eram destul de sociabil, dar de fapt nu-mi păsa decât de mine însumi.

Bill, unul dintre prietenii mei cei mai buni, a căzut de pe cal şi şi-a rupt încheietura mâinii; Rick a învățat o nouă săritură pe spate cu răsucire completă, la care lucra de un an întreg. Am simtit aceeaşi reacție emoțională în ambele cazuri, adică nimic.

Sub povara cunoaşterii de sine pe care o dobândeam, considerația pe care o aveam față de mine însumi se prăbuşea cu repeziciune.

Într-o seară, chiar înainte de examene, am auzit un ciocănit la uşă. Am fost surprins şi bucuros să văd că era Susie-pastă-de-dinți, majoreta blondă, pe care n-o mai văzusem de săptămâni întregi. Mi-am dat seama cât de singur fusesem.

„Nu mă inviți înăuntru, Danny?”

„Oh! Da, sigur. Ce fericit sunt că te văd! A, ia loc, dă-mi voie să-ți iau haina. Vrei ceva să mănânci? Ceva de băut?” Ea doar se uita lung la mine.

„Ce este, Susie?”

„Arăți cam obosit, Danny, dar…” s-a întins spre mine şi m-a atins pe față. „E ceva… ochii tăi arată altfel, cumva. Ce este?”

Am mângâiat-o pe obraz. „Rămâi la mine în seara asta, Susie!”

„Credeam că n-o să mi-o ceri niciodată. Mi-am adus periuța de dinți.”

În dimineața următoare mă întorceam pe partea cealaltă, în mirosul părului ei răvăşit, dulce ca fânul de vară, simțindu-i respirația uşoară pe

perna mea.

„Ar trebui să mă simt bine,” mă gândeam, dar starea mea era cenuşie ca şi ceața de afară.

În zilele care au urmat am petrecut multă vreme împreună cu Susie. Nu cred că eram o companie prea placută, însă voioşia ei era de ajuns pentru amândoi.

Ceva mă împiedica să-i povestesc despre Socrate. El aparținea unei alte lumi, o lume din care ea nu făcea parte. Cum ar fi putut ea să înțeleagă, când nici măcar eu nu înțelegeam pe deplin ce se petrece cu mine?

Examenele au venit şi au trecut. Am avut rezultate bune, dar nu-mi păsa. Susie a plecat acasă în vacanța de primăvară, iar eu eram încântat că rămân singur.

Vacanța de primăvară s-a sfârşit curând şi vânturile călduțe începeau să sufle pe străzile pline de gunoaie din Berkeley. Ştiam că venise timpul să mă întorc în lumea acelui luptător, în acea mică benzinărie ciudată — de data asta poate mai deschis şi mai umil decât înainte. Însă acum eram mai sigur de un lucru. Dacă Socrate m-ar fi înțepat iar cu inteligența lui ascuțită, aveam de gând să i-o retez imediat!

CARTEA ÎNTÂI VÂNTUL SCHIMBĂRII

1 Rafale de magie

Era seara târziu. După antrenament şi cină am tras un pui de somn. Când m-am trezit era aproape miezul nopții. Am pornit încet, prin aerul aspru al nopții de primăvară timpurie, spre stația de benzină. O briză puternică sufla din spate, împingându-mă parcă pe aleile campusului.

Apropiindu-mă de intersecția binecunoscută, am încetinit. A început să burnițeze încet, răcind noaptea. În lumina care venea din biroul călduț, prin geamul aburit, îi puteam zări înfățişarea lui Soc, bând din cană, şi un amestec de anticipare şi spaimă mă apăsa în plămâni şi îmi accelera bătăile inimii.

Am traversat strada, uitându-mă în jos, în timp ce mă apropiam de uşa biroului. O rafală de vânt mi-a suflat în ceafă. Înfrigurat brusc, mi-am ridicat capul şi l-am văzut pe Socrate stând în prag, cu privirea ațintită asupra mea şi adulmecând aerul ca un lup. Părea că se uită de-a dreptul prin mine. Amintirea Secerătorului Întunecat mi-a revenit în minte. Ştiam că acest om avea în el o mare căldură şi compasiune, dar simțeam că în spatele ochilor săi întunecați se afla un mare pericol necunoscut.

Însă frica mea s-a risipit deîndată ce l-am auzit spunând cu blândețe: „Ce bine că te-ai întors!” M-a poftit în birou, făcând un gest larg cu mâna. Imediat ce mi-am scos pantofii şi m-am aşezat, a sunat clopoțelul. Am şters geamul de abur şi m-am uitat afară — era un Plymouth vechi, care abia se târa, cu un cauciuc dezumflat. Socrate ieşise deja pe uşă, purtând un poncho vechi de armată. Privindu-l, m-am întrebat o clipă cum ar fi putut acest om să mă înfricoşeze.

Apoi norii de ploaie au întunecat şi mai mult noaptea, aducând cu ei frânturi de imagini ale morții cu glugă neagră din visul meu, schimbând răpăiala uşoară a ploii în nişte degete scheletice, care băteau nebuneşte pe acoperiş. Mă foiam pe canapea, extenuat de antrenamentele intense de gimnastică. Campionatele aveau să înceapă săptămâna următoare, iar astăzi fusese ultimul antrenament greu de dinaintea acestei competiții.

Socrate a deschis uşa biroului. Rămânând în prag, cu uşa deschisă, a spus: „Vino afară — acum!” Apoi a plecat. În timp ce m-am ridicat să mă încalț, am aruncat o privire prin ceața de afară. Socrate era dincolo de pompele de benzină, chiar în afara haloului pe care-l formau luminile

benzinăriei. Pe jumătate învăluit de întuneric, părea că poartă o glugă neagră.

Nu aveam de gând să mă duc acolo. Biroul era ca o fortăreață împotriva nopții — şi împotriva unei lumi de afară, care începea să mă calce pe nervi, la fel ca traficul zgomotos din centru. Nu. Hm. Nici gând. Socrate mă chema din nou şi din nou de acolo, din întuneric. În cele din urmă, lăsându-mă în voia sorții, am ieşit.

În timp ce mă apropiam, cu prudență, mi-a spus: „Ascultă, simți ceva?"

„Ce anume?"

„Simte!"

Tocmai atunci ploaia încetase, iar vântul părea că-şi schimbă direcția. Ciudat — un vânt cald. „Vântul, Soc?"

„Da, vântul. Se schimbă. Asta înseamnă un punct de răscruce pentru tine — acum. Poate că nu ți-ai dat seama; nici eu, de altfel — însă noaptea asta înseamnă un moment critic pentru tine. Ai plecat, dar te-ai întors. Iar acum vântul se schimbă." M-a privit o clipă, apoi s-a întors înăuntru, cu paşi mari.

L-am urmat şi m-am aşezat pe canapeaua de-acum familiară. Socrate stătea neclintit pe scaunul lui moale, maroniu, cu ochii ațintiți asupra mea. Cu o voce destul de puternică să străpungă pereții, dar destul de blândă ca să fie purtată de vântul de martie, a declarat: „Am ceva de făcut acum. Nu-ți fie teamă."

S-a ridicat. „Socrate, să ştii că mă bagi în sperieți!" m-am bâlbâit supărat, alunecând pe spătarul canapelei, în timp ce el se îndrepta încet spre mine, ca un tigru gata să se năpustească asupra prăzii.

A aruncat o privire scurtă afară, să verifice dacă nu apare vreo întrerupere, apoi s-a aşezat în genunchi în fața mea, spunând încet: „Dan, îți mai aminteşti când ți-am spus că avem de lucru pentru a-ți transforma mintea, ca să poți înțelege ce înseamnă calea luptătorului?"

„Da, dar zău, nu cred că…"

„Nu-ți fie teamă!" a repetat. „Consolează-te cu următoarea zicală a lui Confucius," a zâmbit el. 'Doar supremul înțelept şi ignorantul rămân neschimbați'." Spunând asta, şi-a întins mâinile spre mine şi le-a apăsat uşor, dar ferm, pe tâmplele mele.

Nu s-a petrecut nimic pe moment — apoi, brusc, am simțit o presiune crescândă în mijlocul capului. Era un bâzâit puternic, apoi un sunet ca valurile mării, spărgându-se de țărm. Am auzit dangăte de clopote, apoi mi-am simțit capul gata să plesnească. În clipa aceea am văzut lumina, iar

mintea mi-a explodat odată cu strălucirea ei. Ceva în mine murea — ştiam asta cu certitudine — iar altceva se năştea! Apoi lumina a înghiţit totul.

Când mi-am revenit, eram întins pe spate, pe canapea. Socrate îmi oferea o ceaşcă de ceai, scuturându-mă cu blândeţe.

„Ce-am pațit?”

„Hai să spunem doar că ți-am dirijat un pic energiile şi-am deschis câteva circuite noi. Focurile de artificii nu erau decât delectarea creierului tău în baia de energie. Rezultatul este că ai scăpat de iluzia de o viață a cunoaşterii. De-acum înainte cunoaşterea obişnuită nu te va mai satisface, după părerea mea.”

„Nu înțeleg.”

„O să înțelegi,” a spus el, fără să zâmbească.

Eram foarte obosit. Ne-am sorbit ceaiul în tăcere. Apoi, scuzându-mă, m-am ridicat, mi-am pus pulovărul şi am plecat acasă, având impresia că visez.

A doua zi avea să fie plină de profesori care bolboroseau cuvinte care nu mai aveau nici înțeles, nici relevanță pentru mine. La cursul de istorie 101, Watson preda despre cum a fost influențat războiul de către instinctele politice ale lui Churchill. Am încetat să mai iau notițe. Eram mult prea ocupat să observ cu atenție culorile şi modelele din încăpere, să simt energiile oamenilor din jurul meu. Sunetele vocilor profesorilor mei erau de departe mai interesante decât toate conceptele pe care le exprimau. Socrate, ce mi-ai făcut? N-am să rezist până în sesiune.

Tocmai ieşisem de la ore, fascinat de arabescurile desenate pe covor, când am auzit o voce familiară:

„Bună, Danny! Nu te-am văzut demult. Te-am sunat în fiecare seară, dar nu te găseam niciodată acasă. Unde te-ai ascuns?”

„Oh, bună, Susie! Ce bine-mi pare că te văd! Am… Avut de învățat.” Cuvintele ei dansau prin aer, de-abia le înțelegeam, însă puteam să simt ce simțea ea — rănită şi puțin geloasă. Şi totuşi chipul ei era zâmbitor, ca de obicei.

„Mi-ar place să mai vorbim, Susie, dar mă duc la antrenament.”

„Oh, am uitat.” I-am simțit dezamăgirea. „Bine,” a spus ea, „Pe curând atunci, da?”

„Sigur.”

„Hei!” a spus ea. „Nu-i aşa că a fost grozav cursul lui Watson? Îmi place atât de mult să aflu despre viața lui Churchill. Nu-i aşa că-i interesant?”

„Hm, aha — un curs grozav.”

„Bine, la revedere, Danny.”

„La revedere!” Îndepărtându-mă, mi-am amintit ce-mi spunea Soc despre „şabloanele mele de timiditate şi frică”. Poate că avea dreptate. Nu mă simțeam chiar în largul meu cu ceilalți oameni; niciodată nu eram sigur ce anume trebuie să spun.

În orice caz, în după-amiaza aceea, în sala de gimnastică, ştiam cu siguranță ce am de făcut. Înviasem, deschizându-mi la maxim robinetul de energie. Mă jucam, mă legănam, săream; eram un clovn, un magician, un cimpanzeu. A fost una dintre zilele cele mai bune din viața mea. Mintea îmi era atât de limpede, încât simțeam cu exactitate cum trebuia să fac orice îmi doream. Corpul îmi era relaxat, suplu, sprinten şi uşor. La tumbe am inventat o săritură pe spate de două ori şi jumătate cu o răsucire întârziată la rostogolire; la bara fixă m-am aruncat într-un zbor cu răsucire dublă — ambele mişcări erau realizate pentru prima dată în Statele Unite.

După câteva zile, am zburat cu avionul spre Oregon, împreuna cu echipa, pentru Campionate. Am câştigat competiția şi am zburat înapoi spre casă. A fost ca un vis cu fanfare, acțiune şi glorie — însă nu puteam scăpa de grijile care mă frământau.

Am reflectat asupra tuturor evenimentelor care se petrecuseră începând din noaptea în care am avut experiența aceea cu explozia de lumină. Cu certitudine se petrecuse ceva, aşa cum prezisese Soc, însă fusese ceva înfricoşător şi nu cred că mi-a plăcut deloc. Poate că Socrate nu era ceea ce părea; poate că era ceva mai inteligent sau mai diabolic decât bănuisem eu.

Însă astfel de gânduri s-au spulberat de îndată ce am păşit pragul biroului luminat şi i-am zărit zâmbetul nerăbdător. De îndată ce m-am aşezat pe canapea, Socrate m-a întrebat: „Eşti gata să mergi într-o călătorie?”

„Călătorie?” am repetat.

„Da — călătorie, voiaj, excursie, vacanță — aventură.”

„Nu, mulțumesc, nu sunt îmbrăcat potrivit.”

„Prostii!” a strigat el, atât de tare încât amândoi ne-am uitat în jur să vedem dacă n-a auzit vreun trecător. „Shhh!” a şoptit el cu voce tare. „Nu aşa de tare, să nu trezeşti pe cineva.”

Profitând de bunăvoința lui, am izbucnit: „Socrate, viața mea nu mai are rost. Nimic nu-mi mai merge cum trebuie, în afară de gimnastică. Parcă era vorba că o să-ndrepți lucrurile în ceea ce mă priveşte. Credeam că asta face un profesor.”

A început să vorbească, dar l-am întrerupt.

„Şi încă ceva. Întotdeauna am crezut că trebuie să ne găsim singuri calea în viață. Nimeni nu poate să-i spună cuiva cum să trăiască.”

Socrate s-a plesnit cu palma peste frunte, apoi s-a uitat în sus a resemnare. „Eu fac parte din calea ta, nătăfleață. Doar nu te-am furat din leagăn şi te-am încuiat aici, ştii şi tu. N-ai decât să renunți când vrei.” S-a îndreptat spre uşă şi o ținea deschisă.

Chiar atunci intrase o limuzină neagră, iar Soc a rostit afectat, cu un accent englezesc: „Maşina dumneavoastră este gata, sir.” Nedumerit, am crezut că vom pleca în călătorie cu limuzina aceea. Adică, de ce nu? Aşa că, năuc, m-am dus direct spre portieră şi am dat să urc pe bancheta din spate. M-am trezit că dau nas în nas cu un bărbat mititel, cu fața zbârcită, care ținea de după mijloc o fată de vreo şaisprezece ani, probabil culeasă de pe străzile din Berkeley. Se uita lung la mine, ca o şopârlă călcată pe coadă.

Mâna lui Soc m-a înşfăcat de pulovăr şi m-a tras afară din maşină. Închizând uşa, şi-a cerut scuze: „Vă rog să-l iertați pe tânărul meu prieten. N-a fost niciodată într-o maşină atât de frumoasă ca asta şi s-a pierdut cu firea — nu-i aşa, Jack?”

Am încuviințat orbeşte. „Ce se petrece?” am bombănit eu țâfnos, printre dinți. Dar el era preocupat deja cu spălatul geamurilor. După ce maşina a plecat, m-am înroşit de ruşine. „De ce nu m-ai oprit, Socrate?”

„Sincer, a fost foarte haios. N-am crezut că poți fi atât de naiv.”

Stăteam acolo pironiți, în miez de noapte, uitându-ne fiecare în jos. Socrate zâmbea, în timp ce eu scrâşneam din dinți, începând să mă înfurii. „M-am săturat să fac pe prostul în preajma ta!” m-am răstit eu.

„Ei bine, trebuie să recunoşti că îți joci rolul cu atâta dibăcie, încât aproape că l-ai dus la perfecțiune.” M-am răsucit pe călcâie, am tras un şut în pubela de gunoi, şi am vrut s-o şterg în birou cât mai repede. Dar mi-am adus aminte de ceva: „De ce mi-ai spus Jack, mai înainte?”

„Prescurtarea de la Jackass (tâmpit),” a spus, trecând pe lângă mine.

„Ei bine, fir-ar să fie,” am răbufnit eu, țâşnind pe lângă el şi intrând în birou. „Hai să mergem în călătoria aia a ta. N-ai decât să-mi faci ce vrei, sunt pregătit să accept orice.”

„Ei, bravo. Iată o noua fațetă de-a ta — Danny cel înflăcărat.”

„Înflăcărat sau nu, dar nu sunt un papă-lapte. Şi acum te rog să-mi spui încotro ne îndreptăm? Încotro mă îndrept? Eu ar trebui să am controlul, nu tu!”

Socrate a tras aer adânc în piept. „Dan, nu pot să-ți spun nimic. O mare parte din calea luptătorului este subtilă, invizibilă pentru un neinițiat. Deocamdată, ți-am arătat ceea ce nu este un luptător, arătându-ți propria ta minte. Ai să înțelegi asta destul de curând — aşa că trebuie să te iau în această călătorie. Vino cu mine!”

M-a condus într-o cămăruță pe care nu o mai observasem până atunci, ascunsă în spatele rafturilor cu scule din garaj, mobilată cu un scaun solid cu spătarul drept şi cu un covoraş. Culoarea predominantă a pereților era cenuşiu. Mi se făcea rău de la stomac.

„Ia loc,” mi-a spus cu blândețe.

„Nu, până nu-mi explici despre ce este vorba.” Mi-am încrucişat brațele pe piept.

Acum era rândul lui să explodeze. „Eu sunt un luptător; iar tu eşti un pămpălău. N-am să-ți explic absolut nimic. Acum taci odată şi aşază-te sau du-te înapoi la gloria gimnasticii tale şi uită că m-ai cunoscut vreodată.”

„Nu glumeşti, nu-i aşa?”

„Nu, nu glumesc.” Am ezitat o clipă, apoi m-am aşezat.

Socrate a scos dintr-un sertar nişte fâşii de pânză de bumbac şi a început să mă lege cu ele de scaun.

„Ce-ai de gând, să mă torturezi?” am îngăimat eu în glumă.

„Nu, acum te rog să fii cuminte,” a spus, legând ultima fâşie în jurul mijlocului meu, prin spatele scaunului, ca o centură de siguranță din avion.

„O să zburăm, Soc?” am întrebat nervos.

„Da, e un fel de a spune,” a răspuns, aşezându-se în genunchi în fața mea, luându-mi capul între mâini şi plasându-şi degetele mari pe orbitele mele, în partea de sus. Dinții îmi clănțăneau; simțeam o nevoie stringentă de a urina. Dar în clipa următoare, am uitat de toate astea. Au izbucnit nişte lumini colorate. Credeam că îi aud vocea, dar nu prea puteam s-o desluşesc; era prea îndepărtată.

Treceam printr-un culoar căptuşit cu o ceață albastră. Picioarele mele se mişcau, dar fără să simt pământul. Copaci uriaşi ne înconjurau; aceştia au devenit clădiri; clădirile au devenit stânci, iar noi începeam să urcăm printr-un defileu foarte abrupt, care a devenit marginea unei prăpăstii adânci.

Ceața s-a risipit, aerul era înghețat. Nori verzi se întindeau dedesubtul nostru cât vedeam cu ochii, pe fondul unui cer portocaliu la orizont.

Tremuram. Am încercat să-i spun ceva lui Socrate, dar vocea îmi era stinsă. Am început să tremur din ce în ce mai tare. Soc şi-a pus mâna pe abdomenul meu. Era foarte caldă şi a avut un efect miraculos de calmare. M-am destins şi el m-a prins ferm de braţ şi, ţinându-mă strâns, s-a aruncat în gol, de pe marginea lumii, trăgându-mă şi pe mine cu el.

Norii s-au spulberat ca prin farmec, iar noi eram agăţaţi de grinzile unui stadion acoperit, atârnând precar, ca doi păienjeni beţi, la o înălţime considerabilă.

„Hopa!" a spus Soc. „O mică eroare de calcul!"

„Of, Doamne!" am urlat, zbătându-mă ca să mă prind mai bine. M-am balansat şi m-am opintit, căţărându-mă cu chiu cu vai pe o bârnă, de care m-am încolăcit cu mâinile şi cu picioarele. Socrate se cocoţase deja sprinten pe bârna din faţa mea. Am observat că se descurca destul de bine pentru un om de vârsta lui.

„Hei, uite!" am arătat. „E un concurs de gimnastică! Socrate, eşti nebun."

„Eu sunt nebun?" a râs el încet. „Ia uite cine stă pe bârnă lângă mine."

„Cum ne dăm jos de-aici?"

„În acelaşi fel în care ne-am urcat, bine-nţeles."

„Cum am ajuns aici?"

S-a scărpinat în creştet. „Nu sunt foarte sigur; am sperat să găsim un loc la tribună. Dar se pare că s-au vândut toate."

Am început să râd în hohote. Toată chestia asta era prea caraghioasă. Soc mi-a astupat gura cu mâna. „Shhhh!" Şi-a retras mâna, dar a făcut o greşeală.

„HaHaHaHaHa!" am râs tare, până ce mi-a închis gura din nou. M-am mai calmat, dar simţeam o ameţeală plăcută şi am început să chicotesc.

Mi-a şoptit cu voce gravă: „Această călătorie este reală — mai reală chiar decât visele cu ochii deschişi pe care le numeşti tu realitate. Fii atent!"

Între timp scena care se desfăşura dedesubt mi-a captat într-adevăr atenţia. De la înălţimea asta, publicul părea un mozaic multicolor de puncte, un tablou de mărgele, care licăreau şi se unduiau. Am văzut o platformă ridicată în mijlocul arenei, cu suprafaţa pătrată binecunoscută, de un albastru intens, pentru exerciţiile de la sol. În jurul ei erau celelalte aparate de gimnastică. Simţeam cum îmi bubuie stomacul, drept reacţie; experimentam emoţia mea obişnuită de dinaintea competiţiilor.

Socrate a scos un binoclu dintr-o raniţă mică (asta de unde mai apăruse?) şi mi l-a întins, chiar în clipa în care o gimnastă intrase în arenă şi se

pregătea să-şi înceapă exerciţiul.

Mi-am focalizat binoclul asupra ei şi am observat că era din Uniunea Sovietică. Aşadar asistam la o competiţie internaţională, cine ştie de unde. În timp ce se îndrepta spre barele paralele, mi-am dat seama că puteam s-o aud cum vorbeşte în sinea ei! „Ce acustică fantastică," mă gândeam, „trebuie să aibă sala asta." Am văzut însă că buzele nu i se mişcau deloc.

Mi-am îndreptat repede binoclul spre mulţime şi am auzit zumzetul multor voci; şi totuşi spectatorii priveau în tăcere. Apoi m-am prins. Puteam, nu ştiu cum, să le ascult minţile!

Mi-am mutat iar privirea asupra gimnastei. În ciuda limbajului diferit, puteam să-i înţeleg gândurile: „Fii tare… gata…" Aveam viziunea antrenamentului ei, aşa cum îl trăia ea în minte în clipele acelea.

Apoi am focalizat lentilele asupra unui bărbat din public, un tip într-un tricou alb sport, care era în toiul unei fantezii sexuale, având drept subiect o concurentă din Germania de Est. Un alt bărbat, parcă un antrenor, era preocupat de o gimnastă gata să-şi înceapă exerciţiul. O femeie din mulţime se uita şi ea la aceasta, gândind: „Frumoasă fată… a avut o cădere cam neplăcută anul trecut… să speram că acum face treabă bună."

Îmi dădeam seama că nu percepeam cuvinte, ci sentimente-concepte — câteodată tăcute sau înăbuşite, altădată puternice şi clare. De aceea puteam „să înţeleg" rusa, germana sau nu contează ce limbă.

Am observat şi altceva. În timp ce gimnasta sovietică îşi realiza exerciţiul, mintea ei era tăcută. Când a terminat şi s-a întors pe scaunul ei, mintea i-a luat-o iar din loc. La fel a fost şi pentru gimnastul din Germania de Est, la inele, sau pentru americanul de la bara fixă. Mai mult, cei mai buni gimnaşti aveau minţile cele mai liniştite în tot acel răstimp, care se cheamă „momentul adevărului".

Un tip din Germania de Est a fost distras de un zgomot în timp ce pendula, dintr-un stând în mâini în altul, la barele paralele. I-am simţit mintea atrasă de zgomot; îşi spunea „Ce?…" în timp ce „o dădea-n bară" la stândul în mâini din răsucirea finală.

Eram un voyeur telepatic, care răscolea în minţile publicului. „Mi-e foame… Tre' să prind avionul de 11, dacă nu, planurile pentru Dusseldorf s-au dus… Mi-e foame!" Dar de îndată ce un concurent realiza vreun salt în zbor, minţile audienţei se liniştea u şi ele.

Pentru prima dată am realizat de ce iubeam atât de mult gimnastica. Îmi oferea un răgaz binecuvântat, care mă scutea de gălăgia minţii mele. Când

mă balansam, pluteam sau săream prin aer, nimic altceva nu mai conta. Când corpul meu era activ, mintea se odihnea în momente de tăcere.

Zarva mentală a mulțimii devenea supărătoare, ca un casetofon care se auzea prea tare. Mi-am luat binoclul de la ochi şi l-am lăsat să atârne. Dar uitasem că nu-i pusesem şnurul în jurul gâtului, aşa că aproape am căzut de pe bârnă, încercând să-l apuc, în timp ce se îndrepta vertiginos spre concurenta care era dedesubt, realizându-şi exercițiul la sol.

„Soc!" am şoptit alarmat. A rămas impasibil. M-am uitat în jos să văd dezastrul, dar binoclul dispăruse.

Socrate mi-a zâmbit pe sub mustață. „Treburile merg după altfel de legi când călătoreşti cu mine."

Spunând acestea, a dispărut, iar eu m-am rostogolit prin spațiu, dar nu în jos, ci în sus. Aveam o vagă senzație că mă deplasez în sens invers, de la marginea prăpastiei, în jos prin defileu şi apoi prin ceață, ca un personaj dintr-un film fantastic, derulat înapoi.

Socrate îmi ştergea fața cu o pânză umedă. Legat încă de scaun, m-am lăsat moale.

„Ei", a spus, „nu-i aşa că o călătorie îți lărgeşte orizontul?"

„Poți s-o mai spui o dată. Uh, ce-ai zice să mă dezlegi?"

„Nu încă," a răspuns, apropiindu-se iar de fruntea mea.

Nici n-am apucat bine să rostesc „Nu, aşteaptă!", că lumina s-a stins şi un vânt şuierător a şi început să bată, purtându-mă prin spațiu şi timp.

Am devenit una cu vântul, dar cu ochi şi urechi. Vedeam şi auzeam până departe, în lung şi în lat. Am suflat de-a lungul coastei de răsărit a Indiei, până la golful Bengal, am trecut pe lângă o spălătoreasă care muncea de zor. În Honk Kong, am suflat un vârtej în jurul un negustor de țesături fine, care se tocmea în gura mare cu un client. Am gonit pe străzile din Sao Paolo, zvântând sudoarea de pe trupurile turiştilor germani, care jucau volei în arşița soarelui tropical.

N-am lăsat nicio țară neatinsă. M-am dezlănțuit prin China şi Mongolia şi apoi dintr-o parte în alta a bogatului ținut al Uniunii Sovietice. Am stârnit rafale prin văi şi pajişti alpine în Austria, am vâjâit tăios şi rece prin fiordurile Norvegiei. Am răvăşit gunoaiele de pe strada Pigalle din Paris. La un moment dat eram un uragan care distrugea totul în cale, în Texas; iar în clipa următoare eram doar o briză uşoară, mângâind părul unei tinere fete în culmea disperării, în oraşul Canton, Ohio.

Am experimentat fiecare emoție, am auzit fiecare plânset de suferință şi fiecare hohot de râs. Fiecare trăire umană îmi fusese dezvăluită. Le-am simțit pe toate şi atunci am înțeles.

Lumea era populată cu minți, care se învârteau mai rapid decât orice vânt, împrăştiate în toate direcțiile, mereu în goană după de distracție sau zbătându-se să scape de necazurile provocate de schimbare, să iasă din dilema vieții şi morții — căutând un scop, siguranță, plăcere, încercând să pătrundă sensul acestui mister. Oricine, oriunde, trăia această confuză şi amară căutare. Realitatea nu se potrivea niciodată cu visele lor; iar fericirea era la doi paşi de ei — paşi pe care nu-i făceau însă niciodată.

Iar mintea umană era sursa de la care porneau toate acestea.

Socrate îmi desfăcea fâşiile de pânză cu care mă legase. Razele de soare se strecurau prin ferestrele garajului, pătrunzând în ochii mei — ochi care văzuseră atât de multe — umplându-i de lacrimi.

Socrate m-a ajutat să mă întorc în birou. Pe când mă aşezam tremurând pe canapea, mi-am dat seama că nu mai eram tânarul naiv şi îngâmfat, care stătea ca pe ghimpi pe scaunul cenuşiu cu câteva minute sau ore sau zile în urmă. Mă simțeam foarte bătrân. Văzusem suferința lumii, condiția minții umane şi aproape am plâns cu suspine, cufundat într-o tristețe adâncă, de neconsolat. Nu vedeam nicio scăpare.

Pe de altă parte, Socrate era binedispus. „Ei, acum nu mai avem timp de jocuri. Tura mea e pe sfârşite. De ce n-o ştergi acasă, puştiule, să tragi un pui de somn?”

M-am ridicat anevoie, trosnind din încheieturi, şi mi-am băgat mâna greşit în mâneca de la jachetă. Am scos-o la capăt până la urma cu îmbrăcatul, apoi am îngăimat: „Socrate, de ce a trebuit să mă legi?”

„Niciodată prea slăbit să pui întrebări, după cum văd. Te-am legat ca să nu cazi de pe scaun, în timp ce te dădeai huța, jucându-te de-a Peter Pan.”

„Chiar am zburat? Eu aşa am simțit.” M-am lăsat iar pe canapea, ca un bolovan.

„Hai să zicem deocamdată că a fost un zbor al imaginației.”

„M-ai hipnotizat, sau ce?”

„Nu în felul în care crezi tu — oricum nu în aceeaşi manieră în care ai fost hipnotizat de către propriile tale procese mentale confuze.” A râs, şi-a luat ranița (unde o mai văzusem oare?) şi s-a pregătit să plece. „Ceea ce am făcut a fost să te introduc într-una dintre multele realități paralele — pentru amuzamentul şi pentru instruirea ta.”

„Cum?”

„E puțin cam complicat pentru tine. Hai să lăsăm asta pentru altă dată.” Socrate a căscat şi s-a întins ca o pisică. În timp ce ieşeam, împleticindu-mă, i-am auzit vocea în spatele meu. „Somn uşor. Poți să te aştepți la o mică surpriză când ai sa te trezeşti.”

„Te rog, fără surprize,” am mormăit, îndreptându-mă spre casă buimac. Nu-mi aduc decât vag aminte cum m-am prăbuşit pe pat. Apoi mi s-a rupt filmul.

M-a trezit zgomotul ceasului deşteptător, care ticăia tare pe dulapul albastru. Dar eu nu aveam astfel de ceas deşteptător; şi nici dulap albastru. Nu aveam nici plapuma asta groasă, răvăşită acum la picioarele mele. Apoi am observat că nici picioarele nu erau ale mele. „Mult prea mici,” m-am gândit. Soarele strălucea prin fereastra de la care se vedea un peisaj străin.

„Cine şi unde eram?” Mi-a venit în minte, ca o amintire ştearsă, care a dispărut într-o clipă.

Am împins cuvertura cu picioarele mele cele mici şi am sărit din pat, chiar când mă striga mama: „Danneeey — e timpul să te trezeşti, puiule.” Era 22 Februarie 1952 — ziua în care împlineam şase ani. Mi-am lăsat pijamalele pe jos şi le-am dat un şut sub pat, apoi am alergat jos pe scări, îmbrăcat cu maieul şi chiloții cu cawboy. În câteva ore prietenii mei aveau să sosească cu cadouri şi aveam să ne bucurăm de tort, înghețată şi de o mulțime de distracții!

După ce toate decorațiunile de petrecere au fost date jos şi au plecat toți, m-am jucat fără chef cu noile mele jucării. Eram plictisit, eram obosit şi mă durea stomacul. Am închis ochii şi m-am lăsat în voia somnului.

Am văzut fiecare zi trecând, una dupa alta; o săptămână de şcoală, apoi week-end, iar şcoală, iar week-end, vară, toamnă, iarnă şi primavară.

Apoi anii treceau şi nu după mult timp eram unul dintre cei mai buni gimnaşti de liceu din Los Angeles. În sala de gimnastică viața era palpitantă; în afara ei, era o dezamăgire generală. Singurele momente de încântare le trăiam atunci când mă avântam de la trambulină sau când mă giugiuleam cu prima mea iubită nurlie, Phyllis, pe bancheta din spate a maşinii mele Valiant.

Într-o zi antrenorul Harold Frey m-a sunat din Berkeley, California şi mi-a oferit o bursă la Universitate! Eram nerăbdător să ajung pe coastă, unde mă aştepta o viață nouă. Phyllis nu-mi împărtăşea, totuşi, entuziasmul. Am

început să ne certăm în legătură cu plecarea mea şi în final ne-am despărţit. Am suferit, însă mă consolau planurile legate de universitate. În curând viaţa avea să înceapă cu-adevărat, eram sigur!

Anii de universitate au trecut repede, încărcaţi de victoriile la gimnastică, dar cu puţine alte realizări de excepţie. În ultimul an, chiar înainte de selecţiile pentru Olimpiadă, m-am căsătorit cu Susie. Am rămas să locuim în Berkeley, ca să mă pot antrena împreună cu echipa; eram atât de ocupat, încât nu prea mai aveam timp, nici energie, pentru noua mea soţie.

Selecţiile au avut loc la UCLA. După ce au fost adunate notele, eram în culmea fericirii — făceam parte din echipă! Dar performanţele de la Olimpiadă n-au fost conform aşteptărilor mele. M-am întors acasă şi m-am cufundat într-un oarecare anonimat.

A venit pe lume primul meu fiu şi am început să simt o responsabilitate şi o presiune crescândă. Mi-am găsit o slujbă, să vând asigurări pe viaţă, care însă îmi răpea în mare parte zilele şi nopţile. Se părea că nu aveam niciodată timp pentru familia mea. Într-un an eu şi Susie ne-am despărţit; apoi ea a divorţat. Un nou început, reflectam cu tristeţe.

Într-o zi m-am uitat în oglindă şi am realizat că trecuseră patruzeci de ani; eram bătrân. Unde s-a dus viaţa mea? Cu ajutorul unui psihiatru am reuşit să rezolv problema pe care o aveam cu băutura; şi avusesem bani, case şi femei. Iar acum nu mai aveam nimic din toate astea. Eram singur.

Într-o noapte, târziu, eram întins în pat şi mă întrebam unde este fiul meu — trecuseră ani de când nu-l mai văzusem. Mă întrebam oare ce mai face Susie, ce mai fac prietenii mei din vremurile bune.

Acum îmi petreceam zilele în şezlongul meu preferat, sorbind vin, uitându-mă la televizor şi gândindu-mă la vremurile trecute. Mă uitam la copiii care se jucau în faţa casei. Fusese o viaţă bună, după părerea mea. Am avut tot ce îmi dorisem cândva, şi totuşi de ce nu eram fericit?

Într-o zi, unul dintre copiii care se jucau pe iarbă a venit până la veranda mea. Era un băieţel prietenos, care zâmbea, întrebându-mă câţi ani am:

„Am doua sute de ani," i-am răspuns.

A chicotit, spunând: „Ba nu, n-ai!" şi şi-a pus mâinile în şolduri. Am râs şi eu, ceea ce mi-a stârnit unul dintre accesele mele de tuse, iar Mary, îngrijitoarea mea tânără, drăguţă şi pricepută, a trebuit să-l roage să plece.

După ce m-a ajutat să-mi recapăt respiraţia, am rugat-o, gâfâind: „Mary, vrei să mă laşi puţin singur?"

„Bine-nțeles, domnu' Millman." Nu m-am mai uitat după ea cum se depărtează — asta era una dintre plăcerile vieții mele, care se stinsese cu mult timp în urmă.

Am rămas singur. Mi se părea că fusesem singur toată viața. M-am întins pe spate, în şezlongul meu şi am respirat. Ultima mea plăcere. Şi în curând se va duce şi asta. Am plâns cu sughițuri, amarnic. „Fir-ar să fie!" mă gândeam. „De ce a trebuit să eşueze căsnicia mea? Cum de mi-au ieşit toate pe dos? Oare cum am putut să trăiesc de fapt?"

Deodată am simțit o frică teribilă, apăsătoare, cea mai intensă din viața mea. Oare era posibil să-mi fi scăpat ceva foarte important — ceva care ar fi făcut ca lucrurile să fie acum cu totul altfel? „Nu, imposibil," m-am asigurat eu. Mi-am înşirat cu voce tare toate realizările vieții. Dar frica a persistat.

M-am ridicat încet, am privit pe deasupra oraşului, de la veranda casei mele, din vârful colinei, şi m-am întrebat: Unde s-a dus viața asta? Ce rost a avut? A fost fiecare… „Oh, inima mea, este — ahhh, brațul, ce durere!" Am încercat să strig, dar nu mai puteam să respir.

Încheieturile degetelor mi se albeau pe măsură ce mă agățam de grilaj, tremurând. Apoi trupul mi s-a făcut ca de gheață, iar inima de piatră. M-am prăbuşit înapoi pe scaun, cu bărbia căzută în piept.

Durerea s-a spulberat şi au apărut nişte lumini pe care nu le mai văzusem niciodată şi nişte sunete pe care nu le mai auzisem. Aveam tot felul de viziuni.

„Tu eşti, Susie?" spunea o voce îndepărtată în mintea mea. În cele din urmă, toate imaginile şi sunetele au devenit un punct luminos, apoi s-au risipit.

Aflasem singura pace pe care o cunoscusem vreodată.

Apoi am auzit un râs de luptător. Am tresărit. M-am ridicat în capul oaselor, cutremurat; timpul revenise în albia lui. Eram în patul meu, în apartamentul meu, în Berkeley, California. Eram încă student la facultate, iar ceasul meu electronic arăta 6:25 p.m. Asta însemna că am dormit în timpul cursurilor şi al antrenamentului!

Am sărit din pat şi m-am uitat în oglindă, pipăindu-mi fața încă tânără, răsuflând uşurat. Totul nu fusese decât un vis — o viață întreagă într-un singur vis, „mica surpriză" a lui Soc.

Stăteam în fața ferestrei, privind afară îngândurat. Visul meu fusese extraordinar de viu. De fapt trecutul din vis fusese întocmai cum se petrecuse în realitate, până în cele mai mici detalii, pe care chiar şi eu le uitasem demult. Socrate îmi spusese că aceste călătorii sunt reale. Oare aceasta îmi prevăzuse viitorul?

M-am grăbit spre benzinărie, la ora 9:50 seara, şi m-am întâlnit cu Socrate, chiar când sosea la lucru. De îndată ce am păşit înăuntru, iar cel din schimbul de zi a plecat, l-am întrebat: „Bine, Soc. Ce s-a întâmplat?"

„Ştii tu mai bine decât mine. A fost viața ta, nu a mea, slavă Domnului!"

„Socrate, te implor" — mi-am împreunat mâinile către el. „Aşa va fi viața mea în continuare? Pentru că, dacă e aşa, nu văd niciun rost s-o mai trăiesc."

A vorbit foarte încet şi blând, cum făcea atunci când dorea să fiu foarte atent la ceea ce urma să spună. „Aşa cum există diferite interpretări ale trecutului şi multe moduri de a opera schimbări în prezent, tot aşa există şi un număr indefinit de variante ale viitorului. Ceea ce ai visat tu a fost un viitor foarte probabil — acela care te-ar fi aşteptat dacă nu m-ai fi întâlnit pe mine."

„Vrei să spui că, dacă aş fi ales să ocolesc benzinăria în noaptea aceea, viitorul meu ar fi fost ca-n visul acela?"

„Foarte posibil. Şi încă mai este posibil. Dar poți să faci anumite alegeri şi să-ți schimbi circumstanțele prezente. Poți să-ți modifici singur viitorul."

Socrate a făcut nişte ceai şi mi-a pus ceaşca încet lângă mine. Mişcările îi erau grațioase, precise.

„Soc," am spus, „nu ştiu ce să mai cred. Viața mea în ultimele luni a fost ca un roman incredibil, înțelegi ce vreau să spun? Câteodată îmi doresc să pot să mă întorc la o viață normală. Această viață secretă de aici, împreună cu tine, toate aceste vise şi călătorii — mi-e foarte greu."

Socrate a răsuflat adânc; adică urma să spună ceva foarte important. „Dan, de îndată ce vei fi pregătit, cerințele mele în privința ta vor creşte. Îți garantez că îți vei dori să renunți la viața pe care o cunoşti şi că vei alege alternative care par mai atrăgătoare, mai plăcute, mai 'normale'. Totuşi, pentru moment, asta ar fi o greşeală mai mare decât poți să-ți imaginezi."

„Să ştii că-mi dau seama cât de prețios este ceea ce mă înveți."

„Se prea poate, dar ai încă o capacitate uimitoare de a te amăgi. De aceea ai avut nevoie să-ți vezi viața în vis. Adu-ți aminte de asta când vei fi tentat să alergi după iluzii."

„Nu-ți fă griji pentru mine, Socrate, mă descurc eu.”
Dacă aş fi ştiut ce mă aştepta, mi-aş fi ținut gura închisă.

2 Hățișul iluziei

Vântul de martie era blând. Copacii înfloriți în culorile vii, de primăvară, înmiresmau aerul — parfumul lor ajungea chiar şi în sala de duş, unde mă spălam de transpirația şi de durerile trupului, după un antrenament intens.

M-am îmbrăcat repede şi am fugit pe scările din spate ale sălii de gimnastică Harmon, ca să privesc cerul de deasupra câmpiei Edwards, colorându-se în portocaliu, odată cu ultimele raze de soare. Aerul rece mă înviora. Relaxat şi împăcat cu lumea, am luat-o agale spre centru, ca să-mi cumpar un burger cu brânză, în drum spre cinematograful U.C.. În seara aceea rula „Marea Evadare", un film interesant despre o evadare îndrăzneață a unor prizonieri de război americani şi britanici.

După ce s-a terminat filmul, am alergat în sus pe University Avenue, spre campus, am luat-o la stânga spre Shattuck şi am ajuns la benzinărie, imediat dupa ce Socrate intrase în schimb. Era o seară aglomerată, aşa că l-am ajutat la treabă până după miezul nopții. Apoi am intrat în birou şi ne-am spălat pe mâini, după care mi-a făcut o surpriză, pregătind o cină chinezească — şi cu asta a început o noua fază a învațăturii sale.

Totul a pornit din momentul în care i-am povestit despre Marea Evadare.

„Pare un film interesant," a spus, desfăcând o pungă cu legume proaspete, pe care o adusese cu el, „şi tocmai potrivit, de asemenea."

„Oh? Cum adică?"

„Şi tu, Dan, ai nevoie să evadezi. Eşti prizonierul propriilor iluzii — despre tine şi despre lume. Ca să-ți rupi lanțurile, vei avea nevoie de mai mult curaj şi de mai multă forță decât orice erou de film."

Mă simțeam atât de bine în noaptea aceea, încât nu puteam deloc să-l iau în serios pe Socrate. „Nu mă simt ca şi cum aş fi în închisoare — poate doar când m-ai legat tu de scaun."

A început să spele legumele. Pe fondul zgomotului pe care-l făcea apa curgând, el comenta: „Nu-ți vezi închisoarea, pentru că gratiile ei sunt invizibile. O parte din misiunea mea este să-ți arăt încurcătura în care eşti şi sper că asta va fi experiența cea mai dezamăgitoare din viața ta."

„Mulțumesc mult, prietene," am spus, consternat de reaua lui voință.

„Nu cred că m-ai înțeles," mi-a răspuns, arătând cu o gulie spre mine, după care a tăiat-o felii într-un castron. „Dezamăgirea este darul cel mai de preț pe care pot să ți-l ofer. În orice caz, din cauză că eşti sclavul amăgirii, tu consideri că acest termen este negativ. Îl consolezi pe un prieten,

spunând:” Oh, ce experiență dezamăgitoare trebuie să fi fost, „apoi crezi de cuviință că ar trebui să sărbătoriți împreună. Cuvântul dez-amăgire înseamnă exact ’eliberarea de amăgire’. Însă deocamdată tu eşti înlănțuit de amăgirile tale.”

„Fapte, nu vorbe,” l-am provocat eu.

„Fapte,” a spus, răsucind pe o parte tofu-l pe care-l tăia. „Dan, tu trăieşti în suferință; nu te bucuri de viață cu-adevărat. Distracțiile tale, aventurile tale jucăuşe şi chiar gimnastica pe care o practici, nu sunt decât nişte capcane trecătoare, care îți ascund sentimentul tău primordial de frică.”

„Ia stai puțin, Soc,” am răbufnit eu. „Vrei să spui că gimnastica şi sexul şi filmele sunt rele?”

„Nu prin ele însele. Dar pentru tine reprezintă dependențe, nu plăceri. Te foloseşti de ele ca să te abstragi de la ceea ce ştii că trebuie să faci: să te eliberezi.”

„O clipă, Socrate. Astea nu sunt fapte.”

„Ba da, sunt şi se pot dovedi întru totul, chiar dacă tu încă nu-ți dai seama de asta. Dan, în goana ta condiționată după realizări şi distracții, tu cauți să eviți cauza fundamentală a propriei suferințe.”

„Deci aşa crezi tu, huh?” am ripostat eu tăios, neputând să-mi păstrez cumpătul vocii.

„N-a fost chiar ceea ce ai fi vrut să auzi, nu-i aşa?”

„Nu, nu tocmai. E o teorie interesantă, ce-i drept, dar nu cred că se poate aplica în cazul meu, asta-i tot. Ce-ar fi să-mi oferi ceva mai optimist?”

„Sigur,” a spus, întorcându-se la legumele lui. „Dan, adevărul este că viața ta îşi urmează cursul minunat şi tu de fapt nu suferi deloc. N-ai nevoie de mine şi eşti deja un luptător. Cum îți sună asta?”

„Mai bine!” Am început să râd, însenindu-mă brusc. Dar ştiam că nu era adevărat. „Adevărul se află probabil undeva la mijloc, nu crezi?”

Fără să-şi ia ochii de la legume, Socrate a spus: „Cred că acest ’la mijloc’ al tău este iad, din perspectiva mea.”

Ca să mă apăr, am întrebat: „Or sunt eu un încuiat, or tu eşti specializat să lucrezi cu handicapații spirituali, nu?”

„Poți să spui şi aşa,” a zâmbit el, turnând ulei de susan într-o tigaie pe care a aşezat-o pe plită la încălzit. „Însă aproape o întreagă omenire se află în aceeaşi încurcătura ca şi tine.”

„Şi ce încurcătură e asta?”

„Credeam că ți-am explicat deja,” a spus cu răbdare. „Dacă nu obții ceea ce-ți dorești, suferi; dacă obții ceea ce nu-ți dorești, suferi; chiar și atunci când obții exact ceea ce îți dorești, tot suferi, pentru că nu poți să păstrezi lucrul acela pe vecie. Mintea ta este încurcătura. Vrea să scape de schimbare, să scape de durere, să scape de obligațiile vieții și ale morții. Dar schimbarea este o lege și, oricât de multă prefăcătorie nu poate perturba această realitate.”

„Socrate, tu chiar poți să fii deprimant, știi asta? Cred că nici nu mai mi-e foame. Dacă viața nu-i nimic altceva decât suferință, atunci pentru ce atâta bătaie de cap?”

„Viața nu înseamnă suferință; doar că vei avea de suferit, în loc să te bucuri de ea, până când te vei debarasa de ataşamentele minții și vei porni în călătorie liber, indiferent de ce se petrece.”

Socrate a pus legumele în tigaia care sfârâia, amestecându-le. O aromă delicioasă a umplut biroul. Dintr-odată mi-a pierit orice supărare. „Cred că tocmai mi-a revenit pofta de mâncare.” Socrate a râs în timp ce a împărțit legumele crocante în două farfurii, apoi le-a așezat frumos pe biroul său vechi, care ținea loc de masă pentru cină.

El mânca în liniște, luând bucățele mici cu bețișoarele. Eu am înfulecat legumele cam în treizeci de secunde; cred că-mi fusese într-adevar foame. În timp ce Socrate termina de mâncat, l-am întrebat: „Așadar, care sunt întrebuințările pozitive ale minții?”

Și-a ridicat privirea din farfurie. „Niciuna.” Și cu asta s-a întors calm la mâncarea lui.

„Auzi, niciuna! Socrate, asta-i chiar culmea. Atunci cum rămâne cu creațiile minții? Cărțile, bibliotecile, artele? Cum rămâne cu toate progresele societății, care au fost rodul atâtor minți strălucite?”

A zâmbit larg, și-a pus bețișoarele deoparte și a spus: „Nu există nicio minte strălucită.” Apoi a dus farfuriile la chiuvetă.

„Socrate, încetează să mai faci astfel de afirmații iresponsabile și explică-te odată!”

A ieșit din baie, ducând pe sus două farfurii sclipitoare. „Cred că ar fi cazul să redefinesc nişte termeni pentru tine. ’Mintea’ este unul dintre acei termeni alunecoşi, cum e ’iubire’. Definiția corectă depinde de starea ta de conştiință. Priveşte astfel lucrurile: ai un creier care comandă corpul, acumulează informație şi se joacă cu această informație. Când ne referim la aceste procese abstracte ale creierului, le numim” intelectul". N-am

menționat nicăieri cuvântul ’minte’. Creierul şi mintea nu sunt una şi aceeaşi. Creierul este real, dar mintea nu este.

„’Mintea’ este o excrescență iluzorie a proceselor cerebrale de bază. E ca o tumoare. Constă din toate gândurile împrăştiate, necontrolate, care se ridică bolborosind din subconştient până la conştiență. Conştiința nu este minte; conştiența nu este minte; atenția nu este minte. Mintea este un obstacol, o cicălelală. E un fel de greşeală evolutivă în ființa umană, o slăbiciune primară în experimentul uman. Eu, unul, nu-i văd nicio întrebuințare.”

Am rămas tăcut, respirând încet. Nu prea ştiam ce să spun. Totuşi, cuvintele au început să se ivească destul de repede.

„Fără îndoială că tu ai o perspectivă unică, Soc. Nu ştiu sigur despre ce vorbeşti, dar cu-adevărat îmi pari sincer.”

A zâmbit doar şi a ridicat din umeri.

„Soc,” am continuat, „ca să scap de minte, trebuie să-mi tai capul?”

Zâmbind, a spus: „Asta ar fi o soluție, însă are nişte efecte secundare cam neplăcute. Creierul poate fi folosit ca o unealtă. Poate să-şi amintească numere de telefon, să rezolve probleme grele de matematică sau să compună poezii. În felul acesta, el lucrează pentru restul corpului, ca un tractor. Dar când începi să te gândeşti fără încetare la acea problemă de matematică sau la acel număr de telefon, sau când gândurile supărătoare sau amintirile apar fără voia ta, atunci nu creierul tău este cel care lucrează, ci mintea ta, care hoinăreşte. În acele momente tu eşti controlat de către minte; iar tractorul a luat-o razna.”

„Înțeleg.”

„Ca să înțelegi cu adevărat, trebuie să te observi pe tine însuți, ca să-ți dai seama de ceea ce vreau să spun. Ai un gând de furie, care se ridică precum o bulă la suprafață şi atunci devii furios. La fel se petrece cu toate emoțiile tale. Ele nu sunt decât nişte răspunsuri reflexe la gândurile pe care nu le poți controla. Gândurile tale sunt ca nişte maimuțe sălbatice, înțepate de un scorpion.”

„Socrate, mă gândesc că…”

„Te gândeşti prea mult!”

„Tocmai vroiam să-ți spun că eu chiar îmi doresc să mă schimb. Un lucru ştiu sigur — dintotdeauna am fost deschis către schimbare.”

„Asta,” a spus Socrate, „este una dintre cele mai mari iluzii ale tale. Ți-ai dorit să-ți schimbi hainele, tunsorile, femeile, apartamentele şi slujbele. Îți

doreşti prea mult să schimbi orice, în afara ta — iar tu nu de schimbare ai nevoie, ci de transformare. Fie am să te ajut eu să-ți deschizi ochii, fie o va face timpul, dar timpul nu se arată prea blând întotdeauna," a spus el răspicat. „Ai de ales. Dar mai întâi trebuie să-ți dai seama că te afli în închisoare — apoi putem să-ți punem la cale evadarea."

Şi cu asta, s-a dus la birou, a luat un creion şi a început să verifice nişte chitanțe, arătând ca un director ocupat. Îmi era foarte clar că eram liber să plec. Mă bucuram că ora se terminase.

În zilele următoare, care în curând s-au făcut săptămâni, am fost prea ocupat, după cum îmi spuneam, ca să mai trec să-l vizitez pe Socrate. Însă cuvintele lui îmi răsunau stăruitor în minte; şi aşa am devenit preocupat de conținutul lor.

Am început să-mi notez într-un carnețel gândurile de peste zi — cu excepția antrenamentelor, când gândurile mele făceau loc acțiunii. În două zile a trebuit să-mi cumpăr un carnet mai mare; într-o săptămâna s-a umplut şi acela. Eram uluit, văzând cât de mare era balastul, precum şi negativitatea generală, a proceselor mele de gândire.

Această practică m-a ajutat să devin mai conştient de gălăgia minții mele; apoi am dat volumul tare la gândurile care mai înainte se auzeau doar în surdină, pe fundalul subconştient. Am încetat să mai scriu, dar gândurile continuau să mă asurzească. Poate că Soc ar fi putut să mă ajute să controlez volumul. Aşa că m-am hotărât să-l vizitez chiar în noaptea aceea.

L-am găsit în garaj, curățând cu abur fierbinte motorul unul vechi Chevrolet. Tocmai vroiam să-ncep să vorbesc, când în prag a apărut silueta unei tinere brunete. Nici măcar Soc n-o auzise intrând, ceea ce era foarte neobişnuit. A văzut-o puțin înaintea mea şi s-a dus spre ea cu brațele deschise. Ea s-a îndreptat spre el în paşi de dans şi s-au îmbrățişat, învârtindu-se prin încăpere. În următoarele minute s-au privit doar, ochi în ochi. Socrate o întreba: „Da?", iar ea răspundea: „Da." Mi se părea cam ciudat.

Neavând altceva de făcut, mă uitam la ea în timp ce se învârtea. Avea cam 1,6 m înălțime, cu o înfățişare robustă, totuşi cu o aureolă de o delicată fragilitate. Părul ei lung, negru, era legat într-un coc, strâns la spate, lăsând să i se vadă tenul neted, luminos. Trăsătura care ieşea cel mai mult în evidență de pe chipul ei erau ochii — mari şi negri.

Rămăsesem cu gura căscată, aşa încât, până la urmă, le-am atras atenția.

Socrate a spus: „Dan, ți-o prezint pe Joy (bucurie)."

M-am simțit atras de ea instantaneu. Ochii ei străluceau, iar un zâmbet dulce, uşor poznaş, îi lumina faţa.

„Joy este numele tău sau e o descriere a stării tale de spirit?” am întrebat-o, încercând să par isteț.

„Amândouă,” mi-a răspuns ea. S-a uitat la Socrate; el a încuviințat din cap. Apoi ea m-a îmbrățișat. Brațele ei m-au încolăcit uşor pe după mijloc, într-o îmbrățișare foarte tandră. Dintr-odată m-am simțit de vreo zece ori mai energizat decât fusesem vreodată; m-am simțit destins, vindecat, odihnit şi complet îndrăgostit.

Joy m-a privit cu ochii ei mari, luminoşi, iar ochii mei s-au cufundat în ei. „Bătrânul Buddha a cam scos untul din tine, nu-i aşa?” a spus ea moale.

„Aha, aşa cred.” Trezeşte-te, Dan!

„Ei, strânsoarea asta merită. Ştiu cum e, am trecut şi eu prin asta înaintea ta.”

Vocea îmi era prea stinsă ca să mai întreb amănunte. Şi, oricum, ea s-a întors spre Socrate şi a spus: „Acum plec. Ce-ar fi să ne întâlnim cu toții aici, sâmbătă dimineață la 10, ca să mergem în Tilden Park, la un picnic? Am să pregătesc eu prânzul. Se pare că va fi vreme frumoasa. OK?” S-a uitat la Soc, apoi la mine. Am încuviințat mut, în timp ce ea se îndrepta încet spre uşă, parcă plutind.

În seara aceea n-am mai fost bun de nimic, în preajma lui Socrate. De fapt, tot restul săptămânii s-a dus pe apa sâmbetei. Şi în sfârşit, când s-a făcut sâmbătă, am plecat voios de-acasă, dezbrăcat până la brâu, spre stația de autobuz. Eram dornic să prind ceva bronz de primăvară şi, de asemenea, speram s-o impresionez pe Joy cu bustul meu musculos.

Am mers cu autobuzul spre parc, apoi am luat-o de-a dreptul, prin frunzele uscate, adunate în grămezi mari, pe sub pini, mesteceni şi ulmi. Ne-am oprit pe un tăpşan înverzit şi am despachetat mâncarea, în bătaia caldă a soarelui. M-am întins repede pe pătură, nerăbdător să mă prăjesc la soare şi speram că va veni şi Joy lângă mine. Dar vântul s-a întețit fără veste şi norii s-au adunat deasupra noastră. Nu-mi venea să cred. A început să plouă — mai întâi a fost doar o burniță, care s-a transformat apoi într-o ploaie torențială. Mi-am luat cămaşa pe mine, boscorodind. Socrate râdea doar.

„Nu văd ce găseşti de râs în asta!” l-am certat eu. „Suntem uzi leoarcă, autobuzul vine abia peste o oră, iar mâncarea e compromisă. Joy a pregătit-o; şi sunt sigur că ea nu e de părere…” Însă Joy râdea şi ea.

„Nu de ploaie râdeam," a spus Soc, „ci de tine". Râdea în hohote, tăvălindu-se prin frunzele ude. Iar Joy a început să danseze pe melodia „Cântând în ploaie". Ginger Rogers şi Buddha — asta era prea de tot.

Ploaia a încetat la fel de repede precum începuse. Soarele s-a ivit din nou de după nori şi curând mâncarea şi hainele noastre erau uscate.

„Se pare că dansul ploii mi-a mers." Joy a făcut o plecăciune.

În timp ce Joy se afla în spatele figurii mele pleoştite, masându-mi umerii, Socrate a spus: „A venit vremea să începi să înveți din experiențele tale de viață, în loc să te plângi de ele sau să te laşi cocoloşit de ele, Dan. Tocmai ți s-au oferit pe tavă două lecții foarte importante; amândouă au picat din cer, ca să spun aşa." Mi-am făcut de lucru, căutând în pungile cu mâncare, încercând să nu-i dau ascultare.

„În primul rand," a spus, mestecând nişte salată, „nici dezamăgirea şi nici supărarea ta n-au fost cauzate de ploaie."

Gura îmi era prea plină cu salată de cartofi, ca să pot protesta. Socrate a continuat, fluturând regal o felie de morcov în direcția mea.

„Ploaia a fost o manifestare perfect legitimă a naturii. 'Supărarea' ta din cauza picnicului distrus şi 'fericirea' ta, în momentul când soarele a apărut iar, sunt rezultatul gândurilor tale. Ele n-au avut nimic de-a face cu evenimentele petrecute. Nu cumva ai fost şi 'nefericit' în vreme de sărbătoare, de exemplu? Atunci este evident că mintea ta, şi nu ceilalți oameni sau împrejurările în care te afli, este sursa stărilor tale. Aceasta este prima lecție."

După ce a înghițit nişte salată de cartofi, Soc a spus: „A doua lecție reiese din faptul că te-ai înfuriat şi mai tare când ai observat că eu nu eram câtuşi de puțin supărat. Ai început să te vezi comparat cu un luptător — cu doi luptători, dacă vrei." Şi a zâmbit larg către Joy. „Asta nu prea ți-a placut, Dan, nu-i aşa? Pentru că ar fi sugerat, ce-i drept, necesitatea unei transformări."

Am rămas aşa, bosumflat, reflectând la ceea ce spusese. Eram convins că el şi Joy îşi atinseseră ținta. Apoi a început să burnițeze din nou.

Socrate şi Joy s-au întors pe pătură. Socrate a început să țopăie-ncolo şi-ncoace, imitând comportamentul meu de mai înainte. „Fir-ar să fie de ploaie!" striga. „S-a dus picnicul nostru!". Făcea salturi înainte şi înapoi şi, oprindu-se la jumătatea unuia dintre ele, mi-a făcut cu ochiul, zâmbind ghiduş. Apoi s-a aruncat pe burtă într-o băltoacă plină de frunze,

prefăcându-se că înoată. Joy a început să cânte, sau să râdă — nu-mi dădeam seama ce anume.

Atunci, nemaiținând cont de nimic, am început să mă tăvălesc şi eu cu ei prin frunzele ude, luându-mă la trântă cu Joy. Partea asta mi-a plăcut cel mai mult şi cred că şi ei i-a plăcut. Am alergat şi am dansat dezlănțuiți, până când a venit momentul să plecăm. Joy era ca un cățeluş jucăuş — dar cu toate calitățile unei femei, demne şi puternice. Simțeam cum îmi fuge pământul de sub picioare din cauza ei.

În timp ce autobuzul cobora, hurducându-se, printre dealurile arcuite, de pe care se vedea golful, apusul colora cerul în roz şi auriu. Socrate a avut o tentativă nereuşită de a-mi face rezumatul lecțiilor abia primite, în timp ce eu faceam tot posibilul să-l ignor, preferând să mă gigiulesc cu Joy pe bancheta din spate.

„Hmm — puțină atenție, vă rog" a spus. S-a aplecat spre mine, peste spătar, mi-a prins nasul între degete şi mi-a întors fața către el.

„Şe frei?" am întrebat. Joy îmi şuşotea ceva la ureche, în timp ce Socrate mă ținea în continuare de nas. „Mai bine-aj azculta de ea degât de tine," am spus.

„Ea te va conduce doar pe calea plăcerilor," a zâmbit el, eliberându-mi nasul din strânsoare. „Chiar şi un tânăr nătâng, prins în mrejele dragostei, poate să-şi dea seama că mintea este cea care-i crează atât dezamăgirile, cât şi bucuriile (joys)."

„O combinație de cuvinte excelentă," am spus, pierzându-mă în ochii lui Joy.

În timp ce autobuzul străbătea drumul şerpuitor, ne uitam cu toții, tăcuți, la luminile din San Francisco, care începeau să se aprindă. Autobuzul a oprit la poalele dealului. Joy s-a ridicat repede şi a coborât din autobuz, urmată de Socrate. Am dat să cobor şi eu, dar Socrate s-a întors spre mine, spunându-mi: „Nu." Asta a fost tot. Joy se uita la mine prin fereastra deschisă.

„Joy, când ne mai vedem?"

„Poate curând, depinde," a spus ea.

„Depinde de ce?" am spus. „Joy, aşteaptă, nu pleca. Domnule şofer, lasă-mă să cobor!" Dar autobuzul o luase din loc, îndepărtându-se de ei. Joy şi Soc dispăruseră deja în întuneric.

Duminică m-am cufundat într-o deprimare adâncă, pe care nu o puteam controla deloc. Luni, la cursuri, abia dacă auzeam câte un cuvânt din ce

spuneau profesorii. În timpul antrenamentului eram foarte absorbit şi mă simțeam golit de energie. Nu mai mâncasem nimic de la picnic. M-am pregătit pentru vizita de luni seara, la benzinărie. Dacă aş fi găsit-o pe Joy acolo, aş fi făcut-o să plece cu mine — sau aş fi plecat eu cu ea.

Când am ajuns la birou, ea era acolo, bine mersi, râzând împreună cu Socrate. Simțindu-mă ca un străin, mă întrebam dacă nu cumva de mine râdeau. Am intrat, m-am descălțat şi m-am aşezat.

„Ei, Dan, ai devenit mai isteț decât erai sâmbătă?" a întrebat Socrate. Joy a zâmbit doar, dar zâmbetul ei m-a durut. „Nu eram sigur că apari în seara asta, Dan, credeam că ți-e frică să nu cumva să spun ceva ce nu vrei să auzi." Vorbele lui erau ca nişte ciocănele. Am scrâşnit din dinți.

„Încearcă să te relaxezi, Dan," a spus Joy. Ştiam că dorea să mă ajute, dar mă simțeam copleşit, criticat de amândoi.

„Dan," a continuat Socrate, „dacă rămâi orb față de slăbiciunile tale, n-ai să le poți corecta — şi nici n-ai să-ți poți scoate în evidență calitățile. Este exact ca la gimnastică. Uite-te la tine!"

Abia puteam să vorbesc. Când am reuşit totuşi să spun ceva, vocea îmi tremura de încordare, furie şi autocompătimire. „Mă u-uit…" N-aş fi vrut să mă port astfel în fața ei! Socrate a continuat, vesel: „Ți-am spus deja că atenția ta, robită de stările şi impulsurile minții, este principala eroare. Dacă persişti, vei rămâne acelaşi mereu — şi nu-mi pot imagina o soartă mai rea!" Socrate a râs din toată inima, spunând asta, iar Joy a dat din cap aprobator.

„E cam scorțos, nu-i aşa?" a zâmbit ea către Socrate.

Am rămas nemişcat, strângând din pumni. În cele din urmă am reuşit să vorbesc. „Cred că niciunul dintre voi nu e amuzant." Mi-am păstrat controlul vocii.

Socrate s-a lăsat pe spate în scaunul lui şi mi-a spus cu asprime: „Eşti furios, dar nu prea reuşeşti s-o ascunzi, găgăuță." („O, nu, nu în fața lui Joy!" mă gândeam.) „Furia ta," a continuat el, „este dovada iluziilor tale încăpățânate. De ce aperi o individualitate în care nici măcar tu nu crezi? Când ai de gând să te maturizezi?"

„Ascultă, bătrân afurisit şi nebun!" am scrâşnit. „N-am nimic! Am venit aici doar în căutare de senzații tari. Şi am văzut ce aveam nevoie să văd. Lumea ta pare să fie cea plină de suferință, nu a mea. Da, aşa e, sunt deprimat, dar numai când sunt aici cu tine!"

Niciunul dintre ei n-a scos nicio vorbă. Dădeau numai din cap, arătând înduioşaţi şi plini de compasiune. Fir-ar să fie cu compasiunea lor cu tot! „Amândoi credeţi că totul e atât de limpede şi de simplu şi de amuzant. Nu vă înţeleg pe niciunul dintre voi şi nici nu sunt sigur că vreau să vă înţeleg."

Copleşit de ruşine, confuzie şi durere, am ieşit împleticindu-mă, jurându-mi să-l uit şi pe el, şi pe ea, să uit că intrasem vreodată în benzinăria aceea, târziu, în acea noapte înstelată.

Indignarea mea era o prefăcătorie, şi ştiam asta. Ce era cel mai rău era că ştiam că şi ei ştiau. Dădusem cu bâta-n baltă. Mă simţeam slab şi nătâng, ca un băieţel. Puteam să îndur să fiu pus în inferioritate faţă de Socrate, dar nu de faţă cu ea. Şi acum eram sigur că o pierdusem pentru totdeauna.

Alergând pe străzi, m-am pomenit că mă îndrept în direcţia opusă casei mele. M-am oprit într-un bar, pe University Avenue, lângă Grove Street. M-am îmbătat cât am putut şi, după ce am nimerit într-un târziu în apartamentul meu, m-am simţit recunoscător pentru inconştienţă.

N-aş fi putut să mă întorc vreodată acolo. M-am hotărât să mă întorc la viaţa mea obişnuită, la care renunţasem cu câteva luni în urmă. În primul rând trebuia să recuperez cursurile, dacă aveam de gând să devin absolvent. Susie mi-a împrumutat notiţele ei la istorie şi un coleg de echipă mi-a dat cursurile de psihologie. Rămâneam până noaptea târziu, scriind lucrări; mă cufundam cu totul în cărţi. Trebuia să-mi amintesc multe — şi să uit multe.

La gimastică mă antrenam pană la extenuare. La început, antrenorul şi colegii de echipă au fost încântaţi la vederea aceastei noi energii. Rick şi Sid, cei mai apropiaţi dintre colegii de antrenament, erau uimiţi de îndrăzneala mea şi glumeau pe seama „dorinţei de moarte a lui Dan"; încercam orice mişcare, fie că eram sau nu pregătit. Ei credeau că plesnesc de curaj. Dar eu nu ştiam decât că vreau să mă rănesc — îmi doream un pretext fizic pentru durerea ascuţită care mă ardea pe dinăuntru.

După o vreme, glumele lui Rick şi Sid s-au transformat în îngrijorare. „Dan, ai observat că ai început să ai cearcăne? Când te-ai bărbierit ultima oară?" mă întreba Rick.

Sid credea că începeam să slăbesc. „E vreo problemă, Dan?"

„Treaba mea," i-am retezat-o eu. „Nu, adică, mulţumesc, Sid, dar sunt bine. Toate bune şi frumoase, ştii?"

„Bine, dar mai dormi şi tu din când în când, altfel n-o să mai rămână nimic din tine până la vară."

„Da, da, sigur.” Nu i-am mai spus că nu m-ar fi deranjat dacă aş fi dispărut într-o bună zi.

Mi-am transformat cele câteva sute de grame de grăsime care îmi mai rămăseseră în tendoane şi muşchi. Arătam vânjos, cum sunt unele statui ale lui Michelangelo. Pielea îmi lucea mată, translucidă, ca marmura.

Mă duceam la filme aproape în fiecare seară, însă nu puteam să-mi scot din minte imaginea lui Socrate, şezând în biroul lui, poate împreună cu Joy. Câteodată aveam o viziune sumbră, în care erau amândoi acolo, în birou, râzând de mine; poate că eu eram prada lor de război.

Nu-mi mai petreceam vremea nici cu Susie, nici cu vreo altă femeie pe care o cunoşteam. Energia mea sexuală era cheltuită la antrenament, purificată odată cu transpirația. Şi, pe de altă parte, cum aş fi fost în stare să mai privesc vreo altă femeie în ochi, după ce fusesem atât de fermecat de ochii lui Joy? Într-o noapte am fost trezit de un ciocănit la uşă şi am auzit afară vocea timidă a lui Susie. „Danny, eşti acasă? Dan?” A strecurat un bilet pe sub uşă. Nici măcar nu m-am ridicat să văd ce scria.

Viața mea devenise un calvar. Râsul altor oameni mă zgâria pe urechi. Mi-i imaginam pe Socrate şi pe Joy, boscorodind ca nişte vrăjitori, complotând împotriva mea. Filmele pe care le vedeam îşi pierduseră culorile; iar mâncarea avea gust de lipici. Şi într-o zi, la ore, în timp ce Watkins analiza influențele sociale asupra nu ştiu ce, m-am ridicat şi m-am trezit urlând, din toți rărunchii: „Prostii!” Watkins a încercat să nu mă bage în seamă, însă toți ochii din clasă, cam cinci sute de perechi, erau ațintiți asupra mea. O întreagă audiență. Le-arăt eu lor! „Prostii!” am urlat din nou. Câteva palme anonime au aplaudat şi s-a făcut o rumoare de râsete amestecate cu şoapte.

Watkins, care nu era deloc genul care să se piardă cu firea, a sugerat: „N-ai vrea să ne explici şi nouă cum vine asta?”

Mi-am făcut loc ca să ajung la culoar şi m-am dus glonț spre podium, dorindu-mi dintr-o dată să mă fi bărbierit dimineață sau să fi purtat o cămaşă mai curată. M-am aşezat în fața lui, gata să-l înfrunt. „Ce-au de-a face toate chestiile astea cu fericirea, cu viața?” Mai multe aplauze s-au auzit din clasă. Era clar că mă măsura din ochi, să vadă dacă nu cumva eram periculos — şi s-a convins că puteam să fiu. Exact la țintă! Deveneam din ce în ce mai încrezător.

„Nu înțeleg unde bați!” a aprobat el moale. Doamne, m-a făcut de râs în fața a cinci sute de oameni! Vroiam să le explic exact cum stau lucrurile —

i-aş fi învățat, i-aş fi făcut pe toți să priceapă. M-am întors cu fața către clasă şi am început să le povestesc cum l-am întâlnit pe acel om într-o benzinărie şi cum mi-a arătat că viața nu este ceea ce pare să fie. Am început să le spun povestea regelui de pe munte, înconjurat de un oraş întreg de nebuni. La început s-a lăsat o tăcere ca de mormânt; apoi, câțiva au început să râdă. Era ceva greşit? Nu spusesem nimic amuzant. Am continuat povestea, însă curând un val de râsete a cuprins toată sala. Erau ei nebuni sau eu eram?

Watkins mi-a şoptit ceva, dar nu l-am auzit. Am continuat, dar fără niciun rost. Mi-a şoptit din nou: „Fiule, cred că râd de tine pentru că eşti descheiat la şliț.” Consternat, am tras cu ochiul în jos şi apoi m-am uitat la mulțime. O! Nu! Iar sunt luat drept un tăntălău! iar sunt luat drept un tâmpit! Am început să plâng şi râsetele s-au stins.

Am năvălit afară şi am început să alerg prin campus până când n-am mai putut. Două femei au trecut pe lângă mine — nişte roboți de plastic, nişte trântori sociali. Când au ajuns în dreptul meu m-au privit dezgustate, apoi mi-au întors spatele.

M-am uitat la hainele mele murdare, care probabil miroseau. Părul îmi era încâlcit şi murdar; nu mai mă bărbierisem de zile întregi. Am ajuns în barul studențesc, fără să-mi amintesc cum anume, m-am prăbuşit pe scaunul lipicios, de plastic, şi am adormit. Am visat că eram călare pe un cal de lemn, străpuns de o sabie sclipitoare. Calul, care era fixat de un carusel înclinat, se învârtea din ce în ce mai repede, în timp ce eu mă întindeam cu disperare să prind hățul. Se auzea o muzică melancolică, sacadat, iar pe fundalul ei un râs teribil. M-am trezit, buimac, şi m-am dus acasă, împleticindu-mă.

Am început să mă las în voia vieții de student, ca o fantomă. Lumea mea era întoarsă pe dos şi cu fundu-n sus. Am încercat să-mi regăsesc felul meu obişnuit de a fi, ca să am un pretext să-mi continui studiile şi antrenamentul, însă nimic nu mai avea sens.

Între timp, profesorii trăncăneau neîncetat despre Renaştere, despre instinctele şobolanului, despre perioada de maturitate a lui Milton. Mă plimbam în fiecare zi prin Sproul Plazza, în timpul demonstrațiilor studențeşti, şi treceam printre participanți ca-ntr-un vis; nimic din toate astea nu mai însemna ceva pentru mine. Puterea studențească nu mă încălzea cu nimic, iar drogurile nu mă atrăgeau cu niciun chip. Aşa că m-am

lăsat în voia sorții, ca un străin într-o țară străină, prins între două lumi şi neputând să țin în frâu niciuna.

Într-o după-amiază târziu, mă aflam într-o pădurice roşie, aproape de marginea campusului, aşteptând să se lase întunericul, gândindu-mă ce mijloc mai bun să găsesc ca să-mi pun capăt zilelor. Simțeam că nu mai aparțin acestei lumi. Nu ştiu cum, îmi pierdusem pantofii; aveam numai o şosetă, iar tălpile îmi erau maronii din cauza sângelui uscat. Nu simțeam nicio durere, nimic.

M-am hotarât să-i fac o vizită lui Socrate, pentru ultima oară. M-am târât spre benzinărie şi m-am oprit peste drum. Tocmai terminase cu o maşină, când o doamnă, cu o fetiță cam de patru ani, au intrat în benzinărie. Nu cred că femeia îl cunoştea pe Socrate; probabil că se rătăcise şi cerea lămuriri. Deodată fetița s-a dus spre el. El a ridicat-o în brațe, iar ea şi-a încolăcit mâinile în jurul gâtului lui. Femeia a încercat să o ia pe fetiță, dar ea nu vroia să se dea jos. Socrate a început să râdă şi să vorbească ceva cu ea, aşezând-o jos cu delicatețe. El a îngenuncheat şi apoi s-au îmbrățişat.

Atunci am devenit nespus de întristat şi am început să plâng. Trupul îmi era înfiorat de durere. M-am întors, am alergat câteva sute de metri, apoi m-am prăbuşit în mijlocul drumului. Eram mult prea istovit să mai ajung acasă sau să fac orice altceva; şi poate că asta mă salvase.

M-am trezit la infirmerie. Aveam un ac intravenos în braț. Cineva mă bărbierise şi mă spălase. Măcar mă simțeam odihnit. M-au trimis acasă a doua zi după-amiază şi apoi am sunat la Centrul de Sanatate Cowell.

„Alo, aici cabinetul doctorului Baker.” Era secretara.

„Numele meu este Dan Millman, aş dori să-mi faceți o programare la dr. Baker, cât mai curând posibil.”

„Desigur, domnul Millman,” a spus ea, cu acea voce clară, profesional prietenoasă, de secretară a unui psihiatru. „Doctorul vă poate primi marțea viitoare, la ora 1 după amiază; vă convine?”

„Nu se poate mai repede?”

„Din păcate, nu…”

„Doamnă, până marțea viitoare am de gând să-mi pun capăt zilelor.”

„Puteți veni azi după-amiază?” Vocea ei era liniştitoare. „E bine la ora două?”

„Da.”

„Bine, domnule Millman, pe curând!”

Doctorul Baker era un bărbat înalt, corpolent, cu un uşor tic nervos la ochiul stâng. Brusc, îmi pierise tot cheful să mai vorbesc cu el. Cum aş fi putut să încep? „Ei bine, domnule doctor. Am un profesor pe nume Socrate, care sare pe acoperişuri — nu, nu de pe acoperişuri, să fie clar, şi asta mi-am pus şi eu în gând să fac. Şi, oh da — mă ia cu el în nişte călătorii prin alte locuri şi alte timpuri şi eu devin una cu vântul şi sunt puțin deprimat şi, da, cu şcoala e bine şi sunt vedetă de gimnastică şi vreau să mă sinucid."

M-am ridicat. „Mulțumesc pentru timpul dumneavoastră, domnule doctor. Mă simt dintr-odată mult mai bine. Am vrut doar să văd care e partea cea bună a lucrurilor. Oricum, a fost straşnic."

A vrut să spună ceva, căutându-şi cuvintele „potrivite", dar eu am ieşit repede, m-am dus acasă şi m-am culcat. Pentru moment, somnul părea alternativa cea mai uşoară.

În noaptea aceea, m-am dus, cu chiu cu vai, la benzinărie. Joy nu era acolo. O parte din mine suferea o dezamăgire cruntă — vroiam atât de mult să o privesc din nou în ochi, să o îmbrățişez şi să mă îmbrățişeze — dar cealată parte din mine se simțea uşurată. Eram din nou doar noi doi — Soc şi eu.

Când m-am aşezat, el n-a pomenit nimic despre absența mea, ci a spus doar: „Arăți obosit şi deprimat." A spus asta fără niciun pic de milă. Ochii mi s-au umplut de lacrimi.

„Da, sunt deprimat. Am venit să-mi iau rămas bun. Îți sunt dator cu asta. M-am împotmolit la jumatatea drumului şi nu pot să mai rezist. Nu vreau să mai trăiesc."

„Greşeşti de două ori, Dan". A venit şi s-a aşezat lângă mine, pe canapea. „În primul rând că nu eşti încă la jumătatea drumului, nici măcar pe departe. Însă eşti foarte aproape de capătul tunelului. Şi, în al doilea rând," a spus, cu mâinile pe tâmplele mele, „n-ai să te sinucizi."

L-am privit pe sub sprâncene: „Nu mai spune!" Apoi mi-am dat seama că nu mai eram în birou, ne aflam într-o cameră ieftină de hotel. Nu aveam cum să mă înşel, mirosul de umezeală, mocheta gri, tocită, cele două paturi micuțe şi oglinjoara veche, crăpată, erau inconfundabile.

„Ce se petrece?" Pentru o clipă, am simțit că vocea îmi revenea plină de viață. Aceste călătorii erau întotdeauna un şoc pentru structura mea; simțeam un şuvoi de energie străbătându-mi corpul.

„Cineva tocmai încearcă să se sinucidă. Numai tu poți să-l opreşti."

„Eu nu încerc încă să mă sinucid," am spus.

„Nu tu, nătăfleţule. Tânărul de afară, de pe streaşina de sub fereastră. E student la Universitatea din California de Sud. Îl cheamă Donald; joacă fotbal şi urmează filosofia. Este în ultimul an şi nu mai vrea să trăiască. Hai, du-te.” Socrate îmi făcea semn înspre fereastră.

„Socrate, nu pot.”

„Atunci o să moară.”

M-am uitat pe fereastră şi am văzut, cincisprezece etaje mai jos, grupuri de oameni, care se vedeau ca nişte furnici, privind în sus de pe străzile din centrul oraşului Los Angeles. Tragând cu coada ochiului de la fereastră, am văzut un tânăr blond, îmbrăcat cu nişte blugi maro, în tricou, la vreo trei metri de mine, pe streaşina îngustă, uitându-se în jos. Se pregătea să sară.

Nevrând să-l sperii, l-am strigat încet pe nume. Nu m-a auzit; l-am strigat din nou: „Donald!”

Şi-a ridicat capul brusc şi era cât pe ce să cadă. „Să nu vii lângă mine!” m-a avertizat el. Apoi, „De unde ştii cum mă cheamă?”

„Un prieten de-al meu te cunoaşte, Donald. Îmi dai voie să rămân aici, pe marginea asta, să vorbesc cu tine? Nu mă apropii mai mult.”

„Gata, gata cu vorba.” Avea chipul inert, iar vocea sa monotonă era aproape stinsă.

„Don — prietenii îți spun Don, nu-i aşa?”

„Mda,” a răspuns mecanic.

„Ok, Don, e viața ta până la urmă. Oricum 99 la sută din omenire se sinucide.”

„Ei şi, ce vrei să spui cu asta?” a spus, cu o fărâmă de viață revenindu-i în glas. Începea să se agațe mai bine cu mâinile de perete.

„Uite, am să-ți explic. Modul în care trăiesc cei mai mulți oameni îi omoară — înțelegi, Don? Le trebuie cam treizeci, patruzeci de ani să se sinucidă dacă fumează, sau dacă beau, dacă manâncă prea mult, sau se lasă pradă stress-ului, dar tot sinucidere se cheamă.”

M-am apropiat de el aproape un metru. Trebuia să-mi aleg cuvintele cu mare grijă. „Don, pe mine mă cheama Dan. Aş fi vrut să stam mai mult de vorbă; s-ar putea să avem câte ceva în comun. Şi eu sunt sportiv, la Universitatea din Berkeley.”

„Bine…” s-a oprit şi a început să tremure.

„Ştii, Don, mie mi-e cam frică să stau aici, pe marginea asta. Am să mă ridic, ca să mă pot prinde de ceva.” M-am ridicat încetişor. Tremuram şi eu un pic. „Isuse,” mă gândeam. Ce caut eu aici, pe marginea asta?"

I-am vorbit încet, căutând să-i întind mana, să-l prind. „Don, am auzit că va fi un apus de soare foarte frumos diseară; vânturile Santa Ana suflă nori de furtună la asfințit. Eşti sigur că nu vrei să mai vezi niciodată apusul, sau răsăritul? Eşti sigur că nu vrei să mai hoinăreşti niciodată prin munți?”

„N-am fost niciodată în munți.”

„N-o să-ți vină să crezi, Don. Totul acolo sus este pur — apa, aerul. Poți să simți peste tot mirosul acelor de brad. Poate mergem împreună în drumeție. Ce părere ai? Fir-ar să fie, dacă tot vrei să te sinucizi, măcar du-te şi vezi munții mai întâi.”

Mai mult de-atât nu puteam să-i spun. Acum depindea numai de el. Pe măsură ce-i vorbeam, îmi doream din ce în ce mai mult să trăiască. Eram doar la un pas de el.

„Gata!” a spus. „Vreau să mor… Chiar acum.”

Am renunțat. „Bine,” am spus. „Atunci vin şi eu cu tine. Oricum eu am văzut deja munții ăia afurisiți.”

S-a uitat la mine pentru prima dată. „Vorbeşti serios, nu-i aşa?”

„Da, vorbesc foarte serios. Te duci tu primul sau eu?”

„Dar,” a spus el, „tu de ce vrei să mori? E o nebunie. Arăți atât de sănătos — cred că ai destule motive pentru care să trăieşti.”

„Uite,” am zis eu, „nu ştiu ce probleme ai tu, dar sunt nimic față de ale mele; nici măcar n-ai şti de unde să începi. Ți-o spun deschis.”

M-am uitat în jos. Ar fi fost atât de uşor; doar să te apleci puțin şi să laşi forța gravitației să se ocupe de rest. Şi, măcar o dată, puteam să-i dovedesc şi eu bătrânului şi venerabilului Socrate că greşise. Aş fi putut să mă arunc în gol, râzând şi urlând până jos: „Uite că n-ai avut dreptate, ticălos bătrân!”, până când îmi sfărâmam oasele şi îmi zdrobeam organele, lipsindu-mă astfel, pentru totdeauna, de privilegiul de a mai vedea vreodată apusul de soare.

„Aşteaptă!” Era Don, care venea spre mine. Am ezitat, apoi l-am prins de mână. În timp ce mă uitam în ochii lui, chipul începea să i se schimbe. Fața i s-a îngustat, părul i s-a închis la culoare, iar trupul i s-a micşorat. Stăteam acolo în picioare, uitându-mă la mine. Apoi, imaginea-oglindă a dispărut şi am rămas singur.

Am tresărit, am făcut un pas înapoi şi am alunecat. Am căzut, rostogolindu-mă în gol. L-am văzut, cu ochii minții, pe spectrul acela teribil, acoperit cu glugă, aşteptându-mă jos, nerăbdător. I-am auzit vocea

lui Soc, care striga de undeva de deasupra mea: „La etajul zece, lenjerie, cuverturi — la etajul opt, magazii şi aparate de fotografiat.”

Când am deschis ochii, eram întins pe canapeaua din birou, iar Soc îmi zâmbea blând.

„Ei?” a spus. „Mai vrei să te sinucizi?”

„Nu.” Dar odată luată acea decizie, începeau din nou să-mi apese pe umeri greutatea şi responsabilitatea vieții mele. I-am spus cum mă simțeam. El m-a prins de umeri şi mi-a spus doar: „Păstrează starea asta.”

Înainte să plec în seara aceea, l-am întrebat: „Unde este Joy? Vreau s-o mai văd!”

„La momentul potrivit. Va veni ea la tine, poate mai târziu.”

„Măcar de-aş putea să vorbesc cu ea, mi-ar fi mult mai uşor.”

„Cine ți-a spus că ți-ar fi mai uşor?”

„Socrate,” i-am zis, „Trebuie s-o văd!”

„Tu nu trebuie să faci nimic altceva, decât să încetezi să vezi lumea din punctul de vedere al propriilor ambiții mărunte. Las-o mai moale! Când îți vei descătuşa mintea de chingile prejudecăților, atunci îți vei recăpăta adevăratele simțuri. Dar până atunci, în orice caz, aş vrea să continui să-ți observi, cât mai mult cu putință, balastul minții tale.”

„De-aş putea măcar s-o sun…”

„Las-o baltă!” a spus.

În următoarele săptămâni, vacarmul din mintea mea a atins culmea. Gânduri sălbatice, împrăştiate, prosteşti; sentimente de vinovăție, nelinişti, pofte nestăvilite — un întreg tărăboi. Chiar şi în somn, fundalul asurzitor al viselor mele îmi asalta urechile. Socrate a avut dreptate tot timpul. Eram într-o închisoare.

Era marți seara când am alergat la benzinărie, pe la ora zece. Dând buzna în birou, am început să mă văicăresc: „Socrate! Am să înnebunesc dacă nu pot să dau mai încet zgomotul asta! Mintea mea o ia razna — exact aşa cum îmi spuneai tu!”

„Foarte bine!” a spus. „Asta e prima realizare a unui luptător.”

„Dacă acesta înseamnă progres, atunci eu vreau să regresez.”

„Dan, ia spune-mi, ce pățeşti dacă te urci pe şaua unui cal nărăvaş, despre care crezi că e îmblânzit?”

„Te trânteşte la pământ — sau îți dă dinții jos.”

„Viața, în felul ei nostim, ți-a dat dinții jos de multe ori.”

Nu puteam să-l contrazic.

„Dar atunci când ştii că acest cal este nărăvaş, trebuie să găseşti o cale ca să-i vii de hac.”

„Eu gândesc că am priceput, Socrate.”

„Adică vrei să spui că ai priceput că gândeşti?” a zâmbit el.

Am plecat cu instrucțiunile de a lăsa ca „realizarea mea să se stabilizeze”, pentru vreo câteva zile. Mi-am dat silința. Conştiența mea crescuse în ultimele luni, dar în birou reveneam cu aceleaşi întrebări: „Socrate, am realizat în sfârşit cât de mare este zgomotul minții mele; calul meu este nărăvaş — cum să-l îmblânzesc? Cum să reduc zgomotul ăsta? Ce pot să fac?”

S-a scărpinat în creştet. „Păi, cred că nu prea ai de ales, aşa că va trebui să-ți dezvolți într-o măsură cât mai mare simțul umorului.” A început să râdă în hohote, apoi a căscat şi s-a întins — dar nu aşa cum fac oamenii de obicei, cu brațele întinse în lateral, ci întocmai ca o pisică. Şi-a arcuit spatele şi se auzea cum coloana îi trosneşte crac-crac-crac-crac.

„Socrate, ştiai că arăți exact ca o pisică atunci când te întinzi?”

„Cred şi eu,” a răspuns cu nonşalanță. „E o practică bună să copiezi trăsăturile pozitive ale diverselor animale, aşa cum putem de asemenea să imităm calitățile anumitor oameni. Eu, unul, admir pisica, fiindcă se mişcă la fel ca un luptător.”

„Iar tu, după cum se vede, ai ales drept model tăntălăul. A venit vremea să-ți mai lărgeşti repertoriul, nu crezi?”

„Da, cam aşa ceva,” am răspuns calm. Dar eram furios. M-am scuzat şi am plecat acasă mai devreme, chiar după miezul nopții; am dormit vreo cinci ore, până când m-a trezit ceasul deşteptător, apoi am făcut cale-ntoarsă la benzinărie.

În acel moment am luat o hotărâre secretă. N-am să mai joc rolul de victimă, sau pe cineva față de care el să se simtă superior. De-acum înainte eu aveam să fiu vânătorul şi aveam să-l hăituiesc.

Mai era o oră până în zori, când urma să iasă din tură. M-am ascuns în tufişurile de la marginea campusului, din apropierea benzinăriei. Aveam de gând să-l urmăresc, s-o găsesc cumva pe Joy.

Pândind de după frunziş, îi urmăream fiecare mişcare. Gândurile mi se potoliseră, înlocuite de o vigilență intensă. Singura mea dorință era să aflu câte ceva despre viața lui în afara benzinăriei — un subiect despre care păstra tăcerea întotdeauna. Acum aveam să descopăr singur răspunsurile.

Îl fixam cu privirea ca o bufniță. Vedeam, mai bine ca niciodată, cât de şlefuit era şi de grațios. Spăla parbrizele fără să facă nicio mişcare în plus, punea furtunul în rezervor ca un artist.

Socrate a intrat în garaj, probabil să lucreze la o maşină. Începeam să mă plictisesc. Cred că am ațipit câteva minute, fiindcă atunci când m-am trezit cerul se luminase deja. Oh, nu — îl pierdusem!

Apoi l-am văzut din nou, terminându-şi treburile dinainte de plecare. Inima mi s-a făcut cât un purice, când l-am văzut ieşind din bezinărie, traversând strada şi îndreptându-se direct spre locul în care eram eu — înțepenit, zgribulit, cu dureri de spate, dar bine ascuns. De data asta îmi doream ca Socrate „să ocolească subiectul", adică tufa în care eram.

M-am tupilat în frunziş şi mi-am tras sufletul. I-am văzut sandalele trecând, parcă plutind, cam la un metru de vizuina mea provizorie. Abia puteam să-i aud paşii uşori. A luat-o pe o cărare care se bifurca în dreapta.

Am țâşnit din ascunzătoare, cu grijă, şi am început să țopăi în urma lui, ca o veveriță. Socrate şi-a iuțit pasul pe neaşteptate. Abia reuşeam să țin pasul cu el şi aproape că-l pierdusem, când i-am zărit departe părul alb — intra în biblioteca „Doe". „Ce căuta el tocmai acolo?" mă gândeam. Țâțâind de curiozitate, m-am apropiat.

După ce am intrat pe uşa mare de stejar, am trecut în grabă pe lângă un grup de studenți matinali, care se uitau după mine râzând. Nu i-am băgat în seama, fiindcă tocmai dădusem de urma prăzii, la capătul coridorului. L-am văzut cum o ia în dreapta şi dispare. Am alergat la locul unde dispăruse. Nu era nicio greşeală. Intrase pe uşa aceea. Era toaleta pentru bărbați şi nu exista nicio altă ieşire.

N-am îndrăznit să intru. M-am oprit alături, lângă o cabină de telefon. Au trecut zece minute; douăzeci de minute. Oare îmi scăpase printre degete? Vezica îmi trimtea semnale de urgență. Acum chiar trebuia să intru — nu numai să dau de Socrate, dar să fac uz de facilități. Şi de ce nu? Până la urmă ăsta era domeniul meu, nu al lui. Am să-l fac să-mi explice tot. Şi totuşi ar fi fost caraghios.

Când am intrat în baie, n-am văzut pe nimeni. După ce mi-am terminat treaba, am început să cercetez mai cu atenție. Altă uşă nu mai era, aşa că ar fi trebuit să fie încă acolo. Un tip a ieşit dintr-o cabină şi m-a văzut cum mă aplecam să mă uit pe sub uşi. S-a grăbit spre ieşire, ridicând din sprâncene şi clătinând din cap a nedumerire.

„Şi acum să ne-ntoarcem la oile noastre," îmi ziceam. Mi-am aplecat capul, ca s-arunc o privire pe sub ultima uşă. Mai întâi am văzut partea din spate a unor picioare încălţate cu sandale, apoi în cadru a apărut figura lui Soc, cu capul în jos, zâmbind larg în colţul gurii. Era evident că stătea cu spatele la uşă, aplecat în faţă, cu capul între genunchi.

Am sărit ca ars, complet dezorientat. Nu aveam niciun motiv întemeiat pentru purtarea mea ciudată din baie.

Socrate a deschis uşa şi a ieşit afară cu fruntea sus, răsuflând uşurat: „Eheee, cum poate omul să se mai constipe când e vânat de un luptător ucenic!" Eu mă făcusem stacojiu, în timp ce râsul lui răsuna între pereţii de faianţă. Mi-o făcuse din nou! Simţeam cum mi se lungesc urechile de necaz — aceeaşi poveste în care eu eram în pielea prostului. Clocoteam de ruşine şi de indignare.

Eram roşu la faţă de mânie. M-am uitat în oglindă şi am văzut că în păr aveam, prinsă dichisit, o fundă fistichie cu buline. Lucrurile începeau să capete sens: zâmbetele şi râsetele studenţilor pe lângă care treceam prin campus, privirea ciudată pe care mi-a aruncat-o tipul de la baie… Foarte probabil că Socrate mi-o prinsese în păr în timp ce eu eram aţipit în tufişuri. Foarte obosit dintr-odată, m-am întors şi m-am îndreptat către uşă.

Înainte să închid uşa, l-am auzit pe Socrate spunând: „Asta a fost doar ca să-ţi amintesc cine este profesorul şi cine este studentul."

În după-amiaza aceea m-am antrenat mai abitir, ca o furtună dezlănţuită. N-am vorbit cu nimeni şi, culmea, nici mie nu mi-a adresat cineva vreun cuvânt. M-am frământat în tăcere şi am jurat că voi face orice va fi nevoie ca să-l conving pe Socrate că sunt un luptător.

Un coleg de echipă m-a oprit din drum şi mi-a dat un plic. „Cineva a lăsat asta în biroul antrenorului. Este pentru tine, Dan. Vreun fan de-al tău?"

„Nu ştiu. Mulţumesc, Herb."

Am ieşit afară şi am desfăcut plicul. Pe o bucată de hârtie albă era scris: „Furia este mai puternică decât frica, mai puternică decât supărarea. Spiritul tău creşte. Eşti pregătit pentru sabie — Socrate."

3 Descătuşarea

În dimineața următoare, ceața a învăluit Golful, acoperind soarele verii şi răcind aerul. M-am trezit târziu, mi-am făcut nişte ceai şi am mâncat un măr.

Am hotărât să mă relaxez înainte să-mi încep activitățile zilnice, aşa că mi-am tras mai aproape televizorul portabil şi mi-am luat nişte fursecuri într-un castronaş. Deschizând la un recital de operă, m-am cufundat dintr-odată în problemele altcuiva. Pe măsură ce priveam, furat de acea dramă, m-am întins să iau un fursec şi-am descoperit că nu mai era niciunul. Când le mâncasem oare pe toate?

Înaine de ora prânzului, am alergat în jurul terenului Edwards. Acolo l-am întâlnit pe Dwight, care lucra la Salonul de Ştiință Lawrence din Berkeley Hills. A trebuit să-l întreb de două ori cum îl cheamă, pentru că „nu i-am reținut numele" de prima dată; un alt semn care îmi arăta cât de slabă îmi era atenția şi cât de împrăştiată mintea. După câteva ture, Dwight făcea remarci asupra cerului senin şi albastru. Eu eram atât de pierdut în gânduri, că nici măcar nu oservasem cerul. Apoi el s-a îndreptat spre dealuri — era alergător de maraton — iar eu m-am întors acasă, gândindu-mă la mintea mea — o activitate de auto-înfrângere, dacă asta se poate numi activitate.

Am observat că la gimnastică îmi păstram atenția focalizată cu mare precizie asupra fiecărei acțiuni, dar când începeam să mă avânt prin aer, în timpul exercițiilor, gândurile începeau din nou să-mi sufoce percepția.

În noaptea aceea m-am dus la benzinărie devreme, sperând să-i ies în întampinare lui Soc la începutul turei. Până atunci făcusem tot ce mi-a stat în putință ca să uit de incidentul petrecut cu o zi înainte la bibliotecă şi eram gata să ascult orice ar fi crezut Soc de cuviință să-mi sugereze drept leac împotriva minții mele hiperactive.

Am aşteptat. A sosit miezul nopții. Imediat după aceea a apărut şi Socrate.

Tocmai se aşezase la birou, când eu am început să strănut şi a trebuit să-mi suflu nasul. Aveam o răceală uşoară. Soc a pus ceainicul pe foc, iar eu am început cu o întrebare, după cum îmi era obiceiul.

„Socrate, cum să fac să-mi opresc gândurile, mintea — altfel decât să-mi dezvolt simțul umorului?"

„Mai întâi trebuie să înțelegi de unde îți vin gândurile, cum se ivesc şi în ce loc apar mai întâi. De exemplu, acum eşti răcit; simptomele sale fizice îți spun că organismul tău are nevoie să-şi recapete echilibrul, să-şi refacă legătura cu lumina soarelui, cu aerul curat, cu mâncarea simplă; să se relaxeze în mediul său ambiant.”

„Ce au de-a face toate astea cu mintea mea?”

„Totul. Gândurile împrăştiate care te tulbură şi te distrag sunt, de asemenea, nişte simptome, de ’dis-funcție’ în raport cu mediul înconjurător. Când mintea se împotriveşte vieții, atunci încep să-şi facă apariția gândurile. Şi, dacă ceva intră cumva în conflict cu vreuna dintre convingerile tale, atunci se iscă mare harababură. Gândul este o reacție inconştientă față de viață.”

O maşină a tras în stație, cu un cuplu de bătrânei înăuntru, îmbrăcați cuminte, înfipți pe scaunele lor, ca doi stânjeni. „Vino cu mine,” mi-a poruncit Soc. Şi-a scos fâşul şi tricoul sport de bumbac, dezvelindu-şi pieptul şi umerii cu muşchii tari, bine conturați, sub o piele netedă, translucidă.

Ne-am dus în partea unde era şoferul şi le-am zâmbit celor doi, care făcuseră ochii mari. „Cu ce vă pot ajuta, dragilor? Nişte benzină ca să vă încărcați spiritele? Poate nişte ulei ca să vă ungeți treburile care încă mai scârțâie? Ce-ați zice de o baterie nouă, ca să vi se mai deschidă puțin pofta de viață?” Apoi le-a făcut cu ochiul prietenește, rămânând pe loc, zâmbind, în timp ce maşina demarase şi se îndepărta în viteză. S-a scărpinat după ureche, zicând: „Poate că tocmai şi-au adus aminte că au uitat robinetul deschis acasă.”

În timp ce ne relaxam în birou, sorbindu-ne ceaiul, Socrate mi-a explicat lecția. „Ai văzut că bărbatul şi femeia de mai înainte au rămas refractari unei situații care li se părea anormală. Condiționați de concepțiile şi de fricile lor, n-au învățat să acționeze cu spontaneitate. Aş fi putut să le fac ziua mai frumoasă!”

„Vezi tu, Dan, când opui rezistență față de ceea ce se petrece, mintea ta începe să o ia la goană; aceleaşi gânduri care te influențează pe tine sunt de fapt gânduri create tot de tine.”

„Şi mintea ta funcționează altfel?”

„Mintea mea este ca un eleşteu fără vălurele. Pe de altă parte, mintea ta este plină de valuri, deoarece tu te simți separat, şi adesea amenințat, de

ceea ce-ți apare în cale, neprevăzut, ca un musafir nepoftit. Mintea ta este precum un eleşteu în care cineva tocmai a aruncat un bolovan!”

Ascultându-l, cu privirea fixată în străfundurile căniі, am simțit o atingere uşoară după urechi. Dintr-odată, atenția mi s-a intensificat; mi-am cufundat privirea din ce în ce mai adânc în cană, tot mai adânc…

Eram sub apă, uitând-mă în sus. Era de-a dreptul ridicol! Doar nu căzusem în cana de ceai! Aveam aripioare şi branhii; ceva chiar era tulbure — intrasem cu-adevărat la apă. Am dat din coadă şi am înotat repede la fund, unde era linişte şi pace.

Deodată o piatră uriaşă s-a prăbuşit în apă. Valurile provocate de şoc m-au împins înapoi. Am dat iar din aripioare şi am fugit de-acolo, să-mi caut adăpost. M-am ascuns din nou, după tot ce găseam mai liniştit, acolo jos. Pe măsură ce trecea timpul, m-am obişnuit cu pietricelele care cădeau din când în când în apă, făcând vălurele. Oricum, pietroaiele mai mari mă făceau încă să tresar.

M-am trezit întins pe canapea, într-o lume plină din nou de sunete şi de uscăciune, uitându-mă în sus, cu ochii larg deschişi, la Socrate, care zâmbea.

„Socrate, a fost nemaipomenit!”

„Te rog, fără poveşti cu peşti. Îmi pare bine că ai avut un înot plăcut. Şi acum, îmi dai voie să continui?” Dar n-a aşteptat niciun răspuns.

„Ai fost un peştişor foarte nervos, care se ferea de fiecare val mai mare. Mai târziu, te-ai obişnuit cu vălurelele, dar fără să ai încă vreo idee de unde provin. După cum vezi,” a continuat el, „peştişorului îi este necesar acest salt considerabil al conştienței, pentru ca să-şi poată extinde viziunea dincolo de apa în care este scufundat — viziune care să-i dezvăluie sursa de unde provin vălurelele.”

„Un astfel de salt al conştienței ți se va cere şi ție. Când vei înțelege clar care este această sursă, vei vedea că vălurele minții tale n-au nimic de-a face cu tine; tu le vei privi doar, fără ataşament, nemaifiind constrâns să reacționezi în pripă, de fiecare dată când cade câte-o pietricică. De îndată ce-ți vei potoli gândurile, vei fi eliberat de agitația lumii. Aminteste-ți mereu — când eşti tulburat, lasă-ți gândurile în pace şi ocupă-te de minte!”

„Cum, Socrate?”

„O întrebare destul-de-bunicică!” a exclamat el. „Aşa cum ai învățat din antrenamentul tău fizic, salturile de gimnastică — sau de conştiență — nu

se pot realiza cât ai zice peşte; necesită timp şi practică. Iar practica de a pătrunde cu înțelegerea sursa propriilor vălurele este meditația.”

Cu acest anunț important, s-a scuzat şi s-a dus la baie. Acum venise momentul să-i fac şi eu lui o surpriză. Aşa că am început să zbier de pe canapea, ca să mă poată auzi din baie. „Sunt cu un pas înaintea ta, Socrate. M-am înscris la un grup de meditație, acum o săptămână. M-am gândit că trebuie să fac ceva cu mintea asta demodată a mea,” i-am explicat. „În fiecare seară am fost acolo câte o jumătate de oră. Am început să mă relaxez mai bine deja şi să-mi controlez gândurile cât de cât. N-ai observat că am devenit mai calm? Soc, ia spune-mi, tu practici meditația? Dacă nu, aş putea să-ți arăt ce-am învățat.”

Uşa de la baie s-a deschis brusc şi Socrate s-a repezit la mine, scoțând un strigăt de luptă, din acela care-ți îngheață sângele-n vine, mânuind o sabie scânteietoare de samurai pe deasupra capului! N-am apucat să fac vreo mişcare, că sabia s-a îndreptat iute spre mine, spintecând aerul în tăcere, apoi s-a oprit la câțiva centimetri deasupra capului meu. M-am uitat în sus la sabia care atârna, apoi la Socrate. El îmi zâmbea, ca de obicei.

„Da’ ştii cum să-ți faci intrarea, nu glumă. Ai băgat spaima-n mine,” am gâfâit eu.

Lama s-a ridicat încet. Suspendată deasupra capului meu, părea că reflectă şi intensifică toată lumina din cameră. Strălucea în ochii mei, făcându-mă să clipesc. Am decis să nu scot o vorbă.

Dar Socrate a îngenuncheat doar, în fața mea, a aşezat sabia delicat între noi şi, închizând ochii, a tras aer adânc în piept, rămânând complet nemişcat. L-am privit o vreme, întrebându-mă dacă nu cumva acest „tigru adormit” n-o să se trezească şi n-o să sară la mine, dacă aş fi mişcat. Au trecut zece minute, apoi douăzeci. Mi-am închipuit că poate vroia să meditez şi eu, aşa că am închis ochii şi am rămas aşa, jumătate de oră. Apoi am deschis ochii şi l-am văzut în aceeaşi poziție, ca un Buddha. Am început să-mi pierd răbdarea şi m-am ridicat încet ca să-mi iau nişte apă. În timp ce-mi umpleam cana, el a venit încet şi şi-a pus mâna pe umărul meu. Mâna mi-a tremurat şi am vărsat apă pe pantofi.

„Socrate, tare-aş vrea să nu te mai furişezi aşa pe lângă mine. N-ai putea să faci şi tu puțin zgomot?”

A zâmbit şi apoi mi-a spus: „Tăcerea este arta luptătorului — iar meditația este sabia sa. Este principala armă pe care o vei folosi ca să-ți faci loc prin hățişul iluziilor. Dar trebuie să înțelegi următorul lucru: tot ce poate

face sabia depinde numai de dibăcia celui care-o mânuieşte. Tu încă nu ştii cum să foloseşti această armă, aşa că ea poate deveni o unealtă periculoasă, înşelătoare, sau inutilă, în mâinile tale.”

„Pentru început, meditația te poate ajuta să te relaxezi. Îți prezinți ’sabia’; le-o arăți prietenilor cu mândrie. Strălucirea acestei săbii îi atrage pe mulți dintre cei care meditează într-o iluzie şi mai adâncă, până când ei ajung să o abandoneze, pentru a porni în căutarea unei alte ’alternative de realizare interioară’.”

"Pe de alta parte, luptătorul foloseşte sabia cu îndemânare şi cu o profundă înțelegere. Cu ea el taie mintea fâşii, spintecând gândurile pentru a le dezvălui lipsa lor de substanță. Ascultă şi ia aminte:

Alexandru cel Mare, mărşăluind împreună cu armata lui prin deşert, a întâlnit în cale două funii groase împletite într-un nod gordian foarte complicat. Nimeni nu reuşise să-l desfacă până când nu-i fusese adresată această provocare lui Alexandru. Fără să ezite nicio clipă, a scos sabia, şi, cu o lovitura puternică, a tăiat nodul în două. Un adevărat luptător!"

„Aşa trebuie să înveți tu să iei cu asalt nodurile minții tale — cu sabia meditației. Până într-o zi, când îți vei fi transcens cu totul nevoia de a folosi vreo armă.”

Chiar atunci, un minibus VW vechi, vopsit proaspăt în alb, cu un curcubeu pictat pe lateral, a intrat hodorogind în stație. Înăuntru erau şase persoane. Pe măsură ce ne-am apropiat, am observat că erau două femei şi patru bărbați, toți îmbrăcați din cap până-n picioare cu uniforme albastre. I-am recunoscut ca fiind membrii unuia dintre numeroasele noi grupuri spirituale din zona golfului. Aceşti oameni, părând foarte afectați, făceau abstracție de prezența noastră, ca şi cum lumea noastră i-ar fi contaminat în vreun fel.

Socrate, bineînțeles, a acceptat provocarea, prefăcându-se imediat şchiop şi sâsâit. Schimonosindu-se de mama focului, era un Quasimodo perfect. „Hei, Jack,” s-a adresat el şoferului, care avea cea mai lungă barbă pe care o văzusem vreodată, „Vrei bensină sau se?”

„Da, am vrea nişte benzină,” a spus bărbatul, cu o voce moale ca uleiul de salată.

„Socrate s-a uitat lung la cele două femei aflate în spate şi, lipindu-şi capul de geam, a şuşotit tare:” Hei, voi meditați?" A rostit asta ca şi cum s-

ar fi referit la vreo metodă neobişnuită de descătuşare sexuală.

„Da, meditǎm," a spus şoferul, cu o superioritate cosmică emanându-i din glas. „Acum ne pui şi nouă nişte benzină?"

Soc mi-a fǎcut semn să umplu rezervorul, în timp ce el a găsit cu cale să apese pe fiecare buton de la bordul maşinii. „Ei, da' ştii că arăţi ca o fetişcană în rochia aia, măi băiatule — nu mă-nțelege greşit, chiar că-i fainǎ. Şi de ce nu te bărbiereşti? Ce-ai de ascuns după smocu' ăla?"

În timp ce eu nu ştiam cum să mă fac mai mic, el îngroşa gluma şi mai mult. „Hei," i-a spus uneia dintre femei, „Ia spune-mi şi mie, băiatu' ăsta e iubitu' tău?" şi apoi, către celălat bărbat de pe scaunul din față: „Ai fǎcut-o vreodată, sau o economiseşti, cum am citit eu în National Enquirer?"

Si cu asta a pus capacul. În timp ce Socrate le număra restul — cu o încetineală de melc (pierdea şirul şi o lua de la capăt) — pe mine era gata să mă pufnească râsul, iar cei din maşină erau verzi de mânie. Şoferul şi-a înşfǎcat restul şi a demarat într-o manieră nu tocmai sfântă. În timp ce maşina se îndepărta, Socrate a strigat după ei: „Meditația e bună pentru voi. Continuați să practicați!"

Nici nu ne-am întors bine în birou, că un Chevy mare a tras în stație. Clinchetul clopoțelului de afară a fost urmat de un claxon „uga uga", ca de trompetă. Am ieşit afară cu Socrate să-l ajut.

La volan era genul de „adolescent" de patruzeci de ani, îmbrăcat cu nişte haine țipătoare de satin, cu o pălărie mare safari, cu pene. Era extrem de agitat şi bătea în continuu cu degetele în volan. Lângă el, clipind fandosit din genele false, în timp ce-şi pudra nasul în oglinda retrovizoare, se afla o femeie de vârstă incertă.

Nu ştiu din ce motiv oamenii ăştia mă scoteau din sărite. Arătau ca nişte papițoi. Aş fi vrut să-i întreb: „De ce nu vă purtați după vârsta voastră?" dar m-am uitat doar şi am aşteptat.

„Ei, omule, e vreun automat de țigări pe-aici?" a întrebat şoferul hiperactiv.

Socrate s-a întrerupt din ce avea de fǎcut şi, cu un zâmbet cald, i-a răspuns: „Nu, domnule, dar puteți găsi mai încolo un magazin non-stop." Apoi s-a întors să verifice uleiul, acordându-i toată atenția. Si i-a înmânat restul, ca şi cum i-ar fi servit ceai împăratului.

Dupa ce maşina a plecat în viteză, am rămas amândoi lângă pompa de benzină, adulmecând aerul nopții. „Cu oamenii aceştia te-ai purtat cu mănuşi, dar pe căutătorii noştri spirituali, în uniforme albastre, i-ai fǎcut cu

ou şi cu oțet, deşi, în mod evident, aveau un nivel mai ridicat de evoluție. Care-i explicația?”

Mi-a răspuns imediat, simplu şi direct: „Singurele nivele care ar trebui luate în considerare sunt al meu şi al tău,” a spus zâmbind generos. „Aceşti oameni au nevoie de blândețe. Căutătorii spirituali au nevoie de altceva la care să reflecteze.”

„Eu de ce am nevoie?” m-am repezit.

„De mai multă practică,” a răspuns el scurt. „Practica ta săptămânală de meditație n-a fost de ajuns ca să te ajute să-ți păstrezi calmul când m-am năpustit asupra ta cu sabia; şi nici pe prietenii noştri în albastru nu i-a ajutat când i-am luat peste picior mai devreme.”

„Hai să-ți formulez altfel, ca să înțelegi: O tumbă nu înseamnă totul în gimnastică. Iar tehnica meditației nu este totul pe calea luptătorului. Dacă nu izbuteşti să înțelegi în ansamblu acest lucru, ai putea să te înşeli, practicând doar tumbe — sau doar meditație — toată viața, lipsindu-te de toate beneficiile antrenamentului.”

„Ca să ştii exact în ce punct te afli, ai nevoie de o hartă specială, care să cuprindă tot terenul pe care-l ai de explorat. Apoi îți vei da singur seama care sunt atât foloasele — cât şi limitele — practicării meditației. Şi, te-ntreb eu, de unde poți face rost de o hartă bună?”

„De la stația de benzină, bine-nțeles!”

„Prea bine, stimate domn, poftiți în birou şi am să vă ofer exact harta de care aveți nevoie.” Am intrat râzand amândoi, pe uşa dinspre garaj. Eu m-am trântit pe canapea, Socrate s-a aşezat foarte silențios pe scaunul său masiv de pluş.

M-a scrutat cu privirea un minut întreg. „Uh-oh”, murmuram printre dinți. „Cred că pune ceva la cale,” ma gândeam.

„Problema este,” a oftat el în cele din urmă, „că nu prea pot să-ți descriu terenul acesta, cel puțin nu în atât de multe… cuvinte.” S-a ridicat şi s-a îndreptat spre mine cu o sclipire în ochi, care mă anunța că era cazul să-mi fac bagajele — plecam în excursie.

Pentru o clipă, am simțit că, de undeva de sus, din spațiu, mă expansionam cu viteza luminii, umflându-mă ca un balon, explodând până la marginile cele mai îndepărtate ale existenței, până când am devenit universul întreg. Nu rămăsesem separat de nimic. Devenisem totul. Eram Conştiința, recunoscându-se pe sine; eram pură lumină, din care era

constituită întreaga materie, după cum descoperiseră fizicienii, şi pe care poeții o defineau drept iubire. Eram unul şi eram totul, dând strălucire tuturor lumilor. În acel moment, eternul, necunoscutul cel greu de pătruns, mi s-au revelat cu o certitudine indescriptibilă.

Într-o fracțiune de secundă am revenit în forma mea muritoare, plutind printre stele. Am văzut o prismă uriaşă, în formă de inimă, față de care orice galaxie părea pitică. Aceasta răsfrângea lumina conştiinței pure într-o explozie de culori radiante, scânteind frânturi din fiecare nuanță a curcubeului, care se revărsau în cosmos.

Corpul meu a devenit o prismă radiantă, emanând raze de lumină multicoloră pretutindeni. Şi dintr-odată am avut revelația faptului că menirea cea mai importantă a corpului uman este să devină un canal pur pentru această lumină — pentru ca strălucirea ei să dizolve toate obstacolele, toate nodurile, toata împotrivirea.

Am simțit lumina difractându-se prin toate sistemele corpului meu. Apoi am realizat că, de fapt, conştiența — trezirea spirituală — este modul în care ființa umana experimentează lumina conştiinței.

Am învățat astfel ce înseamnă atenția — este procesul de canalizare, la voință, a conştienței. Mi-am simțit corpul din nou, ca pe un vas gol. M-am uitat la picioarele mele; erau umplute cu o lumină caldă, radiantă, topindu-se în strălucirea ei. M-am uitat la mâinile mele, cu acelaşi rezultat. Mi-am focalizat atenția asupra fiecărei părți a corpului, până când am devenit din nou întreaga lumină. În final, am realizat procesul autentic de meditație — expansionarea conştienței, direcționarea atenției, până la abandonarea ultimă în Lumina Conştiinței.

O lumină a scăpărat în întuneric. M-am trezit şi l-am văzut pe Socrate fluturându-mi o lanternă prin fața ochilor. „Pană de curent," a spus, dezvelindu-şi dinții în lumina lanternei, arătând ca un bostan scobit, luminat pe dinăuntru. „Ei, acum ți-e mai clar?" a întrebat, ca şi cum tocmai aş fi învățat cum funcționează becul, şi nu ca şi cum tocmai aş fi văzut sufletul universului. Abia puteam să vorbesc.

„Socrate, îți datorez mai mult decât aş putea plăti vreodată. Acum înțeleg totul şi ştiu ce am de făcut. Nu cred c-o să mai fie nevoie să te vizitez." Eram întristat că absolvisem. Simțeam că-mi va lipsi.

S-a uitat la mine cu o expresie uluită, apoi a început să râdă în hohote, mai tare decât îl auzisem vreodată. Râdea din toți rărunchii, zguduindu-se; îi curgeau şi lacrimile. După ce s-a mai potolit, mi-a explicat de ce a râs aşa.

„Nu prea ai absolvit încă, băiete; munca ta abia a început. Uită-te la tine. Fundamental, eşti la fel ca atunci când ai nimerit pe aici, cu luni în urmă. Ceea ce ai văzut n-a fost decât o viziune, nu o experienţă concludentă. Va păli şi ea într-un ungher de memorie, dar chiar şi aşa, îţi va servi drept bază pentru practica ta. Acum relaxează-te şi nu te mai purta aşa de serios!”

S-a aşezat, la fel de pişicher şi de înţelept ca-ntotdeauna. „Vezi tu,” a spus el vesel, „aceste mici călătorii mă scutesc de nişte explicaţii dificile pe care ar trebui să ţi le dau, ca să te luminez.” Şi chiar atunci lumina s-a aprins din nou şi am râs amândoi.

A scos din frigider nişte portocale, pe care a început să le stoarcă, să facă un suc, în timp ce a continuat: „Dacă chiar vrei să ştii, şi tu îmi faci mie un serviciu. Şi eu sunt ’ânţepenit’ într-un loc din timp şi spaţiu şi am de plătit şi eu un fel de datorie. O mare parte din mine este legată de progresul tău. Pentru a te învăţa,” a spus el, aruncând cojile de portocală peste umăr, fără să se uite, în coşul de gunoi (nimerind de fiecare dată), „a trebuit să pun, literalmente, o parte din mine în tine. O investiţie bunicică, te asigur. Aşa că e vorba de efort de echipă până la capăt.”

A terminat de făcut sucul şi mi-a dat un pahar. „Un toast atunci,” am spus eu, „pentru un parteneriat de succes.”

„S-a făcut,” a zâmbit.

„Spune-mi mai multe despre această datorie. Faţă de cine o ai?”

„Hai să spunem că asta face parte din Regulile Casei.”

„Aiurea, ăsta nu-i un răspuns.”

„Aiurea sau nu, trebuie totuşi să ţin cont de un set special de reguli în afacerile mele.” Apoi a scos o carte de vizită micuţă. Arăta destul de obişnuit, până când am observat că avea o oarecare strălucire. Pe ea era scris, cu litere reliefate:

Luptător, S.A.
Socrate, Propietar.
Specializat în:
Paradox, Umor şi Schimbare

„Păstreaz-o în siguranţă, s-ar putea să-ţi fie de folos. Când ai nevoie de mine — când ai cu adevărat nevoie de mine — doar ţine-o în mâini şi cheamă-mă. Am să fiu acolo, într-un fel sau altul.”

Am pus cartea de vizită cu grijă în portofel. „Am s-o păstrez în siguranță, Socrate. Poți să contezi pe asta. Uh, dacă tot veni vorba, n-ai cumva vreo carte de vizită din asta cu adresa lui Joy pe ea?”

Nu m-a băgat în seamă.

Am tăcut amândoi, între timp Socrate a început să pregătească o salată din acelea crocante, cum ştia el. Atunci mi-a venit să-l întreb ceva.

„Socrate, cum să fac? Cum să mă deschid către aceasta lumină a conştienței?”

„Păi,” m-a întrebat el, răspunzând la întrebare cu o întrebare, „ce faci atunci când vrei să vezi ceva?”

Am râs. „Mă uit! Aha, vrei să spui meditație, nu-i aşa?”

„Mda!” a răspuns. „Şi ăsta este tot miezul,” a spus, terminând de tăiat legumele. „Sunt două procese simultane: Unul este pătrunderea mentală (introspecția) — atenția controlată la voință, canalizarea conştienței pentru a focaliza cu exactitate ceea ce vrei să priveşti. Celălalt proces este abandonarea — renunțarea la toate gândurile care apar. Aceasta este meditația autentică; în acest mod te descotoroseşti de povara minții.”

"Şi uite, s-a nimerit să am o poveste care îți ilustrează toate acestea:

Un învățăcel într-ale meditației era aşezat, în tăcere adâncă, împreună cu un mic grup de practicanți. Îngrozit de o viziune cumplită pe care o avea, cu sânge, moarte şi demoni, s-a ridicat, s-a dus la învățător şi i-a şoptit: ’Roshi, tocmai am avut nişte viziuni groaznice!’

’Lasă-le, ’ a spus învățătorul său.

Dupa câteva zile, învățăcelul savura nişte fantezii erotice, apoi a avut nişte revelații despre sensul vieții, cu îngeri şi decorații cosmice — tot tacâmul.

’Lasă-le, ’ i-a spus învățătorul, din spatele său, pocnindu-l cu un băț."

Am râs de poveste şi i-am spus: „Ştii, Soc, mă gândeam că…” Socrate m-a pocnit în cap cu un morcov, spunând „Lasă-le!”

Am început să mâncăm. Eu am tăbărât cu furculița în farfurie; el lua câte-o bucățică, cu beţişoarele lui de lemn, respirând încet în timp ce mesteca. Nu lua niciodată altă bucată, până când nu termina complet cu prima, ca şi cum fiecare îmbucătură era o mică porție în sine. Îi admiram oarecum felul în care mânca, în timp ce eu înfulecam de zor. Am terminat primul, bineînțeles, apoi m-am rezemat de spătar şi am declarat: „Acum cred că sunt gata să fac o încercare de meditație adevarată.”

„A, da,” şi şi-a pus beţişoarele deoparte. „’Cucerirea minţii’. Măcar de-ai fi interesat.”

„Sunt interesat! Vreau să obţin conştienţă de sine. De asta sunt aici.”

„Tu vrei imagine de sine, nu conştienţă de sine. Eşti aici pentru că nu ai alte variante mai bune.”

„Dar vreau să scap de mintea asta zgomotoasă,” am protestat.

„Asta e cea mai mare iluzie a ta dintre toate, Dan. Eşti ca un om care refuză să poarte ochelari, încăpăţânându-se să afirme ca ’ziarele nu se mai tipăresc la fel de clar ca înainte.”

„Greşit,” am spus, clătinând din cap.

„Nu mă aştept să vezi încă adevărul în toate astea, dar ai nevoie să-l auzi.”

„Ce vrei să insinuezi?” Am întrebat nerăbdător, cu atenţia împrăştiată.

„Uite care-i concluzia,” a spus Socrate, cu o voce fermă, care mi-a captat atenţia. „Tu te identifici cu credinţele şi cu gândurile tale mărunte, sâcâitoare, care te tulbură până în străfunduri; tu crezi că eşti gândurile tale.”

„Aiurea!”

„Iluziile tale încăpăţânate sunt ca o corabie care se scufundă, băiete. Îţi recomand să renunţi la ele, cât încă mai este timp.”

Mi-am înăbuşit furia, care creştea. „De unde ştii tu cum mă ’identific’ eu cu mintea?”

„O.K.,” a oftat el. „Am să-ţi dovedesc: ce vrei să spui atunci când afirmi că: ’Mă duc acasă’? Nu presupui, în mod logic, că eşti separat de casa la care te duci?”

„Da, bine-nţeles! Şi ce dacă?”

Neluând în seama spusele mele, a întrebat iar: „Ce vrei să spui când afirmi că: ’Mă doare corpul azi’? Cine este acel ’Eu’, care este separat de corp, şi vorbeşte despre el ca despre o posesiune?”

Am râs, desigur. „Semantica, Socrate. Trebuie să spui ceva.”

„Foarte adevărat, dar convenţiile limbajului ne revelează felul în care noi vedem lumea. Tu de fapt acţionezi ca şi cum ai fi ’mintea’ sau ceva subtil din interiorul corpului.”

„De ce-aş vrea să fac asta?”

"Pentru că frica ta cea mai mare este frica de moarte şi cea mai profundă dorinţă este supravieţuirea. Îl vrei pe Totdeauna, îţi doreşti Eternitatea. În contractul pe care-l ai cu mortalitatea, tu îţi găseşti drept clauză salvatoare

credința ta înşelătoare că tu eşti această ’minte’ sau ’spirit’ sau ’suflet’. Poate că, fiind ’minte’, ai putea să te desprinzi de corp, atunci când moare, hmm?

„E o idee,” am zâmbit.

„Chiar aşa şi este, Dan, o idee, un gând, care nu e mai real decât umbra unei umbre. Iată care este adevărul: conştiința nu se află în corp; mai bine spus, corpul se află în conştiință. Şi acea conştiință eşti tu, nu mintea care te bântuie ca o fantomă. Eşti corpul, dar eşti de asemenea şi orice altceva. Aceasta este ceea ce ți-a revelat acea viziune. Numai mintea este înşelătoare, amenințată de schimbare. Aşa încât, dacă te relaxezi doar în corpul tău, făcând abstracție de minte, ai putea fi fericit, mulțumit şi liber, fără să simți nicio separare. Nemurirea îți aparține deja, dar nu în felul în care îți imaginezi sau în care speri tu. Ai fost nemuritor chiar dinainte să te naşti şi vei rămâne aşa multă vreme după ce acest corp se va dizolva. Corpul este conştiința; el este nemuritor. Se schimbă doar. Mintea — adică toate credințele, trecutul şi identitatea ta — este singura muritoare; aşa că, cine are nevoie de ea?”

Socrate a încheiat, relaxându-se pe scaunul său.

„Socrate,” am spus. „Nu sunt sigur că am asimilat chiar totul.”

„Bine-nțeles că nu!” a râs el. „În orice caz, cuvintele nu contează mare lucru, dacă nu realizezi adevărul prin tine însuți. Doar atunci vei fi în sfârşit liber şi te vei lăsa în voie în brațele eternității.”

„Sună destul de bine.”

A râs. „Da, aş zice că ’destul de bine’. Însă asta n-a fost decât piatra de temelie pentru ceea urmează.”

„Socrate, dacă eu nu sunt gândurile mele, atunci ce sunt eu?”

S-a uitat la mine ca şi cum tocmai mi-ar fi explicat că unu şi cu unu fac doi, apoi l-am întrebat: „Da, dar ce este unu şi cu unu?”. Atunci s-a dus şi a luat o ceapă din frigider şi mi-a îndesat-o în palmă. „Decojeşte-o, foaie cu foaie,” mi-a poruncit. Am început s-o decojesc. „Ce găseşti?”

„Încă o foaie.”

„Continuă.”

Am mai decojit câteva foi. „Sunt doar foi, Soc.”

„Continuă să decojeşti până când nu mai sunt foi. Ce rămâne?”

„Nu mai rămâne nimic.”

„Mai rămâne ceva, totuşi.”

„Ce anume?”

„Universul. Gândeşte-te la asta în drum spre casă.”

M-am uitat pe fereastră; aproape că se lumina de ziuă.

Am revenit în noaptea următoare, după o şedinţă mediocră de meditaţie, cu mintea încă ticsită de întrebări. Nu era prea multă treabă de făcut în acea seară devreme, aşa că ne-am aşezat confortabil, sorbind ceai de mentă, iar eu i-am povestit despre meditaţia mea cam şleampătă.

"Da, atenţia ta este încă împrăştiată. Hai să-ţi spun o poveste:

Un discipol Zen l-a întrebat odată pe roshi-ul său care este cel mai important element în Zen.

Roshi i-a răspuns: „Atenţia.”

„Da, îţi mulţumesc”, a replicat discipolul. „Dar poţi să-mi spui care este al doilea element important?” Iar roshi a răspuns: „Atenţia.”

Nedumerit, m-am uitat la Soc, aşteptând continuarea. „Şi-am încălecat pe-o şa,” a spus el.

M-am ridicat să iau nişte apă şi Socrate m-a întrebat: „Eşti foarte atent la felul în care te ridici?”

„Uh, da,” am răspuns, deloc sigur că eram într-adevăr atent. M-am îndreptat către distribuitorul de apă.

„Eşti foarte atent la felul în care mergi?” a întrebat.

„Da, sunt,” am răspuns, începând să mă prind în joc.

„Eşti foarte atent la felul în care vorbeşti?”

„Păi, cred că da,” am spus, ascultându-mi vocea. Începeam să-mi pierd răbdarea.

„Eşti atent la felul în care gândeşti?” a întrebat el.

„Socrate, mai scuteşte-mă — fac tot ce pot!”

S-a aplecat înspre mine: "’Tot ce pot’ ăsta al tău nu e de-ajuns! Intensitatea atenţiei tale trebuie să ardă. Dacă te învârteşti aiurea în jurul saltelei de gimnastică, n-o să ajungi niciodată campion; la fel, dacă stai cu ochii închişi şi îţi laşi atenţia să zburde, n-o să-ţi trezeşti astfel conştienţa. Beneficiile pe care le obţii sunt pe măsura intensităţii practicii tale. Iată o poveste:

Eram într-o mănăstire, unde mă frământam zi dupa zi, căutând răspunsul la un koan, o ghicitoare pe care maestrul meu mi-o dăduse, pentru a-mi impulsiona mintea să-şi vadă adevărata natură. Nu izbuteam s-o dezleg. De fiecare dată când mă duceam la roshi, n-aveam niciun răspuns să-i ofer. Eram un discipol greoi şi începeam să mă descurajez. El mi-a spus să

continui să lucrez la koan-ul meu încă o lună. „Până atunci cu siguranță," mă încuraja el, „ai s-o dezlegi".

A trecut o lună, iar eu am făcut tot ce mi-a stat în putință. Însă koan-ul rămânea un mister.

„Mai acordă-i o săptămână, mai cu foc în inimă!" mi-a spus. Zi şi noapte am simțit koan-ul arzând, dar tot nu puteam să-i pătrund tâlcul.

Atunci roshi-ul mi-a spus: „Încă o zi, cu tot spiritul tău." Dar la sfârşitul zilei eram extenuat. I-am spus: „Maestre, n-are rost — o lună, o săptămână, o zi — nu pot să dezleg ghicitoarea." Maestrul m-a privit îndelung. „Mai meditează încă o oră," a spus. „Dacă n-ai să afli răspunsul până atunci, va trebui să te sinucizi."

„De ce trebuie luptătorul să se-aşeze într-un colț şi să mediteze? Am crezut că asta e o cale a acțiunii."

„Meditația este acțiunea inacțiunii; într-un fel, ai dreptate când afirmi despre calea luptătorului că este mai dinamică. În esență, vei învăța să meditezi fiecare acțiune pe care o îndeplineşti. Chiar de la început, a te aşeza în poziție de meditație ține de o întreagă ceremonie, un interval de timp special acordat pentru a mări intensitatea practicii. Trebuie să stăpâneşti acest ritual înainte de a-l introduce în mod corect în viața de zi cu zi."

„Ca profesor, am să utilizez orice metodă sau artificiu pe care le cunosc pentru a-ți stimula interesul şi pentru a te ajuta să perseverezi în practica ta de-acum înainte. Dacă aş fi venit la tine hodoronc-tronc şi ți-aş fi spus care este secretul fericirii, nici măcar nu m-ai fi auzit. Tu ai nevoie de cineva care să te fascineze, care să te ia cu binişorul, sau să sară pe acoperişuri, ca să devii cât de cât interesat."

„Ei bine, sunt gata să mă joc, pentru puțin timp, dar vine o vreme când fiecare luptător trebuie să paşească singur pe cale. Deocamdată voi face ceea ce este necesar ca să te mențin aici, ca să înveți această cale."

Mă simțeam manipulat şi furios. „Carevasăzică pot să îmbătrânesc aşteptând aici, în benzinăria asta, ca tine, doar doar o să dea buzna vreun amărât de student?" Dar mi-a părut rău de remarca mea, de îndată ce mi-a scăpat.

Socrate, deloc tulburat, a zâmbit şi mi-a vorbit cu blândețe: „Nu confunda locul acesta, nici pe profesorul tău, Dan. Lucrurile şi oamenii nu sunt întotdeauna ceea ce par. Eu sunt definit de univers, nu de stația asta. În

ceea ce priveşte felul în care vezi tu lucrurile — de ce-ai rămâne, ce-ai avea de câştigat? — oare nu este evident? Eu, unul, sunt complet fericit, după cum vezi. Tu eşti?"

O maşină a tras în staţie, cu radiatorul pufăind nori de abur. „Vino," a spus Soc. „Această maşină suferă şi noi am putea să ne ocupăm de ea şi s-o scoatem din bucluc." Am mers amândoi la maşina hodorogită, al cărei radiator fierbea şi al cărei stăpân clocotea şi el de furie.

„Ce v-a luat aşa de mult? N-am timp să aştept aici toată noaptea, fir-ar să fie!"

Socrate l-a privit doar, cu compasiune plină de iubire. „Hai să vedem dacă vă putem ajuta, domnule, să sperăm că nu-i decât un fleac." L-a rugat pe şofer să ducă maşina în garaj, apoi a acoperit radiatorul şi a descoperit crăpătura. În câteva minute a sudat gaura, dar i-a spus şoferului că tot va avea nevoie de un radiator nou, cât mai curând. „Totul moare şi trebuie să fie schimbat, chiar şi radiatoarele," mi-a făcut el cu ochiul.

De îndată ce bărbatul a plecat, am înţeles adevărul spuselor lui Soc. El era într-adevăr complet fericit! Nimic nu părea să-i afecteze dispoziţia fericită. De când îl cunosc, el s-a comportat ca un om supărat, trist, amabil, aspru, hazliu şi chiar îngrijorat. Dar întotdeauna, în ochii lui licărea fericirea, chiar şi atunci când îl podideau lacrimile.

M-am gândit la Socrate în drum spre casă, urmărindu-mi umbra crescând şi micşorându-se, pe măsură ce treceam pe sub fiecare stâlp de iluminat. Am dat cu piciorul într-o piatră, pe întuneric, în timp ce mă apropiam de casă, mergând încet pe aleea din spate, spre micul meu garaj improvizat sub crengile unui nuc. Mai erau doar câteva ore până la răsărit.

M-am întins în pat, dar nu puteam să adorm. Mă întrebam dacă aş putea să-i descopăr secretul fericirii. În momentul acela mi se părea chiar mai important decât săritul pe acoperişuri.

Atunci mi-am amintit de cartea de vizită pe care mi-o dăduse. Am sărit din pat şi am aprins lumina. Mi-am luat portofelul şi am scos cardul. Inima începea să-mi bată cu putere. Socrate mi-a spus că dacă vreodată voi avea cu-adevărat nevoie de el să ţin cardul în mâini şi să-l chem. Ei bine, acum aveam de gând să-l testez.

Am rămas în picioare pentru o clipă, înfiorat; începeau să-mi tremure genunchii. Am luat cardul sclipitor în mâini şi l-am chemat: „Socrate, vino, Socrate. Dan te cheamă." Mă simţeam ca un nebun de legat, stând acolo, în picioare, la ora 4:55 dimineaţă, ţinând în mână un card sclipitor, vorbind la

pereți. Nu s-a petrecut nimic. Am aruncat-o cât colo, pe dulap, a lehamite. Şi chiar atunci lumina s-a stins.

„Ce!?” am zbierat, în timp ce mă învârteam prin casă, ca să-mi dau seama dacă era cumva acolo. Şi, exact ca în filmele clasice, am făcut un pas înapoi, m-am împiedicat de scaun, m-am răsturnat peste marginea patului, apoi am căzut împrăştiat pe podea.

Apoi s-a aprins lumina. Dacă cineva ar fi putut să mă audă, acea persoană ar fi presupus că eram vreun student care avea probleme cu studiul limbii grece antice. Altfel, de ce aş fi zbierat la ora 5:02 dimineața: „Fir-ar să fie, Socrate!”

N-am aflat niciodată dacă pana de curent fusese o coincidență sau nu. Socrate nu mi-a spus decât că va veni; nu mi-a spus cum. Când am luat cardul, cu mare sfială, ca să-l pun înapoi în portofel, am constatat că se schimbase. Dedesubtul ultimelor rânduri: „Paradox, Umor şi Scimbare,” apăruseră două cuvinte cu litere îngroşate: „Doar urgențe!”

Râzând, am adormit într-o clipită.

Au început antrenamentele de vară. Era plăcut să văd din nou fețe cunoscute. Herb îşi lăsase barbă; Rick şi Sid aveau grijă să prindă bronzul arămiu de vară şi arătau mai supli şi mai puternici ca niciodată.

Îmi doream atât de mult să le împărtăşesc viața mea şi lecțiile pe care le învățam şi colegilor mei, dar tot nu ştiam de unde să încep. Apoi mi-am amintit de cartea de vizită pe care mi-o dăduse Soc. Înainte să înceapă încălzirea l-am chemat pe Rick la mine.

„Hei, Rick, hai să-ți arăt ceva.” De îndată ce a văzut cardul strălucitor şi ’specializările’ lui Soc, mi-am închipuit că ar fi vrut să ştie mai multe; poate că toți ar fi vrut.

După o pauză dramatică, am tras cardul şi i l-am vârât sub nas. „Uite-te la asta; vezi, cam ciudat, nu? Tipul ăsta e un profesor de-al meu.”

Rick s-a uitat la card, l-a întors pe partea cealaltă, apoi şi-a ridicat privirea din nou spre mine, cu fața albă ca şi acesta. „E o glumă? Nu m-am prins, Dan.”

M-am uitat şi eu la card, l-am întors pe partea cealaltă. „Uh,” am mormăit eu, înghesuind bucata de hârtie înapoi în portofel, „a fost doar o greşeală, Rick. Hai să ne facem încălzirea.” Am oftat în sinea mea. Şi cu asta reputația mea de excentric al echipei era asigurată.

„Auzi, Socrate,” mă gândeam eu, „ce truc ieftin — cerneală simpatică!”

În noaptea aceea am intrat în birou ținând cardul în mână. I l-am aruncat pe masă. „Tare-aş vrea să încetezi să mai joci astfel de feste pe pielea mea. M-am săturat să par un idiot.”

M-a privit cu compasiune. „Oh? Iar ai părut un idiot?”

„Haide, Socrate. Te rog — vrei să încetezi odată cu asta?”

„Să încetez cu ce?”

„Cu şiretlicul cu cerneala simpatică.” Dar n-am terminat bine de vorbit, că, de pe birou, am zărit cu coada ochiului o strălucire uşoară:

Luptător, S.A.

Socrate, Proprietar.

Specializat în:

Paradox, Umor şi Schimbare.

Doar urgențe!

„Nu înțeleg,” am murmurat eu. „Cardul ăsta se schimbă?”

„Totul se schimbă,” a venit replica lui.

„Da, ştiu, dar scrisul poate să dispară şi să apară din nou?”

„Totul dispare şi apare din nou.”

„Socrate, când i-am arătat-o lui Rick, nu era scris nimic pe ea.”

„Regulile Casei, mai ții minte?” a ridicat el din umeri, zâmbind.

„Nu m-ajuți câtuşi de puțin să-nțeleg; aş vrea să ştiu cum…”

„Lasă să treacă,” a spus, „Lasă să treacă.”

Vara a trecut repede, cu antrenamente intensive şi cu nopți petrecute până târziu în compania lui Socrate. Jumătate din timp îl petreceam practicând meditația, iar jumătatea cealaltă lucram în garaj sau ne relaxam la un ceai. În astfel de momente îl întrebam despre Joy; tânjeam s-o mai văd. Dar Socrate nu-mi spunea nimic.

Pe măsură ce vacanța se apropia de sfârşit, mintea îmi zbura la cursurile care urmau să înceapă. Am hotărât să iau avionul până în Los Angeles, ca să-mi vizitez părinții, o săptămână. Mi-aş fi lăsat Valiant-ul aici, în garaj şi mi-aş fi cumpărat o motocicletă din L.A., apoi m-aş fi întors cu ea pe coastă.

Treceam într-o zi pe Bulevardul Telegraph, să fac nişte cumpărături, şi tocmai ieşisem dintr-o farmacie, cu pasta de dinți în mână, când un tânăr deşirat a venit la mine, atât de aproape, încât puteam să-i simt mirosul îmbâcsit de alcool şi de transpirație. „N-ai cumva nişte mărunt?” m-a întrebat, fără să se uite la mine.

„Nu, îmi pare rău,” am spus, nepărându-mi rău deloc. Îndepărtându-mă, mă gândeam: „Ia-ți o slujbă.” Apoi au început să mă năpădească remuşcările; îl refuzasem pe un biet cerşetor fără niciun şfanţ. Apoi s-au ivit gândurile de furie. „N-ar trebui să se lege aşa de oameni!”

Eram pe la jumătatea drumului spre casă, când mi-am dat seama de tot zgomotul mental, pe frecvența căruia mă acordasem, şi de toată tensiunea pe care o producea — doar pentru că un amărât îmi ceruse nişte bani, iar eu l-am refuzat. Dar într-o clipă am renunțat la toate gândurile. Răsuflând uşurat, am tras adânc aer în piept, m-am scuturat de toata tensiunea şi mi-am îndreptat atenția către acea zi frumoasă.

În noaptea aceea, la benzinărie, i-am spus noutățile lui Socrate.

„Soc, în câteva zile am să iau avionul spre L.A., ca să-i vizitez pe ai mei. Am de gând să-mi cumpăr o motocicletă cât voi fi acolo. Iar în dupa amiaza asta tocmai am aflat că Federația de Gimnastică a Statelor Unite ne va trimite pe mine şi pe Sid în Lubiana, Iugoslavia, ca să urmărim Campionatele Mondiale de Gimnastică. Amândoi suntem considerați nişte potențiali olimpici, aşa că vor să ne pună în temă. Ce zici de asta?”

Spre surprinderea mea, Socrate s-a încruntat doar, spunând: „Ce-o fi, o fi.”

Am decis să nu iau în seama asta şi m-am îndreptat spre uşă. „Bine, Soc. La revedere! Ne vedem peste câteva săptămâni.”

„Ne vedem peste câteva ore,” a răspuns el. „Vino să ne întâlnim la fântâna Ludwig, la amiază.”

„O.K.!” i-am răspuns, întrebându-mă ce poate fi. Apoi i-am zis noapte bună.

Am dormit şase ore, apoi am alergat la fântână, care era chiar în fața Uniunii Studențeşti. Fântâna lui Ludwig fusese denumită astfel după numele unui câine care obişnuia să se aciueze pe-acolo. Câțiva câini se zbenguiau, stropindu-se, ca să se răcorească pe căldura acelui august fierbinte; câțiva copii se bălăceau în apa mică.

Exact în clipa în care faimosul orologiu din turnul Berkley a început să bată orele douăsprezece, i-am văzut umbra lui Soc, la picioarele mele.

Eram încă puțin somnoros.

„Hai să mergem,” a spus. Ne-am plimbat prin campus, pe lângă Sproul Hall, prin spatele Şcolii de Optometrie şi al Spitalului Cowell, apoi în sus, spre stadionul de fotbal, până la dealurile Canionului Strawberry.

În sfârşit, a vorbit.

„Pentru tine, Dan, a început un proces conştient de transformare. Nu mai poate fi dat înapoi; aşadar, nu există cale de întoarcere. A încerca să faci asta ar duce la o adevărată nebunie. Acum nu poţi decât să mergi înainte; eşti angajat.”

„Vrei să spui ca într-o instituţie?” am glumit eu.

A schiţat un zâmbet. „Probabil că sunt nişte asemănări.”

Ne-am plimbat tăcuţi după aceea, pe sub umbrele tufişurilor înalte, de-a lungul potecii şerpuitoare.

„Nimeni nu te mai poate ajuta dincolo de un anumit punct, Dan. Am să te ghidez o vreme, dar apoi chiar şi eu va trebui să rămân deoparte, iar tu vei fi singur. Vei fi testat cu severitate până ai să ajungi la liman. Va trebui să-ţi dezvolti o mare forţă interioară. Eu sper doar că asta se va petreace la timp.”

Briza uşoară din Golf încetase şi aerul era fierbinte; totuşi, mă simţeam înfrigurat. Tremurând pe o aşa căldură, mă uitam la o şopârlă micuţă, care se furişa pe sub tufişuri. Ultimele cuvinte ale lui Soc tocmai mi se întipăriseră în minte. Mi-am întors privirea către el.

Însă dispăruse.

Înfricoşat, neştiind de ce, m-am grăbit înapoi pe potecă. Atunci nu ştiam, însă pregătirile mele se încheiaseră. Antrenamentul meu era pe cale să înceapă. Şi a început cu un calvar, căruia abia i-am supravieţuit.

CARTEA A DOUA ANTRENAMENTUL LUPTĂTORULUI

4 Sabia este ascuțită

După ce mi-am depozitat Valiant-ul într-un garaj de închiriat, am luat autobuzul „F” spre San Francisco, care făcea legătura cu Punctul de Tranzit spre aeroport, care autobuz a fost prins în traficul aglomerat; se părea că am să întârzii la avion. Au început să-mi răsară în minte gânduri de frică; îmi simțeam plexul solar încordat — apoi, de îndată ce am conştientizat asta, am lăsat totul să treacă, aşa cum fusesem antrenat. M-am relaxat şi m-am bucurat de peisajul ce se desfăşura de-a lungul autostrăzii Bayshore, reflectând la stăpânirea mea sporită asupra gândurilor de stress, care obişnuiau să-mi dea de furcă în trecut. Şi, în felul acesta, nelăsându-mă pradă îngrijorării, am reuşit să prind avionul, chiar în ultima clipă.

Tata, o versiune mai bătrână a mea, cu părul rar, purtând un tricou albastru strălucitor peste pieptul musculos, m-a întâmpinat la aeroport cu o strângere de mână puternică şi cu un zâmbet cald. Iar mama, cu fața încrețindu-se dulce, m-a primit în pragul casei cu îmbrățişări şi sărutări şi cu veşti despre sora mea şi despre nepoți şi nepoate.

În seara aceea am fost tratat cu una dintre ultimele piese de pian învățate de mama — cred că era ceva de Bach. A doua zi, dis-de-dimineață, am mers cu tata pe terenul de golf. Mai tot timpul eram tentat să le povestesc despre aventurile trăite împreună cu Socrate, dar m-am gândit că era mai bine să păstrez tăcerea. Poate că, într-o bună zi, aveam să le explic totul. Era plăcut să vin acasă în vizită, însă acasă însemna parcă atât de demult şi atât de departe.

Când eram cu tata la saună, la Jack LaLanne’s Helath Spa, după partida noastră de golf, mi-a spus: „Danny, cred că viața de student îți prinde bine. Eşti altfel — mai relaxat, mai încântat să fii pe-aici — nu vreau să spun că n-ai fi fost încântat şi înainte, dar…” Îşi căuta cuvintele potrivite, dar am înțeles.

Am zâmbit. Dacă ar fi ştiut măcar.

Mi-am petrecut cea mai mare a timpului în Los Angeles căutând să cumpăr o motocicletă şi, în sfârşit, am găsit una de 500 cc, marca Triumph. Mi-au trebuit câteva zile să mă obişnuiesc cu ea şi era să cad de vreo două ori, de fiecare dată părându-mi-se că o văd pe Joy ieşind din vreun magazin sau dispărând după vreun colț.

Ultima mea zi în L.A. A sosit curând. În dimineața următoare, devreme, ar fi trebuit să o iau din loc spre Berkeley, iar seara să mă întâlnesc cu Sid, pentru ca apoi să decolăm spre Iugoslavia, pentru Campionatele Mondiale de Gimnastică. Mi-am petrecut aproape toată ziua în casă, relaxandu-mă. După cină, mi-am luat casca într-o mână şi am ieşit să-mi cumpăr o geantă de voiaj. Când am ieşit din casă, l-am auzit pe tata spunând: „Fii cu băgare de seamă, Dan, motocicletele sunt greu de observat noaptea." Prudența lui obişnuită.

„Da, tată, o să am grijă," i-am strigat în urmă. Apoi am încălecat pe motocicletă şi am plonjat în trafic, simțindu-mă foarte macho în tricoul de gimnastică, cu blugii Levis spălăciți şi cu bocancii de şantier. Învigorat de aerul răcoros al serii, am luat-o spre sud, spre Wilshire. Viitorul meu era pe cale să se schimbe, pentru că, în acel moment, trei case mai încolo, George Wilson se pregătea să o ia la stânga, pe Western Avenue.

Goneam în lumina amurgului; stâlpii de iluminat de pe străzi se succedau ca nişte fulgere pe lângă mine, pe măsură ce mă apropiam de Seventh şi Western. Eram pe punctul de a intra în intersecție, când am observat un Buick roşu cu alb venind spre mine, semnalizând la stânga. Am încetinit — o mică precauție, care probabil mi-a salvat viața.

Imediat ce motocicleta mea a intrat în intersecție, Buick-ul a accelerat brusc, întorcând chiar în fața mea. Pentru câteva secunde prețioase, corpul cu care mă născusem a mai rămas întreg.

Aveam destul timp să gândesc, dar nu să şi acționez. „Ia-o la stânga!" îmi auzeam mintea urlând. Dar acolo era traficul din sens opus. „Coteşte la dreapta!" Dar n-aveam cum să mă feresc de aripa lui. „Lasă-te-n jos!" Aş fi alunecat chiar sub roți. Alte opțiuni nu prea mai aveam. Am apăsat pe frâne şi am aşteptat. Totul părea ireal, ca-ntr-un vis, până când, într-o fracțiune de secundă, mi-a apărut în fața ochilor imaginea chipului îngrozit al şoferului. Cu o bubuitură teribilă şi în sunet de geamuri sparte, motocicleta mea s-a izbit de aripa din față a maşinii — iar piciorul meu drept era zdrobit. Apoi totul a revenit cu o viteză teribilă, la normalitate, în timp ce mie mi s-a rupt filmul.

Cred că mi-am pierdut şi mi-am recăpătat cunoştința imediat după ce corpul meu s-a rostogolit peste maşină şi s-a prăbuşit pe asfalt. Mai întâi a fost un moment de amorțeală binecuvântată, apoi a început durerea, ca o menghină, arzând ca fierul roşu, strângându-mi şi sfredelindu-mi piciorul din ce în ce mai tare, până când a devenit mult mai ascuțită decât puteam

suporta şi am început să urlu. Îmi doream ca durerea să înceteze; mă rugam să-mi pierd cunoştinţa. Voci îndepărtate se auzeau în jurul meu: „… pur şi simplu nu l-am văzut…”, „… numărul de telefon al părinţilor…”, „… uşurel, o s-ajungă aici în curând.”

Apoi am auzit de departe sunetul unei sirene şi nişte mâini îmi scoteau casca şi mă aşezau pe o targă. M-am uitat în jos şi am văzut un os alb ieşind prin pielea sfâşiată a bocancului. Când s-a trântit uşa ambulanţei, mi-am amintit brusc de cuvintele lui Soc: „… şi vei fi testat cu severitate până să ajungi la liman.”

După câteva clipe doar, aşa mi s-a părut, mă aflam deja pe masa de radiografie din sala de urgenţe a Spitalului Ortopedic din L.A.. Doctorul se plângea de oboseală. Părinţii mei au năvălit în sală, arătând foarte îmbătrâniţi şi palizi. Atunci m-am trezit şi eu la realitate. Amorţit şi în stare de şoc, am început să plâng.

Doctorul lucrase eficient, anesteziindu-mă, aranjându-mi degetele dizlocate la loc şi cosându-mi piciorul drept. Mai târziu, în sala de operaţie, bisturiul său tăia adânc în pielea mea o linie roşie, lungă, spintecându-mi muşchii care îşi făcuseră datoria atât de bine. Mi-a scos o parte de os din pelvis şi mi-a grefat-o pe fragmentele de os ale coapsei. În final mi-a introdus o tijă îngustă de metal, de la şold în jos, prin centrul osului, un fel de matriţă internă.

Am fost în stare de semiconştienţă trei zile, într-un somn provocat de medicamente, care abia mă separa de durerea cruntă, agonizantă. În seara celei de a treia zile, m-am trezit în întuneric, când am simţit pe cineva, tăcut ca o umbră, şezând în apropierea mea.

Era Joy, care s-a ridicat şi a îngenuncheat lângă patul meu, mângâindu-mă pe frunte, în timp ce eu mi-am întors faţa, de ruşine. Mi-a şoptit: „Am venit de îndată ce am aflat.” Aş fi vrut ca ea să-mi împărtăşească victoriile; dar întotdeauna mă vedea înfrânt. Mi-am muşcat buza de jos şi m-au podidit lacrimile. Joy mi-a întors faţa către ea cu delicateţe şi m-a privit în ochi. „Socrate are un mesaj pentru tine, Danny; m-a rugat să-ţi spun următoarea poveste.”

Am închis ochii şi am ascultat cu atenţie.

Un bătrân împreună cu fiul său îşi lucrau singuri peticul de pământ, având doar un cal care să tragă plugul. Într-o zi calul a fugit.

„Ce groaznic,” se înduioşau vecinii. „Ce ghinion!”

„Cine ştie dacă e ghinion sau noroc,” răspundea bătrânul.

După o săptămână, calul său s-a întors din munți, aducând cu el, în grajd, cinci iepe sălbatice.

„Ce noroc minunat!” se mirau iar vecinii.

„Noroc? Ghinion? Cine ştie?” răspundea bătrânul.

În ziua următoare, fiul său, încercând să îmblânzească unul dintre cai, a căzut şi şi-a rupt piciorul.

„Ce îngrozitor. Ce ghinion!”

„Ghinion? Noroc?”

Cei de la armată au venit pe la toate gospodăriile ca să-i ia pe toți tinerii la război. Fiul fermierului nu le era de niciun folos, aşa că a fost scutit.

„Bine? Rău?”

Am zâmbit cu amărăciune, apoi mi-am muşcat iar buza, fiind copleşit de un val de durere.

Joy mă alina cu vocea ei. „Totul are un rost, Danny; depinde de tine să te foloseşti cât mai bine de el.”

„Cum aş putea oare să mă folosesc vreodată de acest accident?”

„Nu există accidente, Danny. Totul este o lecție. Totul are un scop, un scop, un scop,” repeta ea, şoptindu-mi în ureche.

„Dar gimnastica, antrenamentul meu — s-au sfârşit.”

„Acesta este antrenamentul tău. Durerea poate purifica mintea şi corpul; ea arde multe obstacole.” Mi-a văzut privirea nedumerită şi a adăugat: „un luptător nu caută durerea, dar dacă ea apare, el se foloseşte de ea. Acum odihneşte-te, Danny, odihneşte-te.” S-a strecurat prin spatele asistentei, care tocmai intra.

„Nu pleca Joy,” am murmurat eu şi am căzut într-un somn adânc, nemaiamintindu-mi nimic.

M-au vizitat prietenii, iar părinții mei veneau în fiecare zi; dar în cea mai mare parte a celor douăzecişiunu de zile fără sfârşit eram singur, întins pe spate în pat. Priveam tavanul alb şi meditam ore în şir, măcinat de gânduri de melancolie, de autocompătimire, mistuit de speranțe deşarte.

Într-o marți dimineață, sprijinindu-mă în noile mele cârje, am păşit afară, în lumina strălucitoare a soarelui de septembrie şi m-am îndreptat şchiopătând spre maşina părinților mei. Slăbisem aproape 15 kilograme, iar pantalonii îmi atârnau largi pe oasele ieşite în afară ale şoldurilor; piciorul meu drept arăta ca un băț, cu o cicatrice lungă şi vânătă pe o parte.

O adiere proaspătă mă mângâia pe față în acea rară zi fără poluare. Vântul purta miresme de flori pe care le uitasem; ciripitul păsărelelor, dintr-un copac din apropiere, amestecat cu zgomotele traficului, alcătuiau o adevărata simfonie pentru simțurile mele abia trezite.

Am rămas câteva zile acasă, cu părinții, odihnindu-mă în lumina soarelui fierbinte şi înotând încet pe porțiunea mai puțin adâncă a piscinei, forțându-mi până la durere muşchii suturați ai piciorului să lucreze. Mâncam cumpătat — iaurt, nuci, brânză şi legume proaspete. Începeam să-mi recâştig vitalitatea.

Nişte prieteni m-au invitat să locuiesc cu ei câteva săptămâni, în casa lor din Santa Monica, la câteva minute de plajă. Am acceptat, primind cu bucurie şansa de a petrece mai mult timp în aer liber.

În fiecare dimineață mă plimbam încet de-a lungul țărmului şi apoi, punându-mi cârjele deoparte, mă aşezam pe nisipul cald, cu privirea contemplând orizontul. Ascultam pescăruşii şi vuietul valurilor, apoi închideam ochii şi meditam ore în şir, făcând abstracție de lumea din jur. Berkeley, Socrate, chiar şi trecutul meu, păreau pierdute parcă, într-o altă dimensiune.

Curând după aceea am început să fac exerciții, mai uşurel la început, apoi din ce în ce mai intens, până cand am ajuns să petrec ore întregi în fiecare zi, transpirând în soarele fierbinte, făcând aplecări, genoflexiuni, pendulări. Am trecut cu grijă la stândul în mâini, apoi flotări, iar şi iar, gâfâind extenuat, până când fiecare muşchi îşi atingea limita, iar corpul îmi lucea de transpirație. Apoi țopăiam într-un picior prin apa mică şi, întins pe nisip, visam la sărituri îndrăznețe, până când valurile sărate îmi spălau transpirația lucioasă şi visurile mele dureroase în mare.

M-am antrenat cu îndârjire, până când muşchii îmi deveniseră la fel de tari şi de reliefați ca ai unei statui de marmură. Devenisem unul dintre obişnuiții plajei, unul dintre aceia pentru care nisipul şi marea erau un mod de viață. Malcom, maseurul meu, stătea pe cearşaf şi îmi spunea bancuri; Doc, expertul de la Rand Corporation, trecea în fiecare zi pe acolo şi discutam despre politică şi despre femei; mai mult despre femei.

Aveam timp destul — timp să reflectez la tot ce mi se petrecuse de când l-am întâlnit pe Socrate. Mă gândeam la viață şi la scopul ei, la moarte şi la misterul ei. Şi mi-am amintit de misteriosul meu profesor — de vorbele lui, de expresia lui vioaie — totuşi, cel mai mult îmi aduceam aminte de râsul lui.

Căldura soarelui de octombrie se stingea încet odată cu venirea norilor de noiembrie. Din ce în ce mai puțini oameni veneau pe plajă, iar în timpul acestor momente de singurătate, mă bucuram de o pace pe care nu o mai simțisem de mulți ani. Îmi imaginam cum ar fi fost să rămân acolo pe plajă, toată viața, însă știam că am să mă întorc la școală după Crăciun.

Doctorul mi-a arătat rezultatele radiografiilor. „Piciorul se vindecă bine, domnule Millman — neobișnuit de bine, după părerea mea. Dar vă previn, nu vă faceți speranțe prea mari. Judecând după natura accidentului dumneavoastră, nu prea există șanse să mai faceți gimnastică vreodată.” Eu n-am zis nimic.

Curând după aceea mi-am luat rămas bun de la părinții mei și m-am îmbarcat în avion; venise timpul să mă întorc în Berkeley.

Rick m-a luat de la aeroport; am locuit cu el și cu Sid pentru câteva zile, până când mi-am găsit o garsonieră într-un bloc vechi, lângă campus.

În fiecare dimineață îmi înșfăcam strâns cârjele și mă duceam la sala de gimnastică, unde mă antrenam la aparatele cu greutăți, apoi mă prăbușeam epuizat în bazinul de înot. Acolo, profitând de ușurința mai mare de mișcare în apă, îmi forțam piciorul până la limita durerii, încercând să merg — întotdeauna, întotdeauna, până la limita durerii.

După toate astea, mă întindeam pe gazonul din spatele sălii de gimnastică, unde îmi încordam mușchii pentru a le menține suplețea de care aveam nevoie pentru antrenamentele viitoare. În final, mă odihneam citind la bibliotecă, până când ațipeam.

L-am sunat pe Socrate să-i spun că m-am întors. Nu era prea vorbăreț la telefon și mi-a spus să vin în vizită când am să pot merge fără cârje. Asta îmi convenea de minune, fiindcă nu eram încă pregătit să dau ochii cu el.

De Crăciun se părea că voi fi singur anul acela, până când Pat și Dennis, doi dintre colegii mei de echipă, mi-au bătut la ușă și m-au luat pe sus, mi-au înșfăcat haina, cărându-mă practic până la mașină. Am luat-o în sus, spre Reno, prin zăpadă, și ne-am oprit în munți, pe Platoul Donner. În timp ce Pat și Dennis se zbenguiau prin zăpadă, luându-se la trântă, aruncând cu bulgări și dându-se de-a dura, eu m-am târât cu grijă prin zăpadă și gheață și m-am așezat pe o buturugă.

Dar gândurile îmi zburau la semestrul viitor și la sala de gimnastică. Mă întrebam dacă o să mi se vindece piciorul vreodată, dacă va fi ca înainte, drept și puternic. Deasupra mea s-a scuturat o creangă, iar zăpada a căzut cu o bufnitură pe pământul înghețat, trezindu-mă din reverie.

Nu după multă vreme ne-am întors acasă. Pat şi Dennis cântau cântece deşucheate; eu priveam cristalele albe plutind în jos de jur împrejur, scânteind în lumina farurilor, în timp ce soarele asfinţea. Mă gândeam la viitorul meu deviat şi îmi doream să-mi pot lăsa în urmă mintea asta zburdalnică, s-o îngrop într-un mormânt alb, la marginea drumului, în munţii înzăpeziţi.

Imediat după Crăciun am făcut o scurtă vizită în L.A., ca să mă duc la doctor, iar acesta mi-a dat voie să-mi înlocuiesc cârjele cu un baston negru lucios. Apoi m-am întors la şcoală şi la Socrate.

Era într-o miercuri noaptea, pe la ora 11:40, când am păşit, şchiopătând, peste pragul biroului, zărind chipul radios al lui Socrate. Eram din nou acasă. Aproape că uitasem cum era să şed acolo şi să beau ceai împreună cu Socrate, în liniştea nopţii. Era o plăcere mai subtilă şi, în multe feluri, mai mare decât toate victoriile mele atletice la un loc. Îl priveam pe omul acesta, care devenise profesorul meu, şi vedeam lucruri pe care nu le văzusem niciodată înainte.

În trecut observasem o lumină care părea să-l învăluie, dar îmi ziceam că numai ochii mei obosiţi erau de vină. Dar acum nu eram deloc obosit şi nu încăpea nicio îndoială, în jurul lui vedeam o aură, abia perceptibilă. „Socrate," i-am spus, „Corpul tău este înconjurat de o lumină sclipitoare. De unde provine?"

„Viaţă cumpătată," a zâmbit el. Apoi a sunat clopoţelul şi a ieşit, doar doar o mai face pe cineva să râdă, sub pretextul că îi face service la maşină. Dar Socrate „servea" mai mult decât benzină. Poate că era acea aură, acea energie sau stare de spirit. Oricum, oamenii plecau aproape întotdeauna mai fericiţi decât atunci când veneau.

În orice caz, nu era atât strălucirea aceea ce m-a impresionat cel mai mult la el, cât simplitatea lui, economia de mişcare şi de acţiune. Înainte nu apreciasem toate acestea la adevărata lor valoare. Era ca şi cum aş fi văzut mai profund în Socrate, cu fiecare nouă lecţie pe care o învăţam. Şi, pe măsură ce desluşeam complexităţile minţii mele, îmi dădeam seama cum, de bună seamă, el şi-a transcens-o deja pe a lui.

Când s-a întors în birou l-am întrebat: „Socrate, unde este Joy acum? Am s-o revăd curând, nu?"

A zâmbit, parcă bucuros să-mi audă întrebările din nou. „Dan, nu ştiu unde este; fata asta este un mister pentru mine — întotdeauna a fost."

Apoi i-am povestit lui Socrate despre accident şi despre urmările lui. M-a ascultat în tăcere, cu atenție, încuviințând din cap.

„Dan, nu mai eşti tânărul prostănac, care a intrat în biroul ăsta acum mai bine de un an.”

„A trecut un an? Parcă au trecut vreo zece,” am glumit eu. „Vrei să spui că nu mai sunt un prostănac, nu-i aşa?”

„Nu, vreau să spun doar că nu mai eşti tânăr.”

„Hei, asta chiar mă unge la suflet, Soc.”

„Însă acum eşti un prostănac cu spirit, Dan. Şi asta e o foarte mare diferență. Încă se mai întrezăreşte o şansă să găseşti poarta şi să treci dincolo.”

„Poarta?”

„Tărâmul luptătorului, Dan, este străjuit de o poartă. Ea este bine ascunsă, ca o mănăstire în creierul munților. Mulți bat, dar puțini intră.”

„Păi, arată-mi poarta, Socrate. Sunt gata, găsesc eu o cale să intru.”

„Ei, nu-i aşa simplu, țâcă. Poarta se află înăuntrul tău şi trebuie s-o găseşti tu singur; eu pot doar să te ghidez. Şi încă nu eşti pregătit, nu eşti destul de pregătit pentru asta. Dacă ai purcede să o treci acum, ar însemna moarte aproape sigură. Mai ai mult de lucru până când vei fi gata să bați la poartă.”

Vorbele lui Socrate sunau ca o profeție. „Dan, am vorbit destul; ai avut viziuni şi ai învățat lecții. Eu te învăț un mod de viață, o cale de acțiune. E timpul să devii pe deplin responsabil de comportamentul tău. Şi, ca să găseşti poarta, trebuie mai întâi să înveți să respecți…”

„Regulile Casei?” l-am întrerupt eu.

A râs, apoi clopoțelul a anunțat o altă maşină care a intrat în benzinărie, trecând încet printr-o băltoacă. M-am uitat prin fereastra aburită şi l-am văzut pe Socrate ieşind grăbit în ploaie, îmbrăcat cu poncho-ul său. L-am văzut cum pune furtunul în rezervor, apoi s-a dus în față şi i-a spus ceva şoferului, un bărbat blond cu barbă.

Fereastra s-a aburit din nou, aşa că am şters-o cu mâneca, reuşind să-i văd pe amândoi râzând. Apoi Socrate a deschis uşa biroului şi un val de curent rece m-a izbit, înfiorându-mă, făcându-mă să conştientizez dintr-odată faptul că nu mă simțeam bine deloc.

Socrate se pregătea să facă nişte ceai, când i-am spus, „Socrate, te rog să iei loc. Fac eu ceaiul.” S-a aşezat, dând din cap aprobator. M-am sprijinit de

birou, simțind că amețesc. Mă durea gâtul; da, cred că un ceai mi-ar fi prins bine.

În timp ce umpleam ceainicul şi-l puneam pe aragaz, l-am întrebat: „Deci ar trebui să construiesc un fel de drum către această poartă?”

„Da — într-un fel, fiecare trebuie să facă asta. Şi acest drum trebuie pavat cu eforturile proprii.”

Anticipând următoarea mea întrebare, a spus: „Oricine — orice ființă umană, bărbat sau femeie, are înlăuntrul său capacitatea de a găsi poarta şi de a trece dincolo, însă foarte puțini sunt predispuşi să acționeze în direcția aceasta; doar câțiva sunt interesați. Asta este foarte important. Am luat hotărârea să te instruiesc pe tine nu pentru că ai fi avut vreo capacitate înnăscută — de fapt, ai nişte slăbiciuni bătătoare la ochi, dar pe lângă acestea ai şi anumite calități deosebite — ci pentru că tu ai şi voința, nu numai dorința, de a realiza această călătorie.”

Asta m-a atins pe coarda sensibilă. „Cred că ai putea compara asta cu gimnastica, Soc. Chiar şi cineva care este obez, sau slab sau lipsit de elasticitate, poate să devină un gimnast pe cinste, atât doar că pregatirea este mai îndelungată, mai dificilă.”

„Da, exact aşa este. Şi pot să-ți spun încă ceva: calea ta va fi foarte abruptă.”

Îmi simțeam capul arzând şi a început să mă doară tot corpul. M-am rezemat iar de birou şi, cu coada ochiului, l-am zărit pe Socrate venind spre mine, punându-şi mâna pe fruntea mea înfierbantată. „Oh nu, nu acum; nu mă simt în stare,” mă gândeam. Însă el a vrut doar să vadă dacă n-am febră. Apoi mi-a palpat glandele gâtului, s-a uitat la fața şi la ochii mei, apoi mi-a luat pulsul îndelung.

„Dan, energiile tale sunt cam dezechilibrate; probabil că splina îți este umflată. Eu te sfătuiesc să te duci la medic în seara asta — chiar acum.”

Mă simțeam groaznic când am ajuns, şchiopătând, la Spitalul Cowell. Gâtul mă ardea şi aveam dureri în tot corpul. Doctorul a confirmat diagnosticul lui Soc; splina îmi era foarte inflamată. Aveam o mononucleoză gravă şi am fost dus la infirmerie.

În timpul acelei nopți zbuciumate, în care febra a persistat, am visat că aveam un picior uriaş şi unul foarte slab şi uscat. Când am încercat să mă balansez la bară sau să mă rostogolesc, totul era strâmb şi am căzut, am căzut, am căzut până în după-amiaza următoare, târziu, când Socrate a intrat cu un buchet de flori uscate.

„Socrate,” am spus cu glas stins, încântat de vizita sa neaşteptată, „nu trebuia.”

„Ba da, trebuia,” a răspuns el.

„Am s-o rog pe asistentă să le pună în vază; am să mă gândesc la tine când am să mă uit la ele,” i-am spus, abia reuşind să zâmbesc.

„Nu ți le-am adus ca să te uiți la ele, ci ca să le mănânci,” a spus, ieşind din cameră. După câteva minute, s-a întors cu un pahar cu apă fierbinte. A fărâmițat câteva flori, le-a înfăşurat într-o bucată de tifon pe care o adusese cu el, apoi a scufundat pliculețul de ceai astfel confecționat în apa fierbinte. „Ceaiul ăsta o te înzdrăvenească şi o să-ți curețe sângele. Hai, bea.” Avea un gust amar — leac puternic, nu glumă.

Apoi a luat o sticluță cu un lichid galben, în care pluteau alte ierburi fărâmițate, şi mi-a masat cu el piciorul drept, chiar pe cicatrice. Mă întrebam ce-ar fi spus asistenta, o tânără foarte drăguță, genul de femeie distinsă, dacă ar fi intrat în momentul acela.

„Ce-i chestia aia galbenă din sticlă, Soc?”

„Urină, amestecată cu nişte plante.”

„Urină!” am spus, trăgându-mi piciorul înapoi, dezgustat.

„Nu fi fraier,” a spus, apucându-mă de picior înapoi. „Urina este un elixir foarte prețuit în tradițiile medicale din antichitate.”

Am închis ochii obosiți, dureroşi; capul îmi bubuia ca nişte tobe în junglă. Simțeam că febra îmi creşte din nou. Socrate şi-a pus mâna pe fruntea mea şi apoi mi-a luat pulsul la încheietură.

„Foarte bine, înseamnă că plantele îşi fac efectul. La noapte ar trebui să urmeze criza; mâine o să te simți mai bine.”

Am reuşit cu chiu cu vai să îngaim un: „Mulțumesc, doctore Soc.”

S-a aplecat şi şi-a pus mâna peste plexul meu solar. Aproape imediat, totul în corpul meu s-a intensificat. Am crezut c-o să-mi explodeze capul. Febra a început să mă ardă; glandele îmi zvâcneau. Cea mai rea dintre toate era o durere sfredelitoare, teribilă, în piciorul drept, la locul rănii.

„Încetează Socrate, încetează!” am urlat.

Şi-a retras mâna şi am simțit că mă prăbuşesc. „N-am făcut decât să-ți introduc în corp ceva mai multă energie decât cea cu care eşti obişnuit,” mi-a explicat el. Îți va accelera procesul de vindecare. Te arde numai acolo unde ai noduri de impurități. Dacă ai fi fost liber de blocaje — dacă mintea ți-ar fi fost clară, inima deschisă şi corpul lipsit de tensiuni, atunci ai fi experimentat această energie ca pe o plăcere indescriptibilă — mai mare

chiar decât plăcerea sexuală. Te-ai fi crezut în rai şi, într-un fel, ai fi avut dreptate."

„Câteodată mă sperii, Socrate."

„Oamenii superiori sunt priviți întotdeauna cu o teamă amestecată cu admirație," a zâmbit el.

„Într-un anumit fel şi tu eşti superior, Dan, cel puțin privit din exterior. Arăți ca un adevărat luptător: zvelt, armonios şi puternic, ca urmare a pregătirii tale timpurii în cadrul gimnasticii. Însă mai ai mult de lucru până să dobândeşti acel gen de sănătate de care mă bucur eu." Eram prea neputincios ca să-l mai contrazic.

Atunci a intrat asistenta medicală. „E timpul să-ți verific temperatura, domnule Millman." Socrate s-a ridicat politicos când a intrat ea. Eu zăceam palid în pat, arătând jalnic. Contrastul dintre noi doi nu păruse niciodată mai mare ca în clipa aceea. Asistenta i-a zâmbit lui Socrate, care i-a răspuns şi el cu un zâmbet. „Cred că fiul dvs. Se va simți mult mai bine după un pic de odihnă," a spus ea.

„Exact asta îi spuneam şi eu," a răspuns Soc, cu o sclipire ghiduşă în ochi. Ea i-a zâmbit din nou — oare îl privise ca şi cum ar fi vrut să flirteze cu el? Cu un foşnet, ca o străfulgerare albă, a ieşit din cameră, arătând provocatoare din cale-afară.

Socrate a oftat. „E ceva cu femeile astea în uniformă." Apoi şi-a pus mâna pe fruntea mea. Am căzut într-un somn adanc.

A doua zi dimineață mă simțeam ca nou. Doctorul tot ridica din sprâncene, în timp ce-mi controla splina, apoi mi-a palpat glandele inflamate şi mi-a verificat din nou fişa de observație. Rămăsese mut de uimire: „Domnule Millman, nu înțeleg, dar nu mai aveți nimic." Suna de parcă şi-ar fi cerut scuze. „Puteți să vă duceți acasă dupa prânz — aah, şi odihniți-vă cât mai mult." A ieşit, nedumerit, neputând să-şi dezlipească privirea de pe fişa mea de observație.

Asistenta tocmai trecea pe acolo. „Ajutor!" am urlat.

„Poftim?" a spus ea, intrând în cameră.

„Nu pot să-nțeleg, soră. Cred că am probleme cu inima. De fiecare dată când treceți pe aici pulsul meu devine erotic."

„Vreți să spuneți haotic?" a răspuns ea.

„Da, mă rog."

Zâmbindu-mi, mi-a spus: „Se pare că într-adevar sunteți gata să plecați acasă."

„Asta îmi tot spune toată lumea, dar vă înşelaţi cu toţii. Sunt sigur că am nevoie de îngrijire medicală în particular.”

Zâmbind seducător, s-a întors şi a plecat. „Soră! Nu mă părăsi!” am strigat.

În după-amiaza aceea, mergând spre casă, am rămas uluit de îmbunatățirea considerabilă a stării piciorului. Încă şchiopătam destul de rău, mişcând într-o parte din şold, la fiecare pas, dar aproape că puteam să merg fără baston. Poate că era din cauza tratamentului magic al lui Soc, cu urină, sau acea încărcare, ca de baterie, pe care mi-o aplicase.

A început şcoala şi eu eram din nou înconjurat de alți studenți şi de cărți şi de teme, dar toate îmi erau atunci pe un plan secundar. Puteam să mă prind în joc fără nicio grijă. Aveam lucruri mult mai importante de făcut într-o benzinărie, la vest de campus.

După un somn lung, am plecat spre benzinărie. În clipa în care m-am aşezat, Socrate mi-a spus: „Avem multă treabă de făcut.”

„Ce anume?”, am întrebat, întinzându-mă şi căscând.

„O revizie completă.”

„Oh, treabă laborioasă.”

„În special laborioasă, pentru că îți vom face ție revizia.”

„Ah, chiar?” am spus. Fir-ar să fie, m-am gândit.

„Ca şi Phoenix, ai să te arunci în foc şi ai să renaşti din propria cenuşă.”

„Sunt gata!” am spus. „Cu ocazia Anului Nou îmi iau angajamentul să renunț la gogoşi.”

Socrate a zâmbit cu gura până la urechi şi mi-a spus: „Aş fi vrut să fie atât de simplu. Dar în momentul ăsta eşti un morman de circuite încâlcite şi de năravuri învechite. Va trebui să-ți schimbi obişnuințele de a acționa, de a gândi, de a visa şi de a vedea lumea. Cea mai mare parte din ceea ce eşti tu este o serie de obiceiuri rele.”

Începea să mă enerveze. „Fir-ar să fie, Socrate, am trecut peste nişte obstacole foarte dificile şi încă fac tot ce-mi stă în putință. Chiar nu poți să-mi arăți un pic de respect?”

Socrate şi-a dat capul pe spate şi a început să râdă. Apoi a venit la mine şi mi-a tras cămaşa din pantaloni. În timp ce mi-o aranjam la loc, mi-a zburlit părul, spunându-mi: „Ascultă-mă, O! măscăriciule, toată lumea vrea respect. Dar nu-i doar chestiune de a spune: ’Vă rog, respectați-mă.’ Trebuie să câştigi respectul celorlalți, acționând respectabil — iar respectul unui luptător nu-i atât de uşor de câştigat.”

Am numărat până la zece, apoi am întrebat: „Cum atunci îți voi câştiga respectul, O Tu Mare şi Vajnic Luptător?”

„Schimbându-ți comportamentul.”

„Care comportament?”

„Comportamentul acesta de” vai, bietul de mine „„ bine-nțeles. Încetează să te mai simți atât de mândru de mediocritatea ta; dă şi tu dovadă de niscaiva spirit!” Zâmbind larg, Socrate a sărit şi mi-a dat o palmă pe obraz, în joacă, apoi m-a pocnit în coaste.

„Încetează!” am urlat, neavând niciun chef de joaca lui. M-am întins să-l apuc de braț, dar a sărit sprinten pe birou. Apoi a sărit peste capul meu, s-a învârtit şi m-a împins înapoi pe canapea. M-am proptit într-un picior cu furie şi am încercat să-l înghiontesc şi eu, dar nici nu l-am atins bine, că a sărit înapoi peste birou. Am căzut cu fața-n jos pe covor. „Fir-ar să fie!” am răcnit, văzând roşu în fața ochilor. S-a repezit la uşa ce dădea în garaj. Am pornit după el, şchiopătând.

Socrate se cocoțase pe o aripă de maşină şi se scărpina în creştet. „Oho, eşti cam furios, Dan.”

„Uimitoare observație,” am răbufnit eu, gâfâind din greu.

„Bine,” a spus. Având în vedere încurcătura în care te afli, ai dreptate să fii furios — dar măcar asigură-te ca direcționezi această furie cu înțelepciune. „Soc a început să schimbe cu îndemânare bujiile la un Volkswagen.” Furia este unul dintre principalele instrumente care te ajută să-ți transformi vechile obiceiuri „- şi, spunând acestea, a scos o bujie veche cu cheia -” şi pentru a le înlocui cu unele noi". Apoi a înşurubat o bujie nouă în butuc, strângând-o dintr-o singură mişcare, fermă.

„Furia poate să-ți ardă vechile obiceiuri. Vezi tu, frica şi suferința inhibă acțiunea; dar furia o generează. Când înveți să-ți foloseşti furia în mod corect, poți să transmuți frica şi suferința în furie, iar furia în acțiune. În asta constă secretul alchimiei interne, care se află în corpul tău.”

Întorcându-se în birou, Socrate a luat nişte apă de izvor, ca să pregătească un ceai de măceşe, specialitatea casei, în timp ce a continuat. „Ai multe năravuri care te slăbesc. Secretul de a le schimba este să-ți focalizezi toată energia nu atât să lupți cu vechiul, ci cât să construieşti noul.”

„Cum aş putea să-mi controlez obiceiurile, dacă nici măcar nu pot să-mi controlez emoțiile, Soc?”

S-a aşezat înapoi pe scaunul lui. „Cam aşa: Atunci când mintea ta creează o problemă, când opune rezistență vieții prin desfăşurarea ei în momentul

prezent, corpul tău devine tensionat şi resimte această tensiune ca pe o ’emoţie’, interpretată în mod variat prin cuvinte ca ’frică’, ’suferinţă’ sau ’furie’. Adevarata emoţie, Dan, este energie pură, care curge liber prin corp.”

„Asta înseamnă că un luptător nu simte acele emoţii supărătoare obişnuite, nu-i aşa?”

„Într-un fel, e adevărat. Şi totuşi emoţiile sunt o calitate umană naturală, o formă de exprimare. Câteodată este potrivit să-ţi exprimi frica, suferinţa sau furia — dar atunci energia ar trebui să fie direcţionată în întregime în exterior, nu ţinută înăuntru. Exprimarea emoţiilor ar trebui să fie completă şi puternică, apoi ar trebui să dispară fără urmă. Aşadar, modalitatea prin care îţi poţi controla emoţiile este să le laşi să curgă, apoi să treacă.”

M-am ridicat, am luat ceainicul, care şuiera pe plită, şi am turnat ceaiul aburind. „Poţi să-mi dai un exemplu concret, Socrate?”

„Fără doar şi poate,” a spus. „Petrece câtva timp în preajma unui bebeluş.”

Zâmbind, am suflat în ceai. „Ce caraghios, nicioadată nu m-am gândit la bebeluşi ca la nişte maeştri ai controlului emoţional.”

„Când un bebeluş este supărat, se vaietă de mama focului — curat plâns. El nu-şi pune problema daca ar trebui să plângă sau nu. Ia-l în braţe sau hrăneşte-l şi, în câteva clipe, gata cu lacrimile. Dacă bebeluşul este furios, atunci în mod sigur îţi va da de-nţeles. Dar chiar şi asta îi trece foarte repede; poţi să-ţi imaginezi un bebeluş care să se simtă vinovat de furia lui? Bebeluşii răbufnesc într-o clipă, apoi lasă totul să treacă. Ei se exprimă pe deplin, apoi gata, au tăcut. Pruncii sunt profesori buni. Ei demonstrează clar folosirea corectă a energiei. Învaţă asta şi poţi să-ţi transformi orice obicei.”

Un Ford Ranchero Wagon a intrat în benzinărie. Socrate s-a dus la portiera şoferului, în timp ce eu, chicotind, am luat furtunul de benzină şi i-am scos capacul. Inspirat de revelaţia sa iluminatoare despre controlul emoţiilor, am strigat peste capota maşinii: „Spune-mi doar ce să fac şi eliberează-mă, Soc. Am să fac ferfeniţă toate obiceiurile astea păcătoase!” Apoi am aruncat o privire asupra pasagerilor — trei călugăriţe uluite. Mi-am înghiţit vorba şi, înroşindu-mă ca sfecla, mi-am făcut de lucru cu spălatul geamurilor. Socrate s-a rezemat de pompa de benzină şi şi-a îngropat faţa în mâini.

După ce Ford-ul a plecat, spre uşurarea mea, a mai venit un client. Era din nou tipul acela blond — cu barbă cârlionţată. A sărit din maşină şi l-a

îmbrățișat pe Socrate frățește.

„Îmi pare bine că te văd, Joseph, ca-ntotdeauna," a spus Socrate.

„Şi mie… Socrate, nu-i aşa?" Şi mi-a zâmbit pe sub mustață.

„Joseph, acest tânăr automat de întrebări se numeşte 'Dan'. Apeşi pe buton şi el îți formulează o întrebare. E minunat să-l ai prin preajmă, zău, când n-ai cu cine schimba o vorbă."

Joseph a dat mâna cu mine. „S-a mai înmuiat bătrânul, în anii lui de declin?" a întrebat el cu un zâmbet larg.

Înainte să-i pot răspunde că probabil Soc e mai arțăgos ca niciodată, 'bătrânul' m-a întrerupt: „Oh, chiar m-am lenevit; lui Dan îi este mult mai uşor decât ți-a fost ție."

„Aha, înțeleg," a spus Joseph, păstrând o expresie serioasă. „Hm, încă nu l-ai luat la alergări de 150 de km şi nu l-ai pus să lucreze cu cărbuni încinşi?"

„Nu, nimic de felul ăsta. Abia suntem pe cale să începem cu elementele de bază, de exemplu cum să mănânci, cum să mergi şi cum să respiri."

Joseph a râs copios; m-am pomenit că râd şi eu împreună cu el.

„Fiindcă veni vorba de mâncare," a spus, „Ce-ar fi să veniți voi doi la ceainăria mea în dimineața asta? Sunteți oaspeții mei de onoare şi am să vă încropesc un mic dejun pe cinste."

Tocmai eram gata să spun ceva de genul: „Oh, mi-ar face plăcere, dar chiar nu pot," când Socrate mi-a luat-o înainte, spunând: „Am fi încântați. Schimbul de dimineață vine-ntr-o jumătate de oră, dupa aceea venim."

„Minunat, atunci pe curând." I-a dat lui Soc o bancnotă de 5 dolari pentru benzină, apoi a plecat.

Mă tot întrebam despre Joseph. „Şi el este un luptător, ca tine, Soc?"

„Niciun luptător nu este ca mine," mi-a răspuns râzând. „Şi nici n-ar vrea nimeni să fie. Fiecare bărbat sau femeie are calitățile sale înnăscute. De exemplu, în timp ce tu ai excelat în gimnastică, Joseph a devenit maestru în arta preparării hranei."

„Aha, vrei să spui arta gătitului?"

„Nu tocmai. Joseph nu prea încălzeşte alimentele; asta le-ar distruge enzimele naturale necesare pentru digestia completă a hranei. El pregăteşte mâncăruri naturale, într-un fel pe care o să-l vezi tu însuți în curând. După ce guşti din magia culinară a lui Joseph, n-ai sa mai poți suporta niciodată fast-food-urile."

„Ce este atât de special cu gătitul lui?"

„Doar două lucruri, cu-adevărat — amândouă subtile. În primul rând, el acordă o atenție maximă față de tot ceea ce face; în al doilea rând, iubirea este literalmente unul dintre ingredientele principale adăugat în orice face el. Poți să-i simți gustul mult timp după aceea.”

Înlocuitorul lui Soc, un adolescent sfrijit, a sosit salutând mormăit, ca de obicei. Noi am plecat, luând-o pe jos, înspre sud. Mi-am întețit ritmul mersului meu şchiopătat, pentru a putea ține pasul cu mersul de uriaş al lui Soc, pe măsura ce treceam pe străzile mai lăturalnice, ca să evităm astfel aglomerația de dimineață.

Frunzele uscate ne foşneau sub picioare, în timp ce treceam pe lângă un conglomerat de case, specifice oraşului Berkeley, un amestec de arhitectură victoriană, spaniol-colonială şi neo-alpină extravagantă, cu blocuri ca nişte cutii de chibrituri, în care locuiau o mare parte din cei 30 000 de studenți.

În timp ce mergeam aşa, am mai vorbit de una, de alta. Socrate a început: „Dan, ca să poți străpunge ceața din mintea ta şi ca să găseşti poarta, ai nevoie de o cantitate colosală de energie. Aşa că practicile purificatoare şi regeneratoare sunt esențiale.”

„Vrei să mai spui o dată?”

„Va trebui să te curățăm, să te desfacem în bucăți şi să te aranjăm apoi la loc.”

„Aha, păi de ce n-ai spus aşa de prima dată?” l-am tachinat eu.

„Va trebui să-ți readaptezi fiecare funcție umană — mişcarea, somnul, respirația, gândirea, simțirea — şi alimentația. Dintre toate activitățile umane, alimentația este una dintre cele mai importante, în concluzie ea trebuie stabilizată mai întâi.”

„Aşteaptă puțin, Socrate. Alimentația nu e chiar aşa o problemă pentru mine. Sunt suplu, în general mă simt destul de bine, iar gimnastica mea dovedeşte că am destulă energie. Cum e posibil ca doar câteva schimbări în regimul meu alimentar să însemne mare diferență?”

„Regimul tău alimentar actual,” a spus el, aruncând o privire spre ramurile însorite ale unui copac frumos, „îți poate oferi o cantitate ’normală’ de energie, însă o mare parte din ceea ce mănânci te face să te simți labil, îți afectează stările de dispoziție, îți reduce nivelul de conştiență şi îți perturbă nivelul optim de vitalitate al corpului. Regimul tău alimentar impulsiv determină producerea de reziduuri toxice, care au un efect de lungă durată asupra longetivității tale. Cele mai multe dintre problemele tale

mentale şi emoţionale ar putea fi reduse, dacă eşti pur şi simplu atent să mănânci corect — adică pur şi simplu.”

„Cum poate o schimbare în regimul meu alimentar să-mi afecteze energia?” am insistat eu. „Vreau să spun că iau calorii, şi ele reprezintă o cantitate de energie considerabilă.”

„Aceasta este viziunea tradiţională, dar este una superficială; luptătorul trebuie să recunoască influenţe mult mai subtile. Sursa noastră primară de energie în acest sistem,” a spus, făcând un gest larg cu mâna, pentru a arăta sistemul solar, „este soarele. Dar, în general, fiinţa umană obişnuită — şi ăsta eşti tu…”

„Mulţumesc pentru îngăduinţă.”

„… în starea ei actuală de evoluţie, nu şi-a dezvoltat capacitatea de a utiliza în mod direct energia soarelui; nu poţi să ’mănânci’ lumină solară, cu câteva excepţii, şi ele limitate. Când umanitatea îşi va dezvolta această capacitate, organele digestive vor deveni nişte relicve, nişte atavisme, iar companiile producătoare de laxative vor da faliment. Dar deocamdată hrana este o formă de energie solară la pachet, de care ai nevoie.”

„O dietă corectă îţi permite să te foloseşti în modul cel mai direct de energia soarelui. Energia stocată astfel îţi deschide simţurile, îţi expansionează conştienţa şi îţi ascute concentrarea ca briciul.”

„Şi toate astea numai dacă elimin fursecurile din alimentaţia mea?”

„Da — dacă elimini fursecurile şi alte ciudăţenii sau excese.”

„Odată, un gimnast olimpic japonez mi-a spus că nu obiceiurile proaste contează, ci acelea bune.”

„Asta înseamnă că obiceiurile tale bune trebuie să devină atât de puternice, încât să le estompeze pe cele inutile.” Socrate mi-a arătat o ceainărie micuţă pe Shattuck, lângă Ashby. Trecusem pe acolo de multe ori, dar fără s-o observ.

„Vasăzică, tu crezi în alimentaţia naturală, Soc?” l-am întrebat în timp ce traversam strada.

„Nu e doar o chestiune de credinţă, ci una de acţiune. Pot să-ţi spun doar atât: mă hrănesc numai cu ce este natural, sănătos şi mănânc numai atât cât am nevoie. Pentru a aprecia în mod corect ceea ce numeşti tu alimentaţie naturală, trebuie să-ţi ascuţi instinctele; trebuie să devii un om natural.”

„Asta îmi sună clar a ascetism. Şi tu chiar nu mai guşti câte-o îngheţată mică, din când în când?”

„La prima vedere, regimul meu alimentar ți se poate părea spartan, în comparație cu răsfățurile pe care tu le numeşti ’moderație’, Dan, însă felul în care mă hrănesc eu este realmente o sursă de plăcere, pentru că mi-am dezvoltat capacitatea de a mă bucura de hrana cea mai simplă. Şi aşa ai să faci şi tu.”

Am bătut la uşă şi Joseph ne-a deschis. „Intrați, intrați!” a spus el cu entuziasm, ca şi cum ne-ar fi poftit în casa lui. De fapt chiar era ca acasă. În micul salon de la intrare podeaua era acoperită cu covoare groase. Mesele masive, cioplite în lemn şi lăcuite, erau aşezate peste tot în încăpere, iar scaunele moi, cu spătarele drepte, păreau nişte antichități. Pe pereți erau atârnate tapiserii, cu excepția unuia, care era complet ascuns de un acvariu imens cu peştişori colorați. Lumina dimineții intra print-un luminator din tavan. Ne-am aşezat chiar sub el, în razele calde ale soarelui, acoperit din când în când de nori bătuți de vânt.

Joseph s-a apropiat de noi, ducând două platouri pe deasupra capului. Cu o mişcare elegantă, le-a aranjat în fața noastră, servindu-l pe Socrate mai întâi, apoi pe mine. „Ah, ce apetisant arată!” a spus Socrate, îndesându-şi şervetul peste gulerul cămăşii. M-am uitat în jos. În fața mea, pe o farfurie albă, se afla un morcov tăiat felii şi o frunză de salată. Am rămas cu gura căscată.

Văzându-mi expresia feței, Socrate a început să râdă, gata să cadă de pe scaun, iar Joseph a trebuit să se sprijine de masă. „Ah,” am spus eu, răsuflând uşurat. „Deci e o glumă.”

Fără să mai spună ceva, Joseph a luat farfuriile şi s-a întors cu două castroane frumoase din lemn. În fiecare castron era câte o replică perfectă, în miniatură, a unui munte. Muntele propriu-zis era o combinație de cantalup şi de pepene galben. Bucățele de nuci şi de migdale, sculptate fiecare în parte, erau bolovanii maronii. Stâncile ascuțite erau făcute din mere şi felii subțiri de brânză. Copacii erau făcuți din rădăcini de pătrunjel, fiecare cioplit într-o formă perfectă, aşa cum sunt arborii bonsai. Iar în vârf era picurat puțin iaurt, în chip de zăpadă. La poale erau boabe de struguri tăiate pe jumătate şi căpşuni proaspete, aranajate în cerc.

Am rămas uluit privind peisajul din farfurie. „Joseph, e prea frumos. Nu pot să mănânc aşa ceva; aş vrea să-i fac o poză.” După cum am observat, Socrate începuse să mănânce deja, luând înghițituri mici şi mestecând încet, după cum îi era obiceiul. Eu am luat muntele cu asalt, mâncând cu lăcomie

şi aproape că terminasem, când Socrate a început dintr-odată să înfulece şi el. Mi-am dat seama că mă imita.

Îmi dădeam silința să iau bucăți mai mici, respirând adânc după fiecare, aşa cum făcea el, însă mi se părea frustrant de încet.

„Plăcerea pe care o obții tu din actul de a mânca, Dan, se limitează la gustul mâncării şi la nevoia de a-ți simți stomacul plin. Însă trebuie să înveți să savurezi întregul proces — foamea de dinainte, pregătirea cu grijă a hranei, aranjarea unei mese îmbietoare, mestecatul, respirația, mirositul, gustatul, înghițitul şi, în final, senzația de uşurătate şi de energizare de după masă. În final, te poți bucura de o eliminare completă şi uşoară a hranei, după ce a fost digerată. Când vei acorda atenție tuturor acestor elemente, vei începe să apreciezi mâncărurile simple; şi nu vei mai avea nevoie de atât de multă mâncare."

„Ironia deprinderilor tale actuale de a mânca este că, deşi ți-e frică să nu pierzi cumva vreo masă, totuşi nu eşti pe deplin conştient de hrana pe care o mănânci."

„Nu mi-e frică să nu pierd vreo masă," l-am contrazis.

„Mă bucur să aud asta. Înseamnă că-ți va fi destul de uşor săptămâna viitoare. Fiindcă masa asta este ultima ta masă pentru următoarele şapte zile." Şi astfel, Soc a început să-mi descrie amănunțit în ce constă postul purificator, pe care aveam să-l încep imediat. Suc de fructe diluat sau ceaiuri de plante erau tot meniul meu.

„Socrate, dar am nevoie de proteine şi de fier, ca să mă ajute la vindecarea piciorului; am nevoie de energie pentru gimnastică." Zadarnic. De data asta Socrate nu mai era deloc rezonabil.

L-am ajutat pe Joseph la câteva treburi, am mai stat de vorbă, i-am mulțumit şi am plecat. Îmi era foame deja. În timp ce ne întorceam spre campus, Socrate mi-a făcut un rezumat al regulilor pe care trebuia să le urmez până când corpul meu îşi va fi recâştigat instinctele naturale.

„În câțiva ani nu vei mai avea nevoie de reguli. Deocamdată, totuşi, trebuie să elimini din dieta ta toate alimentele care conțin zahăr rafinat, făină rafinată, carne şi ouă, de asemenea droguri cum ar fi cafeaua, alcoolul, tutunul şi orice alt aliment inutil. Mănâncă numai alimente proaspete, nerafinate, neprocesate, fără aditivi chimici. În general fă-ți micul dejun din fructe proaspete, eventual cu brânză de vaci sau iaurt. Prânzul, masa ta principală, ar trebui să fie o salată de crudități, cartofi copți sau înăbuşiți, eventual nişte brânză şi pâine integrală sau cereale fierte. Cina ar trebui să

constea dintr-o salată de crudități şi câteodată legume înăbuşite uşor. Adaugă la fiecare masă cât mai multe semințe crude, nesărate, şi nuci de tot felul.”

"Bănuiesc că eşti expert şi în n (ă) uci, Soc, am bombănit eu.

În drum spre casă, am trecut pe lângă băcănie. Eram cât pe ce să intru să cumpăr nişte fursecuri, când mi-am amintit că nu mai aveam voie să mănânc fursecuri de la magazin pentru tot restul vieții! Iar în următoarele şase zile şi douăzecişitrei de ore urma să nu mai mănânc deloc.

„Socrate, mi-e foame.”

„N-am zis niciodată că antrenamentul unui luptător este floare la ureche — dar nici nu înseamnă ’la plăcinte înainte, la război înapoi’.”

Treceam prin campus chiar în pauza dintre cursuri, aşa încât Sproul Plaza era plină de lume. Mă uitam cu jind după studentele drăguțe. Socrate m-a prins de braț. „A, să nu uit, Dan. Dulciurile culinare nu sunt singura plăcere pe care va trebui s-o eviți o vreme.”

„Oh-oh”. M-am oprit, încremenit. „Trebuie să fiu sigur că nu te-am înțeles greşit. Vrei să fii mai explicit, te rog?”

„Sigur că da. Chiar dacă ai voie să trăieşti relații intime şi bazate pe iubire, până când nu eşti suficient de matur, va trebui să te abții complet de la preocuparea ta în ceea ce priveşte nevoile tale sexuale. Mai pe şleau: Ține-ți-o în pantaloni.”

„Dar, Socrate” am ripostat, ca şi cum viața mi-ar fi fost în joc, „asta este demodat, puritan, irațional şi nesănătos. Renunțarea la mâncare este una, dar asta e cu totul altceva!” Am început să-i spicuiesc din „Filosofia Playboy”, din Albert Ellis, Robert Rimmer, Jacqueline Susann şi Marchizul de Sade. Am recurs chiar şi la ’Reader’s digest’ şi ’Dear Abby’, dar nimic nu părea să-l înduplece.

A spus: „Nu are niciun rost să-ți mai explic motivele mele; va trebui pur şi simplu să-ți găseşti viitoarele distracții în aerul proaspăt, în mâncare proaspătă, apă proaspată, conştiență proaspătă şi soare.”

„Cum e posibil să urmez toate restricțiile pe care mi le ceri?”

„Ține cont de ultimele sfaturi pe care Buddha le-a dat discipolilor săi.”

„Ce le-a spus?” am întrebat, în aştepatrea ideii salvatoare.

„’Faceți tot ce puteți’.” Şi cu asta a dispărut în mulțime.

În săptămâna care a urmat, ritualurile mele de inițiere au început să-şi intre în drepturi. În timp ce urechile mi se lungeau de foame, Soc îmi umplea nopțile cu exerciții ’de bază’, învățându-mă cum să respir mai

adânc şi mai încet — cu gura întredeschisă uşor şi cu limba lipită de cerul gurii. Eram cam îndărătnic, dar făceam tot ce puteam, simțindu-mă apatic, arzând de nerăbdare să-mi beau (îhh) sucul de fructe diluat şi ceaiul de plante, visând la fripturi şi rulade cu cremă. Şi nici măcar nu-mi plăceau în mod deosebit fripturile şi ruladele cu cremă!

Într-o bună zi mi-a spus să respir cu abdomenul, altădată să respir cu inima. A început să-mi critice felul în care mergeam, felul în care vorbeam, felul în care îmi umblau ochii prin cameră, în timp ce 'mintea îmi rătăcea prin univers'. Nimic din ce făceam nu părea să-l mulțumească.

Mă corecta iar şi iar, uneori cu blândețe, alteori cu asprime. „Postura corectă este un mod de a te armoniza cu gravitația, Dan. Atitudinea corectă este un fel de a te armoniza cu viața." Şi aşa mai departe.

În ziua a treia de post mi-a fost cel mai greu. Eram şubred şi amețeam; aveam dureri de cap şi respirația îmi era rău mirositoare. „Toate fac parte din procesul de purificare, Dan. Organismul tău se curăță, eliminând toxinele acumulate." La antrenament nu faceam decât să trag de timp şi să mă întind.

De fapt începusem să mă simt bine — chiar un pic țanțoş. Simțeam că aş fi putut să continui. Foamea îmi dispăruse; tot ce simțeam în locul ei era această sațietate plăcută şi un sentiment de uşurare. Antrenamentele mi se îmbunătățiseră. Mă antrenam cu sârg, deşi aveam piciorul slăbit, simțindu-mă relaxat şi chiar mai sprinten ca niciodată.

Când am început să mănânc în a opta zi, cantități foarte mici de fructe, a trebuit să fac uz de toată voința mea pentru a nu mă năpusti să mă îmbuib cu orice aveam voie să mănânc.

Socrate nu tolera niciun fel de plângeri sau de comentarii. De fapt, nu vroia să vorbesc deloc, decât dacă era absolut necesar. „Gata cu flecăreala," mi-a spus; „Ceea ce iese din gura ta este la fel de important ca şi ceea ce intră." Astfel am devenit capabil să-mi cenzurez comentariile prosteşti, care altădată mă făceau să par un neisprăvit. Am început să mă simt chiar bine, vorbind mai puțin, de îndată ce mi-a intrat în obişnuință. Mă simțeam mai calm într-un fel. Dar după câteva săptămâni mă cam săturasem.

„Socrate, pun pariu pe 1 dolar că te fac să spui mai mult de două cuvinte."

Şi-a întins mâna, spunând: „Ai pierdut."

Datorită succeselor mele din trecut la gimnastică, am debordat de entuziasm şi încredere cam o lună. Dar, curând după aceea, mi-am dat

seama că, aşa cum spusese Socrate, nu avea să fie deloc floare la ureche.

Principala mea problemă era integrarea socială cu prietenii. Rick, Sid şi cu mine ne-am dus prietenele la o pizza. Toţi, în afară de mine, au mâncat o pizza mare cu cârnaţi. Eu am comandat o pizza mică vegetariană specială, din făină integrală. Ei au băut milk-shake sau bere, eu mi-am sorbit sucul de mere. După aceea, ei au vrut să mergem la cofetăria Fenton Ice Cream Parlor. În timp ce ei îşi mâncau îngheţatele speciale, cu tot felul de ingrediente, eu sugeam o bucată de gheaţă. Mă uitam la ei cu invidie; ei îmi răspundeau cu un resentiment vag. Probabil că îi făceam să se simtă vinovaţi într-un fel. Viaţa mea socială se prăbuşea sub greutatea canoanelor pe care le urmam.

În drum spre casă o luam pe ocolite, ca să evit gogoşeriile, tarabele cu mâncăruri şi terasele-restaurante din campus. Poftele şi dorinţele de tot felul începeau să mă asalteze din ce în ce mai mult, însă continuam să le ţin piept. Dacă m-aş fi preschimbat într-un gogoman de dragul unei gogoşi, n-aş mai fi fost în stare să dau ochii cu Socrate.

Totuşi, pe măsură ce timpul trecea, începeam să simt o împotrivire crescândă. M-am plâns lui Socrate, în ciuda căutăturii sale severe. „Soc, nu mai eşti deloc amuzant. Ai devenit un bătrân morocănos, ca oricare altul; nici măcar nu mai străluceşti ca un licurici."

M-a scrutat cu privirea. „Gata cu scamatoriile." Asta era — fără scamatorii, fără sex, fără cipsuri, fără hamburgheri, fără acadele, fără gogoşi, fără distracţie, fără odihnă; disciplină cât încape.

Ianuarie abia s-a târât; dar februarie a zburat şi acum martie era pe sfârşite. Echipa avea să încheie sezonul fără mine.

I-am mărturisit din nou lui Socrate despre frământările mele, dar el nu mi-a oferit nicio consolare, niciun sprijin. „Socrate, sunt chiar un cercetaş spiritual. Prietenii nu mai vor să iasă cu mine. Îmi ruinezi viaţa! Mi-e teamă că am să devin un bătrân uscat şi…"

M-a întrerupt râsul lui. „Dan, dacă de deshidratare te temi, pot să te asigur că nevastă- mea mă consideră chiar zemos."

„Nevasta ta?"

A râs din nou, văzându-mi expresia şocată. Apoi s-a uitat la mine; am crezut că ar fi vrut să mai spună ceva. Dar s-a întors la treaba lui şi mi-a spus doar: „Fă tot ce poţi."

„Ei bine, mulţumesc pentru această discuţie atât de efervescentă." Dar în adâncul sufletului, eram ofensat de faptul că o altă persoană — chiar dacă

era vorba de Socrate — îmi dirija viața.

Cu toate acestea, urmăream să respect fiecare regulă cu o râvnă acerbă, scrâşnind din dinți, până când, într-o zi, în timpul antrenamentului, am dat cu ochii de acea asistentă medicală seducătoare, care mi-a stârnit fanteziile erotice încă de când o văzusem la spital, cât am fost internat. Urmărea tăcută exercițiile noastre acrobatice. Am observat că, aproape imediat, toți cei aflați în sala de gimnastică au devenit inspirați de o nouă energie, iar eu nu făceam excepție.

Pretinzând că eram absorbit de antrenament, trăgeam cu ochiul la ea din când în când. Pantalonii ei strâmți de mătase şi bluza care-i lăsa spatele dezgolit, îmi dădeau concentrarea peste cap; mintea îmi rătăcea aiurea, în căutarea unor variante de gimnastică mai exotice. Pentru tot restul antrenamentului am fost pe deplin conştient de faptul că îi captasem atenția.

A dispărut chiar înainte de terminarea antrenamentului. Am făcut un duş, m-am îmbrăcat şi am ieşit din vestiar. Ea era acolo, în capătul scărilor, rezemându-se provocator de balustradă. Nici nu-mi mai amintesc cum am urcat ultimele trepte, ca-n zbor.

„Bună, Dan Millman. Eu sunt Valerie. Ştii, arăți mult mai bine decât atunci când te îngrijeam la spital."

„Sunt mai bine, soră Valerie," am zâmbit fâstâcit. „Şi mă bucur atât de mult că ai avut grijă de mine." A râs şi s-a întins îmbietor.

„Dan, îmi faci şi mie o favoare, te rog? N-ai vrea să mă conduci până acasă? Se întunecă şi un tip ciudat m-a tot urmărit."

Era cât pe ce să-i amintesc că eram deja la începutul lui aprilie şi că soarele apune abia peste vreo oră, dar apoi m-am gândit: „Mare scofală — e doar un amănunt neînsemnat."

Ne-am plimbat, am vorbit şi în cele din urmă am luat cina împreună, la ea acasă. A deschis „sticla ei specială de vin pentru ocazii speciale". Abia dacă mi-am înmuiat buzele, dar asta a însemnat începutul sfârşitului. Sfârâiam, eram înfierbântat mai ceva decât o friptură pe grătar. A fost chiar un moment în care o voce plăpândă mă întreba: „Ce eşti, bărbat sau mămăligă?" Şi o altă voce firavă îi răspundea: „Sunt o mămăligă în călduri." În acea noapte m-am lepădat de orice interdicție pe care o aveam. Am mâncat orice îmi dădea ea. Am început cu o supă de scoici, apoi salată şi friptură. Iar la desert am servit câteva porții de Valerie.

În următoarele trei zile n-am dormit prea bine, preocupat fiind de cum am să-i înfățişez lui Socrate crudul adevăr. Mă pregăteam pentru tot ce putea fi

mai rău.

În acea seară am intrat în birou şi i-am mărturisit tot, fără să-i cer scuze, apoi am aşteptat, cu răsuflarea tăiată. Socrate a tăcut îndelung. În cele din urmă a spus: „Am observat că încă n-ai învățat să respiri.” Înainte să-i pot răspunde, şi-a ridicat mâna. „Dan, eu pot să înțeleg de ce ai alege un cornet de înghețată sau o aventură de-o noapte cu o femeie drăguță, încălcând regulile Căii pe care ți-am arătat-o — dar tu poți să înțelegi asta?” A făcut o pauză. „Nu e vorba nici de laudă, nici de reproş. Acum îți înțelegi poftele nestăvilite care provin din stomac şi dintre şale. Asta e bine. Însă ia aminte: Ți-am cerut să faci tot ce poți. Asta a fost chiar tot ce-ai putut?”

Socrate şi-a comutat privirea pe „luminos”; şi această strălucire pătrundea parcă prin mine. „Întoarce-te peste o lună, dar numai dacă ai respectat cu strictețe regulile. N-ai decât să te întâlneşti cu această tânără, dacă vrei; poartă-te cu ea cu delicatețe şi doar dacă eşti animat de sentimente sincere, dar indiferent ce impulsuri ai simți, lasă-te călăuzit de o disciplină superioară!”

„Aşa am să fac, Socrate; jur c-aşa am să fac! Acum chiar înțeleg.”

„Nici angajamentele, nici înțelegerea n-au să te facă vreodată puternic. Angajamentele presupun sinceritate, iar logica presupune claritate; dar niciuna dintre ele nu îți oferă energia de care ai nevoie. Lasă-ți furia să-ți fie şi angajamentul şi logica. Ne vedem luna viitoare.”

Ştiam că dacă n-aş fi ținut cont de aceste discipline, din nou, aceasta ar fi însemnat sfârşitul prieteniei dintre mine şi Socrate. Aşadar, mi-am propus, cu mai multă ardoare: „De-acum înainte nicio femeie seducătoare, nicio gogoaşă şi nicio friptură n-au să mai îmi înmoaie genunchii. Sau îmi stăpânesc impulsurile sau am să mor.”

Valerie m-a sunat în ziua următoare. Am simțit toate furnicăturile obişnuite la auzul vocii ei, care gemuse în urechea mea nu demult. „Danny, mi-ar place să ne vedem diseară. Ai timp? Oh, bine. Ies de la servici la şapte. Vrei să ne întâlnim la sala de gimnastică? O.K., pe curând atunci — pa!”

În seara aceea am invitat-o la ceainăria lui Joseph, oferindu-i suprema salată-surpriză. Am băgat de seamă că Valerie flirta cu Joseph. El se purta, ca de obicei, cu căldură, însă n-a dat niciun semn că ar fi reacționat la flirturile ei.

Mai târziu ne-am întors la ea acasă. Am stat de vorbă un timp. M-a servit cu vin, dar i-am cerut nişte suc. M-a mângâiat pe păr şi m-a sărutat uşor,

murmurându-mi şoapte dulci la ureche. Am sărutat-o şi eu cu iubire. Apoi vocea mea interioară s-a auzit tare şi clar: „Vino-ți în fire. Nu uita ce ți-ai promis.”

M-am ridicat, răsuflând adânc. Nu avea să fie deloc uşor. S-a ridicat şi ea, aranjându-şi rochia şi netezindu-şi părul. „Valerie, ştii că te consider foarte atrăgătoare şi chiar incitantă — însă sunt implicat în nişte, uh, discipline mai speciale, care nu îmi îngăduie să continui ceea ce tocmai am început. Îmi place compania ta şi vreau să ne mai vedem. Dar de acum înainte te rog să te gândeşti la mine ca la un prieten intim, ca la un iubit care e p-p-preot.” Aproape că nu puteam să rostesc ultimul cuvânt.

A răsuflat adânc şi, aranjându-şi părul din nou, a spus: „Dan, e chiar bine să fiu cu cineva care nu e interesat numai de sex.”

„Excelent,” am spus încurajat, „îmi pare bine să aud că te simți astfel, fiindcă ştiu că putem împărtăşi multe alte lucruri în afară de pat.”

„S-a uitat la ceas.” Oh, ia te uită cum trece timpul — şi mâine plec la servici dimineață devreme, aşa că noapte bună, Dan. Mulțumesc pentru cină. A fost minunată."

Am sunat-o a doua zi, dar era ocupat. Am sunat-o şi în ziua următoare şi, în sfârşit, am găsit-o. „Am să fiu foarte ocupată săptămânile următoare cu examenele de asistență medicală.”

Am văzut-o după o săptămână, când a apărut la sfârşitul antrenamentului, ca să se întâlnească cu Scott, un coleg de echipă. Amândoi au trecut pe lângă mine, în timp ce urcam scările — atât de aproape, încât puteam să-i simt parfumul. A dat din cap politicos şi m-a salutat.

Scott s-a întors către mine şi mi-a făcut şmechereşte cu ochiul. Nu credeam că o astfel de privire poate să doară atât de mult.

Cu o foame disperată, pe care cred că nicio salată de cruditățI n-ar fi putut să mi-o satisfacă, m-am pomenit că mă opresc în fața primului fast-food care mi-a apărut în cale. Adulmecam hamburgerii care sfârâiau, unşi cu un sos special. Mi-am amintit de vremurile bune, când mâncam hamburgeri cu salată şi roşii — împreună cu prietenii. Am intrat năucit, fără să mă gândesc, m-am dus direct la femeia de la tejghea şi m-am auzit spunând: „Un cheeseburger dublu, vă rog.”

L-am luat şi m-am aşezat, ținându-l în mână, apoi am muşcat o bucată uriaşă. Brusc mi-am dat seama ce eram să fac; alegeam între Socrate şi un cheeseburger. L-am scuipat, l-am aruncat furios la gunoi şi am plecat. Gata, mă eliberasem de sclavia impulsurilor haotice.

În seara aceea a început să se întrezărească o undă de respect de sine şi un sentiment de forță interioară. Ştiam că îmi va fi mai uşor după aceea.

Au început să apară mici schimbări în viața mea. Încă de când eram copil, suferisem de tot felul de simptome minore, de exemplu noaptea îmi curgea nasul, când era mai răcoare, aveam dureri de cap, dureri de stomac şi schimbări bruşte de dispoziție, pe care le consideram normale şi inevitabile. Dar acum dispăruseră toate.

Resimțeam în mod constant o stare de lejeritate şi o energie care radia în jurul meu. Poate că asta era cauza pentru care erau destule femei care flirtau cu mine, iar copiii şi cățeii se gudurau pe lângă mine, căutând joacă. Câțiva dintre colegii mei de echipă au început să-mi ceară sfaturi în legătură cu probleme personale. Nu mai eram deloc o bărcuță pe o mare furtunoasă, ba chiar mă simțeam neclintit, precum Stânca Gibralatarului.

I-am spus lui Socrate despre experiențele trăite. El a încuviințat. „Nivelul energiei tale este în creştere. Oameni, animale, şi chiar obiecte, sunt atrase şi fermecate de prezența acestui câmp de energie. Cam aşa se petrec lucrurile."

„Regulile Casei?" am întrebat.

„Regulile Casei." Apoi a adăugat: „Pe de altă parte, e cam devreme să te feliciți singur. Ca să-ți păstrezi simțul perspectivei, ar fi bine să te compari cu mine. Atunci îți va fi limpede că abia ai absolvit grădinița."

Şcoala se terminase anul acela aproape fără să-mi dau seama. Examenele au trecut fără bătaie de cap; studiile, care întotdeauna păreau să fie o piatră de încercare pentru mine, deveniseră precum o banală pietricică ce te sâcâie în pantof. Echipa a plecat într-o scurtă vacanță, apoi s-a întors pentru antrenamentele de vară. Eu începeam să merg fără baston şi chiar făceam încercări de alergare foarte uşoară, de câteva ori pe săptămână. Am continuat să-mi forțez corpul până la limita durerii, a disciplinei şi a răbdării şi, bine-nțeles, continuam să fac tot ce puteam să respect regulile de alimentație corectă, de mişcare corectă, de respirație corectă — dar tot ce puteam eu nu era încă destul.

Socrate a început să-şi mărească pretențiile în privința mea. „Acum, fiindcă energia ta se acumulează, poți să începi să te antrenezi în adevăratul sens al cuvântului."

Ajunsesem, prin practică, să respir atât de încet, încât o singură respirație completă îmi lua un minut întreg. Combinat cu o concentrare intensă şi cu controlul anumitor grupe de muşchi, acest exercițiu de respirație îmi

încălzea corpul ca o saună şi îmi permitea să mă simt confortabil, indiferent de temperatură.

Eram încântat să observ că îmi dezvoltasem aceeaşi putere pe care Soc o manifestase în noaptea în care ne-am întâlnit. Începeam să cred, pentru prima oară, că poate, doar poate, aş fi putut să mă ridic la înălțimea lui. Nu mă mai simțeam în plus, ci chiar superior față de prietenii mei. Când un amic mi se plângea de vreo boală sau de alte probleme despre care ştiam că pot fi remediate doar prin simpla alimentație corectă, îi spuneam ce învățasem despre responsabilitate şi disciplină.

Entuziasmat de această nouă încredere în mine însumi, m-am dus într-o seară la benzinărie, fiind ferm convins că aveam să aflu niscaiva secrete vechi şi ezoterice de prin India, Tibet sau China. Dar în loc de asta, imediat ce am păşit pe uşă, mi-a fost înmânat un mop şi mi s-a spus să curăț baia. „Fă toaletele alea să strălucească.” În săptămânile care au urmat am făcut atâtea munci de rutină prin benzinărie, încât n-am mai avut timp pentru exercițiile mele importante. Căram cauciucuri câte-o oră, duceam gunoiul. Apoi măturam garajul şi strângeam sculele. Nu-mi închipuisem niciodată că aş fi putut să ajung să mă plictisesc vreodată pe lângă Socrate.

În tot acest timp el avea nişte pretenții imposibile. Îmi acorda cinci minute să fac o treabă de o jumătate de oră, apoi mă certa cu asprime dacă nu terminam totul la timp. Era nederept, irațional şi chiar jignitor. Şi, când mă cufundam mai adânc în această stare jalnică de lehamite, Socrate intra în garaj ca să-mi spună că am lăsat mizerie pe duşumeaua din baie.

„Dar a fost cineva la baie, după ce am terminat eu,” i-am spus.

„Fără scuze,” a spus, adăugând: „Du-te şi aruncă gunoiul!”

Eram atât de furios, încât am apucat coada măturii ca pe mânerul unei săbii. Şi am simțit un calm de gheață. „Abia am aruncat gunoiul, Socrate, acum cinci minute. Nu-ți aduci aminte, bătrâne, sau te-ai ramolit?”

A zâmbit larg. „Mă refer la gunoiul asta, nătăfleață!” S-a bătut cu palma peste frunte, făcându-mi cu ochiul. Mătura a căzut zăngănind pe podea.

În altă seară, când măturam în garaj, Socrate m-a chemat în birou. M-am aşezat îmbufnat, în aşteptarea altor ordine. „Dan, tot n-ai învățat să respiri în mod natural. Ai fost indolent, aşa încât trebuie să te concentrezi mai bine.”

Asta era picătura care umplea paharul. Am țipat la el: „Tu ai fost cel indolent — eu ți-am făcut toata treaba!”

A tăcut şi pot să spun că am zărit o umbră de durere în ochii lui. Mi-a spus cu blândeţe: „Dan, nu se cuvine să ţipi aşa la profesorul tău.”

Mi-am amintit din nou că, de fapt, scopul insultelor sale a fost întotdeauna să-mi arate propria turbulenţă mentală şi emoţională, să-mi transforme furia în acţiune şi să mă ajute să perseverez. Înainte să-mi pot cere scuze, a spus: „Dan, cel mai bine-ar fi să pleci şi să nu te întorci până când n-ai să înveţi să te porţi frumos — şi până când n-ai să înveţi să respiri cum trebuie. Poate că o absenţă îţi va prinde bine.”

Am ieşit posomorât, cu privirea în jos. Mergând spre casă, mă gândeam la cât de răbdător fusese cu toate ieşirile, smiorcăielile şi întrebările mele. Toate cererile lui erau doar ca să-mi fie mie de folos. Am jurat să nu mai ţip niciodată la el de supărare.

Singur, am urmărit din răsputeri să-mi corectez obişnuinţele de a respira tensionat, dar se părea că era din ce în ce mai greu. Dacă respiram adânc, uitam să-mi ţin limba în cerul gurii; în caz că îmi aminteam de asta, mă cocoşam. Eram exasperat.

În culmea frustrării, m-am întors la benzinărie să-l văd pe Soc şi să-i cer sfatul. L-am găsit meşterind în garaj. S-a uitat o clipă la mine şi mi-a spus: „Pleacă!” Înfuriat şi rănit, am plecat şchiopătând, fără să mai spun nimic. I-am auzit vocea în spatele meu: „Şi după ce înveţi să respiri, ocupă-te puţin şi de simţul umorului.” Râsul lui m-a urmărit aproape tot drumul.

Când am ajuns la treptele din faţa casei, m-am aşezat pe jos, cu privirea în gol, spre biserica de peste drum. Îmi spuneam: „Am să renunţ la antrenamentul ăsta imposibil.” Cu toate astea, nu credeam nicio iotă din ce spuneam. Aşa că mi-am mâncat salatele în continuare, evitând orice tentaţie; şi mi-am dat silinţa să-mi educ respiraţia.

Era aproape de mijlocul verii când mi-am amintit într-o bună zi de ceainăria lui Joseph. Înainte, ziua eram ocupat cu antremantele, iar noaptea eram la benzinărie, aşa că nu aveam timp să-l vizitez. Acum mă gândeam cu amărăciune că nopţile eram complet liber. M-am dus la ceainărie chiar la ora închiderii. Înăuntru nu era niciun client; l-am găsit pe Joseph în bucătărie, lustruind cu drag nişte vase fine de porţelan.

Eram atât de diferiţi, eu şi Joseph. Eu eram scund, musculos, atletic, tuns scurt şi proaspăt bărbierit; Joseph era înalt, subţirel, cu o alură chiar fragilă, cu o barbă moale, blondă şi cârlionţată. Eu mă mişcam şi vorbeam repede; el era foarte meticulos în tot ceea făcea. În ciuda diferenţelor dintre noi sau poate tocmai de aceea, îmi era simpatic.

Am vorbit până târziu, timp în care l-am ajutat să aşeze scaunele unul peste altul şi să mături podeaua. Chiar şi în timp ce vorbeam, mă concentram cât puteam de bine asupra respirației, ceea ce m-a facut să scap o farfurie şi să mă împiedic de covor.

„Joseph" l-am întrebat, „Chiar te-a pus Socrate să alergi câte 150 de km?"

„Nu, Dan," a râs el. „Temperamentul meu nu e tocmai potrivit pentru performanțe atletice. Nu ți-a spus Soc? Am fost bucătarul şi valetul său ani la rând."

„Nu, nu mi-a pomenit niciodată de asta. Dar ce vrei să spui cu faptul că ai fost valetul lui ani la rând? Nu cred că ai mai mult de 28-29 de ani."

Joseph a zâmbit larg. „Sunt ceva mai bătrân de-atât — am 52 de ani."

„Vorbeşti serios?"

A încuviințat din cap. Fără îndoială că era ceva cu toate disciplinile astea.

„Dar dacă nu ți-ai dezvoltat prea mult condiția fizică, atunci ce-ai făcut? Care era antrenamentul tău?"

„Dan, eu eram un tânăr foarte irascibil şi egocentrist. Având pretenții extrem de riguroase de la mine în timpul serviciilor pe care i le făceam, mi-a arătat cum să mă dăruiesc cu fericire adevărată şi cu iubire."

„Şi ce alt loc mai bun unde să înveți cum să-i serveşti pe alții," am spus, „decât o stație de benzină!"

Zâmbind, Joseph a spus: „N-a lucrat întotdeauna la benzinărie, să ştii. Viața lui a fost extraordinar de neobişnuită şi variată."

„Povesteşte-mi şi mie!" l-am rugat nerăbdător.

„Socrate nu ți-a spus nimic despre trecutul lui?"

„Nu, îi place să-l păstreze secret. Nici măcar nu ştiu unde locuieşte."

„Nu mă surprinde. Atunci, mai bine am să-l păstrez şi eu secret, până când va binevoi el ca tu să-l afli."

Ascunzându-mi dezamăgirea, l-am întrebat: „Şi tu i-ai spus Socrate? Pare o coincidență puțin probabilă."

„Nu, dar noul său nume, ca şi noul său discipol, are spirit," a zâmbit el.

„Ai spus că avea anumite cerințe riguroase în privința ta."

„Da, foarte aspre. Nimic din ce făceam nu era destul de bun — şi dacă aveam un singur gând negativ, se părea că-şi dădea seama întotdeauna şi mă dădea afară săptămâni întregi."

„Fiindcă veni vorba, s-ar putea să nu-l mai pot vedea vreodată."

„Oh, de ce?"

„Mi-a spus să nu mai vin până când n-am să pot respira corect — relaxat şi natural. Am încercat, dar pur şi simplu nu pot.”

„A, asta era,” a spus, lăsându-şi mătura deoparte. A venit la mine şi şi-a aşezat o mână pe plexul meu solar şi cealaltă pe pieptul meu. „Acum respiră,” mi-a spus.

Am început să respir adânc, aşa cum mă învățase Socrate. „Nu, nu te sforța aşa.” După câteva minute am început să am o senzație plăcută în abdomen şi în piept. Acestea erau calde înăuntru, relaxate şi deschise. Brusc am început să plâng ca un copil, din cale-afară de fericit, fără să ştiu de ce. În momentul acela respiram complet fără efort; mă simțeam ca şi cum aş fi fost respirat. Ce încântare sublimă, mă gândeam. „Cine mai are nevoie să meargă la filme ca să se distreze?” Eram atât de emoționat, că abia puteam să mă stăpânesc! Dar după aceea am simțit că respirația începea să mi se încordeze din nou.

„Joseph, am pierdut-o!”

„Nu te îngrijora, Dan. Trebuie doar să te relaxezi un pic. Te-am ajutat cu asta. Acum ştii ce înseamnă să respiri natural. Pentru a stabiliza această stare trebuie să te laşi în voia respirației naturale, din ce în ce mai mult, până când începi s-o simți ca pe ceva normal. Să-ți controlezi respirația înseamnă să desfaci toate acele noduri emoționale, iar când vei reuşi asta, vei descoperi un nou tip de fericire corporală.”

„Joseph,” am spus îmbrățişându-l, „nu ştiu cum ai făcut ce-ai făcut, dar îți mulțumesc — îți mulțumesc atât de mult.”

Pe buze i-a înflorit din nou acel zâmbet, care mă învăluia plin de căldură, şi, punându-şi mătura la loc, a spus: „Transmite-i salutările mele lui… Socrate.”

Respirația nu mi s-a îmbunătățit chiar peste noapte. Exersam în continuare, cu râvnă. Dar într-o după-amiază, după un antrenament matinal la sala de gimnastică, unde am împins greutăți cu piciorul — care mi se vindeca din ce în ce mai bine — mergând spre casă, am observat că, fără să depun niciun efort, respirația mea era complet naturală — aproape la fel cum am simțit-o atunci, în prezența lui Joseph.

În noaptea aceea, m-am năpustit în birou, gata să-l delectez pe Socrate cu succesul pe care-l obținusem şi să-mi cer scuze pentru purtarea mea. Mă privea ca şi cum m-ar fi aşteptat. După ce m-am înfățişat în birou, făcând o alunecare uşoară, ca la patinaj, şi aterizând cu o reverență, el mi-a spus

calm: „Bine, hai să continuăm,” — ca şi cum abia m-aş fi întors de la baie, şi nu după şase săptămâni de antrenament intens!

„N-ai nimic altceva să-mi spui, Soc? Nu tu ’Bravo, băiete, ’ nu tu ’Merge, merge’?”

„Nu există nici laudă, nici reproş pe calea pe care ai ales-o. Lauda şi reproşul sunt forme de manipulare care nu se mai aplică în cazul tău.”

Am dat din cap a exasperare, apoi am zâmbit cam forţat. Deşi aveam de gând să-mi dau silința să fiu cât mai respectuos, m-am simțit rănit de indiferența lui. Dar cel puțin mă primise înapoi.

Când nu curățam toalete, învățam exerciții noi şi din ce în ce mai frustrante, precum meditația asupra unui sunet interior, până când puteam să aud diferite sunete odată. Într-o noapte, în timp ce practicam acest exercițiu, m-am simțit cufundat într-o stare de pace şi relaxare pe care n-o mai trăisem niciodată până atunci. Pentru o perioadă de timp — nu ştiu cât — m-am simțit ca şi cum aş fi fost în afara corpului. Aceasta a fost prima dată când propriul meu efort şi propria energie au generat o experiență paranormală; n-am mai avut nevoie să-şi apese Soc degetele pe fruntea mea.

Entuziasmat, i-am povestit despre asta. În loc să mă felicite, mi-a spus: "Dan, nu te lăsa distras de aceste experiențe. Pătrunde dincolo de viziuni şi de sunete şi descoperă lecțiile care se ascund în spatele lor. Ele sunt nişte semne de transformare, dar dacă nu treci dincolo de ele, nu vei ajunge niciodată nicăieri.

„Dacă doreşti o experiență, du-te să vezi un film; e mai uşor decât yoga. Şi, dacă vrei, n-ai decât să meditezi toată ziua; auzi sunete şi vezi lumini, sau chiar vezi sunete şi auzi lumini. Dar tot tembel ai să rămâi dacă te laşi prins în capcana acestor experiențe. Lasă-le să treacă! Ți-am sugerat să devii vegetarian, nu să vegetezi.”

Frustrat, i-am spus: „Nu fac decât să ’experimentez’, după cum spui tu, pentru că aşa mi-ai spus să fac!”

Socrate s-a uitat la mine oarecum surprins. „Ar trebui să-ți spun chiar tot?”

Eram gata să-mi ies din fire, însă m-am pomenit râzând. A râs şi el, arătând spre mine. „Dan, tocmai ai experimentat o minunată transformare alchimică. Ai transmutat furia în râs. Asta înseamnă că nivelul energiei tale este mult mai înalt decât înainte. Barierele se năruie. Poate că până la urmă progresezi, câtuşi de puțin.” Încă mai chicoteam amândoi când mi-a pus mopul în mână.

În noaptea următoare, pentru prima dată, Socrate n-a scos niciun cuvânt despre purtarea mea. Am înțeles mesajul: din momentul acela îmi revenea răspunderea de a-mi supraveghea singur comportamentul. Atunci am realizat câtă blândețe era de fapt în toate criticile sale. Aproape că le simțeam lipsa.

Nu fusesem conştient de acest fapt şi n-am realizat decât peste câteva luni, dar în seara aceea Socrate a încetat să-mi mai fie 'părinte' şi a început să-mi fie doar prieten.

M-am hotărât să-i fac o vizită lui Joseph şi să-i povestesc ce s-a petrecut. În timp ce mergeam pe Shattuck, câteva maşini de pompieri au trecut pe lângă mine cu sirenele urlând. Nu mi-am dat seama de nimic până când n-am ajuns în apropiere de ceainărie şi am văzut cerul portocaliu. Am luat-o la fugă.

Când am ajuns, mulțimea se împrăştia deja. Joseph abia ajunsese şi el şi privea uluit la ceainăria lui pârjolită şi distrusă. Nu eram decât la vreo douăzeci de metri de el, când i-am auzit strigătul de durere şi l-am văzut căzând încet în genunchi şi izbucnind în lacrimi. Apoi a sărit în picioare cu un urlet de furie; după aceea s-a relaxat. M-a văzut. „Dan! Ce bine-mi pare să te revăd." Fața îi era senină.

Pompierul şef a venit la el şi i-a spus că focul începuse probabil de la curățătoria de alături. „Mulțumesc," i-a spus Joseph.

„Oh, Joseph, îmi pare atât de rău." Apoi n-am putut să-mi rețin curiozitatea: „Joseph, te-am văzut acum un minut. Erai foarte supărat."

A zâmbit. „Da, am fost foarte supărat, dar am lăsat supărarea să treacă." Mi-am amintit de cuvintele lui Soc: „Las-o să curgă şi apoi las-o să treacă." Până acum era doar o idee draguță, dar aici, în fața ruinelor înnegrite şi ude ale frumoasei sale ceainării, acest luptător firav a dat dovadă de o stăpânire completă a emoțiilor sale.

„Era un loc atât de frumos, Joseph," am oftat, dând din cap.

„Da," a răspuns el nostalgic, „nu-i aşa?"

Dintr-un motiv sau altul, calmul lui începea să mă enerveze. „Nu mai eşti supărat chiar deloc?"

S-a uitat la mine impasibil şi mi-a spus: „Ştiu o poveste care s-ar putea să-ți placă, Dan. Vrei s-o auzi?"

„Da, bine."

Într-un sătuc de pescari din Japonia, trăia o femeie tânără, nemăritată, care a născut un copil. Părinții săi s-au simțit jigniți şi au întrebat-o cine este tatăl. De teamă, ea a refuzat să le spună. Pescarul pe care îl iubea îi spusese, în taină, că va pleca să-şi caute norocul şi apoi se va întoarce să o ia de nevastă. Părinții ei au insistat. Disperată, femeia le-a spus că tatăl este Hakuin, un călugăr care trăia sus pe deal.

Ofensați, părinții au luat fetița şi s-au dus şi au bătut la uşa acestuia până când a deschis şi i-au dat copilul, spunând: „Acest copil este al tău; trebuie să ai grijă de el!"

„Chiar aşa?" a spus Hakuin, luând copilul în brațe, spunându-le la revedere părinților femeii.

A trecut un an şi tatăl adevărat s-a întors să o ia pe femeie de nevastă. S-au dus deîndată la Hakuin să-l implore să le înapoieze fetița. „Trebuie să ne luam fetița înapoi," au spus ei.

„Chiar aşa?" a răspuns Hakuin, dându-le copilul înapoi.

Joseph a zâmbit, în aşteptarea reacției mele.

„E o poveste interesantă, Joseph, dar nu înțeleg de ce mi-o spui acum. Ceainăria ta tocmai a fost făcută scrum!"

„Chiar aşa?" a spus el. Apoi am râs amandoi, iar eu am dat din cap a resemnare.

„Joesph, eşti la fel de aiurit ca Socrate."

„Oh, îți mulțumesc, Dan — iar tu eşti supărat cât pentru noi amândoi. Totuşi, să nu-ți faci griji din cauza mea; eram pregătit pentru o schimbare. Probabil am să mă mut curând în sud — sau în nord. Nu contează."

„Bine, dar să nu pleci fără să-ți iei rămas bun."

„Rămas bun, atunci," mi-a spus şi m-a îmbrățişat cu atâta căldură, că am fost răscolit de emoție. „Am să plec chiar mâine."

„Nu-ți iei rămas bun de la Socrate?"

A izbucnit în râs, spunând: „Socrate şi eu ne spunem foarte rar salut sau la revedere. O să înțelegi tu mai târziu." Şi cu asta ne-am despărțit. Era ultima dată când îl vedeam pe Joseph.

Era pe la 3 dimineața în acea vineri, când am trecut pe lângă orologiul din Shattock şi apoi prin centru, în drum spre benzinărie. Eram mai conştient ca niciodată de cât de mult mai aveam încă de învățat.

Am intrat în birou vorbind. „Socrate, aseară ceainăria lui Joseph a ars din temelii."

„Ciudat,” a spus el, „De la ce-a ars, de la ceai?” Îi ardea de glumă! „E careva rănit?” a întrebat, fără să pară prea afectat.

„Nu, din câte ştiu. M-ai auzit bine, nu eşti necăjit nici măcar un pic?”

„Joseph era supărat când ai vorbit cu el?”

„Păi… Nu.”

„Foarte bine atunci.” Şi cu asta subiectul era încheiat.

Apoi, spre stupoarea mea, Socrate a scos un pachet de ţigări şi şi-a aprins una. „Fiindcă veni vorba de fum,” a spus, „Ţi-am menţionat vreodată că nimic nu se compară cu un obicei prost?”

Nu-mi venea să-mi cred ochilor şi urechilor. Nu poate fi adevărat, îmi spuneam.

„Nu, nu mi-ai spus şi m-am străduit din răsputeri să-mi schimb proastele obiceiuri, aşa cum mi-ai recomandat tu.”

„Vezi, asta a fost ca să-ţi întăreşti voinţa şi ca să-ţi reîmprospătezi instinctele. Şi se poate spune că obiceiul în sine — orice ritual din acesta inconştient, care creează dependenţă — este negativ. Însă activităţile specifice — fumatul, băutul, consumul de droguri, de dulciuri sau formularea de întrebări prosteşti — sunt rele şi bune; fiecare acţiune îşi are preţul ei, precum şi plăcerile ei. Dacă ştii să recunoşti ambele faţete ale medaliei, devii obiectiv şi responsabil faţă de acţiunile tale. Şi numai atunci poţi să faci alegerea liberă a luptătorului — să acţionezi sau să nu acţionezi.”

„Este o vorbă: ’Când te aşezi, aşază-te; când te ridici, ridică-te; indiferent ce faci, nu şovăi’. Odată ce ai făcut alegerea, urmeaz-o din tot sufletul. Nu fi ca evanghelistul care se gândea la rugăciune când făcea dragoste cu soţia lui şi se gândea la momentele când facea dragoste cu soţia lui când se ruga.”

Am râs, imaginându-mi scena, în timp ce Socrate făcea rotocoale de fum perfecte.

„E mai bine să faci o greşeală cu toată forţa fiinţei tale, decât să eviţi grijuliu greşelile, cu un spirit şovăitor. Responsabilitate înseamnă să recunoşti atât plăcerea, cât şi preţul ei, să faci o alegere bazată pe această recunoaştere, iar apoi să trăieşti cu acea alegere, fără să-ţi pese.”

„Sună atât de ’sau totul sau nimic’. Ce-ai zice de puţină moderaţie?”

„Moderaţie?” A sărit pe birou şi arăta ca un evanghelist predicând. „Moderaţie? Moderaţia înseamnă mediocritate, frică şi confuzie deghizată. Este înşelătoria rezonabilă a diavolului. Este compromisul ezitant care nu face pe nimeni fericit. Moderaţia este pentru cei nătângi, pentru cei care se

scuză mereu, pentru toți cei din lumea asta care stau ca viței la poartă nouă, de frică să intre. Este pentru cei cărora le e frică să râdă sau să plângă, pentru cei cărora le e frică să trăiască sau să moară. Moderația" — şi a tras adânc aer în piept, gata pentru sentința finală — „nu este decât un ceai călduț, licoarea diavolului însuşi!"

Râzând, i-am spus: „Predicile tale vin ca leul şi se duc ca mielul, Soc. Trebuie să mai exersezi."

A dat din umeri, coborând de pe birou. „Totdeauna îmi spuneau asta la seminar." Nu ştiam dacă glumeau sau nu. „Soc, eu tot cred ca fumatul este dezgustător."

„Tot nu mi-ai prins mesajul? Fumatul nu este dezgustător; obiceiul este. Aş putea să fumez o țigară într-o zi, apoi să nu mai fumez şase luni; aş putea să mă mulțumesc cu o țigară pe zi sau pe săptămână, fără vreo nevoie stringentă de a mai lua una. Şi atunci când fumez, nu pot să pretind că plămânii mei nu vor plăti un preț pentru asta; acționez în mod corespunzător după aceea, pentru a contracara efectele negative."

„Pur şi simplu nu mi-am imaginat vreodată un luptător care să fumeze."

Sufla rotocoalele de fum chiar în nasul meu. „N-am afirmat niciodată că un luptător se comportă într-un fel pe care tu îl consideri perfect, nici că toți luptătorii acționează ca mine. Însă, vezi tu, cu toții respectăm Regulile Casei."

„Aşa că, indiferent dacă purtarea mea se conformează sau nu cu noile tale standarde, ar trebui să-ți fie foarte clar că eu am ajuns să-mi stăpânesc toate impulsurile, toate modurile de comportament. Eu nu am obiceiuri; acțiunile mele sunt conştiente, intenționate şi complete."

Socrate şi-a stins țigara, zâmbindu-mi. „Ai devenit prea sclifosit, cu toată mândria ta şi cu toate disciplinele tale superioare. E timpul să sărbătorim un pic."

Atunci Socrate a scos o sticlă de gin de sub birou. Am rămas cu gura căscată, dând din cap. Mi-a pus de băut gin amestecat cu soda pop.

„Soda pop?" am întrebat.

„N-avem decât suc de fructe pe-aici, şi nu-mi spune mie 'pop'", a răspuns, aducându-mi aminte de cuvintele pe care mi le adresase cu atât de mult timp în urmă. Şi acum ia uite, îmi dă să beau bere de gin amestecat cu ghimbir, iar el bea doar gin.

„Aşa că," a spus, dând ginul pe gât, „E timpul sa ne distrăm cât poftim."

„Îmi place entuziasmul tău, Soc, dar luni am un antrenament greu."

„Ia-ți geaca, băiete, şi vino cu mine.” Şi m-am dus.

Singurul lucru pe care mi-l amintesc clar este că era într-o sâmbătă seară în San Francisco; am început devreme şi nu ne-am oprit deloc. Seara aceea a fost o învălmăşeală de lumini tulburi, ciocnit de pahare şi râsete.

Îmi amintesc doar dimineața de duminică. Era în jur de cinci. Capul îmi bubuia. Mergeam pe Mission, traversând Fourth Street. Abia puteam să văd plăcuțele cu numele străzilor, prin ceața deasă de dimineață. Brusc, Soc s-a oprit şi a început să adulmece parcă ceva în ceață. M-am ciocnit de el, împleticindu-mă şi chicotind, apoi m-am trezit dintr-odată; ceva nu era în regulă. O formă mare şi întunecată se ivea din ceață. Visul meu vechi, aproape uitat, mi-a trecut fulgerător prin minte, dar a dispărut de îndată ce am văzut făcându-şi apariția încă o umbră, apoi a treia: erau trei bărbați. Doi dintre ei — înalți, vânjoşi, încordați — ne-au blocat drumul. Al treilea s-a apropiat de noi şi a scos un pumnal din haina de piele ponosită. Îmi simțeam pulsul zvâcnind în tâmple.

„Dă-mi banii,” mi-a poruncit.

Fără să gândesc limpede, am făcut un pas spre el, întinzând mâna spre portofel, apoi m-am împiedicat.

El a tresărit şi a sărit la mine, mânuind cuțitul. Socrate, mişcându-se mai repede decât îl văzusem vreodată, l-a prins de încheietură, l-a răsucit şi l-a aruncat în stradă, chiar în momentul în care un alt bandit se arunca spre mine. N-a reuşit să mă atingă; Socrate i-a pus piedică, cu o mişcare agilă, în spatele picioarelor. Nici n-a apucat bine cel de-al treilea atacator să facă vreo mişcare, că Soc a tăbărât asupra lui, l-a prins de încheietură şi l-a răsucit, doborându-l dintr-o singură mişcare a brațului. S-a aşezat deasupra lui şi i-a spus: „Nu crezi că s-ar cuveni să respecți non-violența?”

Unul dintre bărbați a dat să se ridice, dar Socrate a scos un strigăt puternic şi acesta a căzut înapoi. Între timp, şeful lor s-a ridicat din stradă, şi-a recuperat cuțitul şi s-a îndreptat şchiopătând furios spre Socrate. Socrate s-a ridicat, l-a apucat pe cel pe care se aşezase şi l-a aruncat spre cel cu cuțitul, strigând „Prinde!” S-au prăbuşit amândoi pe asfalt; apoi, cu o furie sălbatică, s-au năpustit toți trei spre noi, urlând, într-un ultim asalt disperat.

În minutele care au urmat a fost o învălmăşeală. Îmi amintesc că Socrate m-a împins şi am căzut. Apoi s-a lăsat liniştea, cu excepția unui geamăt. Socrate s-a ridicat în picioare drept, apoi şi-a scuturat brațele în voie şi a răsuflat adânc. A aruncat cuțitele în canal. Apoi s-a întors către mine.

„Ai păţit ceva?”

„Nu, doar capul…”

„Te-a lovit?”

„Cred că e doar alcoolul. Ce s-a petrecut?”

S-a întors către cei trei bărbaţi, întinşi pe caldarâm, s-a aşezat în genunchi şi le-a luat pulsul. I-a întors, aproape cu delicateţe, şi le-a dat câteva palme uşoare, ca să vadă dacă erau cumva răniţi. Abia atunci mi-am dat seama că făcea tot ce putea ca să-i vindece! „Cheamă ambulanţa poliţiei,” mi-a spus, întorcându-se către mine. Am alergat la o cabină şi am dat telefon. Apoi am plecat, grăbindu-ne către staţia de autobuz. M-am uitat la Socrate. Avea ochii înlăcrimaţi şi, pentru prima dată de când îl cunoşteam, arăta palid şi foarte obosit.

În drum spre casă, în autobuz, am vorbit foarte puţin. Asta îmi convenea, fiindcă vorbele ar fi durut prea tare. Când autobuzul s-a oprit la Shattuck, Socrate a coborât şi mi-a spus: „Te invit la mine la birou miercurea viitoare, la un păhărel…” A zâmbit, văzându-mă cum mă strâmb, apoi a continuat, „… de ceai de plante.”

Am coborât la câteva case de blocul unde locuiam. Capul îmi era gata să explodeze. Mă simţeam ca şi cum am fi pierdut lupta, iar ei încă se mai băteau în capul meu. Am urmărit să-mi ţin ochii închişi cât mai mult posibil, în timp ce mă apropiam de casă. „Deci aşa se simte un vampir,” mă gândeam. „Lumina soarelui poate să-l ucidă.”

Petrecerea noastră, înecată în abur de alcool, m-a învăţat două lucruri: primul, am avut nevoie să mă simt mai liber şi s-o las mai moale; al doilea, am luat o hotărâre responsabilă — gata cu băutura; nu merită preţul. Dincolo de asta, plăcerea băuturii nu însemna nimic faţă de starea de încântare de care începeam să mă bucur.

În lunea care a urmat, antrenamentul de gimnastică, cel mai reuşit după multe luni, m-a făcut să fiu chiar mai motivat să devin din nou întreg, atât fizic, cât şi spiritual. Piciorul mi se vindeca mai repede decât aş fi avut dreptul să mă aştept; fusesem luat sub aripa unui om extraordinar.

În drum spre casă, eram atât de copleşit de recunoştinţă, încât, atunci când am ajuns, am îngenuncheat în faţa blocului şi am atins pământul cu fruntea. Luând o mână de pământ, m-am uitat cu drag la frunzele de smarald care fremătau în bătaia vântului. Pentru câteva clipe preţioase, am simţit că mă topesc încet în pământ, devenind una cu el. Apoi, pentru prima

dată de când eram copilaş, am simţit o prezenţă nedesluşită, dătătoare de viaţă.

Apoi, mintea mea analitică a dat buzna, comentând: „Aha, deci aceasta este o experienţă mistică spontană," şi vraja s-a rupt. M-am întors la condiţia mea pământească — eram din nou un om obişnuit, care stătea sub un ulm ţinând în mână nişte pământ. Am intrat în casă cuprins de o euforie relaxantă, am citit o vreme şi am adormit.

Marţi a fost o zi liniştită — era liniştea dinaintea furtunii.

Miercuri dimineaţă m-am cufundat în vâltoarea cursurilor. Sentimentele de seninătate, pe care le credeam permanente, au făcut loc curând unor griji ascunse şi unor pofte mai vechi. După toată sârguinţa mea de a respecta disciplina, eram profund dezamăgit. Apoi s-a petrecut ceva nou: am simţit trezindu-se o înţelepciune intuitivă pătrunzătoare, care putea fi astfel exprimată în cuvinte: „Vechile pofte vor continua să apară, poate chiar ani la rând. Însă nu poftele contează; doar acţiunile contează. Perseverează ca un adevărat luptător."

La început am crezut că mintea îmi juca feste. Dar nu era un gând, nu era o voce; era un sentiment-certitudine. Simţeam ca şi cum Socrate ar fi fost înlăuntrul meu, precum un luptător lăuntric. Acest sentiment avea să rămână prezent în mine.

În acea seară, am plecat la benzinărie ca să-i povestesc lui Socrate despre recenta mea hiperactivitate mentală şi despre Sentimentul acela. L-am găsit înlocuind un generator la un Mercury tamponat. Şi-a ridicat privirea, m-a salutat şi mi-a spus în treacăt: „Joseph a murit azi dimineaţă." La auzul acestei veşti şi văzând nepăsarea lui Soc, mi-a venit rău şi am căzut peste un cărucior aflat în spatele meu.

Când am reuşit să vorbesc, am întrebat: „Cum a murit?"

„Oh, foarte bine, bănuiesc," a zâmbit Socrate. „Ştii, suferea de leucemie. Joseph era bolnav de mai mulţi ani; s-a ţinut tare multă vreme. Un luptător pe cinste." Vorbea cu afecţiune, dar aproape cu indiferenţă, fără nicio urmă de regret.

„Socrate, nu eşti mâhnit, nici măcar un pic?" Şi-a lăsat cheia deoparte.

„Asta îmi aduce aminte de o poveste pe care am auzit-o cu mult timp în urmă, despre o mamă copleşită de durere din cauza morţii tânărului ei fiu."

„Nu mai pot îndura atâta durere şi regret," i-a spus ea surorii ei.

„Surioară, ţi-ai jelit cumva fiul înainte să se nască?"

„Nu, bine-nţeles că nu," a răspuns femeia disperată.

„Păi atunci nu trebuie să-l plângi nici acum. El s-a întors doar în acelaşi loc, în casa lui de origine, de dinainte de a se naşte.”

„Asta este o poveste care să te liniştească, Socrate?”

„Ei, cred că e o poveste bună. Poate că o vei aprecia şi tu, cu timpul,” a răspuns el vesel.

„Credeam că te cunosc destul de bine, Socrate, însă n-am bănuit niciodată că poţi fi atât de lipsit de inimă.”

„Nu există niciun motiv de amărăciune.”

„Dar, Socrate, Joseph s-a dus!”

Soc a râs încet. „Poate că s-a dus, poate că nu. Poate că nici n-a fost vreodată aici!” Râsul lui răsuna în tot garajul.

„Vreau să te înţeleg, dar nu pot. Cum poţi să fii atât de indiferent faţă de moarte? La fel ai simţi şi dacă aş muri eu?”

„Bine-nţeles!” a râs el din nou. „Dan, sunt lucruri pe care tu nu le înţelegi încă. Deocamdată, pot să-ţi spun doar că moartea este o transformare — poate puţin mai radicală decât pubertatea,” a zâmbit el, „dar, în orice caz, nu e ceva care ar trebui neapărat să te întristeze. Este doar una dintre schimbările prin care trece corpul. Când se produce, se produce, asta e. Luptătorul nici nu caută moartea, dar nici nu fuge de ea.”

Înainte să continue să vorbească, chipul i-a devenit sumbru. „Nu moartea este tristă; cel mai trist este că majoritatea oamenilor nu trăiesc niciodată cu adevărat.” Apoi ochii i s-au umplut de lacrimi. Am rămas tăcuţi o vreme, ca doi prieteni, înainte să plec acasă. Şi abia trecusem de un colţ de stradă, când Sentimentul acela a apărut din nou. „’Tragedia’ este foarte diferită pentru un luptător şi pentru un tăntălău.” Socrate nu s-a întristat pentru că pur şi simplu el nu considera moartea lui Joseph drept o tragedie. Nu aveam să-mi dau seama de ce decât după multe luni, într-o peşteră adâncă de munte.

Totuşi nu puteam să mă împac deloc cu ideea că eu — prin urmare şi Socrate — n-ar fi trebuit să mă simt îndurerat când moartea va lovi. Cu această dilemă stăruindu-mi în minte, într-un târziu am adormit.

A doua zi dimineaţă am primit răspunsul. Socrate pur şi simplu nu reacţionase conform aşteptărilor mele. În schimb, mi-a demonstrat superioritatea fericirii. Eram însufleţit de un nou avânt; am văzut că nu e niciun rost în a trăi conform aşteptărilor condiţionate ale celorlalţi sau ale minţii mele. Aşa că eu însumi, ca un adevărat luptător, voi alege când, unde

şi cum voi gândi şi voi acționa. Cu acestă hotărâre fermă, simțeam că încep să înțeleg viața unui luptător.

În acea seară m-am dus la biroul benzinăriei şi i-am mărturisit lui Socrate: „Sunt gata. Acum nimic nu mă mai poate opri.”

Căutătura lui aspră mi-a făcut praf toate lunile de antrenament. Mi s-au înmuiat genunchii. Mi-a vorbit în şoaptă, şi totuşi vocea lui părea pătrunzătoare. „Nu fi atât de superficial! Poate că eşti gata, poate că nu. Un lucru este sigur: nu ți-a mai rămas prea mult timp la dispoziție! Cu fiecare zi care trece te apropii tot mai mult de clipa morții. Asta nu-i de joacă, înțelegi?”

Am crezut că aud vântul începând să se tânguie afară. Fără să mă prevină în vreun fel, i-am simțit degetele calde atingându-mă pe tâmple.

Eram ghemuit într-un tufiş. La vreo trei metri de mine, cu fața către ascunzătoarea mea, se afla un spadasin, înalt de peste doi metri. Corpul său masiv, musculos, duhnea a sulf. Capul şi chiar şi fruntea îi erau acoperite de păr urât, încâlcit; sprâncenele erau nişte dungi imense, pe o față schimonosită şi plină de ură.

Îl scruta cu răutate pe tânărul spadasin cu care se confrunta. Dintr-odată s-au materializat cinci imagini identice ale uriaşului, care l-au încercuit pe tânărul spadasin. Toți şase au început să râdă în acelaşi timp — un hohot mârâind şi icnind adânc din burțile lor. Simțeam că-mi vine rău.

Tânărul luptător îşi ferea capul când în stânga, când în dreapta, mânuindu-şi sabia cu îndârjire, învârtind, parând şi spintecând aerul. Dar n-avea noroc.

Cu un răcnet, toate formele-imagini s-au năpustit asupra lui. În spatele lui sabia uriaşului a lovit crunt, retezându-i brațul. A scos un urlet de durere, în timp ce sângele-i țâşnea şi a început să taie orbeşte prin aer, cu un ultim efort disperat. Sabia uriaşă a spintecat din nou, iar capul tânărului spadasin a căzut, desprins de pe umeri, şi s-a rostogolit pe pământ, cu groaza întipărită pe chip.

„Ohhh,” am gemut fără să vreau, simțind că mă apucă greața. Duhoarea de sulf mă îneca. O smucitură dureroasă de braț m-a smuls din tufişuri şi m-a trântit la pământ. Când am deschis ochii, eram doar la câțiva centimetri de capul retezat al tânărului spadasin, iar ochii morți ai acestuia mă avertizau că osânda mea era iminentă. Apoi am auzit vocea guturală a uriaşului.

„Ia-ți adio de la viață, tânăr fără minte ce eşti!” a mormăit magicianul. Sarcasmul lui m-a înfuriat. Am înşfăcat sabia tânarului luptător şi am sărit în picioare, gata să-l înfrunt.

„Mie nu-mi spune ’tânăr fără minte’ decât cineva care e de departe mai bun decât tine, eunuc smiorcăit!” Cu un strigăt de luptă am pornit la atac, lovindu-l cu sabia.

Forța cu care mi-a parat atacul m-a țintuit locului. Dintr-odată erau din nou şase. Am urmărit să nu-l pierd din ochi pe cel adevărat, în timp ce am sărit într-o parte, dar nu mai eram sigur care dintre ei era.

Au început cu toții să facă o incantație, adânc din burtă; apoi aceasta s-a transformat într-o vibrație joasă, un horcăit îngrozitor ca de moarte, în timp ce ei se târau încet către mine.

Apoi am avut Sentimentul acela şi ştiam ce am de făcut. „Uriaşul reprezintă sursa tuturor suferințelor tale; el este mintea ta. Este însuşi demonul pe care trebuie să-l ucizi. Nu te lăsa amăgit precum luptătorul înfrânt; rămâi focalizat!” În mod absurd mintea mea comenta: „Ai picat tocmai la țanc pentru o lecție.” Apoi eram înapoi în încurcătura de dinainte, simțind un calm de gheață.

M-am aşezat pe spate şi am închis ochii, prefăcându-mă că mă las în voia sorții, cu sabia în mână, cu lama de-a lungul pieptului şi al obrazului. Iluziile puteau să-mi păcălească ochii, nu însă şi urechile. Numai un luptător real ar fi făcut zgomot în timp ce păşea. L-am auzit în spatele meu. Avea doar două opțiuni — să plece sau să ucidă. A ales să ucidă. Am ascultat cu atenție. Chiar în clipa când i-am simțit sabia gata să mă lovească, am împins sabia mea în sus, din răsputeri, şi am simțit cum pătrunde, spintecând haine, carne şi muşchi. Un urlet teribil, apoi am auzit bufnitura corpului său prăbuşindu-se. Demonul, cu fața în jos, era străpuns de sabia mea.

„Aproape că n-ai mai venit înapoi atunci,” a spus Socrate, cu sprâncenele încruntate.

Am alergat la baie, unde am vărsat imediat. Dupa ce am ieşit, mi-a făcut nişte ceai de muşețel cu licorice, „pentru nervi şi stomac.”

Am început să-i povestesc lui Socrate despre aventură. „Eram ascuns într-o tufă, în spatele tău, aşa că am văzut totul,” m-a întrerupt el. „Odată era cât pe ce să strănut; ce fericit am fost că mi-a trecut. Cert este că n-

aveam niciun chef să mă iau la harță cu personajul acela. Pentru o clipă am crezut că va trebui s-o fac, însă te-ai descurcat destul de bine, Dan.”

„O, mulțumesc, Soc.” Am zâmbit satisfăcut. „Eu…”

„Pe de altă parte, se pare că ți-a scăpat ceva care aproape te-ar fi costat viața.”

Acum era rândul meu să-l întrerup. „Da, Soc, ştii ce mi-a scăpat? Vârful sabiei uriaşului mi-a scăpat, şi asta pentru că nu mi-a scăpat nicio clipă din ochi — şi asta m-a scăpat cu viață,” am glumit eu.

„Chiar aşa?”

„Soc, toată viața m-am luptat cu iluziile, preocupat de orice problemă personală maruntă. Mi-am dedicat viața autoperfecționării, fără să desluşesc singura problemă care m-a împins să caut în primul loc. În timp ce încercam să fac ca totul pe lumea asta să fie pus în slujba mea, întotdeauna m-am lăsat înfrânt de propria minte; întotdeauna am fost preocupat numai de mine, de mine, de mine. Uriaşul este singura mea problemă reală în viață — este mintea mea. Şi, Socrate,” i-am spus cu emoție crescândă, tocmai conştientizând ceea ce făcusem, „L-am spintecat!”

„Fără doar şi poate,” a spus el aprobator.

„Ce-ar fi fost dacă uriaşul m-ar fi învins; cum ar fi fost?”

„Nu vorbi despre astfel de lucruri,” a spus el grav.

„Vreau să ştiu. Chiar aş fi murit?”

„Foarte posibil,” a spus. „Sau cel puțin ai fi înnebunit.”

Ceainicul a început să şuiere.

5 Cărarea de munte

Socrate a turnat ceai fierbinte în ceştile noastre gemene şi a rostit primele vorbe încurajatoare după luni întregi. „Faptul că ai supraviețuit acelui duel este o dovadă clară că eşti pregătit să progresezi mai departe către Scopul Ultim.”

„Ce înseamnă asta?”

„Când vei descoperi ce înseamnă, vei fi deja acolo. Dar până atunci, antrenamentul tău se poate muta acum într-o arenă diferită.”

O schimbare! Un semn de progres. Deveneam din ce în ce mai entuziasmat. „În sfârşit, o luăm iar din loc,” mă gândeam. „Socrate,” am întrebat, „la ce arenă te referi?”

„În primul rând, n-am să mai fiu maşina ta de răspuns la întrebări. De-acum înainte va trebui să-ți găseşti singur răspunsurile, înauntrul tău. Şi vei începe chiar acum. Du-te în spatele benzinăriei, lângă ghena de gunoi. Acolo, în spate, chiar în colț, lângă perete, ai să găseşti o piatră mare plată. Aşază-te pe piatra aceea şi ramâi acolo până când vei găsi ceva de valoare să-mi spui.”

Am ascultat cu atenție, apoi l-am întrebat: „Asta-i tot?”

„Asta-i tot. Aşază-te acolo şi deschide-ți mintea către propria înțelepciune lăuntrică.”

M-am dus afară, am găsit piatra şi m-am aşezat, în întuneric. La început gânduri răzlețe îmi rătăceau prin minte. Apoi m-am gandit la toate conceptele importante pe care le învățasem în anii de şcoală. A trecut o oră, apoi două, apoi trei. Peste câteva ore avea să răsară soarele şi mi se făcea frig. Am început să-mi încetinesc respirația şi să-mi imaginez cu ardoare că abdomenul îmi este cald. Nu peste multă vreme, mă simțeam din nou confortabil.

Se iveau zorile. Singurul lucru care-mi venea în minte să i-l spun era o revelație pe care am avut-o la un curs de psihologie. M-am ridicat, înțepenit, iar picioarele mă dureau; şi m-am dus şchiopătând în birou. Socrate, arătând relaxat, aşezat comod la birou, m-a întrebat: "Ah, aşa de repede? Ei, ce-ai găsit?

Aproape că mi-era jenă să-i spun ce aveam de spus, dar speram c-o să fie mulțumit. „Uite, Soc. Dincolo de toate diferențele aparente dintre noi, cu toții împărtăşim aceleaşi nevoi omeneşti şi aceleaşi temeri; cu toții suntem

pe aceeaşi cale, ghidându-ne unul pe altul. Şi această înțelegere ne poate conferi compasiune.”

„Nu-i rău; înapoi la piatră.”

„Dar se face ziuă — şi tu pleci.”

„Nu-i nicio problemă,” a zâmbit el. „Sunt sigur că vei găsi tu ceva la care să chibzuieşti până diseară.”

„Diseară, eu…” Dar el îmi arăta uşa.

Şezând pe piatră, cu înțepături în tot corpul, m-am întors cu gândul la copilărie.

Îmi răsfoiam trecutul, căutând sclipiri de înțelepciune. Am urmărit să comprim tot ceea ce ieşise la iveală mai bun în lunile petrecute alături de Socrate într-un aforism iscusit.

Mă gândeam la cursurile pe care aveam să le pierd şi la antrenamentul de gimnastică la care trebuia să lipsesc — şi la ce scuze aveam să-i prezint antrenorului; poate aveam să-i spun că am stat pe o piatră într-o stație de benzină. Ar fi fost o poveste destul de absurdă ca să-l facă să râdă.

Soarele se cățăra pe cer cu o încetineală agonizantă. Eu continuam să şed acolo, înfometat, iritat, apoi din ce în ce mai deprimat, pe măsură ce se lăsa întunericul. Încă n-aveam nimic pentru Socrate. Apoi, chiar când se apropia momentul ca el să intre în schimb, mi-a venit o idee. Vroia ceva profund, ceva aşa, mai cosmic! M-am concentrat cu un efort reînnoit. L-am văzut intrând în birou, făcându-mi cu mâna. Mi-am dublat eforturile. Apoi, pe la miezul nopții, gata, ştiam. Nici nu mai puteam să merg, aşa că m-am întins îndelung, câteva minute, înainte să mă târăsc până la birou.

„Am văzut dincolo de măştile sociale ale oamenilor, după care se ascund fricile lor obişnuite şi minții tulburi, şi asta m-a făcut să fiu cinic, pentru că n-am fost încă în stare să trec dincolo de ele, pentru a putea vedea lumina dinăuntrul lor.” Credeam că asta era o revelație de proporții uriaşe.

„Excelent,” s-a pronunțat Soc. Nici n-am răsuflat bine, că a adăugat: „dar nu e chiar ce aveam eu în minte. N-ai putea să-mi găseşti ceva mai impresionant?” Am urlat la pereți, de furie, apoi am luat-o cu paşi mari din loc, înapoi la piatra mea filosofală.

„Ceva mai impresionant,” a spus. Oare ăsta era un indiciu? În mod normal, mă gândeam la antrenamentele mele recente la sala de gimnastică. Colegii mei de echipă cârâiau în jurul meu ca nişte cloşti. De curând, eram la sală şi făceam nişte desprinderi înalte la bara fixă, şi, ratând pirueta de trecere, a trebuit să sar direct din vârful barei. Ştiam că urma să aterizez

cam forțat, însă nici n-am apucat să ating podeaua, că Sid şi Herb m-au prins din zbor şi m-au aşezat jos cu grijă. „Fii atent, Dan,” mă dojenea Sid. „Vrei să-ți rupi piciorul înainte să se vindece?”

Nimic din toate astea nu părea să fie foarte relevant în situația mea prezentă, dar îmi lăsam conştiența să se relaxeze, sperând că poate Sentimentul acela mă va sfătui cumva. Dar nimic. Eram atât de înțepenit şi chinuit de durere, încât nu mă mai puteam concentra. M-am gândit că n-aş fi trişat dacă m-aş fi ridicat în picioare pe piatră şi aş fi exersat câteva mişcări ample de t’ai chi, acea metoda chinezească de mişcare lentă, pe care mi-o arătase Soc.

În timp ce-mi îndoiam picioarele şi mă mişcam grațios înainte şi înapoi, răsucidu-mi şoldurile şi întinzându-mi brațele în aer, mi-am lăsat respirația să-mi controleze comutările de greutate. Mintea mi s-a golit, apoi s-a umplut dintr-odată cu următoarea scenă:

Cu câteva zile înainte, alergasem încet şi cu grijă până la Provo Square, în mijlocul oraşului Berkeley, dinspre Primărie spre Liceul Berkeley, pe lângă acesta. Ca să mă relaxez am început să mă balansez înainte şi înapoi, făcând mişcări de t’ai chi. M-am concentrat asupra armoniei şi echilibrului, simțindu-mă ca o algă plutind în ocean.

Câțiva băieți şi fete de la liceu s-au oprit şi se uitau la mine, dar nu le-am dat nicio atenție, lăsându-mi concentrarea să curgă împreună cu mişcările. Când am terminat şi mi-am tras pantalonii de trening peste şort, conştiinta mea obişnuită a început să-şi spună cuvântul: „Oare arăt bine?” Atenția îmi era atrasă de două adolescente drăguțe care se uitau la mine şi chichoteau. „Hm, cred că fetele alea sunt impresionate,” mă gândeam, în timp ce intram cu amândouă picioarele într-un singur crac al pantalonilor; mi-am pierdut echilibrul şi am căzut în fund.

Au început şi alți elevi să râdă împreună cu fetele. O clipă m-am fâstâcit, dar după aceea m-am întins pe spate şi am început să râd şi eu cu ei.

Mă întrebam, şezand încă pe piatră, de ce incidentul acela ar putea fi important. Apoi m-am prins; ştiam că aveam ceva valoros să-i spun lui Socrate.

Am intrat în birou, m-am postat în fața mesei lui Socrate şi i-am spus: „Nu există momente lipsite de importanță!”

Soc a zâmbit. „Bun venit înapoi.” M-am prăbuşit pe canapea, iar el a făcut un ceai.

Dupa aceea am tratat fiecare moment în sala de gimnastică — atat la sol, cât şi în aer — ca pe ceva special, demn de toată atenţia mea. Totuşi aveau să fie necesare şi alte lecţii, şi, aşa cum îmi explicase Socrate de atâtea ori, abilitatea de a-ţi extinde o atenţie ascuţită ca briciul asupra fiecărui moment al vieţii de zi cu zi necesita mult mai multă practică.

În ziua următoare, în după amiaza de dinainte de antrenament, am profitat de cerul albastru şi de lumina caldă a soarelui ca să stau la soare, fără tricou, într-un crâng şi să meditez. Nu trecuseră nici zece minute, când cineva m-a apucat de umeri şi a început să mă zgâlţâie înainte şi înapoi. M-am rostogolit, gâfâind şi m-am ghemuit. Apoi am văzut cine era.

„Socrate, câteodată eşti chiar lipsit de maniere, să ştii.”

„Hai, trezeşte-te!” a spus. „Gata cu dormitul în timpul serviciului. Avem treabă.”

„Am liber,” l-am tachinat. „Pauză de prânz, încercaţi la ghişeul următor.”

„A venit vremea să o luam din loc, Mare Şef de Trib. Du-te, ia-ţi adidaşii şi vino să ne întâlnim aici peste zece minute.”

M-am dus acasă, m-am încălţat cu adidaşii mei vechi şi m-am grăbit înapoi spre crâng. Socrate nu se vedea nicăieri. Apoi am văzut-o.

„Joy!” Purta un şort de satin albastru, adidaşi galbeni marca Tiger şi un tricou înnodat pe talie. Am alergat la ea şi am îmbrăţişat-o. Am râs, am încercat s-o înghiontesc, să mă iau la trântă cu ea, ca pe vremuri, însă nu se mai lăsa aşa de uşor. Vroiam să-i vorbesc, să-i mărturisesc sentimentele mele, planurile mele, dar ea mi-a pus degetele pe buze şi mi-a spus: „Avem timp să vorbim mai târziu, Danny. Deocamdată vino după mine.”

Mi-a arătat o încălzire mai complicată; era o combinaţie de mişcări de t’ai chi, vizualizări, exerciţii pentru amplificarea forţei şi graţiei, exerciţii de coordonare pentru „a încălzi atât mintea, cât şi trupul”. În câteva minute mă simţeam mai uşor, mai sprinten şi plin de energie.

Fără să mă prevină, o aud pe Joy spunând: „Pe locuri, fiţi gata, start!” A zbughit-o la fugă, alergând prin campus, spre dealurile din Strawbery Canyon. Am urmat-o, pufnind de năduf şi suflând din greu. Nefiind încă în formă pentru astfel de alergări, am început să rămân mult în urmă. Am continuat cu îndârjire, simţindu-mi plămânii arzând. Sus, la capăt, Joy se oprise pe culmea de unde se vedea stadionul de fotbal. Abia mai puteam să respir când am ajuns la ea.

„Ce ți-a luat așa de mult, scumpete?” a spus ea, cu mâinile-n șolduri. Apoi a șters-o din nou, în sus, spre canion, îndreptându-se spre locul de unde începeau urmele de foc, poteci înguste care șerpuiau printre dealuri. Am urmat-o fără să crâcnesc, deși mă durea tot corpul, cum nu mă mai duruse demult, însă eram hotărât s-o întrec.

Pe măsură ce ne apropiam de poteci, a încetinit și a început să alerge într-un ritm ceva mai uman. Apoi, spre uluirea mea, când a ajuns la baza potecilor aflate mai jos, în loc să se întoarcă, a luat-o și mai sus, departe, printre dealuri.

Am înălțat o rugăciune de mulțumire, în sinea mea, când am văzut-o că se întoarce la capătul potecilor de jos, în loc să o ia pe panta îngrozitor de abruptă, „conectorul” de vreo șapte sute de metri, care unea potecile de jos cu cele de sus. Fiindcă acum alergam mai ușor la vale, pe o porțiune de drum mai lungă, Joy a început să vorbească. „Danny, Socrate m-a rugat să-ți fac cunoștință cu o nouă fază a antrenamentului tău. Meditația este un exercițiu valoros. Dar, dincolo de aceasta, trebuie să deschizi ochii și să privești în jurul tău. Viața luptătorului,” a spus ea, „nu este o practică statică, ci este o experiență dinamică. Așa cum ți-a spus Socrate,” a continuat ea, în timp ce treceam de o curbă și începeam să coborâm o pantă mai abruptă, „această cale este calea acțiunii — și acțiune ai să primești!”

În tot acest timp, am ascultat cu luare aminte, cu privirea-n pământ. I-am răspuns: „Da, înțeleg asta, Joy, de aceea mă antrenez la gimnastică…” Mi-am ridicat privirea la timp pentru a-i vedea silueta încântătoare depărtându-se.

Când m-am dus la antrenament, mai târziu în după amiaza aceea, eram complet vlăguit. M-am așezat pe saltea și m-am întins și m-am tot întins, până când antrenorul a venit la mine și m-a luat la rost: „Ai de gând să te întinzi toată ziua sau vrei să mai încerci și alte activități minunate pe care le avem pentru tine — și pe care în general le numim ’gimnastică’?”

„O.K., Hal,” am zâmbit. Pentru început am încercat niște salturi simple, ca să-mi testez piciorul. Alergarea era una; dar salturile erau alta. Salturile mai complexe pot exercita o forță de cinci sute de kilograme atunci când picioarele lovesc solul, pentru a împinge corpul în sus. De asemenea am început să-mi testez picioarele și la trambulină, prima dată după un an.

Sărind ritmic în aer, mă dădeam peste cap iar și iar. „Iu huu!”

Pat și Dennis, colegii mei de trambulină, strigau la mine: „Milllman, nu vrei s-o lași mai moale? Doar știi că piciorul nu ți s-a vindecat de tot!” Mă

întrebam ce-ar fi spus oare dacă ar fi ştiut că tocmai alergasem nu ştiu câți kilometri pe dealuri.

Când m-am dus la benzinărie în noaptea aceea, eram atât de obosit, încât abia mai puteam să-mi țin ochii deschişi. Odată intrat în birou, din aerul rece de octombrie, eram gata pentru un ceai binefăcător şi o conversație liniştitoare. Ar fi trebuit să-mi închipui că nu va fi neapărat chiar aşa.

„Vino aici, în fața mea. Aşază-te în poziția asta," îmi demonstra Socrate, cu picioarele îndoite pe jumătate, cu bazinul înainte şi cu umerii dați puțin înapoi. Şi-a întins mâinile în față, ca şi cum ar fi ținut o minge de plajă invizibilă. „Rămâi în poziția asta, fără să te mişti şi respiră încet; între timp eu am să-ți spun câteva lucruri pe care trebuie să le ştii despre un antrenament corect."

S-a aşezat la biroul lui şi m-a urmărit cu privirea. Chiar de la început picioarele au început să mă doară şi să-mi tremure. „Cât trebuie să mai stau aşa?" am gemut.

Neluându-mi în seamă întrebarea, a spus: „Te descurci bine, Dan, în comparație cu un om obişnuit, cu toate acestea corpul îți este plin de blocaje. Există prea multă tensiune în muşchii tăi, iar muşchii tensionați au nevoie de mai multă energie ca să se mişte. Aşa că, înainte de toate va trebui să înveți cum să elimini aceste acumulări de tensiune."

Picioarele începeau să mi se clatine de durere şi de oboseală. „Mă doare!"

„Te doare numai fiindcă muşchii îți sunt ca nişte pietre."

„Bine, bine, am priceput!"

Socrate a zâmbit doar şi a ieşit brusc din birou, lăsându-mă aşa, cu picioarele pe jumătate îndoite, transpirând şi tremurând. S-a întors cu un cotoi gri, vânos, care după cum arăta, era evident că trecuse prin multe la viața lui.

„Trebuie să-ți dezvolți muşchii ca această pisică, dacă vrei să te mişti la fel ca noi," a spus, scărpinând felina torcătoare între urechi.

Pe frunte îmi apăruseră broboane de sudoare. Durerea din umeri şi din picioare era intensă. Într-un târziu, Socrate a spus: „Pe loc repaus." M-am ridicat imediat, ştergându-mi fruntea şi scuturându-mă în voie. „Vino aici să faci cunoştință cu această pisică." Aceasta torcea fericită, în timp ce Socrate o scărpina între urechi. „De-acum înainte noi doi îți vom fi antrenori, nu-i aşa, pisi?" Pisica a mieunat aprobator şi eu am mângâiat-o. „Acum strânge-i muşchii de la picior, încet, până la os."

„Şi dac-o doare?”

„Strânge!”

Am apăsat din ce în ce mai adânc în muşchiul pisicii, până când i-am simțit osul. Pisica mă privea curioasă, torcând în continuare.

„Acum apasă muşchiul gambei mele,” a spus Soc.

„Oh, Soc, nu pot. Nu ne cunoaştem destul de bine.”

„Fă-o, găgăuță.” Am strâns şi am fost surprins să-i simt muşchiul în acelaşi fel ca şi pe cel al pisicii, maleabil, ca un jeleu bine legat.

„E rândul tău,” a spus, aplecându-se şi strângându-mi muşchiul gambei.

„Au!” am scâncit. „Întotdeauna am crezut că muşchii tari sunt ceva normal,” am spus frecționându-mi gambele.

„Da, sunt ceva normal, Dan, dar tu trebuie să treci cu mult dincolo de normal, dincolo de obişnuit, dincolo de comun şi de rezonabil, pe tărâmul luptătorului. Întotdeauna ai căutat să devii superior într-un tărâm obişnuit. Acum eşti pe cale să devii obişnuit într-un tărâm superior.”

Socrate a mai alintat o dată motanul şi l-a lăsat să iasă afară. S-a învârtit prin preajmă câteva clipe, apoi dus a fost. Apoi Soc a început să-mi prezinte elementele subtile ale antrenamentului fizic. „Până acum ai înțeles cum mintea induce tensiuni în corp. Ai acumulat tot felul de griji şi preocupări, precum şi alte reziduuri mentale, ani la rând. A venit timpul să te eliberezi de aceste vechi tensiuni, care ți-au rămas ferecate în muşchi.”

Socrate mi-a dat un şort şi mi-a spus să-l îmbrac. Când m-am întors, era şi el în şort şi întinsese un cearşaf alb peste covor. „Ce faci, dacă vine un client?” Şi mi-a arătat salopeta agățată lângă uşă.

„Acum fă exact aşa cum fac eu.” A început să-şi maseze piciorul stâng cu un ulei parfumat. L-am imitat, pas cu pas, în timp ce strângea, apăsa şi frământa foarte adânc, de la un capăt la altul, pe lateral şi între degete, apoi iar întinzând, presând şi trăgând.

„Masează şi oasele, nu doar carnea şi muşchiul — mai adânc,” a spus. După o jumătate de oră abia terminasem cu piciorul stâng. Am repetat procesul cu piciorul drept. Totul a durat ore în şir, acoperind fiecare parte a corpului. Am învățat lucruri despre muşchii mei, pe care nu le ştiusem înainte. Puteam să simt locul în care erau prinşi; puteam să simt forma oaselor. Era uimitor faptul că eu, un atlet, eram atât de nefamiliarizat cu corpul meu.

Socrate şi-a tras repede salopeta, de câteva ori, când a sunat clopoțelul, dar în rest n-am fost deranjați. Când m-am îmbrăcat, după cinci ore, m-am

simțit ca şi cum aş fi îmbrăcat un corp nou. Întorcându-se de afară, Soc mi-a spus: „Ți-ai curățat corpul de multe frici de demult. Fă-ți timp să repeți acest procedeu cel puțin o dată pe săptămână, în următoarele şase luni. Acordă o atenție deosebită picioarelor; maseaz-ți regiunea rănii în fiecare zi timp de două săptămâni.”

„Mai multe teme de făcut,” mă gândeam. Cerul începea să se lumineze. Am căscat. Era timpul să plec acasă. Când am ieşit, Socrate mi-a spus să fiu la capătul potecilor la ora 1 fix, după amiază.

Am ajuns devreme acolo. M-am întins şi m-am încălzit alene; îmi simțeam corpul foarte destins şi uşor, după „masajul oaselor”, dar mă simțeam încă obosit, după numai câteva ore de somn. A început o ploicică; toate ca toate, dar nu prea aveam chef de alergat nicăieri, cu nimeni. Apoi am auzit un foşnet în tufişurile din apropiere. Am rămas nemişcat, cu urechile ciulite, aşteptându-mă să văd vreo căprioară ieşind din frunziş. Dar era Joy, arătând ca o prințesă elfă, purtând un şort verde închis şi un tricou vernil, pe care era scris: „Fericirea are rezervorul plin”. Un cadou de la Socrate, de bună seamă.

„Joy, înainte să alergăm, hai să ne aşezăm puțin şi să stăm de vorbă; am atâtea să-ți spun.” A zâmbit şi rupt-o la fugă.

În timp ce alergam după ea, la prima curbă, unde eram cât pe ce să alunec pe pământul umed argilos, îmi simțeam picioarele slăbite, după exercițiul de ieri. Nu după mult am început să respir din ce în ce mai greu, iar piciorul drept îmi zvâcnea, dar nu mă plângeam. Eram recunoscător că păstra un ritm ceva mai lejer decât ieri.

Ne-am apropiat de capătul potecii de jos, fără să vorbim. Respirația îmi era greoaie şi nu-mi mai rămăsese niciun pic de energie. Mă pregăteam să fac cale-ntoarsă, când ea a spus: „Hopa, sus!” şi a luat-o în sus pe conector. „Asta nu!” îmi striga mintea. „Nici vorbă!” îmi spuneau muşchii istoviți. Apoi m-am uitat după Joy, care zburda pe deal, de parcă ar fi fost plat.

Cu un strigăt rebel, am luat dealul cu asalt. Arătam ca o gorilă beată, cocoşându-mă, mormăind, gâfâind, cățărându-mă orbeşte, cu mâinile şi cu picioarele, doi paşi înainte, unul înapoi, alunecat.

În vârf era neted. Joy se aşezase acolo, mirosind acele umede de brad, arătând împăcată şi mulțumită, precum Bambi. Plămânii îmi cereau cu disperare mai mult aer. „Am o idee,” am spus gâfâind. „Hai să mergem la pas restul drumului — sau nu, mai bine hai să ne târâm — am avea mai mult timp să vorbim. Sună destul de bine, nu-i aşa?”

„Haide,” a spus ea sprințară.

Decepția mi s-a transformat în furie. Am s-o fugăresc până la capătul pământului! Am călcat într-o baltă, am alunecat prin noroi şi m-am poticnit în crengile unui copăcel, cât pe ce să mă prăbuşesc de pe deal.

„Fir-ar-să-fie-mama-ei-de-treabă!” Vorbele îmi sunau ca o şoaptă răguşită. Nu mai aveam energie să vorbesc.

Mi-a dat de furcă un deluşor, care părea cât Stancile Colorado, apoi am văzut-o pe Joy ghemuindu-se, jucându-se cu nişte iepuri sălbatici, care țopăiau pe cărare. Când am ajuns la ea, împleticindu-mă, iepurii au sărit în tufişuri. Joy şi-a ridicat privirea spre mine, zâmbind, şi mi-a spus: „Oh, iată-te, în sfârşit!” Cu un efort eroic, m-am opintit şi am reuşit să accelerez pe lângă ea, dar ea a țâşnit înainte, ca o zvârlugă, şi a dispărut din nou.

Am urcat vreo trei sute de metri. Eram mult deasupra golfului şi puteam să văd Universitatea acolo jos. În orice caz, nu aveam nici condiția fizică, nici dispoziția mentală, ca să admir priveliştea. Simțeam că-mi dau duhul. Îmi închipuiam că eram îngropat pe dealul acela, în pământul reavăn, şi deasupra era o tăbliță pe care stătea scris: „Aici odihneşte Dan.” Bun băiat, a încercat."

Ploaia s-a întețit, dar alergam ca şi cum aş fi fost în transă, aplecându-mă, împiedicându-mă, târându-mă, pas cu pas. Parcă aveam nişte ghete de fier în picioare. Apoi, întorcând la o curbă, am zărit ultimul deal, care părea aproape vertical. Mintea mea se încăpățâna din nou; corpul mi s-a oprit neputincios, dar acolo, în vârful dealului, era Joy, cu mâinile în şolduri, ca şi cum m-ar fi provocat. Am reuşit cumva să mă urnesc şi să-ncep să-mi mişc picioarele din nou. M-am târât, m-am sforțat, m-am opintit şi am gemut pe ultimii paşi, care păreau că nu se mai termină, până când, ajungând sus, m-am ciocnit de ea.

„Oho, băiete, uşurel,” a râs. „Gata, ai terminat.”

M-am rezemat de ea şi, printre gâfâieli, am îngăimat: „Poți — s-o — mai — spui — o dată.” Apoi am coborât dealul, încet, având astfel suficient răgaz să-mi revin şi să vorbesc. „Joy, eu cred că nu e normal să mă forțez în halul ăsta. Nu eram tocmai pregătit să alerg atât de departe; nu cred că e foarte bine pentru corp.”

„Ai dreptate,” a spus ea. „Dar n-a fost un test pentru corpul tău, ci pentru spiritul tău — un test care să arate dacă poți trece mai departe — nu doar peste deal, ci la o nouă etapă a antrenamentului tău. Dacă te-ai fi oprit, asta ar fi însemnat sfârşitul. Dar ai trecut, Danny, şi încă cu brio.”

A început să bată vântul şi ploua în continuare, udându-ne leoarcă. După un timp Joy s-a oprit şi mi-a prins faţa în mâini. Apa ne picura din părul ud şi ne şiroia pe obraji. Am cuprins-o de după mijloc şi mi-am cufundat privirea în ochii ei luminoşi, apoi ne-am sărutat.

Mă simţeam încărcat cu o nouă energie. Am râs de felul în care arătam amândoi, ca nişte bureţi tocmai buni de stors, şi i-am spus: „Hai să facem întrecere până jos!" Am pornit în viteză şi eram înaintea ei. „Ce mare scofală!" mă gândeam. „Pot să mă dau de-a berbeleacul pe potecile astea afurisite!" A câştigat ea, bine-nţeles.

Mai târziu, în după amiaza aceea, uscat şi încălzit, mă întindeam alene împreună cu Sid, Gary, Scott şi Herb. Căldura sălii era un adăpost plăcut, având în vedere ploaia torenţială de afară. În ciuda alergării istovitoare, mai aveam totuşi o rezervă de energie.

Dar până când am ajuns în birou în seara aceea şi m-am descălţat, rezervorul s-a golit de tot. Aş fi vrut să-mi trântesc corpul obosit pe canapea şi să trag un pui de somn de vreo zece douăsprezece ore. Rezistând tentaţiei, m-am aşezat, cât am putut eu de graţios, în faţa lui Socrate.

Eram amuzat de felul în care rearanjase decorul. Pe pereţi erau, de sus până jos, fotografii cu jucători de golf, schiori, tenismeni şi gimnaşti; pe birou era o mănuşă de baseball şi o minge de fotbal. Chiar şi Socrate purta un tricou pe care scria „Antrenorii din Statul Ohio". Se pare că începusem etapa sportivă a antrenamentului meu.

În timp ce Socrate pregătea ceaiul său special de înviorare, pe care-l numea „Vuiet de furtună", i-am povestit despre progresele mele la gimnastică. A ascultat, încuviinţând din cap. Însă cuvintele care au urmat m-au intrigat.

„Gimnastica poate fi chiar mai mult decât ai înţeles tu până acum. Ca să te ajut să te lămureşti de ce, ar trebui întâi ca tu să descoperi exact motivul pentru care îţi place această artă acrobatică."

„Poţi să fii mai explicit?"

A scos din birou trei pumnale mortale. „Ştii, Soc, nu mai contează," am spus, „n-am neapărat nevoie de vreo explicaţie."

„Ridică-te," mi-a ordonat el. După ce m-am ridicat, a aruncat la întâmplare un cuţit, de sus, direct spre pieptul meu.

Am sărit în lături, căzând pe canapea, iar cuţitul a picat fără zgomot pe covor. Am rămas acolo, stupefiat, cu inima bătându-mi nebuneşte.

„Bine,” a spus. „Ai reacționat un pic cam exagerat, dar e bine. Acum ridică-te şi prinde-l pe următorul.”

Chiar atunci, ceainicul a început să fluiere; eram grațiat. „Ei bine,” am spus, răsuflând uşurat, frecându-mi palmele transpirate, „e ora ceaiului.”

„Nu-i grabă,” a spus. „Priveşte-mă cu atenție.” Soc a azvârlit lama lucioasă în aer. Am urmărit-o cum se răsuceşte şi cade. În timp ce cădea, el şi-a potrivit mişcarea încheieturii mâinii cu viteza lamei şi a prins mânerul între degetul mare şi celelalte degete, ca un cleşte, strângând puternic.

„Acum încearcă şi tu. Ia aminte cum am prins-o, astfel încât, chiar dacă, din greşeală, aş fi apucat lama, nu m-ar fi tăiat.” A aruncat alt cuțit spre mine. Mai relaxat, m-am dat la o parte din calea lui şi am încercat să-l prind, dar fără succes.

„Dacă-l scapi şi pe următorul, o să încep să arunc de jos,” mi-a promis el.

De data asta, eram cu privirea lipită de mâner; când s-a apropiat, l-am prins. „Hei, am reuşit!”

„Nu-i aşa că sporturile sunt minunate?” a spus el. O vreme ne-am cufundat cu totul în acest joc de aruncare şi prindere. Apoi el s-a oprit.

„Acum dă-mi voie să-ți povestesc despre satori, un concept Zen. Satori este starea de spirit a luptătorului; ea apare în momentul în care mintea este lipsită de gânduri, când este conştiență pură; corpul este activ, sensibil, relaxat; iar emoțiile sunt deschise şi libere: satori este ceea ce ai experimentat atunci cand cuțitul zbura spre tine.”

„Ştii Soc, am avut acest sentiment de multe ori, în special în timpul concursurilor. De multe ori mă concentram atât de intens, încât nici măcar nu auzeam aplauzele.”

„Da, în asta constă o experiență de satori. Şi acum, dacă ai să pricepi ce-am să-ți spun în continuare, ai să înțelegi care este utilizarea corectă a sporturilor — sau a picturii, sau a muzicii — sau orice altă poartă activă sau creativă către satori. Tu îți închipui că-ți place gimnastica, dar ea este doar hârtia poleită cu care este învelit cadoul dinăuntru: satori. Adevărata utilizare a gimnasticii este să-ți focalizezi toată atenția şi simțirea în acțiune; atunci vei realiza satori. Gimnastica te poartă către acel moment al adevărului, când viața îți este în joc, ca un samurai în timpul duelului. Îți solicită întreaga atenție: satori sau mori!”

„Ca în mijlocul unui dublu salt mortal.”

„Da, de aceea gimnastica este o artă a luptătorului, o metodă de a-ți antrena mintea şi emoțiile, la fel de bine ca şi corpul; o poartă către satori.

Ultima treaptă pentru luptător este să-şi extindă această claritate în viaţa de zi cu zi. Atunci satori devine realitatea ta, cheia ta de la poartă; numai atunci vom fi egali."

Am oftat. „Mi se pare o posibilitate atât de îndepărtată, Socrate."

„Când alergai pe deal după Joy," a zâmbit el, „nu priveai cu nostalgie în vârf, ci te uitai chiar în faţa ta şi nu făceai decât câte un pas odată. Cam aşa merge treaba."

„Regulile Casei, nu?" Şi a zâmbit, în loc de răspuns.

Am căscat şi m-am întins. Socrate m-a sfătuit: „Ar fi bine să dormi un pic. Mâine ai să începi un antrenament special, dimineaţă, la 7, pe pista de alergări de la Liceul Berkeley."

Când a sunat ceasul la 6:15, a trebuit să mă smulg din pat, să-mi bag capul sub apa rece de la robinet şi să fac câteva respiraţii adânci în faţa ferestrei deschise şi apoi să urlu în pernă, ca să mă trezesc.

Până când am ajuns pe stradă mă trezisem de-a binelea. Am alergat uşor, traversând Shattuck-ul, şi apoi am tăiat-o pe Allston Way, pe lângă YMCA-ul Berkeley, pe lângă poştă şi apoi prin Milvia, pe terenul de sport al liceului, acolo unde mă aştepta Socrate.

Aveam să descopăr curând că îmi pregătise un program elaborat. A început cu o jumătate de oră în acea poziţie semi-ghemuită insuportabilă, pe care mi-o arătase la benzinărie. Apoi am lucrat cu câteva principii de bază din artele marţiale. „Adevăratele arte marţiale te învaţă armonia şi non-rezistenţa — calea copacilor care se îndoaie sub bătaia vântului, de exemplu. Această atitudine este mult mai importantă decât tehnica fizică."

Folosind principiile din aikido, Socrate era capabil să mă azvârle cât colo fără nici cel mai mic efort aparent, indiferent de cât de tare încercam să-l împing, să-l apuc, să-l lovesc, şi chiar să-l parez. „Nu te lupta niciodată opunând rezistenţă, cu nimeni şi cu nimic. Când eşti împins, trage; când eşti tras, împinge. Descoperă cursul natural al luptei şi mulează-te pe el; atunci te vei contopi cu puterea naturii." Acţiunile sale erau dovada clară a cuvintelor pe care le rostea.

A venit timpul să plec. „Ne vedem mâine, la aceeaşi oră, în acelaşi loc. Rămâi acasă în seara asta şi practică-ţi exerciţiile. Nu uita, să-ţi încetineşti respiraţia atât de mult, încât nici pana să nu fâlfâie sub nasul tău." A plecat, mişcându-se ca şi cum ar fi mers pe patine cu rotile, iar eu am alergat spre casă, atât de relaxat, încât mă simţeam ca suflat de vânt.

În ziua aceea, la gimnastică, am făcut tot ce mi-a stat în putință ca să aplic ceea ce învățasem, „lăsând mişcările să curgă singure”, în loc să fiu eu acela care le realizează. Salturile mele uriaşe la bara fixă păreau că se desfăşoară de la sine; m-am balansat, m-am răsucit, am sărit, dintr-un stând în mâini într-altul, la barele paralele; cercurile, foarfecele şi exercițiile la calul cu mânere arătau de parcă aş fi fost susținut de nişte funii invizibile, prinse de tavan, sfidând gravitația. Şi, în sfârşit, picioarele mele erau aproape gata din nou pentru sărituri!

Mă întâlneam cu Soc în fiecare dimineață, imediat după răsăritul soarelui. Eu mergeam cu paşi mari, în timp ce Soc alerga, săltând ca o gazelă. În fiecare zi deveneam tot mai relaxat, iar reflexele mi se ascuțeau.

Într-o zi, când eram în toiul alergării de încălzire, s-a oprit brusc, arătând mai palid decât îl văzusem vreodată.

„Mai bine mă aşez,” a spus.

„Socrate — pot să te ajut cu ceva?”

„Aha,” părea că îi este greu să vorbească. „Continuă să alergi, Dan. Am să rămân aici liniştit.” Am făcut aşa cum mi-a cerut, dar nu l-am slăbit nicio clipă din ochi; chipul îi era rigid, cu ochii închişi, arătând dârz şi liniştit, dar într-un fel mai bătrân.

Aşa cum stabilisem cu câteva săptămâni în urmă, nu mai veneam seara în vizită la benzinărie, dar l-am sunat totuşi ca să văd cum se mai simte. Am răsuflat uşurat când mi-a răspuns chiar el.

„Cum mai merge, domnu’ antrenor?” am întrebat.

„Binişor,” a spus, „dar am angajat un asistent să mă înlocuiască pentru câteva săptămâni.”

„Ok, Soc, ai grijă de tine.”

În ziua următoare, l-am văzut de departe pe antrenorul asistent, alergând pe pista de alergare şi literalmente am sărit în sus de bucurie când am văzut că era Joy. Am îmbrățişat-o cu tandrețe, şoptindu-i la ureche; ea m-a trântit în iarbă, cu picioarele-n sus, la fel de tandru. Şi, ca şi cum asta nu era îndeajuns de umilitor, m-a întrecut şi la şutul cu mingea, apoi lovea mingile pe care i le aruncam la 50 de metri deasupra capului. Indiferent ce făceam, nu contează ce joc jucam, ea juca ireproşabil, făcându-mă pe mine, campion mondial, să roşesc de ruşine — şi de furie.

Am dublat numărul de exerciții pe care mi le dăduse Socrate. Mă antrenam cu mai multă concentrare decât o făcusem vreodată. Mă trezeam la 4 dimineața, practicam t’ai chi până în zori, apoi alergam pe deal, înainte

să mă întâlnesc cu Joy, în fiecare zi. Nu i-am spus nimic despre antrenamentul meu suplimentar.

Purtam imaginea ei cu mine la cursuri şi la gimnastică. Vroiam s-o văd, s-o țin în brațe; dar mai întâi trebuia s-o ajung din urmă. Deocamdată tot ce puteam să sper era s-o întrec la propriile-i jocuri.

După câteva săptămâni, eram iar la alergat, la sărit coarda, la sărituri pe pista cu obstacole, împreună cu Socrate, care era înapoi la datorie. Îmi simțeam picioarele puternice şi elastice.

„Socrate," am spus, sprintând înainte şi apoi rămânând în urmă, jucându-mă de-a prinselea cu el, „Nu sufli nicio vorbă despre ce faci de obicei în timpul zilei. Habar n-am cum eşti tu când nu suntem împreună. Ei, ce poți să-mi spui?"

Zâmbindu-mi pe sub mustață, a luat-o înainte vreo trei metri, apoi a sprintat în jurul terenului. L-am urmat, până când am ajuns suficient de aproape ca să putem vorbi.

„Ai de gând să-mi răspunzi?"

„Nu," a zis. Subiectul era închis.

După ce ne-am terminat exercițiile de flexiune şi apoi de meditație pentru dimineața aceea, Socrate a venit la mine şi, luându-mă de după umeri, mi-a spus: „Dan, ai fost un elev silitor şi capabil. De acum înainte, ai să-ți aranjezi singur programul; fă exercițiile după cum simți tu că ai nevoie. Am să-ți predau ceva suplimentar, pentru că meriți. Am să te antrenez la gimnastică."

Nu puteam să nu râd. Nu mă puteam abține. „Tu, să mă antrenezi pe mine — la gimnastică? Cred că de data asta te cam întreci cu gluma, Soc." Am fugit pe gazon şi m-am aruncat într-un un salt în mâini, pe spate, apoi am făcut roata şi o săritură înaltă, întinsă, cu răsucire dublă.

Socrate a venit la mine şi mi-a spus: „Doar ştii că nu pot să fac aşa ceva."

„Bingo!" am strigat. „În sfârşit, am găsit ceva ce eu pot să fac şi tu nu."

„Am observat totuşi," a adăugat el, „că trebuie să întinzi brațele mai mult când te pregăteşti pentru răsucire — oh, şi capul îți este dat prea mult pe spate când porneşti."

„Soc, şmecher bătrân ce eşti… să ştii că ai dreptate," am spus, recunoscând că am avut capul prea dat pe spate, iar brațele n-au fost destul de întinse.

„Dupa ce îți mai îndreptăm tehnica un pic, putem să ne ocupăm şi de atitudinea ta," a adăugat, răsucindu-se pe călcâie, gata să plece. „Ne vedem

la sala de gimnastică.”

„Dar, Socrate, am deja un antrenor şi nu ştiu dacă Hal sau ceilalţi gimnaşti vor fi de acord să te vadă preumblându-te prin sală.”

„Oh, sunt sigur că o să găseşti tu ceva să le spui.” Eu, unul, ştiu cu siguranţă.

În după amiaza aceea, în timpul şedinţei echipei, de dinainte de antrenament, le-am spus antrenorului şi colegilor că bunicul meu din Chicago, un tip cam excentric, care fusese membru în Clubul de Gimnastică Turners, venea la mine în vizită pentru câteva săptămâni şi dorea să vină să mă vadă la sală. „E un bătrânel simpatic, foarte zglobiu pentru vârsta lui; se crede mare antrenor. Dacă nu vă deranjează şi vreţi să vă distraţi puţin — nu-i merg chiar toate circuitele, înţelegeţi ce vreau să spun — sunt sigur că n-o să încurce prea mult antrenamentul.”

Cu toţii au fost de acord. „Oh, a propos,” am adăugat. „Îi place să i se spună Marilyn.” Mă abţineam cu greu să nu izbucnesc în râs.

„Marilyn?” au repetat cu toţii.

„Aha. Ştiu că pare cam bizar, dar o să-nţelegeţi atunci când o să-l vedeţi.”

„Poate că, văzându-l pe ’Marilyn’ în acţiune, o să ne ajute şi pe noi să te-nţelegem pe tine, Millman. Se spune că e ceva ereditar.” Au râs cu toţii şi am început încălzirea. Socrate intra pe terenul meu de data asta şi aveam de gând să-i arăt eu lui. Mă întrebam dacă o să-i placă numele.

În ziua aceea pregătisem o mică surpriză pentru toată echipa. Reuşisem să reiau cu bine gimnastica, însă ei habar n-aveau că mă vindecasem aproape de tot. Am ajuns în sală mai devreme şi m-am dus la biroul antrenorului. Acesta răsfoia nişte hârtii împrăştiate pe birou, când am început eu să-i vorbesc.

„Hal,” am spus, „aş vrea să particip la competiţia pe echipe.”

Ridicându-şi privirea pe deasupra ochelarilor, mi-a spus binevoitor: „Doar ştii că nu eşti încă vindecat complet. Am vorbit cu doctorul echipei şi mi-a spus că piciorul tău mai are nevoie de cel puţin trei luni.”

„Hal,” l-am tras deoparte şi i-am soptit: „Pot să fac asta astăzi, acum! Am lucrat în afara programului. Dă-mi o şansă!”

A ezitat. „Bine, câte o proba odată, să vedem cum merge.”

Am făcut încălzirea cu toţii, de la aparat la aparat, în mica sală de gimnastică, pendulând, rostogolindu-ne, sărind, stând în mâini. Am început să efectuez mişcări pe care nu le mai făcusem de un an. Dar păstram adevăratele surprize pentru mai târziu.

Apoi a venit prima proba — exercițiul la sol. Fiecare aştepta, cu ochii ațintiți asupra mea, în timp ce m-am ridicat, gata să-mi încep exercițiul, întrebându-se parcă dacă piciorul îmi va rezista în urma solicitării.

Totul a mers la fix; săritura dublă pe spate, o aterizare uşoară în mâini, păstrând un ritm domol cu elemente de dans şi întoarceri pe care eu le creasem, încă un zbor cu răsucire înaltă, apoi ultima secvență aeriană. Am aterizat lin, sub control perfect. Am devenit conştient de fluierături şi de aplauze. Sid şi Josh se uitau unul la altul plini de uimire. „De unde-a apărut tipul ăsta nou?" „Hei, trebuie să-l luam neapărat în echipă."

Proba următoare. Primul a fost Josh la inele, apoi Sid, Chuck şi Gary. La sfârşit era rândul meu. Mi-am potrivit curelele, asigurându-mă că banda era prinsă bine în jurul încheieturii, apoi am sărit în sus la inele. Josh mi-a stabilizat balansarea, apoi s-a dat înapoi. Muşchii îmi zvâcneau în anticipație. Inspirând, m-am ridicat sprijinindu-mă în mâini, cu capul în jos, apoi mi-am tras corpul şi mi l-am poziționat ferm într-o cruce de oțel.

Am auzit exclamații şoptite de admirație, în timp ce mă balansam cu grație în jos, apoi din nou în sus, într-o ridicare pe orizontală. Apoi am trecut încet într-un stând în mâini, cu corpul şi cu brațele perfect drepte. „Măi să fie…!" a spus Hal, folosind limbajul cel mai picant pe care îl auzisem vreodată la el. Revenind din stândul în mâini, am executat o pendulare uriaşă rapidă, pe care am stabilizat-o apoi, fără nicio urmă de ezitare. M-am desprins cu un salt dublu şi am aterizat cu un mic pas doar în afară. Destul de binişor.

Şi la fel în continuare. După ce am executat seria completă de exerciții, aclamat din nou de şuierături şi exclamații de uimire, l-am zărit pe Socrate, şezând liniştit într-un colț, zâmbind. Cred că văzuse totul. I-am făcut semn să se apropie.

„Băieți, vă prezint pe bunicul meu," am spus, „Iar ei sunt Sid, Tom, Herb, Gary, Joel, Josh. Băieți, el este…"

„Încântați de cunoştință, Marilyn," au spus ei în cor. Socrate s-a arătat cam nedumerit în prima clipă, dar apoi a spus: „Bună, şi mie îmi pare bine să vă cunosc. Am vrut să văd cu ce fel de gaşcă umblă Dan." Au zâmbit, probabil că deja îl considerau simpatic.

„Sper să nu vi să pară prea ciudat că persoanei mele i se spune Marilyn," a spus el în treacăt. „Numele meu real este Merill, dar m-am procopsit cu porecla asta. Dan nu v-a spus nicodată cum i se spunea acasă?" a chicotit el.

„Nu," au răspuns ei nerăbdători. „Cum?"

„Ei, mai bine nu vă spun. Nu vreau să se simtă stânjenit. Poate să vă spună şi el, dacă vrea.” Socrate, vulpoiul, s-a uitat la mine şi a spus solemn: „Nu trebuie să-ți fie ruşine, Dan.”

La plecare îmi spuneau: „Pa, Suzette!”, „Pa, Josephine!”, „Pe curând, Geraldine!”

„Of, Doamne, uite ce ai început, Marilyn!” şi am fugit la duş.

În restul săptămânii, Socrate nu şi-a luat ochii de pe mine. Din când în când se mai întorcea şi către vreun alt gimnast şi îi dădea câte un sfat măreț, care părea să funcționeze întotdeauna. Eram uluit de cunoştințele lui. Era plin de răbdare cu oricine altcineva, dar cu mine ba. Odată, după ce îmi încheiasem cea mai bună execuție pe care o făcusem vreodată la calul cu mânere, am paşit fericit să-mi scot banderolele de la încheieturi. Soc mi-a făcut semn să mă apropii şi mi-a spus: „Exercițiul a fost satisfăcător, însă ai făcut treabă de mântuială când ți-ai scos banderolele. Aminteşte-ți mereu, în fiecare-moment satori.”

După un exercițiu la bară, mi-a spus: „Dan, încă mai trebuie să înveți să îți meditezi acțiunile.”

„Cum adică, să meditez o acțiune?”

„A medita o acțiune este diferit de a o face. Pentru a face, trebuie să existe cel care face, cineva conştient de sine care să acționeze. Însă când meditezi o acțiune, ai eliminat deja toate gândurile, chiar şi gândul de” Eu „. Nu mai există niciun ’tu’ care să acționeze. Uitând de ’tine’, devii ceea ce faci, astfel că acțiunea ta este liberă, spontană, fără ambiție, inhibiție sau frică.”

Şi a continuat astfel. Îmi urmărea fiecare expresie a feței, ascultând orice comentariu pe care îl făceam. Îmi spunea să acord în mod constant tot mai multă atenție la starea mea mentală şi la cea emoțională.

Au început zvonurile că eram din nou în formă. Susie a venit să mă vadă, aducându-le cu ea pe Michelle şi Linda, două noi prietene. Linda mi-a captat imediat atenția. Era o roşcată suplă cu un chip frumos, în spatele unor ochelari cu rame de baga, purtând o rochie simplă, care îi lăsa să se ghicească rotunjimile plăcute. Speram s-o mai văd din când în când.

În ziua următoare, după un antrenament dezamăgitor, când nimic nu părea să meargă cum trebuie, Socrate m-a chemat lângă el, pe o saltea de gimnastică, şi mi-a spus: „Dan, ai atins un nivel înalt de talent. Eşti un gimnast expert.”

„Oh, mulțumesc, Socrate.”

„N-a fost neapărat un compliment.” S-a întors către mine şi m-a privit în ochi. „Un expert îşi antrenează corpul fizic în scopul de a câştiga competiții. Într-o bună zi poate că vei deveni un maestru gimnast. Un maestru îşi dedică viața antrenamentului; astfel, el pune în mod constant accentul pe minte şi pe emoții.”

„Înțeleg Soc. Mi-ai spus asta de nu ştiu câte ori…”

„Ştiu că înțelegi. Ceea ce vreau să-ți spun este că încă nu realizezi aceasta; nu o trăieşti încă. Continui să te laşi furat de câteva noi abilități fizice, apoi devii deprimat dacă antrenamentul fizic nu îți iese bine într-o zi. Însă atunci când recunoşti şi urmăreşti să tinzi către o anumită stare mentală sau emoțională — practica luptătorului — atunci suişurile şi coborâşurile fizice nu mai contează. De exemplu, ce faci dacă într-o zi te doare glezna?”

„Lucrez altceva, asupra altei zone.”

„La fel este şi cu cei trei centri ai tăi. Dacă o parte nu funcționează bine, ai totuşi o şansă să le antrenezi pe celelalte. Într-una din zilele tale mai slabe din punct de vedere fizic, poți să înveti cât mai mult despre mintea ta.” Apoi a adăugat: „N-am să mai vin la sala de gimnastică. Ți-am spus destule. Vreau să simți că sunt înăuntrul tău, urmărind şi corectând fiecare greşeală, oricât de mică.”

Săptămânile care au urmat au fost foarte intense. Mă trezeam la ora 6.00 dimineața, mă întindeam, apoi meditam, înainte să merg la şcoală. Cea mai mare parte a timpului mergeam la cursuri şi îmi terminam temele repede şi uşor. Apoi mă aşezam şi nu făceam nimic, cam o jumătate de oră înainte de antrenament.

Între timp am început să mă întâlnesc cu prietena lui Susie, Linda. Mă simțeam foarte atras de ea, dar nu aveam nici timp, nici energie să fac mai mult decât să vorbesc cu ea câteva minute, înainte sau după antrenament. Chiar şi aşa, mă gândeam mult la ea — apoi la Joy — apoi la ea, între exercițiile zilnice.

Încrederea echipei şi abilitățile mele se consolidau cu fiecare nouă victorie. Era clar pentru toată lumea că eram mai mult decât restabilit. Deşi gimnastica nu mai era în centrul vieții mele, era totuşi o parte importantă, aşa încât urmăream să fac tot ce puteam.

Am ieşit împreună cu Linda de câteva ori şi ne-am simțit foarte bine. Într-o seară a venit la mine să discutăm despre o problemă personală şi, în cele din urmă, a rămas peste noapte, o noapte de intimitate, dar respectând condițiile impuse de antrenamentul meu. Mă apropiasem de ea atât de

repede, încât m-am speriat. Ea nu făcea parte din planurile mele. Cu toate acestea, atracția mea față de ea creştea.

Mă simțeam „necredincios” față de Joy, însă nu ştiam niciodată când putea să mai apară iar acea tânără misterioasă, sau dacă va mai apare vreodată. Joy era idealul care intra şi ieşea din viața mea. Linda era reală, caldă, iubitoare — şi era lângă mine.

Antrenorul devenea din ce în ce mai emoționat, mai grijuliu şi mai nervos, cu fiecare săptămână care ne apropia de Campionatele Naționale Studențeşti din Tucson, Arizona, din anul 1968. Dacă am fi câştigat anul acesta, ar fi fost prima data în istoria Universității, iar Hal şi-ar fi împlinit visul carierei sale de douăzeci de ani.

Nu după mult timp, eram gata să începem competiția de trei zile cu Universiatea Southern Illinois. Până în ultima seară a campionatului, întrecerea dintre California şi SIU fusese foarte strânsă, în cea mai acerbă competiție din istoria gimnasticii. Înainte de ultimele trei probe, Southern conducea cu trei puncte.

Acesta era un punct critic. Dacă era să fim realişti, ne-am fi putut resemna cu un respectabil loc doi. Sau puteam să țintim imposibilul.

Eu, unul, ținteam imposibilul; aveam spiritul înflăcărat. Am vorbit cu Hal şi cu echipa — prietenii mei. „Vă spun, o să învingem. De data asta nimic nu ne mai poate opri. Haideți s-o facem!”

Cuvintele mele erau obişnuite, dar, indiferent ce simțeam — un fel de electricitate — sau mai bine spus hotărâre absolută, aceasta inducea putere în fiecare om din echipă.

Ca un talaz uriaş, am început să luăm avânt, evoluând din ce în ce mai repede şi mai cu forță, cu fiecare performer. Specatatorii, aproape apatici înainte, au început să se agite entuziasmați, aplecându-se în față pe scaune. Ceva plutea în aer, oricine putea să simtă asta.

Se pare că şi Southern simțeau această forță a noastră, pentru că au început să tremure în stândurile în mâini şi să se poticnească la aterizări. Dar, până la sfârşitul ultimei probe tot erau în avantaj, iar bara fixă fusese dintotdeauna punctul lor forte.

În final mai rămăseseră doar doi gimnaşti de la Cal, Sid şi eu. Mulțimea era amuțită. Sid s-a îndreptat spre bară, a sărit şi a realizat un exercițiu care ne-a făcut să ne ținem răsuflarea. A încheiat cu cel mai înalt flyaway dublu care fusese văzut vreodată. Mulțimea era în delir. Rămăsesem ultimul om din echipă — poziția pârghie, punctul cheie.

Ultimul gimnast de la Southern a făcut treabă bună. Erau aproape de neîntrecut, fiind încă în avantaj cu un punct; dar acel ’aproape’ era tot ce aveam eu nevoie. Trebuia să fac un exercițiu de cel puțin nota 9.8, doar ca să egalăm, iar eu nu luasem niciodată vreo notă nici măcar pe-aproape.

Şi iată, testul meu final. Mintea îmi era furată de amintiri: noaptea aceea plină de durere, când osul coapsei îmi fusese zdrobit; legământul pe care-l făcusem de a mă restabili; avertismentul doctorului de a-mi lua gândul de la gimnastică; Socrate şi antrenamentul meu continuu; acea nesfârşită alergare prin ploaie, departe, printre dealuri. Şi am simțit crescând în mine o putere, un val de furie cu gândul la toți cei care au fost de părere că n-am să mai practic gimnastica vreodată. Înverşunarea mea s-a transformat apoi într-un calm de gheață. Acolo, în momentul acela, păreau să atârne în balanță soarta şi viitorul meu. Mintea mi s-a limpezit. Emoțiile îmi erau ca nişte valuri spumegând. Sau reuşeam sau muream.

Cu spiritul şi cu fermitatea pe care le învățasem în acea mică benzinărie, în ultimele luni, m-am apropiat de bară. Nu se auzea niciun sunet în sală. Momentul tăcerii, momentul adevărului.

Mi-am dat cu calc, încet, mi-am ajustat handguard-ul şi mi-am verificat banderolele. Am făcut un pas în față şi am salutat juriul. În ochi îmi strălucea parcă un mesaj simplu, în clipa în care l-am zărit pe conducătorul juriului: „Iată, urmează cel mai strălucit exercițiu pe care l-ați văzut vreodată.”

Am sărit la bară şi mi-am aruncat picioarele în sus. Dintr-un stând în mâini am început să mă balansez. Singurul sunet care se auzea în sală era acela al mâinilor mele, rotindu-se în jurul barei, desprinzându-se, sărind, prinzând, desfăcându-se în lateral, răsucindu-se.

Doar mişcare, nimic altceva. Nici oceane, nici lume, nici stele. Numai bara fixă şi un performer fără minte, la propriu vorbind — şi curând, chiar şi acestea s-au dizolvat în armonia mişcării.

Adăugând un element pe care nu-l mai făcusem niciodată într-o competiție, am continuat, depăşindu-mi limita. Mă legănam iar şi iar, din ce în ce mai repede, pregătindu-mă pentru desprindere, cu un dublu flyaway, în lance.

Am zvâcnit în jurul barei, pregătindu-mă să mă desprind şi să-mi iau zborul în spațiu, plutind şi zbârnâind în mâinile unei sorți pe care eu însumi mi-o alesesem. Mi-am depărtat şi mi-am apropiat picioarele, plesnindu-le

între ele, m-am mai învârtit o dată, şi apoi de două ori, apoi m-am desprins brusc, întinzându-mi corpul pentru aterizare. Momentul adevărului sosise.

Am făcut o aterizare perfectă, care a răsunat în arenă. Linişte — apoi s-a dezlănțuit vacarmul. Nota 9.85: eram campioni!

Antrenorul a apărut ca din pământ, mi-a înşfăcat mâna şi mi-a strâns-o furibund, refuzând să-i mai dea drumul de bucurie. Colegii mei de echipă, sărind şi țipând, m-au înconjurat şi m-au îmbrățişat; câțiva dintre ei aveau lacrimi în ochi. Apoi am auzit aplauzele tunând în depărtare, din ce în ce mai puternic. Abia puteam să ne stăpânim entuziasmul în timpul ceremoniei de premiere. Am sărbătorit toată noaptea, discutând despre competiție până dimineață.

Şi cu asta s-a terminat. Un obiectiv îndelung aşteptat fusese atins. Numai atunci mi-am dat seama că aplauzele, scorurile şi victoriile nu mai erau aceleaşi. Mă transformasem atât de mult; goana mea după victorie luase sfârşit.

Era începutul primaverii, în 1968. Perioada studenției era pe terminate. Habar n-aveam ce avea să urmeze.

Mă simțeam buimăcit în timp ce-mi luam rămas bun de la echipă în Arizona şi mă îmbarcam în avion, întorcându-mă la Berkeley, la Socrate — şi la Linda. Mă uitam în gol, la norii de dedesubt, golit de ambiție. În toți aceşti ani am fost susținut de o iluzie — fericirea pe care o aduce victoria — iar acum acea iluzie era doar cenuşă. Nu eram mai fericit, şi nici mai împlinit, cu toate realizările mele.

În final, am văzut dincolo de nori. Am văzut că nu învățasem niciodată cum să mă bucur de viață, ci numai cum să izbândesc. Toată viața umblasem în căutarea fericirii, dar n-o găsisem vreodată.

Mi-am pus capul înapoi pe pernă, în timp ce avionul începea să coboare. Ochii îmi erau înceţoşați de lacrimi. Ajunsesem la un capăt de drum; nu ştiam încotro s-o iau mai departe.

6 Plăcerea de dincolo de minte

Cu valiza în mână m-am dus direct acasă la Linda. Printre sărutări, i-am spus despre campionat, dar nu i-am destăinuit nimic despre frământările mele recente.

Linda mi-a mărturisit apoi despre o hotărâre pe care o luase, care m-a îndepărtat, pentru moment, de propriile griji. „Danny, eu renunț la şcoală. M-am gândit mult la asta, bine-nțeles. Am să-mi iau un serviciu, dar nu vreau să mă întorc acasă să trăiesc. Ce părere ai?”

Imediat m-am gândit la prietenii la care am locuit după accidentul de motocicletă. „Linda, aş putea să-i sun pe Charlotte şi pe Lou, în Santa Monica. Sunt minunați — îți aduci aminte, ți-am povestit despre ei — şi pun pariu că s-ar bucura să te primească.”

„Oh, ar fi grozav! Aş putea să-i ajut la treburile casei şi să-mi iau o slujbă ca să contribui la cheltuieli.”

După o convorbire la telefon de cinci minute, Linda avea viitorul asigurat. Nu-mi doream decât să fie la fel de simplu şi pentru mine.

Aducându-mi aminte de Socrate, i-am spus brusc Lindei, care a părut foarte surprinsă, că trebuie să plec undeva.

„După miezul nopții?”

„Da. Am… nişte prieteni neobişnuiți, care rămân treji aproape toată noaptea. Chiar trebuie să plec.” Încă un sărut, şi am plecat.

Cu valiza încă în mână, am păşit în birou.

„Te muți aici?” a glumit Soc.

„Nu ştiu ce fac, zău, Socrate.”

„Păi se pare că la campionate ai ştiut ce faci. Am citit buletinul de ştiri. Felicitări. Trebuie să fii foarte fericit.”

„Ştii foarte bine ce simt, Soc.”

„Sigur că ştiu,” a spus el într-o doară, îndreptându-se spre garaj să repare transmisia de la un Volskwagen vechi. „Faci progrese — totul conform planului.”

„Încântat să aud asta,” am răspuns fără entuziasm. „Dar conform planului, încotro?”

„Spre poartă! Spre adevărata plăcere, spre libertate, spre încântare, spre fericirea fără obiect! Spre singurul şi ultimul scop pe care l-ai avut vreodată. Şi, pentru început, ar fi timpul să-ți trezeşti simțurile, o dată în plus.”

Am tăcut, reflectând la ceea ce mi-a spus. „În plus?” am întrebat.

„Oh, da. Odată ai fost scăldat în lumină şi ai descoperit plăcere în cele mai simple lucruri.”

„Nu chiar de curând, aş îndrăzni eu.”

„Nu, nu chiar de curând,” a răspuns, prinzându-mi capul în mâini, trimiţându-mă înapoi în copilărie.

Cu ochii larg deschişi, privesc cu nesaţ formele şi culorile care se desfăşoară pe sub mâinile şi picioarele mele, în timp ce merg de-a buşilea pe podeaua de faianţă. Ating covorul şi mă atinge şi el. Totul este strălucitor şi viu.

Apuc o lingură în mânuţă şi o lovesc de o ceaşcă. Clinchetul cristalin îmi încântă urechile. Ţip cu putere! Apoi mă uit în sus şi văd o fustă năpustindu-se deasupra mea. Sunt luat în braţe şi încep să gânguresc. Învăluit de parfumul mamei, corpul meu se relaxează într-al ei şi sunt copleşit de o fericire paradisiacă.

După o vreme. Aerul rece îmi mângâie faţa, în timp ce mă târăsc prin grădină. Flori multicolore se înalţă în jurul meu şi sunt înconjurat de mirosuri noi. Rup una şi o muşc; gura mi se umple de un gust amar. O scuip.

Vine mama. Întind mâna şi îi arăt o gânganie neagră care mişună pe mâna mea, gâdilându-mă. Se apleacă şi o dă la o parte. „Păianjen obraznic!” îl ceartă ea. Apoi îmi întinde în faţă o chestie moale, care vorbeşte cu nasul meu. „Trandafir,” spune ea, apoi scoate acelaşi sunet din nou. „Trandafir.” Mă uit în sus spre ea, apoi în jurul meu, şi mă las furat din nou de lumea culorilor mirositoare.

Priveam biroul antic al lui Soc, apoi covorul galben. Am clătinat din cap. Totul mi se părea înceţoşat, fără pic de strălucire. „Socrate, mă simt pe jumătate adormit, ca şi cum ar trebui să-mi bag capul sub apă rece ca să mă trezesc. Eşti sigur că această ultimă călătorie n-a stricat ceva pe undeva?”

„Nu, Dan, stricăciunea a fost făcută de-a lungul anilor, în moduri pe care ai să le vezi curând.”

„Locul acela — cred era grădina bunicului. Îmi amintesc de ea, parcă era Gradina Raiului.”

„Este întru totul corect, Dan. Era Grădina Raiului. Fiecare bebeluş trăieşte într-o grădină strălucitoare unde totul este simţit în mod direct, fără interferenţa vreunui gând.”

„’Căderea în dizgrație’ apare la fiecare dintre noi atunci când începem să gândim, când începem să dăm nume şi să acumulam cunoştințe. Vezi tu, nu este vorba doar despre Adam şi Eva, este vorba despre noi toți. Naşterea minții înseamnă moartea simțurilor — nu pentru că gata, am mâncat un măr şi ne-am despuiat, ca să părem o țâră mai sexy!”

„Aş vrea să mă pot întoarce acolo,” am oftat. „Era atât de luminos, de limpede, de încântător.”

„Poți avea din nou tot ceea ce te-a încântat când erai copil. Iisus din Nazareth, unul dintre Marii Luptători, a spus o dată că trebuie să fii precum un copilaş ca să intri în Împărăția Cerurilor. Acum înțelegi.”

„Înainte să pleci, Dan,” a spus, umplându-şi cana cu apă de izvor, „n-ai vrea să mai bei nişte ceai?”

„Nu, mulțumesc, Soc. Rezervorul meu e plin pentru seara asta.”

„Bine atunci, ne vedem mâine dimineață la ora 8, în Grădina Botanică. A venit vremea să facem o incursiune în natură.”

Am plecat, făcându-mi deja planuri pentru a doua zi. M-am trezit după câteva ore de somn, împrospătat şi entuziasmat. Poate azi, poate mâine, aveam să descopăr secretul încântării.

Am alergat spre Strawbery Canyon şi l-am aşteptat pe Soc la intrarea în Grădină. Când a ajuns, ne-am plimbat pe hectare întregi înverzite, pline de tot felul de copaci, tufe, plante şi flori.

Am intrat într-o seră imensă. Aerul era cald şi umed, în contrast cu aerul rece al dimineții, de afară. Soc a arătat spre frunzişul tropical care se înălța deasupra noastră. „Dacă ai fi fost copil, toate acestea ți-ar fi apărut în fața ochilor şi urechilor şi a atingerii tale ca pentru prima oară. Dar acum ai învățat nume şi categorii pentru orice. ’Asta e bine, asta e rău, asta e o masă, ăsta e un scaun, asta e o maşină, o casă, o floare, câine, pisică, găină, bărbat, femeie, apus, ocean, stea.’ Te-ai plictisit de lucruri pentru că ele există doar ca nume pentru tine. Conceptele seci ale minții îți întunecă viziunea.”

Socrate a făcut un gest larg cu mâna, arătând spre palmierii înalți de deasupra noastră, gata să atingă cupola de plexiglas a domului geodezic. „Acum vezi totul printr-un val de asociații despre lucruri, proiectat asupra conştienței simple şi directe. Tu simți că ’le-ai văzut deja pe toate’; e ca şi cum ai vedea un film a douăzecea oară. Vezi numai amintiri de lucruri, aşa că te plictiseşti. Plictiseala este, după cum vezi, inconştiența fundamentală a

vieții; plictiseala este conștiența prinsă în capcana minții. Va trebui să-ți anulezi mintea, pentru ca să-ți poată reveni simțurile.”

În noaptea următoare, când am intrat în birou, Socrate punea deja ceainicul pe foc; mi-am scos pantofii cu grijă şi i-am aşezat pe preşul de lângă canapea. Cu spatele încă la mine, m-a întrebat: „Ce-ai zice de o mică întrecere? Tu faci o cascadorie, apoi fac şi eu o cascadorie, şi vedem cine caştigă.”

„Bine, ok, dacă chiar vrei.” Nu vroiam să-l pun în încurcătură, aşa că am făcut doar un stând într-o mână pe birou, timp de câteva secunde, apoi m-am ridicat şi am făcut un salt înapoi, aterizând sprinten pe covor.

Socrate a dat din cap, aparent demoralizat. „Credeam c-o să fie o întrecere strânsă, dar văd că n-o să fie deloc aşa.”

„Îmi pare rău, Soc, dar asta e, tu nu întinereşti, iar eu sunt destul de bun la chestii dintr-astea.”

„Ce am vrut să spun,” a zâmbit el larg, „este că n-ai nicio şansă.”

„Poftim?”

„Uite-aşa,” a spus. L-am privit cum se întoarce încet şi se îndreaptă agale spre baie. M-am mutat şi eu mai către uşa de la intrare, în caz că ar fi năvălit învârtind iar vreo sabie pe deasupra capului. Dar a ieşit înarmat doar cu ceaşca. A umplut-o cu apă, mi-a zâmbit, a ridicat cana ca şi cum ar fi fost în cinstea mea, apoi a băut-o încet.

„Ei bine?” am spus.

„Asta e.”

„Asta e ce? N-ai făcut nicio brânză.”

„Ah, ba da. Doar că tu n-ai ochi să apreciezi isprava mea. Am simțit o uşoară toxicitate în rinichi; în câteva zile ar fi putut să-mi afecteze tot corpul. Aşa că, înainte să apară cel mai mic simptom, am localizat problema şi am eliminat-o din rinichi.”

Nu puteam să nu râd. „Soc, eşti cel mai mare, cel mai palavragiu pezevenghi pe care l-am întâlnit vreodată. Recunoaşte că eşti învins — nu mă mai aburi atâta.”

„Vorbesc foarte serios. Ceea ce tocmai ți-am descris a avut loc într-adevăr. E nevoie de o anumită receptivitate față de energiile interne şi de un control voluntar asupra câtorva mecanisme subtile.”

„Tu, pe de altă parte,” a spus, punând parcă şi mai multă sare pe rană, „eşti numai vag conştient de ceea ce se petrece în interiorul acelei pungi de piele. Tu eşti ca un gimnast care abia învață stândul în mâini, la bârnă, încă

nu suficient de sensibil să sesizezi când eşti pe punctul să-ţi pierzi echilibrul, aşa că poţi oricând să 'cazi'… la pat."

„Cert este, Soc, că mi-am dezvoltat un simţ al echilibrului foarte fin în gimnastică. Vezi tu, cineva trebuie să facă ceva avansat…"

„Prostii. Ţi-ai dezvoltat doar un nivel grosier de conştienţă; suficient cât să execuţi nişte mişcări elementare standard, dar nimic de luat în considerare."

„Soc, tu chiar spulberi toată poezia unui triplu salt."

„Nu e vorba de nicio poezie în asta; e doar o cascadorie, care necesită nişte înzestrări obişnuite. Când poţi să simţi curgerea energiilor prin corpul tău şi poţi să operezi o mică reglare, la nevoie — asta da" poezie „. Aşa că, practică în continuare, Dan. Rafinează-ţi simţurile câte puţin în fiecare zi; întinde-le aşa cum ai face la gimnastică. În final, conştienţa ta va pătrunde adânc în corpul tău şi în lume. Atunci ai să gândeşti mai puţin despre viaţă şi ai s-o simţi mai mult. Atunci ai să fii încântat şi de cele mai simple lucruri în viaţă — fără să mai fii dependent de realizări şi de distracţii costisitoare. Data viitoare," a râs, „poate-avem şi noi parte de o competiţie adevărată."

Am încălzit iar apa pentru ceai. Am tăcut o vreme, apoi ne-am dus în garaj, unde l-am ajutat pe Soc să scoată un motor de la un Volkswagen şi să-i demonteze transmisia stricată.

Apoi am ieşit să facem service-ul la o limuzină neagră imensă. Când ne-am întors mai târziu în birou, l-am întrebat pe Soc ce părere are despre oamenii bogaţi, dacă sunt mai fericiţi decât 'bieţii sărăntoci ca noi'.

Răspunsul lui, ca de obicei, m-a şocat. „Nu sunt sărac, Dan, sunt extrem de bogat. Şi, ce-i drept, trebuie să devii bogat ca să fii fericit." A zâmbit văzându-mi expresia nedumerită, a luat un stilou de pe birou şi a scris pe o coală albă de hârtie:

Satisfacţie
Fericire= Dorinţe

„Dacă ai suficienţi bani ca să-ţi satisfaci dorinţele, Dan, atunci eşti bogat. Dar sunt două feluri de a fi bogat: poţi să câştigi, să moşteneşti, să împrumuţi, să cerşeşti sau să furi destui bani pentru a-ţi îndeplini dorinţele costisitoare; sau poţi să-ţi cultivi un stil de viaţă simplu, cu puţine dorinţe; în felul acesta întotdeauna poţi să ai bani mai mult decât suficient."

„Numai un luptător are înțelepciunea şi disciplina necesară de a folosi cea de-a doua modalitate. Atenția deplină în fiecare moment este dorința şi plăcerea mea. Atenția nu costă bani; singura ta investiție este antrenamentul. Ăsta este un alt avantaj când eşti luptător, Dan — e mai ieftin! Secretul fericirii, vezi tu, nu se află în a căuta mai mult, ci în dezvoltarea capacității de a te bucura cu mai puțin."

M-am simtit mulțumit, învăluit de vraja vorbelor sale. Nu erau complicații, nici căutări apăsătoare, sau planuri disperate ce trebuie înfăptuite. Socrate tocmai îmi arătase comoara ascunsă a bogăției interioare.

Cred că Socrate mi-a observat starea de visare, pentru că m-a înşfăcat brusc de subsuoară, m-a ridicat şi m-a azvârlit drept în sus, cu atâta putere, că aproape am dat cu capul de tavan! M-a prins din nou, în cădere, aşezându-mă înapoi pe picioare.

„Am vrut doar să mă asigur că mă bucur de toată atenția ta pentru partea care urmează. Cât e timpul?"

Zguduit de scurtul meu zbor, i-am răspuns: „Hm, ceasul e chiar aici, în garaj — 2:35."

„Greşit! Timpul a fost, este şi va fi întotdeauna acum! Acum este timpul; timpul este acum. E clar?"

„Bine, bine, e clar."

„Unde suntem?"

„Suntem în biroul benzinăriei — ia spune, nu cumva am mai jucat noi jocul ăsta mai demult?"

„Da, l-am jucat, şi ceea ce ai învățat este că singurul lucru pe care îl ştii în mod absolut este că eşti aici, oriunde ar fi acest aici. De acum înainte, oricând atenția începe să-ți zburde spre alte timpuri şi locuri, vreau să te retragi imediat. Aminteşte-ți mereu că timpul este acum şi locul este aici."

Chiar atunci un student a dat buzna în birou, trăgând un prieten după el. „Nu-mi vine să cred!" i-a spus el prietenului său, arătând spre Socrate. „Treceam pe stradă, când am aruncat o privire aici şi te-am văzut cum l-ai aruncat pe tipul ăsta până în tavan. Cine eşti tu de fapt?"

Se părea că Socrate fusese descoperit. S-a uitat la student cu o față placidă şi apoi a început să râdă. „Oh," şi Socrate a râs din nou, „Oh, asta-i bună! Nu, doar exersam, ca să mai treacă timpul. Dan, aici de față, este gimnast — nu-i aşa, Dan?" Am încuviințat. Prietenul studentului a spus că-şi aduce aminte de mine; mă văzuse la câteva concursuri de gimnastică. Povestea lui Soc începea să sune credibil.

„Avem o mică trambulină, acolo, în spatele biroului.” Socrate s-a dus în spatele biroului, unde, spre stupefacția mea totală, a început să „demonstreze” o mini-trambulină inexistentă, atât de bine, încât începusem chiar să cred că era acolo. Sărea din ce în ce mai sus, până ajungea aproape de tavan, apoi a început să „țopăie” încet, săltând ca o bilă care ricoşează de podea, apoi s-a oprit, făcând o plecăciune. Am aplaudat.

Nedumeriți, dar satisfăcuți, studenții au plecat. Am alergat în spatele biroului. Bine-nțeles că nu era nicio trambulină acolo. Am început să râd isteric. „Socrate, eşti incredibil!”

„Mda,” a spus, ca-ntotdeauna, fără falsă modestie.

Când am fost gata de plecare, Socrate şi eu, începeau să se ivească zorii. Mi-am încheiat fermoarul la geacă, simțind că de data asta zorile erau un fapt simbolic pentru mine.

Mergând spre casă, m-am gândit la transfomările care se anunțau, nu atât de mult în exterior, cât în interior. Simțeam mult mai limpede pe unde anume trecea calea mea şi care îmi erau prioritățile. Aşa cum îmi ceruse Soc, mai demult, am renunțat în cele din urmă la toată aşteptarea pe care o aveam eu de la lume; aşa încât, odată cu asta, toate dezamăgirile mi-au fost şi ele spulberate. Continuam, bineînțeles, să fac tot ce era necesar pentru a trăi în această lume obişnuită, dar în condițiile impuse de mine. Începeam să mă simt liber.

Prietenia mea cu Socrate a început să capete noi valențe, de asemenea. Un lucru era sigur, aveam mai puține iluzii de apărat. Dacă mi-ar fi spus iar „tăntălău”, n-aş fi putut decât să râd, pentru că ştiam că, după criteriile sale cel puțin, avea dreptate. Şi foarte rar mă mai speria.

Trecând odată pe lângă Spitalul Herrick, în drum spre casă, am simțit că mă prinde o mână de umăr şi am alunecat instinctiv sub ea, ca o pisică ce nu vroia să fie mângâiată. Întorcându-mă, am văzut un Socrate zâmbitor.

„Aha, nu mai eşti peştişorul nervos, nu-i aşa?”

„Ce faci aici, Soc?”

„Am ieşit la plimbare.”

„Ce bine, e minunat să fiu în compania ta.”

Am continuat să mergem tăcuți o vreme, apoi m-a întrebat, „Cât e ceasul?”

„Oh, e cam…” Apoi m-am prins. „… Cam acum.”

„Şi unde suntem?”

„Aici.”

N-a mai spus nimic, dar eu aveam chef de vorbă, aşa că i-am spus despre noile mele sentimente de libertate, despre planurile mele de viitor.

„Cât e ceasul?” a întrebat el.

„Acum,” am oftat. „Nu trebuie să mă tot…”

„Unde suntem?” a întrebat el nevinovat.

„Aici, dar…”

„Ascultă-mă,” m-a întrerupt, „Rămâi în prezent. Nu poţi să faci nimic ca să schimbi trecutul, iar viitorul nu va veni niciodată exact aşa cum plănuieşti sau cum speri tu. Nu au fost niciodată luptători trecuţi şi nici nu vor fi luptători viitori. Luptătorul este aici şi acum. Suferinţa, frica şi furia, regretul şi vinovăţia, invidia şi planurile şi poftele tale trăiesc numai în trecut, sau în viitor.”

„Stai puţin Socrate, îmi amintesc foarte clar că eram furios în prezent.”

„Nu chiar,” a spus. „Vrei să spui că ai acţionat în mod furios în momentul prezent. Asta e ceva natural; acţiunea este mereu în prezent, pentru că este o expresie a corpului, care nu poate exista decât în prezent. Dar mintea, vezi tu, este ca o fantomă, şi, de fapt, nu există niciodată în prezent. Singura putere care o are asupra ta este să-ţi distragă atenţia din momentul prezent.”

M-am aplecat să-mi leg un şiret, când am simţit ceva atingându-mă pe tâmple.

Mi-am terminat de legat şiretul şi m-am ridicat, pomenindu-mă singur într-o mansardă veche, umedă, fără ferestre. În lumina slabă am distins, într-un colţ al încăperii câteva cufere vechi, în formă de coşciuge verticale.

Dintr-odată m-am simţit foarte înspăimântat, mai ales când mi-am dat seama că, în încăperea aceea sumbră, nu puteam să aud nimic, ca şi cum toate sunetele ar fi fost înghiţite de aerul mort şi rânced. Făcând un pas de probă, am observat că mă aflam în interiorul unui pentaclu, o stea cu cinci colţuri, pictată în roşu maroniu pe podea. M-am uitat mai îndeaproape. Culoarea maroniu-roşiatică, era de la sânge uscat — sau pe cale de a se usca.

În spatele meu am auzit un râs mârâit, atât de respingător, de oribil, încât a trebuit să înghit în sec gustul de metal care îmi apăruse în gură. Instinctiv, m-am întors şi am dat cu ochii de un monstru hidos. Îmi răsufla în faţă, iar duhoarea lui dulceagă, grețoasă, de hoit, m-a izbit cu toată forţa.

Pomeţii săi groteşti, erau traşi înapoi, descoperindu-i colţii negri. A început să vorbească: „Viinoooo-ncoaceeee.” Simţeam că ceva mă împinge

să mă supun, dar instinctele mele s-au împotrivit. Am rămas pe loc.

A scos un urlet de furie. „Copiii mei, luați-l!” Cuferele din colț au început să se mişte încet spre mine şi, deschizându-se, au scos la iveală nişte cadavre umane oribile, putrezite, care au ieşit afară, apropiindu-se cu pas hotărât. Mă învârteam ca un leu în cuşcă în interiorul pentaclului, căutând un loc pe unde să fug, când uşa mansardei s-a deschis în spatele meu şi o femeie tânără, cam de nouăsprezece ani, a păşit înăuntru, împleticindu-se şi s-a prăbuşit chiar lângă marginea pentaclului. Uşa a rămas întredeschisă şi o strălucire de lumină a pătruns înăuntru.

Fata era frumoasă, îmbrăcată în alb. Gemea, ca şi cum ar fi fost rănită, apoi a îngăimat cu o voce stinsă: „Ajută-mă, te rog ajută-mă.” Ochii ei înlăcrimați implorau ajutor, în acelaşi timp exprimând parcă o promisiune de recunoştință, recompensă şi dorință arzătoare.

M-am uitat la figurile care se apropiau. M-am uitat la femeie şi apoi la uşă.

Şi atunci am avut Sentimentul acela: „Rămâi unde eşti. Pentaclul reprezintă momentul prezent. Acolo eşti în siguranță. Demonul şi servitorii săi sunt trecutul. Uşa este viitorul. Fereşte-te.”

Chiar atunci fata a început să geamă din nou, rostogolindu-se pe spate. Rochia i-a alunecat, dezvelindu-i piciorul până aproape de şolduri. S-a întins spre mine, implorând, ispitindu-mă: „Ajută-mă…”

Îmbătat de dorință, am țâşnit afară din pentaclu.

Femeia a mârâit la mine, arătându-şi colții înroşiți de sânge. Demonul şi alaiul său au început să schelălăie triumfători şi s-au năpustit asupra mea. M-am aruncat înapoi în pentaclu.

Grămadă pe trotuar, tremurând, mi-am ridicat privirea spre Socrate.

„Acum, dacă eşti destul de odihnit, n-ai vrea să continuăm?” m-a întrebat, în timp ce nişte alergători matinali au trecut pe lângă noi, arătând foarte amuzați la vederea mea.

„Trebuie să mă bagi în sperieți de fiecare dată când vrei să-mi subliniezi ceva?” am scrâşnit eu.

„Ar trebui să-ți subliniez,” a replicat el, „când e ceva foarte important.”

După câteva momente de tăcere, l-am întrebat spăşit: „Nu cumva ai numărul de telefon al fetei aceleia?” Socrate s-a plesnit peste frunte şi şi-a înălțat privirea spre ceruri.

„Bănuiesc că ai înțeles mesajul acestei mici melodrame, nu-i aşa?”

„Pe scurt,” am spus, „rămâi în prezent; e mai sigur. Şi nu păşi afară din pentaclu de dragul nimănui, mai ales dacă are colți.”

„Câtă dreptate ai,” a zâmbit el. "Nu lăsa pe nimeni şi nimic, cu atât mai puțin toate gândurile tale, să te scoată din momentul prezent. Sunt sigur că ai auzit povestea celor doi călugări:

Doi călugări, unul bătrân şi unul foarte tânăr, mergeau pe o potecă plină de noroi printr-o pădure tropicală, întorcându-se spre mănăstire, undeva în Japonia. Pe drum s-au întâlnit cu o femeie frumoasă, care stătea, neajutorată, pe marginea unui pârâu mocirlos, foarte învolburat.

Văzându-i necazul, călugărul bătrân a luat-o în brațele sale puternice şi a traversat-o pe malul celălalt. Ea i-a zâmbit, cu mâinile încolăcite în jurul gâtului lui, până când el a aşezat-o cu grijă jos. Mulțumindu-i, fata a făcut o plecăciune, iar călugarii şi-au continuat drumul în tăcere.

Pe când se apropiau de porțile mănăstirii, călugărul cel tânăr n-a putut să se mai stăpânească. „Cum ai putut să o duci pe femeiea aceea frumoasă în brațe? Nu se cuvine ca un călugăr să se poarte în felul ăsta.”

Călugărul bătrân s-a uitat la tovarăşul său de drum, răspunzând: „Eu am lăsat-o acolo. Tu încă o mai duci?”

„Se pare că mai e mult de lucru,” am oftat, „chiar când credeam că am ajuns undeva.”

„Treaba ta nu este să ’ajungi undeva’ — treaba ta este să fii aici. Dan, abia dacă îți trăieşti viața cu totul în prezent. Tu îți focalizezi mintea aici şi acum doar atunci când faci vreun triplu salt sau dacă te cicălesc eu. Acum a venit vremea să-ți dai silința, mai mult decât oricând, dacă vrei să ai o şansă cât de mică de a găsi poarta. Ea este chiar aici, în fața ta; deschide-ți ochii, acum!”

„Dar cum?”

„Păstrează-ți atenția în momentul prezent, Dan şi vei fi eliberat de gânduri. Atunci când gândurile iau contact cu prezentul, se dizolvă.” Se pregătea de plecare.

„Aşteaptă, Socrate. Înainte să pleci, spune-mi — tu erai călugărul bătrân din poveste — cel care a cărat-o pe femeie? Sună ca şi cum tu ai fi făcut-o.”

„Tu încă o mai duci?” a râs şi a dispărut după un colț, parcă plutind.

Am alergat pe ultimele străzi în drum spre casă, am făcut un duş şi am adormit buştean.

Când m-am trezit, am ieşit să mă plimb, continuând să meditez în felul în care îmi sugerase Socrate, focalizându-mi atenţia din ce în ce mai mult în momentul prezent. Mă trezeam faţă de lume, iar simţurile îmi reveneau ca la început, când eram copil. Cerul părea mai strălucitor, chiar şi în zilele ceţoase de mai.

Nu i-am spus nimic lui Socrate despre Linda, probabil pentru acelaşi motiv pentru care nici ei nu i-am spus nimic despre profesorul meu. Erau două aspecte diferite ale vieţii mele; şi simţeam că Socrate era mai interesat de antrenamentul meu lăuntric decât de relaţiile mele lumeşti.

Nu mai auzisem nimic despre Joy, dar oricând putea să răsară de nicăieri sau să-mi apară în vis. Linda îmi scria aproape în fiecare zi şi uneori mă suna, de când lucra la Bell Telephone.

Cursurile treceau uşor, iar săptămânile curgeau una dupa alta. Adevărata mea sală de clasă era totuşi Strawberry Canyon, unde alergam ca vântul printre coline, nemaiţinând cont de distanţă, luându-mă la întrecere cu iepurii sălbatici. Uneori mă opream să meditez sub vreun copac, sau doar ca să miros briza proaspătă, care venea din golful scânteietor de dedesubt. Şedeam câte o jumătate de oră, privind licărul apei sau norii rătăcind pe deasupra.

Scăpasem de „obiectivele importante” din trecut. Nu mai rămăsese decât unul: poarta. Câteodata uitam chiar şi de asta, în timpul antrenamentelor, unde mă jucam în extaz, înălţându-mă sus de tot în aer de la trambulină, întorcându-mă şi răsucindu-mă, plutind agale, apoi ţâşnind în salturi duble şi înălţându-mă iar în zbor.

Eu şi Linda am continuat să ne scriem, iar scrisorile noastre au devenit poezie. Însă imaginea lui Joy îmi stăruia în faţa ochilor, zâmbindu-mi ştrengăreşte, cu subînţeles, până când nu mai eram sigur ce sau pe cine vroiam cu adevărat.

Apoi, fără să-mi dau seama, ultimul meu an de facultate s-a apropiat de sfârşit. Examenele finale erau acum doar o formalitate. În timp ce scriam răspunsuri în obişnuitele caiete albastre de amintiri, ştiam că viaţa mea se transformase, de vreme ce priveam cu atâta delectare urma netedă de cerneală albastră pe care o lăsa stiloul meu. Iar liniile de pe hârtie păreau o operă de artă. Ideile îmi curgeau pur şi simplu din minte, fără să mai fie obstrucţionate de tensiuni sau de griji. Apoi s-a terminat şi asta şi am realizat că tocmai îmi încheiasem educaţia universitară.

Am adus suc de mere proaspăt la benzinarie, ca să sărbătoresc împreună cu Socrate. În timp ce şedeam şi sorbeam, gândurile mi-au scăpat de sub atenție şi au început să hoinărească în viitor.

„Unde eşti?” a întrebat Socrate. „Cât e ceasul?”

„Aici, Soc, acum. Dar realitatea mea prezentă este că am nevoie de o carieră. Ce mă sfătuieşti?”

„Sfatul meu este: fă ce doreşti.”

„Asta nu m-ajută prea mult. N-ai putea să mai adaugi ceva?”

„Ok, atunci fă ce trebuie.”

„Dar ce?”

„Nu contează ce faci, ci doar cât de bine o faci. A propos,” a adăugat el, „Joy vine în vizită week-end-ul ăsta.”

„Minunat! Ce-ar fi să mergem la un picnic sâmbăta asta? La 10 dimineața e bine?”

„Bine, ne întâlnim aici.”

I-am spus noapte bună şi am păşit în aerul rece al dimineții de iunie, pe sub stelele încă strălucind. Era cam pe la 1:30, când părăseam benzinăria şi mă îndreptam spre colț. Ceva m-a făcut să mă întorc şi să mă uit pe acoperiş. Şi iată-l, în aceeaşi ipostază în care îl văzusem cu multe luni în urmă, stând nemişcat, cu o aureolă mijindu-i în jurul corpului, cu privirea ridicată spre cer. Cu toate că era la vreo douăzeci de metri depărtare şi vorbea încet, l-am auzit ca şi cum ar fi fost lângă mine. „Dan, vino aici.”

M-am dus repede în spate, la timp ca să-l văd pe Socrate apărând din umbră.

„Înainte să pleci în seara asta, mai e un lucru pe care trebuie să-l vezi.” Şi-a îndreptat degetele arătătoare spre ochii mei şi m-a atins chiar deasupra sprâncenelor. Apoi doar a făcut un pas înapoi şi a sărit direct în sus, aterizând pe acoperiş. Am rămas cu gura căscată, neputând să cred ceea ce vedeam. Soc a sărit jos, aterizând abia auzit. „Secretul,” a zâmbit el pe sub mustață, „constă în glezne foarte puternice.”

M-am frecat la ochi. „Socrate, a fost adevărat? Vreau să spun, am văzut cu ochii mei; dar mi-ai atins fruntea înainte.”

„Nu există limite bine definite ale realității, Dan. Pământul nu este solid. Este alcătuit din molecule şi atomi, nişte universuri minuscule, umplute cu spațiu. Este un loc de lumină şi de magie, doar să-ți deschizi ochii şi îl poți vedea.”

Ne-am spus noapte bună.

În sfârşit a venit şi ziua de sâmbătă. Am intrat în birou şi Soc s-a ridicat de pe scaunul său. Apoi am simţit un braţ delicat prinzându-mă de după mijloc şi i-am văzut umbra lui Joy venind lângă mine.

„Sunt atât de fericit să te revăd," i-am spus, îmbrăţişând-o.

Zâmbetul îi era radiant. „Ooh," a gângurit ea, „Eşti din ce în ce mai puternic. Te antrenezi pentru Jocurile Olimpice?"

„Dacă chiar vrei să ştii," am răspuns cu seriozitate, „am hotărât să mă retrag. Gimnastica m-a dus cât a putut de departe; e timpul să schimb macazul." A încuviinţat fără să comenteze.

„Bine, haideţi să plecăm," a spus Socrate, cărând pepenele pe care îl adusese cu el. Avem sandvişuri în rucsac."

Şi am pornit în sus, spre dealuri, într-o zi care nu putea fi mai frumoasă. După ce am luat prânzul, Soc s-a decis să ne lase singuri: „mă duc să mă caţăr în copac."

Mai târziu, a coborât ca să ne audă cum punem ţara la cale.

„Joy, într-o bună zi am să scriu o carte, despre viaţa mea alături de Socrate."

„Poate că o să se facă şi un film," a spus ea, în timp ce Soc asculta, rezemat de copac.

Deveneam din ce în ce mai entuziast. „Şi o să se facă şi tricouri cu luptător…"

„Şi săpun cu luptător," a ţipat Joy.

„Şi abţipilduri cu luptător."

„Şi gumă de mestecat!"

Socrate auzise destul. Clătinând din cap, s-a căţărat înapoi în copac.

Am râs amandoi, tăvălindu-ne prin iarbă şi i-am spus cu o nonşalanţă, îndelung practicată: „Hei, ce-ar fi să ne luăm la întrecere până la carusel şi înapoi?"

„Dan, cred că trebuie să fii ahtiat după pedepse," s-a făIit Joy. „Mama a fost antilopă, iar tata ghepard. Sora mea este vântul şi…"

„Aha, şi fraţii tăi sunt un Porsche şi un Ferrari." A râs, încălţându-se cu tenişii.

„Cel care pierde strânge masa," am spus.

Imitându-l perfect pe W.C. Fields, Joy a spus: „În fiecare minut se mai naşte câte-un fraier." Apoi, fără să mă prevină, a zbughit-o la fugă.

Am strigat după ea, în timp ce mă încălţam: „Şi bănuiesc că unchiul tău era Rilă Iepurilă!" I-am spus lui Socrate: „Mă întorc în câteva minute," şi

am luat-o la goană după Joy, care era departe de-acum, alergând spre carusel, care era cam la o milă distanță.

Era rapidă, nimic de zis — dar eu eram mai rapid, şi ştiam asta. Antrenamentul mă purtase pe o culme mult mai înaltă decât mi-aş fi imaginat vreodată.

Joy s-a uitat înapoi, în timp ce îşi mişca lejer mâinile şi picioarele şi a rămas surprinsă — aş putea spune şocată? — când m-a văzut că alergam chiar în spatele ei, respirând fără efort.

A început să tragă şi mai tare şi s-a uitat iar înapoi. Eram destul de aproape ca să-i văd broboanele de sudoare prelingându-i-se pe gâtul delicat. Şi, când am început să alergăm umăr lângă umăr, a spus gâfâind: „Ei, ai făcut cumva autostopul pe spatele vreunui vultur?”

„Da,” i-am zâmbit, „Era un văr de-al meu.” Apoi i-am suflat o bezea şi am luat-o din loc.

Făcusem deja cale-ntoarsă la carusel şi eram la jumătatea drumului față de locul nostru de picnic, când am văzut-o pe Joy căzând în urmă, la vreo sută de metri. Părea că a tras din răsputeri şi era obosită. Mi-a fost milă de ea, aşa că m-am oprit, m-am aşezat şi am cules o floare de muştar sălbatic de pe marginea drumului. Când s-a apropiat de mine, a încetinit ca să se uite la mine cum adulmecam floarea. I-am spus: „Ce zi frumoasă, nu-i aşa?”

„Ştii,” a spus ea, „asta îmi aduce aminte de povestea cu broasca țestoasă — şi cu iepurele sălbatic.” Şi, zicând acestea, a țâşnit cu o viteză incredibilă.

Luat prin surprindere, am sărit imediat în picioare şi am pornit după ea. Încet, dar sigur, m-am apropiat de ea, însă acum eram la marginea poienii, iar ea avea un avans considerabil. M-am apropiat din ce în ce mai mult, până când puteam să-i aud gâfâitul dulce. Ne-am întrecut, umăr lângă umăr, gonind pe ultimii douăzeci de metri. Apoi ea s-a întins şi m-a prins de mână; am încetinit, râzând şi am aterizat chiar peste feliile de pepene pe care le pregătise Soc, din care au țâşnit seminţe în toate direcțiile.

Socrate, coborând din copacul său, a început să aplaude, iar eu am alunecat cu fața într-o felie de pepene, mânjindu-mă pe obraji.

Joy s-a uitat la mine şi m-a luat peste picior: „Vai dragă, da’ nu trebuie să roşeşti aşa. La urma urmei, aproape că m-ai întrecut, băbuța de mine.”

Fața îmi şiroia; m-am şters, apoi mi-am lins zeama de pepene de pe degete. I-am răspuns: „Vai, drăguța de tine, chiar şi un moşulică mai nătărău poate să vadă clar că eu am caştigat.”

„Nu-i decât un nătărău pe-aici,” a mormăit Soc, „şi ăsta tocmai a dărâmat pepenele.”

Am râs cu toţii şi apoi m-am întors către Joy cu ochii strălucind de iubire. Dar când am observat cum mă fixa ea, am încetat să mai râd. M-a luat de mână şi m-a dus la marginea poieniţei, de unde se vedeau dealurile verzi ale parcului Tilden.

„Danny, trebuie să-ţi spun ceva. Tu eşti foarte special pentru mine. Dar, după cum spune Socrate” — şi s-a uitat înapoi spre el, care clătina încet din cap — „calea ta nu pare să fie suficient de largă ca să mă încapă şi pe mine, — cel puţin aşa pare. Şi sunt încă foarte tânără, Danny — şi mai am încă multe lucruri pe care trebuie să le fac.”

Tremuram. „Dar, Joy, doar ştii că vreau să fii cu mine pentru totdeauna. Vreau să avem copii împreună şi să-ţi ţin de cald noaptea. Viaţa noastră ar putea fi atât de frumoasă împreună.”

„Danny,” a mai spus ea, „mai e ceva, ce ar fi trebuit să-ţi spun mai demult. Ştiu că arăt şi mă comport — ei bine, conform vârstei pe care te aştepţi tu să o am. Dar n-am decât cincisprezece ani.”

Mă uitam la ea cu gura căscată. „Asta înseamnă că luni întregi am avut o mulţime de fantezii ilegale.”

Toţi trei am început să râdem, dar râsul meu era sec. O bucată din viaţa mea tocmai căzuse şi se spărsese. „Joy, am să te aştept. Mai e o şansă.”

Ochii lui Joy s-au umplut de lacrimi. „Oh, Danny, întotdeauna mai este o şansă — pentru orice. Dar Socrate mi-a spus că e cel mai bine pentru tine să uiţi.”

Socrate s-a apropiat tăcut din spatele meu, în timp ce mă uitam în ochii luminoşi ai lui Joy. Când mi-am întins braţele către ea, Soc m-a atins uşor pe ceafă, la baza craniului. Lumina s-a stins şi într-o clipa am uitat că am cunoscut vreodată o femeie cu numele de Joy.

CARTEA A TREIA FERICIREA FARA OBIECT

7 Căutarea finală

Când am deschis ochii, eram întins pe spate, cu privirea spre cer.

Probabil că ațipisem. Întinzându-mă, am spus: „Soc, nu crezi c-ar trebui să ieşim mai des la picnic, noi doi?”

„Da,” a încuviințat el încet. „Doar noi doi.”

Ne-am strâns lucrurile şi am colindat aproape doi kilometri pe dealurile împădurite, înainte să luăm autobuzul. Tot drumul la vale, aveam un vag sentiment că uitasem să spun sau să fac ceva — sau poate că uitasem ceva acolo. Dar până când autobuzul a ajuns la poale, sentimentul acela s-a risipit.

Înainte să coboare din autobuz, l-am întrebat: „Hei, Soc, ce-ai zice să facem mâine o alergare?”

„De ce să mai aşteptăm?” a răspuns el. „Ne întâlnim diseară la pod, pe la 11:30. Putem să facem o alergare fainã de noapte pe deal.”

În noaptea aceea, luna plină poleia cu raze argintii vârfurile ierburilor şi ale tufişurilor, pe drumul nostru pe poteci. Însă eu ştiam ca-n palmă fiecare centimetru al urcuşului de şapte km şi aş fi putut să alerg pe acolo chiar dacă era beznă.

Dupa un urcuş abrupt, pe potecile de jos, corpul mi se înfierbântase. Curând am ajuns la traseul de legătură şi am pornit în sus pe el. Ceea ce mi se părea, cu multe luni în urmă, un munte greu de cucerit, acum era doar floare la ureche. Respirând adânc, am sprintat şi l-am zorit pe Socrate, care rămăsese în urmă, respirând din greu, fâțâindu-se-ncolo şi-ncoace, ca un clovn, „Hai, moşule — prinde-mă dacă poți!”

După un timp, destul de lung, m-am uitat înapoi, aşteptându-mă să-l vad pe Soc alergând întins în urma mea. Dar nu se vedea nicăieri. M-am oprit, chicotind, bănuind vreo capcană. Ei bine, am să-l las să mă aştepte la capăt şi să se întrebe unde sunt eu. M-am aşezat pe creasta dealului, de unde vedeam golful şi luminile oraşului San Francisco licărind în depărtare.

Apoi a început să adie vântul, şi deodată am simțit că ceva nu era în regulă — nu era deloc. Am sărit ca ars şi am luat-o la goană la vale.

L-am găsit pe Socrate, chiar după cotitură, zăcând cu fața în jos pe pământul rece. Am îngenuncheat repede şi l-am întors cu grijă, ținându-l, şi mi-am lipit urechea de pieptul lui. Inima nu i se auzea. „Oh, Doamne Dumnezeule,” am spus, în timp ce o rafală răzleață a început să vuiască prin canion.

Aşezând jos corpul lui Socrate, mi-am pus gura peste a lui şi i-am suflat aer în plămâni; îi apăsam pieptul cu disperare, într-o panică crescândă.

După un timp nu mai puteam decât să-i şoptesc încetişor, legănându-i capul în mâini. „Socrate, nu muri — te rog, Socrate.” Fusese ideea mea să alergăm. Mi-am amintit cum se opintea în drum spre conector, respirând din greu. Of, dacă… Prea târziu. Am fost sfâşiat de supărare cu gândul la nedreptatea lumii; am simțit cea mai mare furie pe care o trăisem vreodată.

„NUUUUUUUUUUU!” am urlat, iar tânguirea mea a răsunat cu ecou în hăul canionului, speriind păsările, care au zburat din cuiburi.

Nu, n-avea cum să moară — nu vroiam eu să-l las! Am simțit un val de energie care îmi urca prin brațe, picioare şi piept. Vroiam să i-o dau lui pe toată. Dacă asta ar fi însemnat viața mea, era un preț pe care l-aş fi plătit cu bucurie. „Socrate, trăieşte, trăieşte!” I-am apucat pieptul cu amândouă mâinile, apăsându-mi degetele în coastele lui. Mă simțeam electrizat, îmi vedeam mâinile strălucind, în timp ce-l scuturam, în dorința ca inima lui să bată din nou. „Socrate!” am poruncit. „Trăieşte!”

Dar zadarnic… Zadarnic. Îndoiala a început să prindă contur în mintea mea şi m-am pierdut. Se sfârşise. Am rămas împietrit, cu lacrimile şiroindu-mi pe obraji. „Te rog,” mă uitam în sus, spre norii argintii care se perindau prin fața lunii. „Te rog,” îi spuneam lui Dumnezeu, pe care nu-l văzusem niciodată. „Lasă-l să trăiască.” Până la urmă am încetat să mă mai zbucium, am încetat să mai sper. Era dincolo de puterile mele. Îl pierdusem.

Doi iepuraşi au sărit dintr-un tufiş să se uite curioşi la mine, apoi la corpul fără viață al unui bătrân, pe care îl țineam cu drag în brațe.

Şi atunci am simțit-o — era aceeaşi Prezență pe care o cunoscusem cu multe luni în urmă. Îmi umplea corpul. O respiram; Ea mă respira. „Te rog,” am zis pentru ultima oară, „ia-mă pe mine în loc.” O spusesem sincer, din suflet. Şi în clipa aceea am simțit pulsul care începea să zvâcnească în gâtul lui Soc. Mi-am lipit repede urechea de pieptul lui. Bătaia puternică, ritmică, a inimii bătrânului luptător îmi bubuia în ureche. Apoi am suflat viață în el, până când pieptul a început să i se ridice şi să coboare în voie.

Când Socrate a deschis ochii, eram cu fața aplecată deasupra lui, râzând, plângând încet, plin de recunoştință. Şi amândoi eram scăldați în razele de argint viu ale lunii. Iepuraşii, cu blănița strălucind, se uitau la noi. Apoi, auzindu-mi vocea, s-au retras în tufiş.

„Socrate, eşti în viață.”

„Văd că puterea ta de observație e ascuțită ca briciul, ca de obicei,” a spus el slăbit.

A încercat să se ridice, dar se clătina, iar pieptul îl durea, aşa că l-am luat pe umerii mei, aşa cum fac pompierii, şi am început să-l car, până la capătul potecilor, vreo trei km. De la Laboratorul de Ştiință Lawrence paznicul ar fi putut să cheme o ambulanță.

Cea mai mare parte a drumului s-a odihnit tăcut pe umerii mei, în timp ce eu mă luptam cu oboseala, asudând sub greutatea lui. Din când în când îmi spunea: „Cel mai bun mod de a călători — hai să facem asta mai des” sau „Hei rup!”

M-am întors acasă numai după ce a fost internat la terapie intensivă, la Spitalul Herrick. În noaptea aceea mi-a revenit visul. Moartea îşi întindea mâna să-l prindă pe Socrate; m-am trezit țipând.

În ziua următoare am rămas cu el. A dormit în cea mai mare parte a timpului, dar după amiază târziu a vrut să vorbească.

„Ok — ce s-a petrecut?”

„Te-am găsit întins acolo. Inima ți se oprise şi nu mai respirai. Îmi-Îmi doream să trăieşti.”

„Amintește-mi să te trec în testamentul meu. Ce-ai simțit?”

„Asta a fost partea cea mai ciudată, Soc. La început am simțit acel flux de energie trecând prin mine. Am încercat să ți-l ofer ție. Aproape că renunțasem, când…”

„Să nu spui niciodată mori,” a decretat el.

„Socrate, e ceva serios!”

„Continuă — sunt numai ochi şi urechi. Abia aştept să văd cum s-a încheiat totul.”

Am zâmbit: „Ştii prea bine cum s-a încheiat. Inima a început să-ți bată din nou — dar numai după ce am încetat să mă mai zbat. Prezența Aceea pe care o simțisem odată — Ea ți-a pornit bătăile inimii.”

A încuviințat din cap. „Ai simțit-O.” Nu era o întrebare, era o afirmație.

„Da.”

„Asta a fost o lecție bună,” a spus, întinzându-se încet.

„O lecție! Tu ai avut infarct şi asta a însemnat o mică lecție plăcută pentru mine? Aşa vezi tu lucrurile?”

„Da,” a spus, „şi sper să te foloseşti din plin de ea. Nu contează cât de puternici arătăm, există întotdeauna o slăbiciune ascunsă, care poate să ne vină de hac la un moment dat. Regulile Casei:” Pentru fiecare punct forte

există şi o slăbiciune — şi invers. Într-adevar, chiar de când eram copil, slăbiciunea mea a fost întotdeauna inima. Tu, tinere prieten, ai un alt fel de ’problemă cu inima’."

„Eu am?”

„Da. Tu nu ți-ai deschis inima într-un mod natural, ca să-ți trezeşti emoțiile în felul în care ai făcut-o aseară. Ai învățat să-ți controlezi corpul, ai şi ceva control asupra minții, însă inima nu ți s-a deschis. Obiectivul tău nu este invulnerabilitatea, ci vulnerabilitatea — față de lume, viață, şi, drept urmare, față de Prezența pe care ai simțit-O.”

Am urmărit să-ți arăt, prin puterea exemplului, că viața luptătorului nu înseamnă perfecțiunea pe care ți-ai închipuit-o sau victoria; ea înseamnă iubire. Iubirea este sabia luptătorului; oriunde ar tăia, dăruieşte viață, nu moarte."

„Socrate, vorbeşte-mi despre iubire. Vreau s-o înțeleg.”

A râs încet. „Nu e ceva care să fie înțeles; poate să fie doar simțit.”

„Bine atunci, şi cum se simte?”

„Vezi?” a spus, „Tu vrei s-o transformi într-un concept mental. Uită de tine şi simte!”

M-am uitat în jos la el, realizând măreția sacrificiului său — cum s-a antrenat împreună cu mine, fără să dea niciodată înapoi, chiar dacă ştia că are probleme cu inima — totul, numai ca să-mi mențină mie interesul treaz. Ochii mi s-au umplut de lacrimi. „Acum simt, Soc…”

„Prostii! Regretele nu sunt destul de bune.”

Ruşinea mi s-a transformat în frustrare. „Uneori eşti chiar enervant, vrăjitor bătrân! Ce vrei de la mine, sânge?”

„Enervarea nu e destul de bună,” a intonat el dramatic, scrutându-mă cu ochii holbați, ca un tâlhar din filmele mute.

„Socrate, eşti complet sărit,” am râs.

„Asta e — râsul e destul de bun!”

Amândoi am râs cu încântare; apoi, chicotind încet, a adormit. Am plecat tiptil.

Când am venit să-l vizitez a doua zi dimineață, arăta mai înzdrăvenit. L-am luat repede la rost: „Socrate, de ce ai insistat să alergi cu mine şi, ca şi cum n-ar fi fost de-ajuns, ai făcut toate săriturile şi țopăielile alea, când ştiai că puteau să te omoare în orice clipă?”

„De ce să-mi fac griji? Mai bine să trăieşti până mori. Sunt un luptător; calea mea este acțiunea,” a spus. „Sunt un învățător; învăț pe alții prin

exemplu personal. Într-o bună zi s-ar putea să-i înveți şi tu pe alții, după cum ți-am arătat — atunci vei înțelege că doar cuvintele nu sunt de-ajuns; trebuie să predai şi tu prin puterea exemplului şi numai ceea ce ai realizat prin proprie experiență."

Apoi mi-a spus o poveste:

O mamă şi-a adus copilul în fața lui Mahatma Gandhi. L-a implorat: „Te rog, Mahatma. Spune-i fiului meu să nu mai mănânce zahăr."

Gandhi a tăcut, apoi i-a spus: „Adu-l pe fiul tău peste două săptămâni."

Nedumerită, femeia i-a mulțumit şi i-a spus că va face după cum i-a zis.

După două săptămâni, s-a întors împreună cu fiul ei. Gandhi l-a privit pe copil în ochi şi i-a spus: „Nu mai mânca zahăr."

Recunoscătoare, dar surprinsă, femeia l-a întrebat, „De ce mi-ai spus să-l aduc înapoi dupa două săptămâni? Ai fi putut să-i spui de prima dată."

Ghandi i-a răspuns: „Acum două săptămâni, mâncam şi eu zahăr."

„Dan, însuşeşte-ți ceea ce predai şi predă numai ceea ce tu ți-ai însuşit deja."

„Ce-aş putea să predau, altceva decât gimnastică?"

„Gimnastica este suficientă, atâta vreme cât o foloseşti drept un mijloc pentru a împărtăşi lecții mai universale," a spus. „Respectă-i pe ceilalți. La început dă-le ce vor şi poate, după aceea, câțiva dintre ei vor dori să primească ceea tu doreşti să le oferi. Mulțumeşte-te să-i înveți mărunțişuri, până când va apare cineva care va cere mai mult."

„Cum voi şti dacă cer mai mult?"

„Vei şti."

„Dar, Socrate, eşti sigur că sunt destinat să fiu profesor? Eu unul, nu mă simt ca şi cum aş fi."

„Dai impresia că te îndrepți în această direcție."

„Asta mă face să-mi amintesc de ceva ce am vrut să te întreb mai demult — deseori pari să-mi citeşti gândurile sau să-mi cunoşti viitorul. Am să dobândesc şi eu într-o zi astfel de puteri?" Auzind acestea, Soc s-a întins, a deschis televizorul şi a început să se uite la desene animate. I l-am închis imediat.

S-a întors către mine şi a oftat. „Speram că ai sa laşi la o parte orice fascinație legată de astfel de puteri. Dar acum, fiindcă ai adus vorba, am putea s-o rezolvăm şi pe asta. Foarte bine, ce vrei să ştii?"

„Păi, pentru început, prezicerea viitorului. Se pare că uneori eşti în stare să faci asta.”

„Citirea viitorului se bazează pe o percepere realistă a prezentului. Să nu catadicseşti să citeşti viitorul până când nu vei fi izbutit deja să vezi clar prezentul.”

„Bine, şi despre citirea gândurilor?” am întrebat.

Socrate a oftat. „Ce-i cu ea?”

„Se pare că eşti în stare să-mi citeşti gândurile mai tot timpul.”

„Da, la drept vorbind,” a recunoscut el, „ştiu ce gândeşti mai tot timpul. ’Gândurile’ tale sunt uşor de citit, pentru ca îți sunt înscrise pe tot chipul.”

Am roşit.

„Înțelegi ce vreau să spun?” a râs, arătând spre fața mea îmbujorată. „Şi nu e nevoie să fii magician ca să citeşti pe chipurile oamenilor; jucătorii de poker fac asta tot timpul.”

„Dar despre puterile adevărate?”

S-a ridicat în capul oaselor şi a spus: „Puterile speciale chiar există. Însă pentru luptător aceste aspecte sunt complet irelevante. Nu te amăgi. Fericirea este singura putere care contează. Iar tu nu poți să ajungi la fericire; ea ajunge la tine — dar numai după ce ai renunțat la orice altceva.”

Socrate începea să se simtă obosit. M-a fixat cu privirea o clipă, ca şi cum ar fi luat o decizie. Apoi a vorbit cu o voce blândă, dar fermă, rostind cuvintele de care mi-era teamă cel mai mult. „Acum mi-e clar că eşti prins în capcană, Dan — continuând să cauți fericirea în cu totul altă parte. Aşa să fie. N-ai decât să cauți până când o să te saturi. Ar fi bine să pleci o vreme. Caută ce vrei şi învață ce poți. Apoi vom vedea.”

Vocea îmi tremura de emoție. „Cât — cât de mult timp?”

Cuvintele lui m-au zguduit. „Nouă sau zece ani ar trebui să fie de ajuns.”

Eram îngrozit. „Socrate, nu mă interesează chiar atât de mult puterile astea. Îți spun cinstit, am înțeles ce mi-ai spus. Te rog, lasă-mă să rămân cu tine.”

Şi-a închis ochii şi a oftat. „Tânărul meu prieten, să nu-ți fie frică. Steaua ta te va călăuzi; nu poți să te rătăceşti.”

„Dar când o să ne mai vedem, Socrate?”

„Atunci când căutarea ta se va încheia — când se va încheia cu adevărat.”

„Când am să devin un luptător?”

„Luptător nu este ceva ce devii, Dan. Este ceva care, fie eşti, în acest moment, fie ceva ce nu eşti. Calea în sine îl creează pe luptător. Şi acum trebuie să mă uiţi cu desăvârşire. Du-te şi vino înapoi radiind.”

Ajunsesem să depind atât de mult de sfatul său, de certitudinea sa. Încă tremurând, m-am întors şi m-am îndreptat spre uşă. Apoi am privit pentru ultima oară în ochii aceia strălucitori: „Am să fac tot ce mi-ai cerut Socrate — în afară de un singur lucru. N-am să te uit niciodată.”

Am coborât scările, ieşind afară pe străzile oraşului, apoi am hoinărit prin campus, către un viitor incert.

M-am hotărât să mă mut înapoi în Los Angeles, oraşul meu natal. Mi-am scos vechiul meu Vaillant din garaj şi mi-am petrecut ultimul weekend în Berkeley împachetându-mi lucrurile. Cu gândul la Linda, am intrat într-o cabină telefonică şi am format numărul de telefon de la noul ei apartament. Când i-am auzit vocea somnoroasă, am ştiut ce vroiam să fac.

„Scumpa mea, am câteva surprize. Mă mut în L.A.; vrei să iei avionul mâine dimineață, spre Oakland, cât de repede poți? Am putea să mergem împreună spre sud, cu maşina; e ceva despre care trebuie să vorbim.”

A urmat o pauză la capătul celălalt al firului. „Oh, aş fi încântată! Am să iau avionul de ora 8 a.m.” Hm „- apoi a urmat o pauză mai lungă -” Despre ce vrei să vorbim, Danny?"

„E ceva ce ar trebui să te întreb în persoană, dar îți dau un indiciu: ceva despre cum să ne unim viețile, despre copii, despre cum ne trezim dimineața îmbrățişați.” A urmat o pauză mai lungă. „Linda?”

Vocea îi tremura. „Dan — nu mai pot să vorbesc acum. Vin mâine dimineață cu avionul.”

„Ne întâlnim la poarta PSA. La revedere, Linda.”

„La revedere, Danny.” Apoi nu s-a mai auzit decât un bâzâit pe fir.

Am ajuns la poartă la ora 8:45. Ea era deja acolo, cu ochii strălucind, o frumusețe cu părul roşcat aprins. A alergat spre mine, râzând, şi m-a prins în brațe. „Ooh, e bine să te îmbrățişez din nou, Danny!”

Puteam să-i simt căldura corpului radiind într-al meu. Ne-am dus repede spre parcare, neştiind ce să ne spunem la început.

Am condus înapoi spre parcul Tilden şi am luat-o la dreapta, urcând spre Inspiration Point. Plănuisem totul dinainte. I-am spus să se țină bine şi era cât pe ce să-i pun întrebarea, când ea şi-a aruncat brațele în jurul meu şi mi-a spus: „Da!” şi a început să plângă. „Am spus eu ceva?” Am glumit cam sec.

Ne-am căsătorit la Curtea Municipală din Los Angeles, în cadrul unei frumoase ceremonii private. O parte din mine se simțea foarte fericită; altă parte era nespus de deprimată. M-am trezit în miez de noapte şi m-am dus tiptil în balconul din apartamentul nostru nupțial. Am început să plâng pe tăcute. De ce simțeam că pierdusem ceva, ca şi cum aş fi uitat ceva important? Acel sentiment avea să nu mă părăsească niciodată.

Nu după mult ne-am mutat într-un apartament nou. Mi-am încercat norocul în vânzarea de asigurări; Linda şi-a găsit un serviciu cu jumătate de normă, casier la o bancă. Ne aranjasem o situație stabilă şi ne simțeam bine, dar eu eram prea ocupat ca să îmi dedic destul timp proaspetei mele soții. Noaptea târziu, în timp ce ea dormea, eu făceam meditație. Dimineața devreme făceam câteva exerciții. Dar nu după multă vreme, responsabilitățile serviciului îmi lăsau prea puțin timp pentru astfel de lucruri; tot antrenamentul meu şi toată disciplina începeau să fie neglijate.

După şase luni de muncă în vânzări, mă săturasem. Am avut o discuție cu Linda, prima noastră discuție serioasă după mai multe săptămâni.

„Iubito, ce-ar fi să ne mutăm înapoi în California de Nord şi să ne căutăm alte slujbe?”

„Dacă asta vrei să faci, Dan, eu n-am nimic împotrivă. În plus, mi-ar place să fim mai aproape de părinții mei. Sunt nişte dădace foarte pricepute.”

„Dădace?”

„Da. Cum te simți în postura de tătic?”

„Vrei să spui un copil? Tu — eu — un copil?” Am îmbrățişat-o îndelung, cu tandrețe.

Nu mai puteam să fac nicio mişcare greşită după toate astea. A doua zi după ce am ajuns în Nord, Linda s-a dus în vizită la părinți, iar eu am plecat să-mi caut ceva de lucru. Am aflat de la fostul meu antrenor, Hal, că postul de antrenor de gimnastică pentru bărbați era liber la Unversitatea Stanford. M-am dus chiar în ziua aceea la un interviu pentru acest post, apoi am plecat cu maşina la socrii mei ca să-i spun Lindei veştile. Când am ajuns mi-au spus că au primit un telefon de la Directorul Departamentului de Atletism de la Stanford şi că mi se oferea postul de antrenor, urmând să încep din septembrie. Am acceptat: îmi găsisem o carieră, cât ai bate din palme.

La sfârşitul lui august s-a născut frumoasa noastră fetiță, Holly. Am încărcat toate lucrurile noastre în maşină şi le-am dus în Menlo Park, într-un

apartament confortabil în care urma să ne mutăm. Linda, împreună cu copilul au venit cu avionul după două săptămâni. O vreme am fost mulțumiți, dar curând m-am lăsat absorbit de munca mea, preocupat de desfăşurarea unui program intens de gimnastică la Stanford. În fiecare dimineață devreme alergam kilometri întregi pe terenul de golf şi deseori şedeam singur pe malul lacului Lagunita. Din nou, energiile şi atenția îmi zburau în multe direcții, dar, din nefericire, nu şi în direcția Lindei.

A trecut un an aproape fără să bag de seamă. Totul îmi mergea atât de bine; nu puteam să înțeleg de ce aveam sentimentul stăruitor că pierdusem ceva, cu mult timp în urmă. Imagini vii ale antrenamentului meu cu Socrate — alergările peste dealuri, exercițiile ciudate noaptea târziu, orele în care îi vorbeam, îl ascultam şi îl priveam pe enigmaticul meu profesor — erau amintiri care începeau să se şteargă.

Nu mult după prima noastră aniversare, Linda mi-a spus că vrea să mergem la un consilier marital. Vestea m-a bulversat complet, chiar atunci când credeam că vom putea şi noi să ne relaxăm şi să ne petrecem mai mult timp împreună.

Consilierul ne-a fost de ajutor, cu toate acestea între Linda şi mine o umbră începea să prindă contur — poate că apăruse chiar din noaptea nunții noastre. A devenit mai tăcută, mai rezervată, luând-o şi pe Holly în lumea ei. În fiecare zi veneam acasă de la servici vlăguit, cu prea puțină energie rămasă pentru vreuna dintre ele.

În cel de-al treilea an al meu la Stanford am făcut cerere de rezident de facultate, pentru a locui într-un unul dintre căminele universitare, astfel încât Linda să aibă şi alți oameni prin preajmă. Curând devenise evident faptul că această mutare fusese cât se poate de bună, în special în latura romantică. Ea şi-a format o viață socială proprie, iar eu eram scutit în felul acesta de o povară pe care nu puteam sau nu vroiam s-o port. În primavara celui de-al treilea an la Stanford ne-am separat. M-am cufundat Şi mai adânc în munca mea şi mi-am început din nou căutarea interioară. Îmi petreceam dimineții le împreună cu un grup Zen, în sala noastră de gimnastică. Începusem să studiez aikido, seara. Citeam din ce în ce mai mult, sperând să descopăr vreun fir, vreo direcție sau vreun răspuns în legătură cu treaba mea neterminată.

Când mi s-a oferit un post de facultate la Colegiul Oberlin, un colegiu rezidențial de arte liberale în Ohio, părea o a două şansă pentru noi. Însă acolo am urmărit doar o căutare personală a fericirii, cu şi mai mare

intensitate. Am predat şi mai multă gimnastică şi am inițiat două cursuri — „Dezvoltare psiho-mentală” şi „Calea Luptătorului Paşnic” — care reflectau câte ceva din principiile şi deprinderile pe care le învățasem de la Socrate. La sfârşitul primului meu an acolo, am primit o bursă specială din partea colegiului ca să călătoresc şi să fac cercetări într-un domeniu preferat.

După o căsnicie nereuşită, Linda şi cu mine ne-am despărțit. Luându-mi rămas bun de la ea şi de la fetiță, am pornit în ceea ce speram că va fi căutarea mea finală.

Aveam să vizitez multe locuri în lume — Hawaii, Japonia, Okinawa, India şi alte părți, unde am întâlnit nişte profesori extraordinari, şcoli de yoga, de arte marțiale şi şamanism. Am avut multe experiențe şi am descoperit o înțelepciune profundă, însă nu şi o pace deplină.

Pe măsură ce călătoriile mele se apropiau de sfârşit, am devenit chiar şi mai disperat — nevoit să ajung la o confruntare finală cu întrebările care îmi răsunau în minte: „Ce este iluminarea? Când voi găsi pacea?” Socrate îmi vorbise despre toate astea, dar în vremea aceea eu n-aveam urechi să-l aud.

Când am ajuns în satul Cascais, pe coasta Portugaliei, ultimul popas al călătoriei mele, întrebările au continuat să se repete fără încetare, arzând şi mai adânc în mintea mea.

Într-o dimineață m-am trezit pe o plajă izolată, unde îmi instalasem cortul de câteva zile. Privirea îmi aluneca spre apă, unde fluxul devora castelele de nisip şi beţigaşe pe care le construisem cu atâta migală.

Dintr-un anumit motiv, asta mi-a adus aminte de propria moarte şi de ceea ce Socrate urmărise să-mi comunice. Cuvintele şi gesturile sale îmi reveneau în memorie, în frânturi şi fărâme, ca rămurelele din castelul meu, acum împrăştiate şi plutind pe valurile mici: „Ia seama că anii sunt trecători, Danny. Într-o zi vei descoperi că moartea nu este ceea ce ți-ai imaginat, însă nici viața. Şi una şi alta pot fi minunate, pline de schimbări; sau, dacă nu te trezeşti, amândouă se pot transforma într-o dezamăgire considerabilă.”

Râsul lui îmi răsuna în memorie. Apoi mi-am amintit de un incident petrecut în stația de benzină: într-o zi eram cam apatic, iar Socrate m-a apucat brusc şi a început să mă zgâlțâie. „Trezeşte-te! Daca ai fi ştiut cu siguranță că suferi de o boală cronică fatală — dacă nu ți-ar mai fi rămas decât puțin timp de trăit — atunci n-ai fi risipit nicio picătură din el! Ia seama, Dan, îți spun — tu suferi de o boală cronică fatală: se cheamă

naştere. Nu mai ai decât câțiva ani de trăit. Nimeni nu mai are! Aşa că, fii fericit acum, fără motiv — sau nu vei fi deloc niciodată.”

Am început să simt o grabă teribilă, însă nu aveam nicaieri unde să mă duc. Aşa că am rămas acolo, ca un hoinar care scotoceşte plaja după nimicuri, care nu înceta niciodată să-şi scotocească propria minte. „Cine sunt eu? Ce este iluminarea?”

Socrate îmi spusese, cu mult timp în urmă, că nici chiar pentru un luptător nu există victorie asupra morții; nu există decât realizarea Aceluia care în realitate suntem cu toții.

Cum stăteam aşa, întins la soare, mi-am amintit cum am decojit ultima foaie de ceapă în biroul lui Soc, ca să văd „cine eram”. Mi-am amintit de un personaj din romanul lui J.D. Salinger, care, văzând odată pe cineva bând un pahar cu lapte, a spus: „Era ca şi cum l-ai turna pe Dumnezeu în Dumnezeu, dacă înțelegi ce vreau să spun.”

Mi-am amintit visul lui Lao Tzu:

Lao Tzu a adormit şi a visat că era fluture. Când s-a trezit, s-a întrebat mirat: „Sunt un om care tocmai a visat că era fluture sau un fluture adormit, care acum visează că este om?”

M-am plimbat pe plajă, fredonând întruna un cântecel de grădiniță:

"Vâsleşte, vâsleşte, vâsleşte, încet, cu barca pe râu în jos
Fii vesel, fii vesel, fii vesel, viața nu-i decât un vis frumos."

După ce m-am plimbat toată după-amiaza, m-am întors la adăpostul meu, ascuns dupa câteva stânci. Am căutat în rucsac şi am scos de acolo o carte veche, pe care o cumpărasem din India. Era o traducere zdrențuită de poveşti spirituale populare. Răsfoind-o, am dat de o poveste despre iluminare:

"Milarepa căutase pretutindeni iluminarea, dar nu găsea nicăieri vreun răspuns — până într-o zi, când a văzut un bătrân, care mergea încet pe o cărare de munte, cărând un sac greu în spinare. Imediat Milarepa şi-a dat seama că acest bătrân cunoştea secretul pe care el îl căutase cu disperare de mulți ani.

"’Moşule, spune-mi, te rog, ce ştii. Ce este iluminarea?’

Bătrânul i-a zâmbit o clipă, apoi şi-a azvârlit povara pe umeri, îndreptându-şi spatele.

’Da, înțeleg!’ a țipat Milarepa. ’Recunoştința mea veşnică. Dar, te rog, încă o întrebare. Ce urmează dupa iluminare?’

Zâmbind din nou, bătrânul şi-a apucat iar sacul, l-a săltat pe umeri şi, potrivindu-şi astfel povara, şi-a continuat drumul."

În aceeaşi noapte am avut un vis:

Eram în întuneric, la poalele unui munte înalt, căutând după fiecare piatră un giuvaer prețios. Valea era cufundată în întuneric şi de aceea nu puteam să găsesec giuvaerul.

Apoi mi-am îndreptat privirea spre piscul sclipitor al muntelui. Dacă giuvaerul era de găsit, atunci ar fi trebui să fie în vârf. M-am cățărat tot mai sus, începând o călătorie sinuoasă, care mi-a luat mulți ani. În final, am ajuns la capătul ei. Mă scăldam în lumina strălucitoare.

Viziunea mea devenise clară, dar bijuteria nu era încă de găsit. M-am uitat jos, în valea aflată dedesubt, departe, acolo unde începusem să mă cațăr cu mulți ani în urmă. Doar atunci am realizat că giuvaerul fusese întotdeauna înăuntrul meu, chiar şi atunci, şi că lumina strălucise întotdeauna. Numai ochii mei fuseseră închişi.

M-am trezit în miez de noapte, în lumina licărind a lunii. Aerul era călduţ, iar lumea tăcută, în afară de valurile ritmice ale fluxului. I-am auzit vocea lui Soc, însă ştiam că nu-i decât o altă veche amintire: „Iluminarea nu este o atingere, Dan; este o realizare. Şi atunci când te trezeşti totul se schimbă şi nimic nu se schimbă. Dacă un orb îşi dă seama că poate vedea, înseamnă că s-a schimbat lumea din cauza asta?”

Am rămas şi am privit lumina lunii scânteind pe mare şi poleind cu argint munții îndepărtați. „Care era zicala aceea despre munți, râuri şi marea căutare?” „Ah, da,” mi-am amintit:

"La început munții sunt munți, iar râurile sunt râuri.
Apoi munții nu mai sunt munți, iar râurile nu mai sunt râuri.
În final munții sunt munți, iar râurile sunt râuri."

M-am ridicat, am alergat pe plajă şi m-am aruncat în oceanul întunecat, înotând departe de ţărm. M-am oprit că să mă odihnesc, când brusc am simţit o creatură care înota în adâncurile negre, undeva sub picioarele mele. Era ceva care se îndrepta spre mine, cu repeziciune: era Moartea.

M-am avântat sălbatic spre ţărm şi m-am întins pe nisipul ud, gâfâind. Un crab micuţ mi-a trecut prin faţa ochilor, târându-se, şi s-a ascuns în nisip, în timp ce un val a trecut peste el.

M-am ridicat, m-am uscat şi mi-am luat hainele pe mine. Mi-am strâns bagajul la lumina lunii. Apoi, luându-mi rucsacul pe umeri, mi-am spus în sinea mea:

„Mai bine să nu începi niciodată; daca ai început, mai bine termină."

Ştiam că venise timpul să plec acasă.

În timp ce avionul ateriza pe pista de la aeroportul Hopkins din Cleveland, simţeam că îmi creşte îngrijorarea în ceea ce privea căsnicia şi viaţa mea. Trecuseră mai mult de şase ani. Mă simţeam mai bătrân, dar nu şi mai înţelept. Ce-aş fi putut să le spun soţiei şi fiicei mele? Oare îl voi revedea pe Socrate — şi dacă da, ce-aş fi putut să-i aduc?

Linda şi Holly mă aşteptau când am coborât din avion. Holly a alergat spre mine, gângurind de bucurie şi m-a strâns tare în braţe. Îmbrăţişarea mea cu Linda a fost plăcută şi caldă, dar lipsită de orice intimitate, ca şi cum l-ai îmbrăţişa pe un vechi prieten. Era evident că timpul şi experienţa ne purtaseră în direcţii diferite.

Linda ne-a condus acasă de la aeroport. Holly a adormit împăcată în poala mea.

Linda nu fusese singură în absenţa mea, după cum am aflat. Şi-a făcut prieteni — şi iubiţi. Şi, curând după întoarcerea mea la Oberlin, soarta mi-a scos în cale pe cineva foarte special; o studentă, o tânără dulce pe care o chema Joyce. Părul ei negru scurt, tuns breton, îi încadra chipul drăguţ, luminat de un zâmbet fermecător. Era mică şi plină de viaţă. M-am simţit foarte intens atras de ea, aşa că ne petreceam împreună fiecare oră disponibilă, plimbându-ne şi discutând, colindând grădinile de arbori, pe lângă apele liniştite. Mă simţeam în stare să vorbesc cu ea într-un fel în care nu fusesem niciodată capabil să vorbesc cu Linda — nu pentru că Linda n-ar fi putut înţelege, ci pentru că drumurile şi interesele ei se aflau în altă parte.

Joyce a absolvit în primăvară. A vrut să rămână lângă mine, dar eu mă simţeam dator faţă de căsnicia mea, aşa că, din nefericire, ne-am despărţit.

Ştiam că n-am s-o uit niciodată, dar familia mea trebuia să fie pe primul loc.

În mijlocul iernii următoare, Linda, Holly şi cu mine ne-am mutat înapoi în California de Nord. Poate că eram eu prea ocupat cu munca şi cu mine însumi, dar asta a constituit lovitura de grație în căsnicia noastră; niciun semn prevestitor nu fusese atât de trist cum a fost acea îndoială sâcâitoare, continuă, şi acea melancolie, pe care le-am simțit în noaptea nunții noastre — acea îndoială dureroasă, acel sentiment că ar trebui să-mi amintesc de ceva, care se petrecuse cu mulți ani în urmă. Numai când eram împreună cu Joyce scăpam de asta.

După divorț, Linda şi Holly s-au mutat într-o casă veche frumoasă. Eu m-am lăsat absorbit de munca mea, predând gimnastica şi aikido la YMCA-ul din Berkeley.

Tentația de a trece pe la benzinărie era arzătoare, dar nu aveam de gând să mă duc până când nu eram chemat. Şi pe deasupra, cum aş fi putut să mă întorc? Nu aveam nimic să-i arăt după toți anii care trecuseră.

M-am mutat la Palo Alto şi trăiam singur, la fel de singur cum fusesem dintotdeauna. Mă gândeam la Joyce de multe ori, dar ştiam că nu aveam dreptul s-o sun; încă mai aveam treburi de terminat.

Am reînceput antrenamentul cu forțe proaspete. Am exersat, am citit, am meditat şi am continuat să-mi direcționez întrebările din ce în ce mai adânc în mintea mea, ca o sabie. În câteva luni am început să trăiesc o stare reînnoită de bunăstare, pe care nu o mai simțisem de ani întregi. În tot acest timp, am început să scriu, consemnând caiete întregi de notițe din perioada cand îl vizitam pe Socrate. Speram că, evocând timpul petrecut împreună cu el, am să descopăr vreun indiciu nou. Însă nimic nu se schimbase cu adevărat — cel puțin nimic din ce vedeam eu — de când mă izgonise.

Într-o dimineață stăteam pe treptele din fața micului meu apartament, privind în depărtare. Reflectam la ce se petrecuse în ultimii opt ani. Când am început eram un tâmpit, apoi aproape că devenisem un luptător. Apoi Socrate m-a trimis în lume să învăț şi am devenit iar un tâmpit.

Păreau o risipă — toți aceşti opt ani. Şi stăteam aşa pe trepte, cu privirea pierdută deasupra oraşului, până la munții de dincolo de acesta. Şi, dintr-odată, pe măsură ce atenția îmi devenea din ce în ce mai pătrunzătoare, conturul munților începea să capete o aureolă fină sclipitoare. În acea clipă am ştiut exact ce trebuia să fac.

Mi-am vândut şi ultimele bunuri care îmi rămăseseră, mi-am luat rucsacul în spate şi am făcut autostopul înspre sud, spre Fresno, apoi am

luat-o spre est, prin munții Sierra Nevada. Era sfârşitul verii — timpul cel mai nimerit ca să te rătăceşti prin munți.

8 Poarta se deschide

Pe un drum îngust, pe undeva pe lângă Lacul Edison, am început să străbat o regiune despre care îmi pomenise odată Socrate — în adâncul muntelui, în sus, către inima sălbăticiei. Simțeam că acolo, în munți, sau aveam să găsesc răspunsul — sau aveam să mor. Într-un fel aveam dreptate în ambele sensuri.

Am urcat pe pajişti alpine, printre culmi de granit, croindu-mi drum prin desişuri de brad şi pin, până sus, în ținutul lacurilor de înălțime, unde oamenii sunt mai rari decât puma, căprioara sau micile şopârle care se tupilau pe sub pietre când mă apropiam.

Am făcut popas chiar înainte de asfințit. În ziua următoare am urcat şi mai sus, peste întinderi mari de granit, până la marginea pădurii. M-am cățărat printre bolovani uriaşi, luând-o de-a dreptul printre defileuri şi strâmtori. După amiază am cules rădăcini comestibile şi fructe de pădure şi m-am întins lângă un izvor cristalin. Pentru prima dată, după ani întregi, se părea că eram şi eu mulțumit.

Mai târziu, în acea după amiază, am hoinărit prin pădurile sălbatice, prin umbra mărăcinişurilor dese şi m-am întors la tabără. Apoi am pregătit nişte lemne pentru foc, am mai mâncat un pumn de mâncare şi am meditat sub un brad falnic, abandonându-mă în voia munților. Dacă aveau ceva să-mi ofere, eu eram gata să accept.

După ce s-a întunecat, m-am aşezat în fața focului trosnind, încălzindu-mi mâinile şi fața, când, din umbră a apărut Socrate!

„Eram prin apropiere, aşa că m-am gândit să trec pe-aici," a spus.

Mut de uimire şi de încântare, l-am îmbrățişat, ne-am luat la trântă, râzând, tăvălindu-ne prin noroi, murdărindu-ne din cap până-n picioare. Apoi ne-am curățat hainele şi ne-am aşezat lângă foc. „Arăți aproape la fel, bătrâne luptător — nici măcar un an peste sută." (Arăta mai bătrân, dar ochii săi gri îşi păstraseră licărul.)

„Tu, în schimb," a zâmbit el şugubăț, măsurându-mă din cap până-n picioare, „arăți mult mai bătrân, însă nu cu mult mai deştept. Ia spune-mi, ai învățat ceva?"

Am oftat, cu privirea în gol, la foc. „Ei bine, am învățat să-mi fac singur ceaiul." Am pus un vas micuț pe grătarul pe care mi-l meşterisem singur şi am făcut un ceai aromat, folosind nişte ierburi pe care le găsisem în drumeția mea din ziua aceea. Nu mă aşteptam să am musafiri. I-am oferit

lui cana mea şi mie mi-am pus ceai într-un castronel. În final, cuvintele au început să curgă mai departe. În timp ce vorbeam, disperarea, pe care o ţinusem în frâu atât de mult timp, a răbufnit până la urmă.

„Nu am ce să-ţi aduc, Socrate. Sunt încă rătăcit — nu sunt mai aproape de poartă decât eram când ne-am întâlnit prima oară. Eu te-am dezămagit pe tine şi viaţa m-a dezamăgit pe mine; viaţa mi-a frânt inima."

Jubila. „Da! Inima ta a fost frântă, Dan — frântă pentru a scoate la iveală poarta, care străluceşte înăuntru. E singurul loc unde n-ai căutat. Deschide-ţi ochii, nătăfleaţă — aproape că ai ajuns!"

Confuz şi frustrat, nu puteam decât să stau acolo îmbufnat.

Soc m-a încredinţat din nou. „Încă puţin şi eşti gata — eşti foarte aproape."

M-am repezit să-i întrerup vorba, nerăbdător: „Aproape de ce?"

„De capăt." Pentru o clipă frica mi-a dat fiori pe şira spinării. M-am băgat repede în sacul de dormit, iar Socrate şi l-a desfăcut pe al lui. Ultima impresie din noaptea aceea a fost aceea a ochilor profesorului meu, strălucind, ca şi cum ar fi privit prin mine, prin foc, într-o altă lume.

Când se iviseră primele raze de soare, Socrate era deja treaz, şezând lângă un pârâiaş din apropiere. M-am aşezat şi eu lângă el şi am rămas tăcut o vreme, aruncând pietricele în apă şi ascultându-le plescăitul. Tăcut, s-a întors şi m-a privit îndeaproape.

În noaptea aceea, după o zi lipsită de griji, în care am hoinărit, am înotat şi am făcut plajă, Socrate mi-a spus că vrea să audă despre tot ce îmi aminteam că am simţit de când îl văzusem ultima oară. I-am povestit trei zile şi trei nopţi — mi-am epuizat depozitul de amintiri. Socrate a vorbit foarte puţin în acest timp, întrebându-mă din când în când câte ceva, dar foarte scurt.

Imediat după ce a asfinţit soarele, mi-a făcut semn să vin şi eu lângă foc. Am rămas nemişcaţi, bătrânul luptător şi eu, amândoi cu picioarele încrucişate pe pământul moale, în creierul munţilor Sierra Nevada.

„Socrate, toate iluziile mi-au fost spulberate, dar se pare că nu a rămas nimic care să le ia locul. Mi-ai arătat zădărnicia căutarii. Dar ce poţi să-mi spui despre calea luptătorului paşnic? Nu e asta o cale, o căutare?"

A râs cu poftă şi m-a zgâlţâit de umeri. „După tot acest timp, în sfârşit vii şi tu cu o întrebare deşteaptă! Însă răspunsul se află chiar sub nasul tău. Tot timpul ţi-am arătat calea luptătorului paşnic, nu calea spre luptătorul paşnic. Atâta vreme cât păşeşti pe cale, eşti un luptător. În aceşti opt ani, ţi-ai

abandonat câmpul de luptă, ca să te duci să-l cauți în altă parte. Dar calea este acum; întotdeauna a fost așa.”

„Şi ce să fac acum? Încotro să pornesc de aici?”

„Cui îi pasă?” a strigat el voios. „Un prost este ’fericit’ când poftele îi sunt satisfăcute. Un luptător este fericit fără motiv. Asta este ceea ce face din fericire disciplina ultimă — dincolo de orice altceva te-am învățat.”

În timp ce intram în sacii de dormit, i-am văzut fața lui Soc strălucind roşiatic în lumina focului. „Dan,” a spus el moale, „asta este ultima temă pe care ți-o mai dau de făcut vreodată, dar e valabilă pentru totdeauna. Acționează fericit, simte-te fericit, fii fericit, fără absolut niciun motiv din lume. Apoi poți să iubeşti şi să faci ce vrei.”

Deveneam din ce în ce mai somnoros. Cu ochii închizându-mi-se, i-am spus încet: „Dar, Socrate, unele lucruri şi unii oameni sunt foarte dificil de iubit; se pare că este imposibil să fii fericit totdeauna.”

„Chiar şi aşa, Dan, asta înseamnă să fii un luptător. Vezi, Dan, eu nu-ți spun cum să fii fericit, ci îți spun doar să fii fericit.” Cu aceste vorbe am adormit.

Socrate m-a trezit cu blândețe, chiar după ce s-au ivit zorii. „Aveam un drum lung de făcut,” a spus. Curând am pornit spre ținutul de sus.

Singurul lucru care-i trăda vârsta lui Soc sau problemele cu inima era pasul său mai încet la urcuş. Încă o dată mi-am adus aminte de această slăbiciune a profesorului meu şi de sacrificiul său. N-aş mai fi putut să risipesc vreodată prețiosul timp petrecut împreună cu el. În timp ce urcam din ce în ce mai sus, mi-am amintit o poveste ciudată, pe care nu o înțelesesem niciodată până atunci.

O femeie sfântă mergea pe marginea unei prăpăstii. Jos, pe fundul prăpastiei, a văzut o leoaică moartă, înconjurată de puii ei, care plângeau. Fără ezitare femeia s-a aruncat în prăpastie, pentru ca aceştia să aiba ce să mănânce.

Poate că într-un alt loc, într-un alt timp, Socrate ar fi făcut la fel.

Am urcat din ce în ce mai sus, cea mai mare parte a drumului în tăcere, pe grohotişuri, apoi spre culmile de deasupra pădurii.

„Socrate, încotro ne îndreptăm?” l-am întrebat, în timp ce făceam un scurt popas.

„Mergem pe un deluşor mai aparte, un loc sfânt, pe cel mai înalt platou de prin locurile astea. Era un loc de îngropăciune pentru un vechi trib american, atât de mic, încât cărţile de istorie nu i-au consemnat vreodată existenţa, dar aceşti oameni au trăit şi au muncit în singurătate şi pace.”

„Cum de ştii toate astea?”

„Am strămoşi care au trăit printre ei. Acum hai să mergem; trebuie să ajungem pe platou înainte să se întunece.”

În momentul acela eram dispus să am încredere în Socrate, indiferent ce s-ar fi petrecut — şi totuşi aveam un sentiment tulburător că eram în mare pericol şi că Socrate îmi ascundea ceva.

Soarele era ameninţător de jos; Socrate şi-a înteţit pasul. Respiram din greu acum, sărind şi căţărându-ne, agăţându-ne cu mâinile şi cu picioarele de pe o stâncă pe alta, adânc în umbră. Socrate a dispărut într-o crăpătură dintre două stânci, iar eu l-am urmat printr-un tunel îngust, format de stâncile imense, apoi am ieşit iar în câmp deschis. „În caz că te vei întoarce singur, vei fi nevoit să treci prin această trecătoare,” mi-a spus Socrate. „Este singura cale de intrare sau de ieşire.” Începeam să-i pun întrebări, dar m-a potolit.

Lumina pălea din ce în ce mai mult când am urcat pe ultima culme. Acolo, dedesubtul nostru se afla o depresiune în formă de amfiteatru, înconjurată de stânci abrupte, acum acoperite de umbră. Ne-am îndreptat spre amfiteatru, direct spre un vârf crenelat.

„Suntem apropape de lăcaşul funerar?” am întrebat nervos.

„Stăm cu picioarele pe el,” a spus, „ne aflăm printre fantomele unui popor străvechi, un trib de luptători.”

Vântul a început să se înteţească, ca şi cum i-ar fi accentuat cuvintele. Apoi a urmat sunetul cel mai straniu pe care l-am auzit vreodată — ca o voce umană, gemând.

„Ce fel de vânt mai e şi ăsta?”

Fără să-mi răspundă, Socrate s-a oprit în faţa unei găuri negre de la baza stâncii şi mi-a spus: „Hai să intrăm.”

Instinctele îmi semnalau din răsputeri pericol, dar Soc intrase deja. Mi-am aprins lanterna, am lăsat în urmă vântul care gemea şi am mers după lanterna lui palidă, tot mai adânc în peşteră. Fascicolul pâlpâind al lanternei mele îmi arăta cavităţi şi crăpături în stâncă, ale căror capete nu le puteam zări.

„Soc, nu-mi place să mă afund atât de adânc în muntele ăsta.” M-a scrutat cu privirea. Dar, spre uşurarea mea, s-a îndreptat spre gura peşterii. Nu că ar mai fi contat; afară era la fel de întuneric ca şi înăuntru. Ne-am instalat tabăra, iar Socrate a scos un mănunchi de lemne din rucsac. „Mă gândeam că s-ar putea să avem nevoie de astea,” a spus. Nu după mult focul trosnea. Corpurile noastre formau umbre bizare, stâlcite, dansând sălbatic prin peşteră, pe peretele din faţa noastră, după cum ardeau flăcările.

Arătând către umbre, Socrate a spus: "Aceste umbre din peşteră sunt imaginea esenţială a iluziei şi a realităţii, a suferinţei şi a fericirii. Iată o poveste antică răspândită de Platon:

A fost odată un popor care îşi trăia toată viaţa într-o Peşteră a Iluziilor. După mai multe generaţii, acei oameni au ajuns să creadă că propriile lor umbre, proiectate pe pereţi, aveau substanţă reală. Numai miturile şi poveştile religioase mai vorbeau despre o posibilitate mai îmbucurătoare.

Obsedaţi de jocul umbrelor, oamenii au început să se obişnuiască şi să devină înrobiţi de realitatea lor întunecată."

Eram cu privirea aţintită la umbre şi simţeam căldura focului în spate, în timp ce Socrate îşi continua firul povestirii.

„De-a lungul istoriei, Dan, au existat şi excepţii binecuvântate ale acestor prizonieri ai Peşterii. Este vorba de cei care s-au săturat de jocul umbrelor, care au început să se îndoiască de el, care n-au mai fost satisfăcuţi de umbre, indiferent cât de sus ar fi sărit acestea. Ei au devenit căutători ai luminii. Doar câţiva mai norocoşi au găsit o călăuză care i-a pregătit şi care i-a purtat dincolo de orice iluzie, la lumina soarelui.”

Captivat de povestea lui, priveam dansul umbrelor pe pereţii de granit, în lumina galbenă. Soc a continuat:

„Toţi oamenii din această lume, Dan, sunt prinşi, ca într-o capcană, de Peştera propriilor minţi. Numai acei câţiva luptători care văd lumina, care se eliberează, renunţând la tot, abandonându-se totului, pot să râdă în eternitate. Şi astfel vei face şi tu, prietene.”

„Pare de neatins, Soc — şi, într-un fel, înfricoşător.”

„Este dincolo de căutare şi dincolo de frică. Odată ce s-a petrecut, vei vedea că nu-i decât ceva evident, simplu, obişnuit, trezit şi fericit. Este însăşi realitatea, cea de dincolo de umbre.”

S-a aşternut o tăcere adâncă, ruptă doar de zgomotul lemnelor trosnind. L-am privit pe Socrate, care părea că aşteaptă ceva. Aveam un sentiment apăsător, dar lumina abia mijită a zorilor, conturând gura peşterii, mi-a înviorat starea de spirit.

Însă chiar atunci peştera s-a învăluit din nou în întuneric. Socrate s-a ridicat brusc şi s-a dus spre ieşire, iar eu l-am urmat îndeaproape. Aerul mirosea a ozon când am ieşit afară. Puteam simți electricitatea statică ridicându-mi părul de pe ceafă. Apoi furtuna s-a dezlănțuit.

Socrate s-a întors cu fața la mine. „Nu ne-a mai rămas prea mult timp. Trebuie să evadezi din peşteră; eternitatea nu e prea departe!”

Fulgerele au brăzdat cerul. Trăsnetul a lovit o stâncă în depărtare. „Grăbeşte-te!”, mi-a spus Socrate, cu o precipitare în glas pe care n-o mai auzisem până atunci. În clipa aceea, am fost cuprins de Sentimentul acela — sentimentul care nu fusese greşit niciodată — şi mi-a şoptit cuvintele: „Fereşte-te, Dan, — Moartea stă la pândă.”

Apoi Socrate a vorbit din nou, cu glas răuprevestitor şi tăios. „E periculos aici. Întoarce-te în peşteră, cât mai departe.” Am început să-mi caut lanterna în rucsac, dar s-a răstit la mine: „Mişcă!”

M-am retras în întuneric şi m-am sprijinit de perete. Respirând din greu, l-am aşteptat să vină să mă ia, dar dispăruse.

Eram gata să mă duc să-l chem, când am fost izbit din spate, aproape pierzându-mi cunoştinta — ceva ca un cleşte m-a înşfăcat brusc de ceafă cu o forță zdrobitoare şi m-a tras înapoi, adânc în peşteră. „Socrate!” am urlat. „Socrate!”

Strânsoarea din ceafă a dispărut, însă dupa aceea a început o durere cu mult mai teribilă: capul îmi era zdrobit din spate. Am urlat iar şi iar. Chiar înainte să-mi fie strivit craniul de presiunea aceea înnebunitoare, am auzit aceste cuvinte — era, fără nicio îndoială, vocea lui Socrate: „Aceasta este ultima ta călătorie.”

Cu o trosnitură groaznică, durerea a dispărut. M-am chircit, prăbuşindu-mă cu o bufnitură înfundată. A fulgerat şi, în lumina orbitoare de o clipă, am putut să-l vad pe Socrate stând aplecat asupra mea, privind în jos. Apoi s-a auzit sunetul de tunet parcă venit din altă lume. Atunci am ştiut că eram pe moarte.

Un picior îmi atârna inert pe marginea unui hău adânc. Socrate m-a împins în prăpastie şi am căzut, izbindu-mă şi zdrobindu-mă de pietre, în

măruntaiele pământului şi apoi, strecurat printr-o deschizătură, am fost scos din munte la lumina soarelui, unde corpul meu sfârtecat s-a rostogolit în jos, aterizând în cele din urmă pe un muşuroi, pe o pajişte verde, udă, departe, departe dedesubt.

Corpul îmi era o bucată de carne sfârtecată. Corbi, rozătoare, insecte şi viermi au venit să se înfrupte din carnea aceea aflată în descompunere, pe care mi-o imaginasem odată ca fiind 'eu'. Timpul trecea din ce în ce mai repede. Zilele se scurgeau ca clipele, iar cerul devenise o clipire rapidă, o succesiune de lumină şi întuneric, pulsând din ce în ce mai repede, până când a devenit doar o ceaţă; zilele s-au transformat în săptămâni, iar săptămânile în luni.

Anotimpurile se schimbau şi rămăşiţele corpului începuseră să se dizolve în pământ, îngrăşându-l. Zăpezile îngheţate ale iernii mi-au păstrat oasele o clipă, însă pe măsură ce anotimpurile treceau în cicluri din ce în ce mai rapide, chiar şi oasele au devenit praf. Din corpul meu s-au hrănit florile şi copacii, care au crescut şi au murit pe pajişte. Până la urmă chiar şi pajiştea a dispărut.

Devenisem parte din corbii care se înfruptaseră din carnea mea, parte din insecte şi din rozătoare şi parte din animalele prădătoare care le vânau, într-un mare ciclu al vieţii şi morţii. Am devenit strămoşii lor, până când, în cele din urmă, s-au întors şi ei în pământ.

Numitul Dan Millman, care trăise cu mult timp în urmă, dispăruse pentru totdeauna, n-a fost decât o clipită a timpului fără margini — însă Eu am rămas neschimbat de-a lungul veacurilor. Acum eram Sinele meu, Conştiinţa care veghea totul, eram totul. Toate părţile mele separate aveau să continue pentru veşnicie; veşnic schimbându-se, veşnic noi.

Acum am realizat că Secerătorul Întunecat, Moartea, de care lui Dan Millman îi fusese atât de frică, a fost marea lui iluzie. La fel şi viaţa sa, a fost tot o iluzie, o problemă, nimic mai mult decât un incident amuzant, când Conştiinţa s-a uitat pe Sine.

În timpul vieţii, Dan nu a reuşit să treacă prin poartă; nu şi-a realizat natura sa adevărată; a trăit în mortalitate şi frică, singur.

Dar Eu ştiam. Măcar dacă ar fi ştiut şi el atunci ceea ce ştiu Eu acum.

Zăceam pe piatră, în peşteră, zâmbind. M-am ridicat, sprijindu-mă de perete, apoi am căutat cu privirea în întuneric, nedumerit, dar fără frică.

Ochii au început să mi se deprindă cu întunericul şi am văzut un om cu părul alb, şezând lângă mine, zâmbind. Apoi, de la de mii de ani depărtare, s-a întors totul şi, pentru moment, m-am simțit întristat de revenirea mea în forma muritoare. Dar imediat mi-am dat seama că asta nu mai conta — nimic n-ar mai fi putut să conteze.

Asta m-a frapat ca fiind ceva foarte amuzant; totul mi se părea astfel, aşa că am început să râd. M-am uitat la Socrate; ochii noştri licăreau extatic. Ştiam că ştia ce ştiam. Am sărit spre el şi l-am îmbrățişat. Am început să dansăm prin peşteră, râzând în hohote de moartea mea.

După aceea ne-am strâns lucrurile şi am început să coborâm muntele. Am luat-o pe scurtătură, prin trecătoare, în jos, prin crăpăturile dintre stânci, prin grohotişuri, spre tabăra principală.

Eu nu vorbeam prea mult, dar râdeam deseori, pentru că, de fiecare dată când mă uitam în jur — la pământ, la cer, soare, copaci, lacuri, râuri — îmi aminteam că toate acestea eram Eu!

În toți aceşti ani, Dan Millman a crescut, străduindu-se din răsputeri să „fie cineva". Fiindcă tot veni vorba de trecut! El a fost cineva, într-adevăr, cineva ferecat într-o minte fricoasă şi într-un corp muritor.

„Aşa deci," mă gândeam, „Acum am să joc rolul lui Dan Millman din nou şi ar fi mai bine să mă folosesc de asta, să profit de câteva secunde în plus de eternitate, până când au să treacă şi astea. Dar acum ştiu că nu sunt doar o bucată de carne — şi acest secret are cea mai mare importanță!"

Nu există niciun mod de fi descris impactul acestei revelații. Eram pur şi simplu treaz.

Şi astfel m-am trezit la realitate, eliberat de orice semnificație sau de orice căutare. Ce ar mai fi fost de căutat? Toate cuvintele lui Soc deveniseră vii odată cu moartea mea. Acesta era paradoxul în toate astea, partea comică a lor, precum şi marea schimbare. Toate căutările, toate realizările, toate idealurile erau la fel de plăcute şi la fel de inutile.

Un val de energie mi-a pătruns în corp. Am fost copleşit de fericire şi am izbucnit în hohote de râs; acesta era râsul unui om fericit fără motiv.

Şi astfel am coborât, trecând pe lângă lacurile de înălțime, pe lângă marginea pădurii, apoi prin pădurea deasă, îndreptându-ne spre pârâul unde ne instalasem tabăra cu două zile în urmă — sau cu o mie de ani în urmă.

Îmi pierdusem toate regulile, toate moravurile, toată frica, acolo, pe muntele acela. Nu mai puteam fi controlat de nimic şi de nimeni. Ce pedeapsă ar fi putut să mă mai înspăimânte? Şi, deşi nu aveam niciun cod

de comportament, simțeam ce e era echilibrat, ce era potrivit şi ce era iubitor. Eram capabil de acțiune iubitoare şi nimic altceva. O spusese chiar el; ce altă putere ar fi putut să fie mai mare decât asta?

Mi-am pierdut mintea şi am coborât în inimă. Poarta se deschisese în sfârşit şi m-am rostogolit prin ea, râzând, pentru că şi ea fusese tot o glumă. Era o poartă fără poartă, o altă iluzie, o altă imagine pe care Socrate o țesuse în pânza realității mele, aşa cum îmi promisese cu multă vreme în urmă. În sfârşit, văzusem ce era de văzut. Calea continua la nesfârşit; însă acum era plină de lumină.

Până când am ajuns la tabăra noastră s-a lăsat întunericul. Am făcut focul şi am mâncat câteva fructe uscate şi semințe de floarea soarelui, ultimele provizii pe care le aveam în rucsac. Abia atunci a început Socrate să vorbească, în timp ce lumina focului se juca pe fețele noastre.

„Ai s-o pierzi, ştii doar."

„Ce să pierd?"

„Viziunea asta. Este rară — posibilă doar printr-o combinație improbabilă de împrejurări — însă este tot o experiență, aşa că ai s-o pierzi."

„Poate că aşa e, Socrate, dar cui îi pasă?" am râs eu. „Mi-am pierdut şi mintea şi se pare că nu-i nicăieri de găsit!"

A ridicat din sprâncene, plăcut surprins. „Bine, atunci se pare că mi-am terminat treaba cu tine. Datoria mea e plătită."

„Oho! am zâmbit mirat." Vrei să spui că azi e ziua absolvirii pentru mine?"

„Nu, Dan, azi e ziua absolvirii pentru mine."

S-a ridicat, şi-a luat rucsacul în spate şi a luat-o din loc, topindu-se în umbră.

Era timpul să mă întorc la benzinărie, acolo unde începuse totul. Într-un fel, aveam sentimentul că Socrate era deja acolo, aşteptându-mă. În zori, mi-am luat rucsacul şi am început să cobor muntele.

Drumul înapoi, prin sălbăticie, a durat câteva zile. Am făcut autostop-ul până la Fresno, apoi am luat-o pe şoseaua 101, în sus, până la San Jose, apoi înapoi spre Palo Alto. Era greu de crezut că plecasem de acasă doar cu câteva săptămâni în urmă, un „cineva" fără speranță.

Am despachetat şi apoi am pornit cu maşina spre Berkeley, unde am ajuns pe la trei după amiază, pe străzile binecunoscute, cu mult înainte ca Socrate să vină la lucru. Am parcat mai sus, pe strada Piedmont şi apoi am

luat-o pe jos prin campus. Şcoala tocmai începuse, iar studenţii erau ocupaţi cu studenţia lor. M-am plimbat pe Telegraph Avenue şi m-am uitat la negustorii care îşi jucau perfect rolul de negustori. Peste tot pe unde am fost — magazine de ţesături, piețe, cinematografe şi saloane de masaj — toţi întruchipau perfect ceea ce credeau ei că sunt.

Am luat-o în sus, spre Universitate, apoi de-a lungul bulevardului Shattuck, trecând pe străzi ca o fantomă fericită, precum spectrul lui Buddha. Vroiam să le şoptesc oamenilor la ureche: „Trezeşte-te! Trezeşte-te! În curând persoana care crezi tu că eşti va muri — aşa că acum trezeşte-te şi mulţumeşte-te cu această învățătură: Nu e nevoie de nicio căutare; realizarea nu duce nicăieri. Nu are absolut nicio importanţă, aşa că fii fericit acum! Iubirea este singura realitate a lumii, pentru că totul este Unul, vezi tu. Şi singurele legi sunt paradoxul, umorul şi schimbarea. Nu există nicio problemă, nu a fost şi nu va fi niciodată. Renunţă să te mai zbaţi atât, scoate-ţi din minte chinul ăsta, aruncă-ţi cât colo grijile şi relaxează-te în armonie cu lumea. Nu e nevoie să te împotriveşti vieţii; fă doar cât poţi mai bine. Deschide-ţi ochii şi vezi că eşti mult mai mult decât îţi imaginezi. Tu eşti lumea, tu eşti universul; eşti tu însuţi şi toţi ceilalţi, de asemenea! Totul este minunata Piesă de Teatru a lui Dumnezeu. Trezeşte-te, regăseşte-ţi simţul umorului. Nu te îngrijora, doar fii fericit. Eşti deja liber!”

Am vrut să-i spun asta fiecărui om pe care îl întâlneam, dar dacă aş fi făcut-o, ar fi putut să creadă că sunt ţicnit sau chiar periculos. Ştiam ce înseamnă înţelepciunea tăcerii.

Magazinele se închideau. Peste câteva ore urma să înceapă schimbul lui Soc la benzinărie. Am plecat cu maşina până la poalele dealurilor, am lăsat-o undeva, apoi m-am cățărat pe o stâncă, de unde se vedea golful. Am privit în jos pe deasupra oraşului San Francisco, în depărtare şi la Poarta de Aur. Puteam să simt totul, păsările aciuate în cuiburile lor, în pădurile din Tiburon, Marin şi Sausalito. Simţeam viaţa oraşului, îndrăgostiţii îmbrăţişându-se, răufăcătorii la treabă, voluntarii sociali dăruind cât puteau şi ei. Şi ştiam că toate astea, şi bunele şi relele, ceea ce era sus şi ceea ce era jos, sacru şi profan, făceau toate parte în mod perfect din Piesă. Fiecare îşi juca rolul atât de bine! Iar eu însumi eram întreaga piesă, fiecare crâmpei din ea. Am contemplat lumea de la un capăt la altul şi am învăluit-o toată în iubire.

Mi-am inchis ochii ca să meditez, dar mi-am dat seama că meditam acum dintotdeauna, cu ochii larg deschişi.

După miezul nopții am pornit spre benzinărie; clopoțelul mi-a vestit sosirea. Din biroul luminat călduț a ieşit prietenul meu, un bărbat voinic, care arăta de vreo 50 de ani; zvelt, armonios, grațios. A venit împrejur, la portiera şoferului, zâmbind în colțul gurii şi spunând: „Facem plinu'?"

„Fericirea are rezervorul plin," i-am răspuns, apoi am făcut o pauză. Unde mai văzusem oare expresia aceea? Ce ar fi trebuit oare să-mi amintesc?

În timp ce Soc punea benzină, eu am spălat geamurile; apoi am parcat maşina în spatele benzinăriei şi am intrat în birou pentru ultima oară. Era ca un loc sfânt pentru mine — un templu neobişnuit. În seara aceea, camera părea electrizată; ca şi cum ceva era pus la cale, cu siguranță, dar habar n-aveam ce anume.

Socrate a căutat în sertarul său şi a scos un caiet mare, zdrențuit şi îngălbenit de vreme, pe care mi l-a înmânat. În el erau notițe scrise dantelat, cu migală şi finețe. „Acesta este jurnalul meu — însemnări din viața mea, de când eram tânăr. În el vei găsi răspuns la toate întrebările tale neformulate. Este al tău acum, ți-l dăruiesc. Ți-am dat tot ce am putut. Acum depinde numai de tine. Treaba mea e terminată, dar tu încă mai ai treabă de făcut."

„Ce-ar putea oare să mai rămână de făcut?" am zâmbit.

„Vei scrie şi îi vei învăța pe alții. Vei trăi o viață obişnuită, învățând cum să rămâi obişnuit într-o lume zbuciumată, de care, într-un fel, nu mai aparții. Rămâi un om obişnuit şi vei putea fi de folos celorlalți."

Socrate s-a ridicat de pe scaunul lui şi şi-a aşezat cu grijă cana pe birou, lângă a mea. M-am uitat la mâinile lui. Străluceau, radiind mai luminos decât le văzusem vreodată.

„Mă simt foarte ciudat," mi-a spus cu o voce surprinsă. „Cred că trebuie să ies."

„Vrei să te ajut cu ceva?" am spus, gândindu-mă că îl doare stomacul.

„Nu." Cu privirea ațintită în gol, ca şi cum nici eu, nici camera nu mai existam, s-a dus încet spre uşa pe care scria 'Privat', a deschis-o şi a intrat.

Mă întrebam dacă se simțea bine. Aveam impresia că aventura noastră în munți îl epuizase, şi totuşi strălucea mai tare ca oricând. Ca de obicei, Socrate, nu era de înțeles.

Am stat acolo pe canapea cu privirea la uşă, aşteptând să se întoarcă. Am strigat prin uşă: „Hei, Socrate, în seara asta străluceşti ca un licurici. Ai

mâncat țipar electric la cină? E musai să vii pe la mine de Crăciun; ai fi un ornament grozav de pus în brad.”

Am crezut că am văzut o străfulgerare de lumină prin crăpătura uşii. Ehei, dacă s-ar fi ars becul, cum s-ar fi grăbit să-şi termine treaba! „Soc, ai de gând să-ți petreci acolo toată seara? Eu credeam că luptătorii nu se constipă niciodată.”

Au trecut cinci minute, apoi zece. Stăteam acolo, cu jurnalul său prețios în mâini. L-am strigat, o dată, de două ori, dar n-am primit niciun răspuns. Deodată mi-am dat seama; nu era posibil, dar ştiam că se petrecuse.

Am sărit ca ars şi am alergat la uşă, trântind-o atât de tare, încât a lovit faianța cu un zăngănit, care a răsunat a gol în toată baia. Mi-am amintit străfulgerarea de lumină, cu câteva minute în urmă. Socrate intrase în baia asta, strălucind, apoi a dispărut.

Am rămas acolo mult timp, până când am auzit sunetul familiar al clopoțelului benzinăriei, apoi un claxon răguşit. Am ieşit şi am făcut plinul, mecanic, luând banii şi dând restul din buzunarul meu. Când m-am întors în birou, am observat că nici măcar nu mă încălțasem. Am început să râd; râsul meu a devenit isteric, apoi m-am potolit. M-am aşezat pe canapea, cu spatele rezemat, pe pătura veche mexicană, acum tocită şi destrămată, şi m-am uitat prin cameră, la covorul galben, decolorat de vreme, la biroul vechi de nuc şi la distribuitorul de apă. Am văzut amândouă cănile — a lui Soc şi a mea — aflate încă pe birou, şi, în cele din urmă, scaunul lui, gol.

Apoi i-am vorbit. Indiferent unde s-ar fi aflat bătrânul luptător şugubăț, eu trebuia să am ultimul cuvânt.

„Ei bine, Soc, iată-mă, prins din nou între trecut şi viitor, plutind între cer şi pământ. Ce-aş putea să-ți spun ca să fie de-ajuns? Îți mulțumesc, învățătorul meu, inspirația mea, prietenul meu. O să-mi fie dor de tine. Adio.”

Am plecat de la benzinărie pentru ultima oară, minunându-mă. Ştiam că nu-l pierdusem, nu cu adevărat. Avusesem nevoie de toți aceşti ani ca să văd ceea ce era evident, că Socrate şi eu nu fusesem niciodată diferiți. În tot acest timp am fost unul şi acelaşi.

Am trecut pe aleile mărginite de copaci ale campusului, am traversat râul, apoi pădurile umbroase din afara oraşului — urmându-mi Calea în continuare, calea spre casă.

EPILOG RÂSETE ÎN VÂNT

Trecusem de poartă; văzusem ceea ce era de văzut; îmi realizasem adevărata natură, cocoțat pe un munte înalt. Şi totuşi, la fel ca bătrânul care îşi lua povara pe umeri şi îşi continua drumul, ştiam că, deşi totul se schimbase, nimic nu se schimbase.

Trăiam aceeaşi viață umană obişnuită cu responsabilități umane obişnuite. Trebuia să mă adaptez să duc o viață fericită, utilă, într-o lume care fusese ofensată de cineva care nu mai era interesat de vreo căutare sau de vreo problemă. Un om fericit fără motiv poate să-i calce pe alții pe nervi, după cum aveam să aflu! Au fost multe ocazii când am început să-i înțeleg şi chiar să-i invidiez pe călugării care-şi duceau traiul de zi cu zi în peşteri îndepărtate. Însă fusesem şi eu în peştera mea. Timpul în care am primit trecuse; acum sosise timpul în care trebuia să dăruiesc.

M-am mutat din Palo Alto în San Francisco şi am început să lucrez ca zugrav. De îndată ce m-am mutat într-o casă, m-am ocupat de nişte treburi neterminate. Nu mai vorbisem cu Joyce de la Oberlin. I-am găsit numărul din New Jersey şi am sunat-o.

„Dan, ce surpriză! Ce mai faci?”

„Foarte bine, Joyce. Am trecut prin multe în ultima vreme.”

Apoi a urmat o pauză pe fir. „Uh, ce mai face fetița ta — şi soția ta?”

„Linda şi Holly sunt bine. Linda şi eu am divorțat de câtva timp.”

„Dan,” — şi a urmat încă o pauză — „De ce ai sunat?”

Am tras aer adanc în piept. „Joyce, aş vrea să vii în California, să trăieşti cu mine. Nu am nicio îndoială în ceea ce te priveşte — în ceea ce ne priveşte. E destul spațiu aici…”

„Dan,” a râs Joyce. „Te mişti mult prea repede pentru mine! Şi când propui să aibă loc această mică modificare?”

„Acum sau cât poți de curând. Joyce, am atâtea să-ți spun — lucruri pe care nu le-am spus nimănui. Le-am ținut în mine atât de mult timp. Vrei să mă suni imediat ce vei lua o hotărâre?”

„Dan, eşti sigur de asta?”

„Da, crede-mă şi am să aştept aici în fiecare seară să mă suni.”

Cam după două săptămâni am primit un telefon, pe la 7:15 seara.

„Joyce!”

„Te sun de la aeroport.”

„De la aeroportul Newark? Pleci? Adică vii?”

„De la aeroportul San Francisco. Tocmai am sosit.”

Pentru o clipă nu m-am prins. „Cum aeroportul San Francisco?”

„Da,” a râs ea, „Ştii tu, pista de aterizare din sudul oraşului? Deci, vii să mă iei sau fac autostopul?”

În zilele care au urmat, am petrecut fiecare clipă liberă împreună. Am renunțat la slujba de zugrav şi am început să predau într-o mică sală de gimnastică în San Francisco. I-am povestit despre viața mea, în cea mai mare parte cum este descrisă şi aici şi totul despre Socrate. Ea a ascultat cu atenție.

„Ştii Dan, am un sentiment nostim când îmi povesteşti despre omul ăsta — ca şi cum l-aş cunoaşte.”

„Ei bine, orice e posibil,” am zâmbit.

„Nu, serios, ca şi cum l-aş fi cunoscut! Ceea ce nu ți-am spus nicodată, Danny, este că am plecat de acasă chiar înainte să încep liceul.”

„Ei,” am răspuns, „asta chiar e ceva neobişnuit, dar nu din cale-afară.”

„Partea ciudată este că anii aceia, începând din momentul când am plecat de acasă până când am venit la Oberlin, reprezintă un gol complet în memoria mea. Şi asta nu e tot. La Oberlin, înainte să apari tu, îmi amintesc că aveam nişte vise, vise foarte ciudate, despre cineva ca tine — şi despre un bărbat cu părul alb! Şi părinții mei — părinții mei, Danny…” Ochii ei mari, luminoşi, s-au deschis larg şi s-au umplut de lacrimi. „… părinții mei întotdeauna mă alintau…” Am cuprins-o de umeri şi am privit-o în ochi. În clipa următoare, în amintirile noastre s-a deschis o fereastră comună, ca un şoc electric, când a spus: „mă alintau… Joy.”

Ne-am căsătorit de față cu nişte prieteni, în munții Californiei. Aş fi dat orice să pot împărtăşi acel moment cu omul de la care începuse totul, pentru amândoi. Apoi mi-am amintit de cartea de vizită pe care mi-o dăduse — aceea pe care s-o folosesc când aveam cu adevărat nevoie de el. Am considerat că atunci era momentul.

M-am furişat deoparte pentru câteva clipe şi am traversat drumul, unde era o moviliță, de unde se vedeau pădurile şi dealurile arcuite. Era o grădină cu un singur ulm, aproape ascuns între butucii de viță de vie. Am căutat în portofel şi am scos cartea de vizită, dintre alte hârtii de-ale mele. Era cam roasă pe la colțuri, dar încă strălucitoare.

Luptător, S.A.

Socrate, Propietar.

Specializare în:

Paradox, Umor şi Schimbare

Doar Urgenţe!

Am ţinut-o în mâini şi am rostit uşor: „Aşa, Socrate, vrăjitor bătrân ce eşti. Fă-ţi treaba. Vino pe la noi în vizită, Soc!” Am aşteptat, apoi am încercat din nou. Nu s-a petrecut nimic. Absolut nimic. Doar o rafală răzleaţă de vânt, pentru o clipă — asta a fost tot.

Dezamăgirea m-a luat prin surprindere. Păstrasem în secret speranţa că ar putea cumva să se întoarcă. Dar nu avea să mai vină; nici acum, nici altădată. Mâinile mi-au căzut moi pe lângă corp, apoi mi-am lăsat privirea în pământ. „Rămas bun, Socrate. Rămas bun, prietene.”

Mi-am deschis portofelul ca să pun cartea de vizită înapoi, uitându-mă din nou la sclipirea ei neştearsă. Cartea de vizită se schimbase. În loc de „Doar Urgenţe!” era un singur cuvânt, strălucind mai tare decât celelalte. Era scris: „Fericire!” Darul său de nuntă.

În clipa aceea o adiere caldă m-a mângâiat pe faţă, mi-a răvăşit părul, iar din ulm s-a desprins o frunză care, în căderea ei, m-a atins pe obraz.

Mi-am dat capul pe spate, râzând din inimă şi m-am uitat în sus, printre ramurile răsfirate ale ulmului, la norii care treceau agale pe deasupra. Apoi mi-am aruncat privirea peste gardul de piatră, la casele presărate în pădurea verde de dedesubt. Vântul a suflat din nou în rafale şi o pasăre singuratică s-a înălţat în apropiere.

Apoi am simţit adevărul reieşind din toate acestea. Socrate nu venise, pentru că nu plecase niciodată. Se schimbase doar. El era ulmul de deasupra mea, el era norii hoinari şi pasărea şi vântul. Ei aveau să fie întotdeauna învăţătorii mei, prietenii mei.

Înainte să mă întorc la soţia mea, la casa mea, la prietenii mei şi la viitorul meu, am cuprins cu privirea lumea din jurul meu. Socrate era acolo. Era pretutindeni.

Table of Contents

Merite
Prefață
CARTEA ÎNTÂI VÂNTUL SCHIMBĂRII
1 Rafale de magie
2 Hățișul iluziei
3 Descătușarea
CARTEA A DOUA ANTRENAMENTUL LUPTĂTORULUI
4 Sabia este ascuțită
5 Cărarea de munte
6 Plăcerea de dincolo de minte
CARTEA A TREIA FERICIREA FARA OBIECT
7 Căutarea finală
8 Poarta se deschide
EPILOG RÂSETE ÎN VÂNT